

Jaarstukken 2019

gemeente Berkelland

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	4
Analyse resultaat	6
Rekening in een oogopslag	9
Leeswijzer	10
Overzicht van baten en lasten	12
Plezierig Wonen	13
Fijn Leven	22
Vitaal Platteland	35
Zorg voor wie dat nodig heeft	43
Werken en ondernemen in een sterke regio	54
Actief met duurzaamheid en energie	67
Sport is meer!	73
Cultuur is van iedereen	79
Samen veilig	84
Aan de slag met de Omgevingswet	89
Financiën	93
Investerings	102
Paragraaf Bedrijfsvoering	104
Paragraaf Grondbeleid	109
Paragraaf Lokale heffingen	120
Paragraaf Weerstandsvermogen	125
Paragraaf verbonden partijen	129
Paragraaf Financiering	151
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	155
Paragraaf Reserves	160
Jaarrekening	166

INLEIDING

Inleiding

Hierbij bieden wij u het jaarverslag en de jaarrekening over 2019 aan. Een financiële en beleidsverantwoording van alle activiteiten die we ons met de programmabegroting hadden voorgenomen. Hieronder beschrijven we een aantal hoofdlijnen van het resultaat over het afgelopen jaar.

De transformatie in het sociaal domein verder en sneller in beweging

In het sociaal domein staat de uitvoering van de drie grote wetten (Jeugdzorg, Wmo en de Participatiewet) centraal. Het zijn 'openeind'-regelingen: wanneer iemand tot de doelgroep behoort en aan de voorgeschreven voorwaarden voldoet, kan hij of zij een beroep doen op voorzieningen.

Onze tekorten in dit domein blijven hoog. Ondanks de tijdelijk extra middelen voor het sociaal domein die zijn toegevoegd aan de algemene uitkering (de bedragen variëren tot en met 2023 voor onze gemeente tussen de 1,3 miljoen en 2 miljoen). En ondanks de besparingen op onze reguliere uitgaven (van € 463.000 in 2019 tot € 912.000 in 2022).

Daarom is uw en onze behoefte om te sturen in het Sociaal Domein groot en onze inzet navenant. Wij hebben u gedurende het jaar 2019 zoveel mogelijk betrokken bij de stappen die we hebben gezet en nog gaan zetten via de sporen: uitgaven beperken, inkomsten verhogen, inzetten op preventie en 'sturen als onderdeel van het reguliere werk'. De laatste twee hebben op termijn het meeste effect. In 2019 legden we de basis voor onze aanpak en deze is geconcretiseerd in het plan 'Doorpakken Sturen in het Sociaal Domein'. Ons doel blijft: daar waar dat kan inwoners helpen om zelf hun problemen op te lossen en daar waar dat niet kan, zorg te leveren voor wie dat nodig heeft.

Van plannen maken naar plannen uitvoeren

Het jaar 2019 heeft ook in het teken gestaan van het maken en voorbereiden van (uitvoerings)plannen voor de ambities die in het begin van deze bestuursperiode zijn uitgesproken. Zoals op het gebied van:

groenonderhoud, ecologisch bermbeheer, wijk- en kerngericht werken, vitale winkelcentra, kwaliteit wegen buitengebied, asbestsanering, woonbeleid, een nieuw energie- uitvoeringsprogramma, certificering CO2 prestatieladder, transformatie Sociaal Domein, een regionaal sportakkoord als basis voor een lokaal sportakkoord, een nieuwe cultuur- en erfgoedvisie.

Helaas is het ook lastig gebleken om vacatureruimte in te vullen, waardoor projecten (en budgetten) zijn blijven liggen.

Dat verklaart ook een groot deel van het positieve financiële resultaat op de bedrijfsvoering.

Wijk- en kerngericht werken werkt

We hebben mooie resultaten geboekt. Er zijn woon-/leefplannen gemaakt in kleine kernen en in de grote kernen hebben we daarmee een begin gemaakt. Er is een integrale analyse gemaakt van heel Berkelland (op kern-/wijkniveau) en daardoor weten we waar we nog stappen kunnen (en willen) maken in het wijk- en kerngericht werken. Samen met onze inwoners blijven we hieraan werken en onze gebiedscontactpersonen en -wethouders houden voortdurend contact. Het opgerichte Berkellandse Naoverfonds Berkelland helpt ons bij het ondersteunen van initiatieven. We merken dat de samenleving ons weet te vinden en door verbindingen te leggen zijn al mooie resultaten bereikt.

Ombuigingen voor een gezond meerjarenperspectief

Veel ambtelijke energie is gestoken in het proces om te komen tot een gemeente die qua inkomsten en uitgaven weer in balans is: 'Berkelland in Balans'. Het leidt tot creatieve ideeën om toch resultaten te bereiken met minder geld. Het proces is in 2019 volgens afspraak en planning verlopen en besluitvorming is voorzien bij de perspectiefnota 2020.

Corona heeft impact

De uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal en leidt tot ongekende (werk)omstandigheden. Zo was het een hele toer om deze jaarrekening 'op afstand' te maken en te controleren.

De Corona-aanpak heeft ook gevolgen voor onze inwoners, ondernemers, instellingen en verenigingen. We doen ons best om ze, aanvullend op de landelijke maatregelen, waar mogelijk te ondersteunen.

Er zijn als gevolg van de uitbraak geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor veel

beleidsterreinen van onze begroting 2020 en voor de jaren daarna. Hoe groot de (financiële) impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We houden onze risico's en die van onze partners in de gaten. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren. Onze organisatie is voldoende toegerust om de belangrijkste diensten te blijven verlenen en loopt geen risico voor de continuïteit.

Financiën op hoofdlijnen

De jaarstukken laten een positief resultaat van € 6.969.000 zien. Het betreft voornamelijk incidentele meevallers. Dit ondanks de tegenvallers in het Sociaal Domein van in totaal € 1.058.000. Structureel kunnen we rekenen op een voordeel van € 500.000.

Geen OZB teruggave

In de jaarstukken is ook de bestemming van het positieve resultaat van € 6.969.000 opgenomen. Ons bestemmingsvoorstel wijkt af van het vastgestelde bestemmingsbeleid op het punt van de OZB teruggave. In tegenstelling tot het vastgestelde beleid wordt het laatste gedeelte van het restant resultaat niet bestemd voor OZB teruggaaf maar als toevoeging aan de algemene reserve. Reden hiervoor is de onzekere tijd waarin we ons nu bevinden. Het gaat om een bedrag van € 962.000.

We hebben ons best gedaan om u met uitgebreidere toelichtingen meer inzicht te geven in de voortgang. Maar het kan beslist nog beter. Daarom zijn we samen met uw auditcommissie een verbeteringstraject gestart voor de P&C-cyclus en de documenten die daarbij horen.

ANALYSE RESULTAAT

Het resultaat over 2019 is € 6.969.000 positief

Het resultaat bestaat uit:

Resultaat op grondexploitaties van € 793.000 positief

Resultaat op reguliere exploitatie van € 6.176.000 positief

Totaal rekening resultaat € 6.969.000 positief

Het bedrijfsresultaat wordt gerealiseerd door de volgende ontwikkelingen:

Statushouders/Powervrouwen (€ 220.000 incidenteel)

De taakstelling voor de te huisvesten statushouders viel in 2019 lager uit dan aanvankelijk geraamd. Raming was 50, uiteindelijke taakstelling 30. 25 personen konden daadwerkelijk gehuisvest worden. Hierdoor vielen de kosten voor maatschappelijke begeleiding lager uit. In 2019 begonnen met de voorbereiding op de nieuwe inburgering. Het is nog onduidelijk welke taken de gemeente uiteindelijk zal krijgen. Daarvoor zal een gedeelte van het restant overgezet worden naar 2020.

Power vrouwen: Onderdeel van de activiteit; We stimuleren nieuwe vormen van ondersteuning, hulp en zorg.

Power Vrouwen is een tweejarig project. Van het Rijk hebben we eenmalig geld ontvangen voor de looptijd van het project. Het restant zal daarom overgezet worden naar 2020.

Personeelskosten voormalig SW-medewerkers (€ 229.000 incidenteel/structureel)

Hieronder vallen onder andere de kosten voor opleiding, arbo en vervoerskosten van de voormalige SW-medewerkers. Hoewel het kostenverloop grillig is, kunnen we constateren dat de raming van deze kosten structureel te hoog is geraamd. De raming is in 2020 eenmalig met € 30.000 bijgesteld, maar een structurele aanpassing van € 120.000 is te realiseren.

Loonkosten begeleide participatie (€ 372.000 incidenteel)

Dit zijn de loonkosten van de voormalige SW-medewerkers. Deze doelgroep heeft geen aanwas en door natuurlijk verloop is ze sneller afgenomen dan was geraamd. Verder hebben we inkomsten van het UWV ontvangen, waaronder het lage inkomensvoordeel. Deze hadden we niet geraamd.

Zorg in Natura en PGB (-€ 1.058.000 incidenteel/structureel)

Het nadeel bestaat uit meerdere afwijkingen:

WMO ZIN structureel nadeel € 384.000.

Over het afgelopen jaar is het beroep van inwoners op zorg in natura gestegen. Binnen de WMO is er sprake geweest van de wetswijziging op het abonnementstarief. Daar is in de begroting zo goed mogelijk rekening mee gehouden. Uiteindelijk zijn de lasten toch hoger uitgekomen. Dit doet zich met name voor bij de 'oude' WMO-voorzieningen, rolstoelen, woonvoorzieningen en vervoer. Ook op deze voorzieningen is het abonnementstarief van toepassing. Daar is echter in de begroting niet afdoende rekening mee gehouden.

Jeugdzorg ZIN structureel nadeel € 1.342.000

Ten aanzien van de jeugdzorg is er sprake van een toenemende vraag naar voorzieningen. Gemiddeld zijn er over het hele jaar 100 extra inwoners geregistreerd die gebruik maken van jeugdzorg. Met name op het gebied van Ambulante hulpverlening, GGZ en Verblijf is er sprake van hogere lasten. Deze lasten zijn ook moeilijk te prognosticeren omdat er veelal sprake is van externe verwijzingen. De invloed van de gemeente daarop is beperkt. Bovendien kan de zorg al ingezet worden in afwachting van de administratieve afhandeling van de gemeente met de zorgaanbieders. Dit leidt tot een groot bedrag aan nagekomen lasten.

Uitvoeringsplan incidenteel voordeel € 120.000

Er zijn lagere lasten voor uitvoering doorbelast aan het programma.

Algemene voorzieningen structureel voordeel € 344.000

Onder deze activiteit worden met name subsidies aan verschillende instellingen verwerkt. Het gaat dan bijvoorbeeld om de subsidie aan Betula en Yunio (Consultatiebureau). Op de begroting 2019 is een voordeel zichtbaar van bijna € 400.000. Dit komt met name door de afbouw van de subsidie aan Betula. Zoals afgesproken, blijft het budget wel beschikbaar voor toekomstige voorzieningen. Voor het overige bestaat dit voordeel uit verschillende kleine bedragen, niet besteed subsidiebudget.

PGB structureel voordeel € 204.000

In Berkelland gaan we zorgvuldig en terughoudend om met het inzetten van een PGB. Vanaf 2015 is er sprake van een gestaag dalende lijn voor wat betreft de lasten.

Afrekening SDOA (€ 1.045.000 incidenteel)

Afgelopen jaar is het volume van cliënten in de Participatiewet afgenomen met 3,7%. De primaire begroting ging uit van een afname van 1%. Daarnaast was de verwachting dat de doelgroep met werk en een structurele aanvullende loonkostensubsidie sneller zou groeien. Verder zien we door het gunstige economische klimaat dat er structureel minder beroep gedaan wordt op de bijzondere bijstand.

Tegen deze positieve ontwikkelingen staat de toename in de overheadkosten. Er zijn veel nieuw initiatieven en projecten gestart voor een betere afstemming tussen aanbod en vraag. Als gevolg hiervan heeft SDOA veel externen ingehuurd. Deze zijn duurder dan vast personeel. Eén van de oorzaken is ook de btw-component.

Riolering (€ 593.000 incidenteel)

De kapitaallasten zijn minder hoog dan dat we hadden geraamd. Dit komt doordat:

De werkelijke rente over de boekwaarde 0,79 % was in plaats van begroot 1%

Na vaststelling van de begroting 2019 een nieuwe afschrijvingssystematiek is toegepast. Dit houdt in dat pas wordt afgeschreven over de investering in het jaar na gereedkoming van het project, waar we dat eerder bij ontvangst van de eerste factuur al deden. Een groot aantal rioleringswerkzaamheden is nog in uitvoering.

Bijdrage N18 (€ 647.000 incidenteel)

In 2019 hebben wij van Rijkswaterstaat een bedrag ontvangen van € 647.400. Dit bedrag is een compensatie voor asfaltschade c.q. afwaardering weggennet van € 193.900 en voor kosten van hard- en software van verkeersregelininstallaties van € 453.500. De kosten komen in 2020.

ODA (€ 184.000 incidenteel)

Het afgelopen jaar werd de ODA geconfronteerd met wetswijzigingen, PFAS problematiek en PAS. Als gevolg daarvan lagen veel bouwactiviteiten stil. Omdat de ODA aan uitputfinanciering doet, heeft zij een lagere bijdrage gevraagd aan de gemeente. De verwachting is dat de ODA voor 2020 de bijdrage zal verhogen gezien de inhaalslag die gepleegd moet worden. Daarnaast zullen de overheadkosten niet veel meer kunnen dalen om de daling in de omzet te compenseren. Daarom wordt de Raad verzocht het restant over te zetten naar 2020.

GREX (grondexploitatie) (€ 793.000 incidenteel)

Het positieve resultaat over 2019 is overwegend het gevolg van extra ruimte voor nieuwbouw van woningen op basis van de vastgestelde toetsingscriteria. Dit komt tot uitdrukking in het toestaan van plannen waar voorheen op basis van de Structuurvisies Wonen kavels wegbestemd zouden worden.

Algemene uitkering (€ 355.000 incidenteel)

In 2019 hebben we eenmalige (hogere) bijdragen ontvangen voor de kerkenvisie, powervrouwen, veiligheidspilot en warmtetransitie. Hierdoor hebben we een hogere algemene uitkering ontvangen dan begroot. De reguliere uitkering valt door lagere rijksuitgaven als gevolg van achterblijvende investeringen lager uit.

OZB (€ 160.000 incidenteel/structureel)

De hogere inkomsten zijn deels incidenteel door afrekeningen van voorgaande jaren. Het andere deel heeft een structureel karakter door meer woningen en bedrijven.

Onvoorzien (€ 200.000 incidenteel)

Er is in 2019 geen gebruik gemaakt van de post onvoorzien.

Omgevingswet (€ 350.000 incidenteel)

De omgevingswet wordt volledig gedekt uit de algemene reserve. Het is een langlopend project tot de implementatie van deze nieuwe wet per 1 juli 2021. Afgelopen jaar zijn vooral veel extra manuren ingezet. Deze extra manuren konden opgelost worden in de bestaande formatie.

BCF GR's (€ 271.00 incidenteel/structureel)

In de begroting is er rekening gehouden dat we de btw-voorheffing kunnen compenseren bij het BTW-compensatiefonds. Bij het opstellen van de begroting was de verwachting dat de te compenseren btw van

SDOA rond de € 200.000 zou uitkomen. Echter door met name meer inhuur van derden is de btw-component groter geworden dan verwacht. Daarnaast zijn bij diverse partijen (GGD, VNOG, Erfgoedcentrum, Regio VNG en Veilig thuis) de totale kosten gestegen waardoor het bedrag aan doorschuif btw ook navenant is toegenomen.

Bedrijfsvoering: personeelskosten (€ 1.376.000 incidenteel)

In 2019 zijn er heel veel vacatures geweest. De vele pensioneringen eind 2018 en de geplande kwaliteitsimpulsen op cruciale plekken in de organisatie konden door de krapte op de arbeidsmarkt moeilijk of vooralsnog niet worden ingevuld.

Bedrijfsvoering: ontwikkelkosten (€ 531.000 incidenteel)

2019 heeft in het teken gestaan van verdere ontwikkeling van de organisatie maar door de verhoogde werkdruk als gevolg van het relatief hoge aantal vacatures hebben we niet alles op kunnen pakken als gepland. De kosten die gemoeid gaan met opleidingen, kwaliteitsbudget (€ 305.000) en invoering functiewaarderingssysteem HR21 zullen in 2020 op ons afkomen.

Ondersteuning SDOA (€ 227.000 incidenteel/structureel)

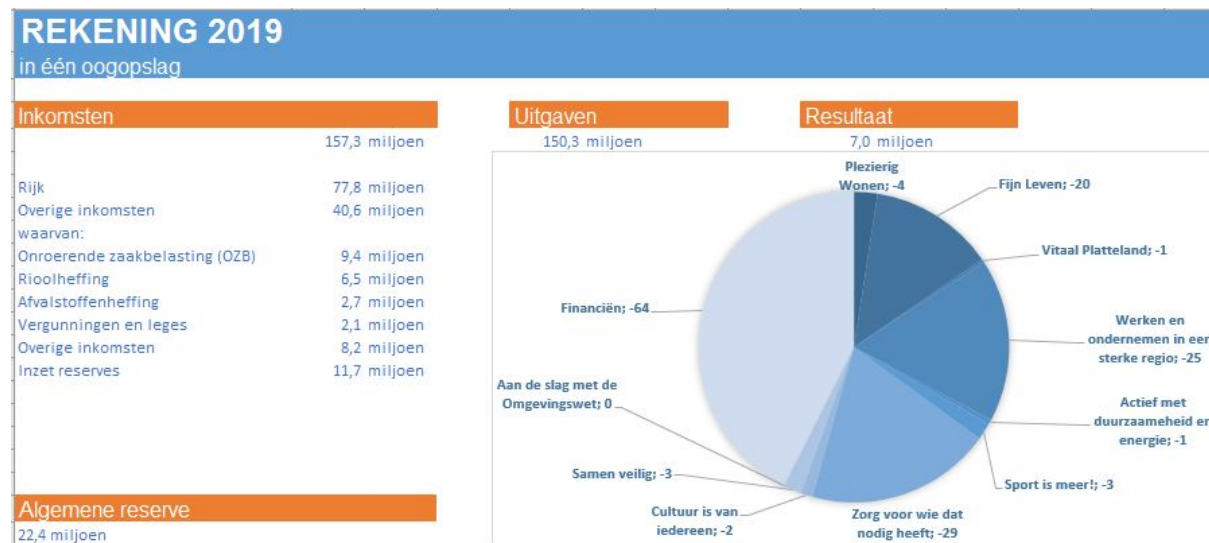
In 2019 is er meer ondersteuning gegeven aan de Sociale Dienst, met name op het gebied van communicatie en informatiemanagement. Dit levert een voordeel op van € 127.000. Daarnaast ramen we jaarlijks € 100.000 voor inhuur om eventuele extra vraag van de SDOA op te kunnen vangen.

Kleinere verschillen (€ 474.000 incidenteel)

In deze specificatie hebben we de grootste verschillen van 2019 in kaart gebracht. De jaarrekening kent meerdere afwijkingen, zowel voor- als nadelig. Per saldo hebben deze toch een redelijke omvang. Bij de programma's wordt vaak nader ingegaan op deze mutaties.

REKENING IN EEN OOGOPSLAG

Rekening in een oogopslag

LEESWIJZER

Financiële kaders

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) staat dat de raad de jaarstukken vaststelt die bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag bestaat uit programma's en paragrafen.

De programma's zijn een samenhangende verzameling van activiteiten, die gericht zijn op het bereiken van vooraf bepaalde maatschappelijke doelen en effecten. Hieraan zijn prestatie-indicatoren gekoppeld (bron: Waarstaatjegemeente.nl). In het BBV staat ook dat per programma een overzicht van de gerealiseerde baten en lasten moet worden opgenomen. In deze samenvatting is net als in het jaarrekening-gedeelte een overzicht opgenomen waarin alle programma's op een rij staan.

Naast het BBV staan in de Financiële verordening gemeente Berkelland 2020 regels over budgetbewaking en rapportage. Sinds 2019 wordt een perspectiefnota vastgesteld waarin het nieuw/gewijzigd beleid en de financiële uitgangspunten zijn opgenomen. Tevens vinden op dat moment budgetbijstellingen plaats (realistisch ramen) voor zover op dat moment bekend en noodzakelijk.

Indeling jaarstukken

De jaarstukken bestaan uit een jaarverslag en een jaarrekening. In het jaarverslag wordt vooral aandacht geschonken aan het gevoerde beleid en de daarbij behorende baten en lasten. De jaarrekening gaat meer in op de financiële positie van de gemeente.

Jaarverslag

Het jaarverslag is ingedeeld in elf programma's, zeven verplichte paragrafen en één niet verplichte paragraaf.

Binnen het programma kennen we speerpunten en activiteiten. De speerpunten geven aan wat we willen bereiken. De activiteiten geven aan wat we gaan doen/of hebben gedaan om dit te realiseren.

In het jaarverslag zijn de teksten van de begroting opgenomen. Bij de activiteiten is een toelichting opgenomen hoe het met deze activiteiten is gegaan. Hierbij maken we gebruik van drie indicatoren. Kwaliteit, Tijd en Geld. De indicator kwaliteit gaat over hoe de activiteit is uitgevoerd op inhoud. Is gedaan wat gedacht werd, is er meer gedaan of is er minder gedaan. De indicator tijd gaat over de planning en de indicator geld gaat over het budget.

De programma's zijn:

Plezierig Wonen

Fijn Leven

Vitaal Platteland

Zorg voor wie dat nodig heeft

Werken en ondernemen in een sterke regio

Actief met duurzaamheid en energie

Sport is meer!

Cultuur is van iedereen

Samen veilig

Aan de slag met de omgevingswet

Financiën

De programma's die in de jaarrekening 2019 zijn opgenomen komen overeen met de programma's die in de begroting 2019 staan. De cijfers van 2018 uit deze jaarrekening sluiten echter niet aan bij de jaarrekening 2018. Dit komt doordat ten opzichte van 2018 drie programma's zijn verdwenen:

Veranderende Samenleving (opgenomen in het programma Financiën)

Demografie (opgenomen in het programma Plezierig Wonen)

Recreatie en Toerisme (opgenomen in het programma Werken en ondernemen in een sterke regio).

Daarnaast is er een aantal budgetten verschoven naar een ander programma ten opzichte van 2018. Als dit het geval is wordt hier melding van gemaakt bij het programma.

Naast de verplichte paragrafen is de paragraaf Reserves toegevoegd. De paragrafen geven elk vanuit een ander perspectief een doorsnede van de begroting. Op punten zijn de paragrafen tamelijk technisch van aard. Het zijn:

Bedrijfsvoering

Grondbeleid

Lokale heffingen
Weerstandsvermogen en risicobeheersing
Verbonden partijen
Financiering
Onderhoud kapitaalgoederen
Reserves

Jaarrekening

De jaarrekening is hoofdzakelijk financieel van aard en bestaat uit de balans van de gemeente plus een uitgebreide toelichting hierop. Verder is een overzicht van baten en lasten opgenomen en is een onderbouwing gegeven op de mutaties van de reserves en voorzieningen. Tenslotte is een aantal verplichte bijlagen toegevoegd.

Prestatie indicatoren

Landelijk is er een set van prestatie-indicatoren ontwikkeld die verplicht in de jaarstukken is opgenomen. Door het verplichte karakter wordt de onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten verbeterd. Genoemde prestatie-indicatoren zijn hoofdzakelijk opgenomen bij de desbetreffende programma's (34 in totaal) en zijn afkomstig van de website Waarstaatjegemeente.nl. Bij de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn financiële indicatoren toegevoegd en bij de paragraaf Bedrijfsvoering zijn indicatoren opgenomen voor de formatie en bezetting (onderdeel personeelsbeleid) en voor het overheadpercentage (onderdeel planning & control). De indicatoren zijn ontwikkeld door de commissie BBV en de commissie Depla en zijn voor iedere gemeente gelijk. Deze indicatoren worden regelmatig gecontroleerd en geactualiseerd.

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

Overzicht van baten en lasten per programma

Bedragen x € 1.000	2015	2016	2017	2018	2019								
	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Primitieve begroting	Begroting na wijziging			Realisatie					
	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Plezierig Wonen	300	384	-74	-1.219	1.846	-4.277	-2.431	1.906	-6.877	-4.971	2.933	-3.601	-668
Fijn Leven	-8.436	-8.987	-9.572	-9.519	12.065	-20.839	-8.774	11.723	-21.377	-9.654	13.410	-19.825	-6.415
Vitaal Platteland	-358	-117	-358	-468	29	-555	-526	637	-2.389	-1.751	183	-495	-312
Zorg voor wie dat nodig heeft	-	-22.750	-24.339	-25.809	477	-25.760	-	477	-28.396	-	602	-28.794	-
	21.651						25.284			27.919			28.192
Werken en ondernemen in een sterke regio	-	-12.321	-14.326	-13.616	10.850	-27.961	-	10.406	-28.227	-	10.663	-25.759	-
	12.390						17.111			17.822			15.096
Actief met duurzaamheid en energie	-25	-23	-367	-513		-2.063	-2.063	11	-2.253	-2.241	16	-782	-766
Sport is meer!	-2.364	-2.143	-2.310	-2.448	269	-2.240	-1.972	243	-2.441	-2.198	273	-2.633	-2.360
Cultuur is van iedereen	-1.524	-1.594	-1.737	-1.708	43	-1.809	-1.766	93	-1.923	-1.830	189	-1.979	-1.790
Samen veilig	-1.772	-1.435	-2.006	-2.179		-2.341	-2.341		-2.801	-2.801	10	-2.796	-2.785
Aan de slag met de Omgevingswet				-38		-100	-100		-112	-112		-51	-51
Financiën	53.010	54.745	57.572	49.786	80.189	-28.546	51.643	82.896	-27.901	54.995	82.108	-23.387	58.721
Totaal voor bestemming	4.790	5.759	2.484	-7.731	105.767	-	-	108.392	-	-	110.388	-	287
						116.492	10.725		124.697	16.305		110.102	
Mutaties reserves	2.687	-2.300	-318	6.056	10.736	-11	10.725	62.332	-46.027	16.305	46.887	-40.205	6.682
Totaal na bestemming	7.478	3.460	2.166	-1.674	116.503	-	0	170.724	-	0	157.275	-	6.969
						116.503			170.724			150.307	

PLEZIERIG WONEN

Kwalitatief goede woningvoorraad nu en in de toekomst

Wat speelt er?

- De woningmarkt trekt aan, ook in Berkelland. In 2017 was er een recordaantal kooptransacties (529) en in de eerste helft van 2018 zijn 210 woningen verkocht. Het is nu gemakkelijker om een koper te vinden dan een woning.
- We zien een mismatch tussen vraag en aanbod. Veel van de vrijkomende woningen (bij verhuizing en overlijden) sluiten niet aan bij de wensen van woningzoekenden.
- Wonen gaat niet alleen over stenen. Om prettig te kunnen wonen en leven in een dorp of buitengebied is niet alleen de woning van belang. Inwoners wonen in hun huis, ontvangen daar eventueel zorg en vinden het belangrijk dat de omgeving van hun huis er goed uit ziet.
- Na 2020 zal na het aantal inwoners ook het aantal huishoudens dalen, waardoor meer aanbod van woningen ontstaat. Dit kan verhoogde leegstand, waardedaling en vermindering van de kwaliteit van de leefomgeving veroorzaken.
- Het gaat steeds meer om het investeren in de kwaliteit van de bestaande woningvoorraad. Dit kan door het verduurzamen of levensloopbestendig maken van bestaande woningen.
- Er is in de centra (kernwinkelgebied) van kernen enige ruimte voor transformatie van bestaand vastgoed naar woningen om leegstand en verpaupering in het centrum tegen te gaan.

Speerpunten

Toekomstgerichte bestaande woningvoorraad.

Wat willen we bereiken?

- Ouderen kunnen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen.
- Er is voldoende woon-zorg aanbod voor ouderen die niet langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen.
- In 2019 zijn in de particuliere woningvoorraad 1500 energierenovaties uitgevoerd.
- Een integrale wijkaanpak voor zowel transformatie van de woningvoorraad als het toekomstbestendig maken van wijken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Voor meer informatie over energierenovaties in de particuliere woningvoorraad zie programma Actief met Duurzaamheid en Energie.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

Voor meer informatie over energierenovaties in de particuliere woningvoorraad zie het programma Actief met Duurzaamheid en Energie

Tijd

Geld

We starten met een pilot integrale wijkaanpak voor transformatie van woningen en het toekomstbestendig maken van wijken.

We hopen in 2020 te starten met de integrale wijkaanpak in een wijk in Berkelland, mogelijk samen met de corporatie Prowonen. Verwachting is dat ook in de eerste helft van 2020 meer duidelijkheid komt in welke wijk deze pilot gaat draaien.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Kwaliteit

In 2019 zijn prestatieafspraken met Prowonen gemaakt om gezamenlijk een integrale wijkaanpak op te starten. De verwachting is dat ProWonen en de gemeente in 2020 een keuze maken welke buurt/wijk een integrale aanpak krijgt.

 Tijd

 Geld

Er is nog geen geld uitgegeven voor dit doel.

We werken aan een regionale woonagenda en aansluitend aan een nieuwe lokale woonagenda

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

 Kwaliteit

De regionale woonagenda heeft stilgelegen in 2019. Wel zijn de regionale kwaliteitscriteria vastgesteld en deze criteria hebben het deel van de regionale woonagenda rondom woningbouw vervangen.

 Tijd

De regionale woonagenda ligt stil. In 2020 wordt besloten of en op welke wijze de regionale woonagenda wordt vernieuwd. De lokale woonagenda is wel gestart in 2019 en zal in 2020 aan de raad worden aangeboden.

 Geld

Uit het structureel budget wonen (€ 70.000) worden allerlei onderzoeken, beleid en bijeenkomsten gefinancierd rondom wonen. In 2019 is het budget onder meer besteed aan het onderzoek naar woningsplitsing, beleid en ondersteuning wonen en zorg, het nieuwe toetsingskader wonen en bijeenkomsten over de toekomst van wonen. In 2019 was er nog een eenmalig extra krediet voor wonen beschikbaar van € 100.000. Hiervan was eind 2019 nog € 28.000 beschikbaar. We verzoeken de gemeenteraad dit restant over te boeken naar 2020.

We werken aan een transformatiefonds om sloop van woningen in de toekomst te bekostigen.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

 Kwaliteit

Op 4 maart 2019 was een informerende raad over tijdelijke woningen en transformatiefonds met medewerking van Pouderoyen. Naar aanleiding van deze bijeenkomst is verder onderzoek gedaan naar een transformatiefonds. In dit onderzoek bleek dat we juridisch moesten wachten op een besluit over de juridische mogelijkheden onder de Omgevingswet.

 Tijd

Het opzetten van een transformatiefonds kent veel juridische haken en ogen en ligt ingewikkeld. Ook omdat er geen duidelijkheid was over de juridische mogelijkheden onder de Omgevingswet is er in 2019 vertraging opgelopen.

 Geld

Er is nog geen geld uitgegeven voor dit doel.

We werken met een herstructureringsfonds om nadelige gevolgen van demografische veranderingen tegen te gaan. Investeren in de openbare ruimte en bestaand vastgoed is noodzakelijk.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

 Kwaliteit

Voor meer informatie over het herstructureringsfonds zie de toelichting op de financiën Reserve en Herstructurering.

 Tijd

 Geld

We zetten de Regietafel Wonen en Zorg voort.

De Regietafel zal verder voortgezet worden. De zorgpartijen, corporaties en gemeente werken aan kennisdeling, gezamenlijke inzicht in de gewenste richting en verdergaande samenwerking. Doel is om de groeiende vraag naar woon en zorg op te vangen. Dit met behoud van voldoende passend aanbod in de grote kernen en behoud van de voorzieningen. Ook wordt er via een ontwikkelkader gekeken naar ruimte voor nieuwe woonzorginitiatieven.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Kwaliteit

Met alle zorgpartijen en corporaties hebben we ook in 2019 geparticipeerd in de regietafel Wonen en Zorg. Er is vooral gesproken over de opgelopen wachtlijsten voor 4VV en 5VV en de ambities voor wat betreft transformatie en nieuwbouw bij zorginstellingen en corporaties.

Tijd**Geld**

Niet van toepassing.

We zijn samen met Kruiswerk en het Energieloket actief aan de slag met de campagne Heerlijk Thuis in Huis.

Bewustwording woningeigenaren over de aanpassingsopgave die voortkomt uit het langer thuis blijven wonen. Hierbij gaat het om levensloopbestendigheid, veiligheid en duurzaamheid van een woning. Campagne wordt samen met Kruiswerk, ProWonen en het Energieloket uitgevoerd.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Kwaliteit

De campagne Heerlijk thuis in Huis is gestart. Er is op diverse manieren communicatie over geweest, waaronder Berkelbericht, social media en brieven. Het Woongelukgesprek met de bijbehorende app is ontwikkeld en vrijwilligers zijn geworven. Tot nu toe is de campagne erg succesvol. De eerste 230 Woongeluk-gesprekken zijn aangevraagd en het merendeel van deze gesprekken is in 2019 uitgevoerd.

Tijd

De campagne Heerlijk Thuis in Huis loopt tot en met 2020.

Geld

Er is eenmalig een krediet opengesteld van € 107.000 euro voor het uitvoeren van het project 'Heerlijk Thuis in Huis'. Er is nog een restant van € 61.000 euro voor kosten in 2020. Het budget staat bij het programma 'Zorg wie dat nodig heeft'.

We geven ruimte aan nieuwe woonzorginitiatieven.

Met het kader Woonzorg Initiatieven 2018 wordt een vervolgstap gemaakt naar een vraaggerichte aanpak van woonzorginitiatieven. De samenleving staat voorop. Het startpunt is de specifieke woonzorgvraag van inwoners.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Kwaliteit

In 2019 hebben we meerdere nieuwe woonzorginitiatieven (zorgerven en kleinschalige woonzorginitiatieven voor mensen met dementie) aan tafel gehad. Bij een viertal ligt nu ons beoordelingskader (van Zorgbelang Inclusief). Partijen zijn bezig met beantwoording daarvan.

Tijd**Geld**

Wij hebben Zorgbelang Inclusief de opdracht gegeven om de zorginitiatieven te beoordelen. Kosten hiervoor worden betaald uit het budget onder activiteit 'We werken aan een regionale woonagenda en aansluitend aan een nieuwe lokale woonagenda'.

Speerpunten

Het aantal en type woningen past bij de behoefte

Wat willen we bereiken?

- Inzicht in de woonbehoeftes van inwoners in de kernen nu en in de toekomst
- Ruimte voor goede, tijdelijke en innovatieve woningbouwplannen passend bij de behoefte van inwoners
- Woningssplitsing onder voorwaarden weer toestaan
- De overcapaciteit aan plannen is in 2022 teruggebracht naar 0
- Sloop van woningen die niet meer passen bij de behoefte

Wat gaan we daarvoor doen?

We bewaken de gemeentelijke grondexploitatie.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Kwaliteit

Voor meer informatie over de gemeentelijke grondexploitatie zie de uitgebreide toelichting bij de paragraaf Grondbeleid.

Tijd

Geld

We blijven ruimte bieden voor goede, innovatieve woningbouwplannen die aansluiten bij de behoefte van onze inwoners.

Je kunt hierbij denken aan onder meer:

- In het buitengebied bieden we mogelijkheden voor woningsplitsing.
- Ondersteuning bij nieuwe woningbouwplannen die ontstaan in de kernen van Berkelland.
- We bieden ruimte voor tijdelijke woningbouw/flexwonen als flexibele schil van onze woningmarkt.
- We zoeken naar een locatie voor tiny housing.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Kwaliteit

De regio Achterhoek heeft in 2019 regionale kwaliteitscriteria vastgesteld en nieuwe woningbouwafspraken met de provincie Gelderland gemaakt. In november 2019 zijn de lokale kwaliteitscriteria vastgesteld in de gemeenteraad. Door de nieuwe regionale en lokale kwaliteitscriteria is er nu sprake van een win-win-situatie: Nieuwbouw is nu mogelijk om in te spelen op de mismatch tussen vraag en aanbod van woningen én waar mogelijk wordt de ruimtelijke kwaliteit versterkt. Eind 2019 waren in Beltrum en Rietmolen concrete nieuwbouwplannen in voorbereiding.

Tijd

In september 2019 hebben de zeven Achterhoekse gemeenten ingestemd met de regionale criteria. Deze zijn op 17 december 2019 vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Gelderland. De gemeenteraad van Berkelland heeft in november 2019 de lokale criteria vastgesteld. Het college stelde in oktober 2019 de ruimte voor extra nieuwbouw per kern vast.

Geld

Voor het opstellen van de lokale kwaliteitscriteria Berkelland is budget gebruikt onder de activiteit 'We werken aan een regionale woonagenda en aansluitend aan een nieuwe lokale woonagenda'.

We inventariseren in alle kernen in Berkelland de woonbehoefte van inwoners.

In alle kleine kernen is de woonbehoefte geïnventariseerd en gaan we samen met inwoners verder met de projecten die hieruit zijn ontstaan. In de grote kernen zal vanaf 2020 ook gestart worden met het kwalitatief inventariseren van de woonbehoefte van de inwoners.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Kwaliteit

De woonbehoefte is in alle kleine kernen geïnventariseerd in 2019. Voor de inventarisatie van de woonbehoefte in grote kernen is de planning om in 2020 te gaan starten.

Tijd

De woonbehoefte in de kleine kernen zijn conform tijdspad afgerond.

Geld

In alle kleine kernen zijn de woonbehoefte in 2018 en 2019 afgerond, hiervoor was een krediet bij de raad aangevraagd van € 200.000. Het is gelukt om subsidie te krijgen voor de woonbehoefte onderzoeken vanuit de Gebiedsopgaaf gelden van de provincie Gelderland. Niet al het gevraagde krediet zal daarom nodig zijn. In 2020 zal de afwikkeling plaatsvinden.

Onder deze activiteit valt budgettair ook een aantal dienstverlenende taken zoals bouwvergunningen en welstandstoezicht. Er zijn hierover geen bijzonderheden te noemen. In 2020 zijn deze

dienstverlenende taken overgeheveld naar de activiteit 'We blijven ons inzetten voor een goede dienstverlening rondom wonen'.

We monitoren de toekomstige sloopopgave.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Kwaliteit

Op 1 januari 2019 stonden formeel 695 woningen leeg, dit is 3,6% van de woningvoorraad en daarmee hoger dan de norm (3% van de koopwoningen, 1% van de huurwoningen). De leegstand is in 2019 nader onderzocht. Hieruit bleek dat een deel van de woningen bewust leeg staat of op een andere manier in gebruik is. Bij zorgvastgoed staat de bewoner soms ingeschreven op het briefadres. Deze woningen zijn niet beschikbaar voor de woningmarkt. De échte leegstand was 491, dit is 2,5% van de woningvoorraad en daarmee binnen de norm.

Er is nog geen sprake van een sloopopgave in 2019.

Tijd

Geld

Onder deze activiteit valt het budget demografisch onderzoek. Hieruit is onder meer het onderzoek naar verhuisstromen betaald en het bezoek aan Friesland met de gemeenteraad.

We monitoren regionaal en lokaal de ontwikkelingen op de woningmarkt.

Jaarlijks informeren we de raad via de regionale woonmonitor en de lokale voortgangsrapportage over de woningmarkt, de bestaande voorraad en ontwikkelingen rond nieuwbouw en sloop. Daarnaast zijn we in gesprek met inwoners, (dorps)belangenorganisaties, makelaars en corporaties over de actuele ontwikkelingen in de woningmarkt.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Kwaliteit

In oktober is de Woningmarktmonitor 2019 Achterhoek verschenen. Deze kijkt terug op het jaar 2018. In de regionale woonmonitor zijn dit jaar voor het eerst factsheets toegevoegd voor de kernen met meer dan 300 inwoners.

Tijd

Geld

Niet van toepassing

We ontwikkelen een kader om woningsplitsing in het buitengebied onder voorwaarden weer toe te staan om de leefbaarheid in het buitengebied te behouden en te versterken.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Kwaliteit

De kaders voor woningsplitsing zijn ontwikkeld en uitgewerkt in de 'structuurvisie woningsplitsing buitengebied'.

Tijd

De structuurvisie zou in maart/april 2019 worden aangeboden aan de raad. Dit is om verschillende redenen niet haalbaar gebleken. De raad heeft in november 2019 de ontwerpversie van de structuurvisie woningsplitsing buitengebied vastgesteld. Deze heeft vervolgens van begin december 2019 tot medio januari 2020 ter inzage gelegen.

Geld

Voor het opstellen van de structuurvisie woningsplitsing is budget gebruikt onder de activiteit 'We werken aan een regionale woonagenda en aansluitend aan een nieuwe lokale woonagenda'.

We vertalen de structuurvisies Wonen voor de 4 grote kernen in nieuwe bestemmingsplannen.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Kwaliteit

In 2019 zijn de regionale en lokale kwaliteitscriteria woningbouw vastgesteld. Dit heeft tot gevolg dat er een herbeoordeling moet komen van de bestaande plannen uit het 'Plan van Aanpak doorvertalen Structuurvisies Wonen naar bestemmingsplannen'. Bekeken moet worden of ze passen binnen de kwaliteitscriteria. Dat betekent dat we voor het in gang zetten van planologische procedures voor het wegbestemmen van bestaande plannen een pas op de plaats maken.

Tijd

De lokale kwalitatieve toetsingscriteria voor nieuwbouw maken een herbeoordeling van plannen uit de structuurvisies Wonen voor de 4 grote kernen noodzakelijk. Deze herbeoordeling is geen activiteit uit het 'Plan van Aanpak doorvertalen Structuurvisies Wonen naar bestemmingsplannen'. De planning uit dit plan van aanpak staat daarmee 'on hold'.

Geld

Niet van toepassing.

Wat mag het kosten

Onder de activiteiten 'We werken aan een transformatiefonds' en 'We starten een pilot integrale wijk-aanpak voor transformatie van woningen' is het budget uit Samen investeren in Berkelland opgenomen. Verder is in dit programma opgenomen het budget dat in 2018 nog was opgenomen onder het programma Demografie opgenomen. De raming voor we werken met een transformatiefonds is aangepast omdat we hier een administratieve projectvorm voor hebben gekozen. Daarmee ramen we de lasten in het eerste jaar en hevelen we het overgebleven budget over naar het volgende jaar. Hiermee proberen we inzichtelijker te maken hoeveel budget er in totaal beschikbaar is. Eenzelfde constructie leidt tot de hogere raming voor rente en afschrijving. Deze is verhoogd door het beschikbaar gestelde krediet voor de transformatie van de Oudestraat in Neede.

Bedragen x € 1.000

Exploitatie	2015	2016	2017	Realisatie 2018	Begroting 2019	Begroting na wijziging	Realisatie 2019
Lasten							
010.010 Regionale woonagenda aansluiting lokale woonagenda	0	0	-5	-118	-70	-575	-577
010.020 Gemeentelijke grondexploitaties	-1.110	-346	-1.223	-1.197	-876	-876	-1.172
010.030 Inventarisatie kernen woonbehoefte inwoners	-66	-59	-1.444	-112	-80	-174	-104
010.040 Monitoren toekomstige sloopopgave	0	0	-35	-32	-30	-30	-17
010.050 Werken aan transformatiefonds om sloop woningen in de toekomst te bekostigen	0	0	0	0	-250	-250	0
010.060 Starten pilot integrale wijk-aanpak voor transformatie woningen en toekomstbestendige wijken	0	0	0	0	-1.250	-1.250	0
010.500 Loonkosten programma Plezierig wonen	0	0	0	-1.429	-1.632	-1.632	-1.612
010.700 Rente en afschrijving programma Plezierig wonen	0	0	0	-127	-89	-2.089	-119
Totaal Lasten	-1.176	-405	-2.708	-3.015	-4.277	-6.877	-3.601
Baten							
010.010 Regionale woonagenda aansluiting lokale woonagenda	0	0	0	0	0	0	33
010.020 Gemeentelijke grondexploitaties	958	298	1.767	1.245	1.061	1.061	2.106
010.030 Inventarisatie kernen woonbehoefte inwoners	517	490	868	552	785	845	794
Totaal Baten	1.475	789	2.634	1.797	1.846	1.906	2.933
Resultaat	299	384	-74	-1.219	-2.431	-4.970	-667

Kaders die de raad heeft vastgesteld

Beleidskaders	Vastgesteld
Regionale Woonagenda 2015-2025	2015
Verordening Starterslening	2015
Verordening Blijverslening	2016
Structuurvisie Wonen Eibergen	2016
Lokale Woonagenda	2016
Woningmarktmonitor 2017	2017
Structuurvisies Wonen Neede, Borculo en Ruurlo	2017
Achterhoeks Woonwensen en Leefbaarheidsonderzoek	2017
Wendbaar Woonbeleid	2018
Prestatieafspraken en Woningbouwafspraken	2018

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Regio	Periode	Waarde	Bron	Beschrijving
Woonlasten éénpersoons huishouden	euro	Berkelland	2017	658	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.
			2018	644		
			2019	629		
		Nederland	2017	644		
			2018	649		
			2019	669		
Woonlasten meerpersoons huishouden	euro	Berkelland	2017	796	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.
			2018	791		
			2019	782		
		Nederland	2017	723		
			2018	721		
			2019	739		
WOZ-waarde woningen	duizend euro	Berkelland	2014	203	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ-waarde van woningen.
			2015	199		
			2016	198		
			2017	202		
			2018	215		
			2019	229		
		Nederland	2014	211		
			2015	206		
			2016	209		
			2017	216		
			2018	230		
Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	Berkelland	2019	3,5	ABF - Systeem Woningvoorraad	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.
		Nederland	2019	9,2		

FIJN LEVEN

Een toegankelijke, klimaatbestendige en kleurrijke leefomgeving

Wat speelt er?

- Het is fijn leven in Berkelland. Inwoners geven met bijna het cijfer 8 aan dat ze erg fijn wonen. Zij willen ook in de toekomst tevreden blijven over hun woon- en leefomgeving. Dat betekent dat we moeten investeren in een toegankelijke, klimaatbestendige en kleurrijke leefomgeving. Er is op dit moment meer financiële ruimte om een impuls te geven aan deze ambitie.
- Inwoners, bedrijven, verenigingen en ondernemers organiseren veel zelf. Zij nemen op veel terreinen initiatieven om onze leefomgeving en samenleving mooier te maken. De gemeente helpt daar graag bij. We geven onze inwoners en ondernemers de ruimte en het vertrouwen om zelf zaken op te pakken en met elkaar te regelen.
- Wij moeten onze leefomgeving voorbereiden op de klimaatverandering. We zullen moeten leren omgaan met grote hoeveelheden water (hevige regenval en binnenkomend water vanuit het buitenland), droogteperioden en hoge temperaturen.
- Nederland wil naar een circulaire economie (een economie waarin reststoffen volledig opnieuw worden hergebruikt). Landelijk is daarvoor het programma Van Afval Naar Grondstof 'VANG' opgezet. Gemeenten zijn daarbij belangrijke partners, omdat zij verantwoordelijk zijn voor inzameling van het huishoudelijk afval. Berkelland wil voldoen aan de landelijke doelstelling uit het programma. Dit betekent dat we in 2020 niet meer dan 100 kilogram restafval per inwoner willen inzamelen.

Speerpunt

Investeren in de samenleving.

Wat willen we bereiken?

- We ondersteunen initiatieven vanuit de samenleving op de manier die het beste bij dat initiatief past.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bij projecten en activiteiten beginnen we en gaan we zoveel mogelijk uit van de samenleving.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

Er is volop ingezet op het benutten van de kracht van de samenleving. Zo zijn we met onze inwoners door ontwikkeld in het wijk- en kerngericht werken. We spelen daarbij in op de wijk/kernspecifieke behoeften van de bewoners, zowel qua fysieke als sociale leefomgeving. We hebben veel geleerd, bijvoorbeeld het belang van het vooraf helemaal helder maken van (reële) verwachtingen over en weer.

Wanneer aanpassingen in de openbare ruimte wenselijk of noodzakelijk zijn gaan we met betrokkenen in overleg om met hen ideeën en suggesties uit te wisselen.

Door het groeiende netwerk dat we krijgen door het wijk- en kerngericht werken worden sneller verbindingen gelegd en kunnen sneller antwoorden worden gegeven op vragen en signalen uit de samenleving.

We maken 2x per jaar met de 'ontwikkelagenda' inzichtelijk wat de stand van zaken is van de ontwikkelingen per kern.

Tijd

Geld

Samen met inwoners, bedrijven, verenigingen en instellingen stellen we wijkagenda's op en voeren ze uit.

Bij projecten en activiteiten beginnen we zoveel mogelijk bij onze samenleving onder andere als onderdeel van het wijk- en kerngericht werken.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

In 2019 zijn voor diverse kernen zogeheten dorpsagenda's/dorpsplannen of centrumplannen opgesteld en in uitvoering genomen. Hierbij gaan we uit van de maatschappelijke wensen en behoeften. Dit geeft mooie eerste resultaten met veel draagvlak.

In de tweede helft van 2019 is een start gemaakt om voor de grote kernen te komen tot wijkplannen. Het vertrekpunt is de integrale analyse die we van heel Berkelland op kern- en wijkniveau hebben gemaakt. Onze gebiedscontactpersonen hebben voortdurend contact gehouden met onze inwoners. Voor de kleine kernen geldt dat de tijdsinvestering in voorgaande jaren zijn vruchten afwerpt. Het in co-creatie opstellen van de plannen kost(te) een grotere tijdsinvestering, maar zorgt voor veel draagvlak.

Tijd

Geld

We ondersteunen initiatieven uit wijken, buurten en kernen.

Dit doen we onder andere vanuit het Berkellands Naoberfonds.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

De wijk- en kernanalyse is de basis geweest van het integraal werken met wijken en kernen. Er zijn kernteams opgericht met interne en externe professionals. In de grote kernen zijn netwerken opgebouwd en is een start gemaakt met het maken van wijkplannen in pilotgebieden. Het opgerichte Berkellands Naoberfonds is heel goed gestart en wordt erg gewaardeerd door de inwoners die er gebruik van maakten. In 2019 zijn de volgende initiatieven gehonoreerd:

- Het opzetten van een Houtdorp tijdens de meivakantie 2020 in Geesteren.
- Het inzetten van een bemiddelaar om de activiteiten en het spelen om de school bij Op d'n Esch in Eibergen uit te kunnen breiden richting de buurt.
- Het plaatsen van 4 bankjes om ontmoetingsplekken te creëren in Rekken.
- Ondersteunen plan voor vermindering zwerfvuil in en om Berkelland.
- Creëren van educatieve mogelijkheden in Synagoge Borculo.

Er zijn ook enkele initiatieven op advies van de adviescommissie van het Berkellands Naoberfonds afgewezen. Een aantal aanvragers is verzocht om hun aanvraag verder uit te werken en terug te komen.

Tijd

In 2019 hebben we de lijnen voor de komende tijd uitgezet.

Geld

We hebben gedurende de begrotingsperiode 2019-2023 voor deze activiteit € 2.500.000 beschikbaar. We hebben € 132.000 uitgegeven. Daarbij is € 250.000 extra aan cofinanciering opgehaald door initiatiefnemers. Het restantbudget blijft beschikbaar voor de rest van de coalitieperiode.

We ontwikkelen het gebiedswethouderschap verder door.

De gebiedswethouder is de bestuurlijke ambassadeur voor het gebied en aanspreekpunt voor thema's en onderwerpen die in een gebied leven.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

Het gebiedswethouderschap is in de afgelopen periode verder vormgegeven. We merkten dat de samenleving ons kent en ook steeds beter weet te vinden.

De gebiedswethouder legt verbindingen met en tussen inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners: Marijke van Haaren als gebiedswethouder voor het gebied Neede, Noordijk en Rietmolen, Anjo Bosman voor Eibergen, Rekken en Beltrum, Gerjan Teselink voor Ruurlo en Maikel van der Neut voor Borculo, Geesteren, Gelselaar en Haarlo.

Er vond en vindt minimaal één keer per maand overleg plaats tussen de gebiedscontactfunctionaris en de gebiedswethouder. Op deze manier zijn de gebiedswethouders op de hoogte en betrokken bij de

ontwikkelingen in hun gebied. Zo weten onze inwoners de gebiedswethouder steeds vaker te vinden, bijvoorbeeld als eerste aanspreekpunt voor de diverse dorpsbelangen-organisaties.

■ **Tijd**

■ **Geld**

We verstevigen onze netwerken in wijken en kernen en hebben oog voor die groepen die nog niet zo betrokken of in beeld zijn.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

■ **Kwaliteit**

Om deze groepen te bereiken is (en wordt) er op verschillende manieren in de diverse wijken en kernen gewerkt. De aanpak in relatieopbouw verschilt per wijk. Daar waar de wijk-en kernanalyse aangeeft dat in de relatie met de gemeente een grote afstand wordt ervaren, is/wordt meer fysieke aanwezigheid ingezet. Deze fysieke inzet wordt gedaan in samenwerking met de welzijnsmedewerkers van het Voor mekaar team en door bijvoorbeeld 'kantoor te houden' in de wijk. Daar waar we dit toepassen zien we dat het erg gewaardeerd wordt dat de gemeente niet op afstand blijft en aanspreekbaar blijkt te zijn. Hierbij geldt het motto 'herkenbaar en bereikbaar'.

■ **Tijd**

■ **Geld**

Speerpunten

Een uitnodigende leefomgeving.

Wat willen we bereiken?

- De kwaliteit van het groenonderhoud verbetert, met focus op duurzaam, schoon en kleurrijk.
- Een leefomgeving voor jong en oud die uitnodigt om te bewegen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bij plannen en onderhoud zetten we in op het stimuleren van 'bewegen' in onze leefomgeving.

Bij inrichting en onderhoud in de openbare ruimte kunnen inwoners, in het kader van 'Ambitiegericht beheer' kiezen om meer in te zetten op het streefbeeld 'Stimulerend om te bewegen, ontmoeten, recreëren'.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

■ **Kwaliteit**

We hebben voor het verbeteren van het groen(onderhoud) een plan van aanpak gemaakt dat in oktober is vastgesteld. Daarin is ook het stimuleren van bewegen in de openbare ruimte als een van de speerpunten meegenomen. Ook bij onze werkwijze 'ambitie gericht beheer' waarbij we op basis van verschillende thema's (zoals schoon en veilig, biodiversiteit, klimaatadaptatie en bewegen, recreatie en ontmoeten) bekijken wat inwoners het belangrijkste vinden in hun wijk of buurt, is bewegen dus een bespreekonderwerp. Samen bepalen we hoe we de leefomgeving inrichten.

Met het plan van aanpak kunnen we projecten verder uitwerken en uitvoeren. Er liggen al diverse initiatieven en ook in het op te stellen groenbeleidsplan wordt dit meegenomen.

In 2019 zijn er diverse projecten voorbereid die in 2020 uitgevoerd worden. Bijvoorbeeld in Neede, waar een gebied wordt ingericht voor ontmoeten en bewegen aan de Oranjelaan en plannen om voor ouderen bewegingstoestellen te plaatsen aan de Haaksbergseweg.

■ **Tijd**

■ **Geld**

Vanuit Investeren in Berkelland is 1,5 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het verbeteren van het groen(onderhoud). Dit geld is beschikbaar tot en met 2022. De uitgaven vinden plaats vanaf 2020.

We beheren en onderhouden het openbaar groen en de gemeentelijke begraafplaatsen.

We onderhouden het openbaar groen volgens de uitgangspunten die de gemeenteraad in het Groenstructuurplan heeft vastgelegd. Het uitvoeren van opdrachten uit Meldingen Openbare Ruimte doen we met een eigen serviceteam. Een deel van het groenonderhoud gebeurt door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en het overige besteden we uit.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

Bestrijden invasieve plantensoorten

De invasieve planten verdringen de inheemse soorten en brengen schade toe aan verhardingen en bouwwerken. Een goed voorbeeld van zo'n 'invasieve' plantensoort is de Japanse Duizendknoop. Een intensieve bestrijding was en is nodig. Dit is ook een wettelijke verplichting.

Onderhouden van bomen

In de Perspectiefnota 2020 is gemeld dat we tegen achterstanden in onderhoud aanlopen. Bomen moeten uit veiligheidsoogpunt elke drie jaar worden geïnspecteerd en -afhankelijk van de soort- ook regelmatig worden onderhouden.

Extra onderhoud groen als gevolg van storm en extreme droogte 2019

Als gevolg van de storm in juni en de extreme droogte in de zomer zijn veel meer bomen doodgegaan dan gebruikelijk. We moeten de dode bomen ruimen en nieuwe aanplanten.

Lijkschouwing

De gemeentelijk lijkschouwer doet onderzoek bij gevallen van niet-natuurlijk overlijden, meestal samen met de politie. Het aantal lijkschouwingen is de laatste jaren toegenomen en dus ook de kosten voor de gemeente. De gemeente heeft daar geen invloed op.

Tijd

Geld

Aangepaste budgetten

Bij de bestuursrapportage zijn de budgetten voor het bestrijden van invasieve plantensoorten (€ 20.000), het onderhouden van bomen (€ 75.000) en lijkschouwing (€ 11.000) structureel verhoogd. Daarnaast is het budget voor het onderhouden van bomen incidenteel verhoogd met € 110.000 om de gevolgen van de droge zomer en stormschade op te vangen.

Uitbesteed onderhoud binnen de bebouwde kom

Het budget voor het uitbesteden van werkzaamheden binnen de bebouwde kom is overschreden (€ 80.000). Het gaat om werkzaamheden die niet uitgevoerd kunnen worden door de eigen buitendienst en die al jaren bij diverse kleinere lokale bedrijven zijn ondergebracht. Het tekort heeft mede te maken met areaal uitbreiding (nieuwe stukken openbaar groen) en prijsverhogingen. Het vervangen van groen dat is doodgegaan door de droge zomer vindt plaats in 2020.

We investeren extra in verbetering van de kwaliteit van het groen(onderhoud).

Hiervoor zijn tijdelijk extra middelen vrijgemaakt.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

Om het beschikbare geld efficiënt en effectief aan te wenden was/is een integraal uitvoeringsplan noodzakelijk. Dit plan is opgesteld en vastgesteld in 2019.

Tijd

Voor het maken van een goede integrale analyse en een gedegen uitvoeringsplan was tijd nodig.

Geld

Voor deze activiteit is in de begrotingsperiode 2019-2023 € 1.500.000 beschikbaar. 2019 is gebruikt voor planvorming. Er is daarom in 2019 nog bijna geen geld uitgegeven. Vanaf 2020 worden de beschikbare middelen ingezet.

We overleggen met inwoners en ondernemers over hun eigen (gezamenlijke) inbreng en verantwoordelijkheid bij het inrichten en onderhouden van hun/onze openbare ruimte.

We verkennen wat inwoners, buurten en ondernemers zelf kunnen en willen. Bijvoorbeeld bij inrichting en onderhoud van straten, groenplekken en speelplaatsen stemmen we daar onze werkwijze op af. Indien bijvoorbeeld buurten of ondernemers zelf het onderhoud van de openbare ruimte doen, is een 'rijkere' of onderhoudsintensievere inrichting mogelijk.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

 Kwaliteit

In 2019 werkten we zoveel mogelijk met ambitiegericht beheer. We bespraken verschillende thema's met de betreffende inwoners en gezamenlijk verbeterden we de kwaliteit van het groen en openbare ruimte, onder andere in onderstaande straten/buurten:

- Rietmolen: Ravenhorst
- Borculo: Prunusstraat, Beukenlaan, Plein2
- Ruurlo: deel van de Molenlaan, deel Clauslaan en Constantijnlaan
- Eibergen: Geesinksbrink, Scholten Hofmansbrink, Drieveweg en een deel van de Havekortweide
- Neede: Merelstraat

 Tijd

Alles is binnen de gemaakte afspraken met inwoners voltooid.

 Geld

We passen waar mogelijk ecologisch beheer toe, niet alleen bij bermen, maar ook andere terreinen, zoals parken, in gemeentelijk bezit.

Doel is om onder andere meer insecten (denk aan bijen) en andere (beschermde) dieren en planten te laten voorkomen in onze leefomgeving. Deze biodiversiteit helpt bij het verminderen van overlast van plagen (zoals de eikenprocessierups).

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

 Kwaliteit

Bij projecten in het groen zijn in 2019 veel elementen opgenomen die ecologisch meerwaarde hebben. Bij groenprojecten is het standaard dat rekening gehouden wordt met meerwaarde voor biodiversiteit en klimaatadaptatie.

In het najaar van 2019 is bij wijze van pilot een flink deel van de bermen ecologisch beheerd door te maaien en af te voeren (in plaats van klepelen). De hierbij opgedane ervaringen zijn verwerkt in een nieuw ecologisch berm-beheerplan. Verder zijn voorbereidingen getroffen voor de bestuurlijke besluitvorming over toe te passen beheertypes, monitoring en hiermee gemoeide kosten.

In oktober 2019 is een plan van aanpak vastgesteld voor het verbeteren van het groen(onderhoud). Daarbij is ook de biodiversiteit binnen de bebouwde kommen meegenomen. Bijvoorbeeld door ecologisch beheer, inzaaien kruidenrijke mengsels, natuurvriendelijke oevers, streven naar meer variatie en natuurwaarde voor planten en dieren.

 Tijd

 Geld

We realiseren groen/-blauwe parels (aantrekkelijke plekken met groen en water) in de kernen.

Te denken valt aan goede waterbergingen/-infiltratie gecombineerd met groen, zoals ook in ons streefbeeld 'Klimaatbestendig' in de werkwijze 'Ambitiegericht beheer' is opgenomen.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

Er is een uitvoeringsplan opgesteld.

Een voorbeeld van een groen-blauwe parel is dat enkele vijvers in Ruurlo worden verbeterd, inclusief het groen er omheen. Hierbij is cofinanciering vanuit de Deltafondsmiddelen verkregen en draagt het waterschap Rijn en IJssel ook bij. De uitvoering is gepland in 2021.

Tijd

We zijn nog niet begonnen met de uitvoering.

Geld

Een deel van het voor groen extra beschikbare budget van 'Investeren in Berkelland ' wordt gebruikt voor het realiseren van groen-blauwe parels in diverse kernen. Er is nog geen geld uitgegeven.

Uitvoering start vanaf 2020.

We zaaien daar waar mogelijk bermen/terreinen in met kleurrijke zaadmengsels.

Dit helpt ook bij het instandhouden en vergroten van een divers insectenbestand.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

Het door de gemeente gebruikte bermgrasmengsel is sinds een aantal jaren verrijkt met inheemse kruiden die kleurrijk bloeien. In 2019 zijn weer diverse bermen ingezaaid met dit mengsel. Deze bermen krijgen een ecologisch beheer. Niet alleen goed voor de biodiversiteit, maar ook voor het aanzicht van Berkelland.

Tijd**Geld****Speerpunt****Leefomgeving aangepast aan het veranderende klimaat.**

Wat willen we bereiken?

- Een leefomgeving die aangepast is aan het veranderende klimaat.

Wat gaan we daarvoor doen?**We voeren een bewustwordingscampagne voor inwoners en bedrijven over wat zij zelf kunnen doen aan gevolgen van de klimaatverandering.**

We wijzen inwoners op de mogelijkheden om zelf een bijdrage te leveren, zoals zelf zorgen voor infiltratie en opslag van regenwater (afkoppelen hemelwater van het riool, minder verharding toepassen) en schaduwrijke bomen planten.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

Wij sluiten aan bij de website: www.weetvanwater.nl van het Waterschap Rijn en IJssel. Op deze website hebben wij een eigen pagina: 'Berkelland weet van water'. Dit is een informatieve website over klimaatadaptatie en wat inwoners zelf kunnen doen. Daarnaast zijn we bezig geweest met de voorbereiding van klimaatlessen. Deze klimaatlessen bieden wij het onderwijs (onder- en bovenbouw) aan, samen met het Waterschap Rijn en IJssel.

Tijd**Geld****We voeren het watertakenplan 2019-2023 uit (de opvolger van het gemeentelijk rioleringsplan) inclusief klimaatstresstest.**

Hierdoor wordt duidelijk waar hoge temperaturen, droogte of overvloedig water binnen Berkelland de meeste impact hebben.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

Als we bij projecten het regenwater afkoppelen van de riolering vragen we de bewoners of we ook de regenwaterpijpen aan de voorkant van de woning mogen aansluiten op het regenwaterriool. Wij nemen de kosten hiervan mee in het totale project.

Samen met het Waterschap Rijn en IJssel is de uitvoering van de stresstesten opgepakt.

Tijd

Het rioolbeheer is conform planning uitgevoerd.

We hebben nog niet alle geplande renovaties kunnen uitvoeren. Zoals de rioleringswerkzaamheden in centrum Eibergen, het afkoppelen van de Bergstraat in Neede, rioleringswerkzaamheden op bedrijventerrein de Jukkenbarg en reliningswerkzaamheden door de hele gemeente heen. Deze worden in 2020 uitgevoerd.

Geld

Het incidentele voordeel wordt veroorzaakt, doordat de kapitaallasten minder hoog zijn dan we hadden geraamd. Redenen zijn dat:

- De werkelijke rente over de boekwaarde 0,79 % was in plaats van begroot 1%
- Na vaststelling van de begroting 2019 een nieuwe afschrijvingssystematiek toegepast is. Dit houdt in dat pas wordt afgeschreven over de investering in het jaar na gereedkoming van het project. Eerder deden we dat bij ontvangst van de eerste factuur al.
- Een groot aantal rioleringswerkzaamheden nog in uitvoering is.

Het resultaat op riolering kan niet alleen afgeleid worden van deze activiteit. In de activiteiten loonkosten, rente en afschrijving zitten ook kosten die onderdeel uitmaken van dit resultaat.

Voor een nadere specificatie verwijzen we naar de paragraaf Lokale heffingen.

Speerpunt

Veilige en makkelijk berijdbare wegen en paden.

Wat willen we bereiken?

- Veilig en makkelijk berijdbare wegen en paden zowel in het buitengebied als in de kernen, die aantrekkelijk zijn voor inwoners en bezoekers.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bepalen waar mogelijk samen met inwoners en ondernemers de (her)inrichting van onze wegen en paden.

We overleggen (in het kader van wijk- en kerngericht werken) bijvoorbeeld met inwoners en andere belanghebbenden of de wegfunctie en -inrichting nog past bij het gebruik en maken samen het ontwerp.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

Het is inmiddels gemeengoed om bij herinrichting van de wegen in een zo vroeg mogelijk stadium ook de aanwonenden en andere belanghebbenden te betrekken.

Tijd

Geld

We investeren extra in onderhoud van wegen en paden in het buitengebied op basis van een plan van aanpak.

In het collegeprogramma is € 2.000.000 extra geld (eenmalig) beschikbaar gesteld gedurende deze coalitieperiode om een impuls te geven aan het onderhoud van wegen en paden in het buitengebied.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

Het jaar 2019 is gebruikt om een goede inventarisatie en analyse van onze wegen te maken. Op basis daarvan hebben we een plan van aanpak opgesteld. Op basis van technische kwaliteit en maatschappelijk effect is een prioritering gemaakt van wegen die in aanmerking komen voor groot onderhoud.

Tijd

Uitvoering van de werkzaamheden start in 2020.

Geld

Er zijn in 2019 nog geen middelen uitgegeven. De middelen blijven beschikbaar voor de uitvoering van het plan van aanpak vanaf 2020.

We onderhouden onze infrastructuur.

We werken volgens het door het college vastgestelde 'Wegbeheer gemeente Berkelland Beleidskeuzes en beheerkosten Update 2016-2020'. Het wegennet in Berkelland is divers. Voor de veiligheid is onderhoud noodzakelijk. Jaarlijks bepalen we op basis van inspecties welke wegen we dat jaar onderhouden of welke we gaan vervangen.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

Het uitvoeren van onderhoud aan wegen vindt plaats op basis van een door de raad vastgesteld kwaliteitsscenario. Hierbij is per wegtype een minimaal te handhaven kwaliteit vastgelegd tegen een vastgesteld jaarlijks budget. Elke twee jaar worden alle wegen geïnspecteerd en wordt beoordeeld welke wegen aan onderhoud toe zijn. Elke 5 jaar vindt er een herijking plaats waarbij beoordeeld wordt of het beschikbare budget nog voldoende is om het vastgestelde kwaliteitsscenario te handhaven. In 2020 komt er een herijking van het wegbeheer voor de jaren 2021 – 2025.

Tijd**Geld**

We hebben € 313.000 meer uitgegeven aan (achterstallig) onderhoud van wegen. Zoals u in december bij de slotwijziging heeft besloten, wordt dit nadelig resultaat verrekend met de reserve wegen.

We hebben een eenmalige bijdrage voor de oude N18 ontvangen van € 647.000 van Rijkswaterstaat. Dit bedrag is bedoeld voor asfaltschade c.q. afwaardering (€ 194.000) en kosten van hard- en software voor de verkeersregelininstallatie (VRI) in Eibergen (€ 453.000). We stellen u voor dit bedrag hiervoor te oormerken.

Speerpunt**Bereikbare woningen, bedrijven en voorzieningen.**

Wat willen we bereiken?

- Alle woningen, bedrijven en voorzieningen in Berkelland zijn voor iedereen bereikbaar, ook zonder eigen auto of ander eigen vervoer.

Wat gaan we daarvoor doen?**Het wettelijke doelgroepenvervoer en een deel van het openbaar vervoer samen met buurgemeenten regionaal organiseren en optimaliseren.**

De regionale uitvoeringsorganisatie ZOOV is ondergebracht in Winterswijk.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

Het wettelijk doelgroepenvervoer en aanvullende vervoer is georganiseerd met ZOOV. In 2019 is dit allemaal goed uitgevoerd en heeft ZOOV zich ingezet om een aantal dingen aan te passen of te optimaliseren. Zo heeft in 2019 een proef met opvouwbare rolstoelen gelopen, is er een continu klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd en is er gestart met een onderzoek naar het betalen met de OV-chipkaart.

Tijd

ZOOV heeft in 2019 uitgevoerd wat ze uit moest voeren.

Geld

Het ZOOV-vervoer leidt binnen drie verschillende programma's tot lasten op basis van leerlingenvervoer, Sociale werkvoorziening en WMO. Uit de jaarcijfers blijkt dat zowel leerlingenvervoer als sociale werkvoorziening binnen de begroting blijven, zelfs nadat het budget voor leerlingenvervoer met € 50.000 verlaagd is.

Op het WMO deel laten de cijfers zien dat er sprake is van een overschrijding van bijna € 64.000.

Wanneer we rekening houden met de meeropbrengsten op de eigen bijdragen (ZOOV- pas) blijft het nadeel nog steeds € 59.000. Ten opzichte van het jaar ervoor is er dan sprake van een toename van de lasten met € 36.000. De kosten voor het WMO-vervoer zijn in 2019 dus gestegen en hoger dan begroot.

Vrijwilligersvervoer stimuleren en helpen ontwikkelen, ook in de doorontwikkeling.

Vlearmoesbus, Naoberbus, Vervoerdienst Berkelland, Inzet bus Rode Kruis voor bijzonder vervoer

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

In 2019 hebben we een visie op vrijwilligersvervoer vastgesteld. Hiermee is duidelijkheid ontstaan over de rol van de gemeente en vrijwillige vervoersdiensten. De gemeente Berkelland wil meedenken over de toekomstbestendigheid van de bestaande vrijwillige vervoersdiensten.

Tijd

De visie op vrijwilligersvervoer is in 2019 afgerond.

Geld

We zijn binnen het budget gebleven.

Speerpunten

Hergebruik van grondstoffen (Van Afval Naar Grondstof)

Wat willen we bereiken?

- Huishoudelijk afval wordt op een duurzame wijze hergebruikt of verwerkt.
- In 2020 zamelen we niet meer dan 100 kilogram restafval per inwoner in en is de afvalscheiding meer dan 75%.
- Minder zwerfafval.

Wat gaan we daarvoor doen?

We nemen gerichte actie om zwerfafval terug te dringen op basis van de halfjaarlijkse monitor zwerfafval.

We weten waar zwerfafval het meest voor komt en proberen met acties op maat het zwerfafval terug te dringen. Te denken valt aan extra afvalbakken (die geadopteerd worden door inwoners), extra hondenpoepbakken en gedragsbeïnvloeding en handhaving.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

Uit de laatste monitoringsronde van eind 2019 blijkt dat er weinig tot geen zwerfafval ligt in de openbare ruimte.

Een bijdrage aan dit resultaat is afkomstig van het project Schoon Belonen waarin wij 40 maatschappelijke organisaties stimuleren het plastic, metaal en drankenkartons (PMD) apart in te zamelen en de omgeving schoon te houden. Ook hebben wij een grote groep vrijwilligers weten te mobiliseren die het zwerfafval opruimen. Goed voorbeeld is 'HelemaalGroen' van Jaap de Boer.

Wij faciliteren de vrijwilligers met het uitdelen van grijpers, hesjes, handschoenen en waar nodig een extra afvalcontainer voor het afvoeren van zwerfafval.

De zwerfafvalvrijwilligersbijeenkomst van 6 juni 2019 in ons gemeentehuis was een succes. Tijdens deze avond hebben wij de vrijwilligers bedankt voor hun inzet.

 Tijd

 Geld

De werkzaamheden voeren we uit binnen het bestaande budget dat afkomstig is van Nedvang.

We werken samen met onze inwoners het nieuwe grondstoffenplan uit in maatregelen die afvalbeperking en afvalscheiding (grondstofscheiding) bevorderen.

We voeren daartoe het Plan 'Van Afval Naar Grondstof 2018-2022' uit.
Portefeuillehouder: Anjo Bosman

 Kwaliteit

In 2019 hebben we uitvoering gegeven aan het plan Van Afval Naar Grondstof (VANG). In dit plan hebben we 19 maatregelen geformuleerd waarmee we afvalbeperking en afvalscheiding willen bevorderen. Alle maatregelen zijn of worden uitgevoerd.

De maatregelen hebben ervoor gezorgd dat we in 2019 uitkomen op 169 kilogram restafval per inwoner. Dat was in 2018 nog 252 kilogram.

 Tijd

 Geld

De werkzaamheden voeren we uit binnen het bestaande budget.

Speerpunt

Gemeentelijke gebouwen en scholen.

Wat willen we bereiken?

- De gemeentelijke gebouwen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de gemeentelijke taken worden onderhouden en beheerd.
- We willen dat scholen kunnen beschikken over de passende toekomstbestendige huisvesting zodat zij in staat zijn om optimaal onderwijs te kunnen geven.

Wat gaan we daarvoor doen?

We investeren in passende toekomstbestendige huisvesting van scholen en houden rekening met o.a. demografische ontwikkelingen.

Zo stellen we in 2020 samen met de schoolbesturen een Integraal Huisvestingsplan (IHP) op.
Portefeuillehouder: Anjo Bosman

 Kwaliteit

In 2019 zijn de eerste stappen gezet voor het Integraal Huisvestingsplan. In dit plan nemen we op wat er met de onderwijsvoorzieningen in Berkelland gaat gebeuren. In 2019 zijn hiervoor de eerste gesprekken met betrokkenen (schoolbesturen) gevoerd en is er een schouw naar de staat van de schoolgebouwen uitgevoerd. Halverwege 2020 is het Integraal Huisvestingsplan gereed.

 Tijd

Wat er in 2019 uitgevoerd had moeten worden, is in 2019 uitgevoerd.

 Geld

We zijn binnen het budget gebleven dat we hadden voor het opstellen van het integraal huisvestingsplan.

We onderhouden de gebouwen die in eigendom zijn van de gemeente.

Zie ook de activiteit 'We maken een plan hoe we ons eigen vastgoed verduurzamen en in welk tempo' in het programma 'Actief met duurzaamheid en energie'.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

In de Pickerhal in Eibergen is van één hal alle tl-verlichting vervangen door energiezuinige led-verlichting. Hal (D, E, F) staat voor dit jaar op de planning.

Van diverse panden zijn de technische installaties vervangen dan wel vernieuwd.

Bij de parkeergarage in Eibergen is volgens planning een compleet nieuw binnenwerk voor de lift geïnstalleerd. De oude was vanwege de leeftijd aan vervanging toe.

Diverse monumenten hebben groot onderhoud gehad. Zo is bij de molen in Neede een toilet gerealiseerd, een al lang gekoesterde wens.

Bij het brandweer museum in Borculo zijn diverse scheuren in een buitenmuur geconstateerd. De muur is gestabiliseerd en er wordt nog onderzocht hoe we dit kunnen oplossen.

Tijd

Geld

We stoten gebouwen af die we niet zelf in gebruik hoeven te hebben.

Op basis van een aantal aspecten (zoals de verkoopbaarheid) bepalen we in welke volgorde we panden proberen af te stoten.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

In 2019 is locatie 'De Meijer' in Neede verkocht en overgedragen. Er lopen nog verkoopprocedures voor de Willibrordusschool in Ruurlo, Houtwal 1 in Ruurlo en Korte Wal 11 (Spuythuis) in Borculo.

Tijd

Geld

Wat mag het kosten?

Ten opzichte van 2018 zijn aan dit programma de budgetten voor Onderwijs toegevoegd. Ook de budgetten van afval zijn aan dit programma toegevoegd. Deze zijn afkomstig van het oude programma Energie en Duurzaamheid. De begroting voor afval is naar beneden bijgesteld vanwege de verwachte lagere lasten voor papierverwerking.

<i>Bedragen x €1.000</i> Exploitatie	2015	2016	2017	Realisatie 2018	Begroting 2019	Begroting na wijziging	Realisatie 2019
Lasten							
020.010 Zaaïen kleurrijke zaadm.	-147	-148	-137	-292	-189	-189	-208
020.020 Openbaar groen/begraafpl.	-1.712	-1.891	-3.085	-1.851	-732	-993	-1.043
020.030 Beh onderh vern renov riolering	-5.179	-5.577	-5.206	-2.148	-1.499	-1.499	-2.007
020.040 Onderhou- den infrastructuur	-5.094	-4.546	-5.643	-3.496	-2.985	-3.210	-3.353
020.050 Doelgroe- pen-/openb. vervoer	-703	-665	-559	-589	-703	-653	-640
020.060 Zwerfafval	-44	-47	-44	-33	-54	-54	-73
020.070 Afval scheiden	-2.793	-2.907	-2.778	-2.535	-3.127	-2.694	-2.582
020.080 Onderwijs en huisvesting	-3.237	-3.700	-3.010	-947	-782	-959	-990
020.090 Onderhoud gem. gebouwen	-372	-450	-563	-324	-263	-418	-431
020.100 Ontw. wij- ken, buurten, kernen	0	0	0	0	-625	-625	-132
020.110 Onderh. we- gen/paden buiteng.	0	0	0	0	-500	-500	0
020.120 Verb. kwal. groen(onderhoud)	0	0	0	0	-375	-375	0
020.500 Loonkosten prog. Fijn leven	0	0	0	-3.243	-5.086	-5.177	-5.177
020.700 Rente en afschrijving progr.	0	0	0	-5.587	-3.919	-4.031	-3.188
Totaal Lasten	-19.281	-19.932	-21.025	-21.046	-20.839	-21.377	-19.825
Baten							
020.020 Openbaar groen en begraafplaatsen	329	347	436	498	336	336	403
020.030 Beh onderh vern renov riolering	6.133	6.141	6.384	6.449	7.179	7.270	8.134
020.040 We onderhouden onze infrastructuur	335	442	289	247	205	205	1.041
020.050 Doelgroepenvervoer- openbaar vervoer	0	0	0	0	1	1	0
020.060 Zwerfafval	44	47	44	42	54	54	73
020.070 Afval scheiden	3.420	3.432	3.613	3.523	4.039	3.606	3.507
020.080 Onderwijs en huisvesting	264	544	302	181	143	143	130
020.090 Onderhoud gemeentelijke gebouwen	303	143	385	587	108	108	121
Totaal Baten	10.829	11.096	11.453	11.527	12.065	11.723	13.410
Resultaat	-8.452	-8.836	-9.572	-9.519	-8.774	-9.654	-6.415

Kaders die de raad heeft vastgesteld

Beleidskaders	Vastgesteld
Aanpak Zwerfafval	2016
Groenstructuurplan	
Ontwikkelagenda ruimtelijke leefomgeving	2018
Rapportage Groenbeheer	2009
Speelruimtebeleid	2009
Speelruimteplan	2007
Wegbeheer	2015

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Regio	Periode	Waarde	Bron	Beschrijving
Hernieuwbare elektriciteit	%	Berkelland	2015	4,1	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.
			2016	6,3		
			2017	5,2		
			2018	8,1		
		Nederland	2015	11,8		
			2016	12,9		
			2017	16,9		
			2018	18,5		
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	Berkelland	2015	245	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
			2016	252		
			2017	252		
			2018	268		
		Nederland	2015	200		
			2016	189		
			2017	174		
			2018	172		

VITAAL PLATTELAND

Een vitaal en innovatief buitengebied

Wat speelt er?

- Het platteland is niet langer meer alleen van boeren, maar is gedeeld gebied met nieuwe inwoners en recreanten. Het platteland wordt multifunctioneel gebruikt. Dit levert spanning op, maakt het complexer maar biedt ook mooie kansen om ons platteland toekomstbestendig te maken.
- In de landbouw stoppen veel boeren, boerenbedrijven die er zijn worden vooral groter. Er vindt daarnaast ook verbreding van de landbouw plaats, doordat er meer natuur inclusieve landbouw, zorg, toerisme en energie als verdienmodellen worden toegevoegd.
- Het coulisselandschap is ons visitekaartje en krijgt een steeds belangrijkere plaats op het platteland. Wel staat het onder druk door schaalvergroting van de landbouw. Er is aandacht voor het behoud en versterking van het coulisselandschap als drager van ecologische en landschappelijke kwaliteit.
- Asbest moet voor 2024 van alle daken. Dit is een grote opgave in het buitengebied met veel schuren en stallen die er staan. Ook het grote aantal vrijkomende agrarische bebouwing vraagt om een grootschalige aanpak. Soms is sloop een optie, maar er is ook ruimte voor nieuwe economische dragers zoals start-ups.
- Het platteland kent veel verenigingen, buurtschappen enzovoort, deze voorzieningen worden zelf georganiseerd. Wel staan ze onder druk, door onder meer ontgroening, vergrijzing en de veranderingen in de maatschappij.

Speerpunt

Toekomstgericht ondernemen in het buitengebied

Wat willen we bereiken?

- Economisch sterke en duurzame landbouwbedrijven.
- Meer (nieuwe) verdienmodellen in het buitengebied.
- Het bestemmingsplan buitengebied is afgerond in 2020.

Wat gaan we daarvoor doen?

Inzicht krijgen in de duurzaamheidsdoelen van boeren tijdens de coachingsgesprekken.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Kwaliteit

Tijdens de keukentafelgesprekken is geïnventariseerd welke agrariërs al duurzaamheidsmaatregelen hebben en welke open staan voor samenwerking en koppelkansen. Aan duurzaamheid wordt veel ondernomen. Een meerderheid is al bezig met zonnepanelen, isolatie en LED-verlichting, energie uit mest, agrarisch natuurbeheer en warmteterugwinning.

Tijd

Geld

De keukentafelgesprekken zijn in 2018 en 2019 uitgevoerd. De totale kosten voor 2019 waren € 179.220. Als gemeente betalen we 25% van dit project, dat is geraamd op € 333.000. De rest is cofinanciering van provincie Gelderland, agrariërs en andere marktpartijen. De cofinanciering van de andere partijen is nog niet binnen. In de financiële tabel zijn de kosten te vinden bij 'we maken een plan van aanpak voor vrijkomende agrarische bebouwing'.

We faciliteren initiatieven van nieuwe ondernemers in het buitengebied, we maken hierbij gebruik van een rode loper aanpak.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Kwaliteit

Initiatiefnemers worden geïnformeerd over de mogelijkheden voor hun locatie via de contactpersoon buitengebied en via algemene voorlichting (bewustwording via bijvoorbeeld een Berkellanddag). Diverse onderwerpen komen daarbij aan bod, zoals bijvoorbeeld informatie over mogelijkheden voor energieopwekking in het buitengebied, functieveranderingsbeleid of korte voedselketens.

Tijd

Geld

Niet van toepassing.

We maken een nieuw bestemmingsplan buitengebied dat zoveel mogelijk ruimte biedt aan duurzame ontwikkelingen.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

Tijd

Nog voordat er een nieuw voorontwerpbestemmingsplan voor het buitengebied gemaakt zal worden is ervoor gekozen om eerst beleid vast te stellen voor een aantal andere beleidsthema's. Zoals het gemeentelijk geurbeleid, het Plussenbeleid, woningsplitsing en dubbele bewoning van panden. In samenspraak met uw raad is ervoor gekozen om eerst het gemeentelijke geurbeleid tegen het licht te houden. Op 18 september 2018 is door de gemeenteraad besloten het geurbeleid ongewijzigd te laten. Vervolgens is er na een inspraakprocedure in maart 2019 het Plussenbeleid vastgesteld. Daarna is er een structuurvisie woningsplitsing gemaakt en ook in procedure gebracht. Vaststelling van deze structuurvisie moet nog plaatsvinden.

Zoals bekend heeft de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State over het Programma Aanpak Stikstof (PAS) consequenties voor allerlei ruimtelijke besluitvormingsprocessen. Inmiddels werken wij aan de totstandkoming van een nieuw voorontwerpbestemmingsplan voor het buitengebied.

Geld

Er is een bestuurlijke claim van € 212.000 hiervoor gereserveerd. In 2019 is hier nog geen uitgifte van gedaan.

Onder de activiteit 'We maken een bestemmingsplan buitengebied' is de raming opgenomen voor het project integrale kavelruil. Hier zijn nu de totale begrote kosten opgenomen voor dit project. Het bedrag dat over blijft hevelen we over naar volgend jaar. Dit project wordt gefinancierd door bijdragen van de Provincie en Europa.

We onderzoeken samen met de Wageningen Universiteit de mogelijkheden van nieuwe verdienmodellen, waaronder verticale landbouw.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Kwaliteit

We hebben met de Universiteit Wageningen (WUR) een project opgestart waarbij we ten eerste inzicht hebben verkregen in de statistiek van de agrarische sector en ten tweede een projectplan is geschreven om via masterclasses agrariërs te gaan ondersteunen bij het omschakelen naar nieuwe verdienmodellen. De statistieken geven beter inzicht in de opgave met betrekking tot Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB) en het projectplan is ingediend bij POP3. Hiervoor is inmiddels subsidie toegezegd en de uitvoering kan in 2020 gaan starten.

Tijd

De WUR heeft een conceptrapport opgeleverd en de masterclasses worden voorbereid voor 2020.

Geld

Het budget voor het rapport is gedekt uit het budget plattelandsvernieuwing onder de activiteit 'We organiseren netwerkbijeenkomsten voor bewustwording en kennisdelen over duurzame landbouw'.

We organiseren netwerkbijeenkomsten, zoals de Berkellanddag, voor bewustwording en kennisdelen over verdienmodellen in het buitengebied.

- We organiseren naar aanleiding van de coachingsgesprekken meerdere klankbordavonden en bijeenkomsten om vraagstukken als kringlooplandbouw, bewust stoppen en het opzetten van een tweede tak te bespreken.
- We stimuleren het gebruik maken van mogelijkheden uit onder meer: Het Energie Uitvoeringsprogramma.

Kennisnetwerken zoals 'Kringloopboeren'.
Sloopbonusregeling.

- We bevorderen initiatieven zoals:
Energie Marke Haarlose Veld (HOEduurzaam) voor onderzoek naar verbetering bodemstructuur door toepassen laagwaardige biomassa.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Kwaliteit

De vijfde BerkellANDdag op 7 november 2019 was weer een succes. We keken terug en blikten vooruit naar de toekomst met thema's als recreatie & toerisme, landbouw, duurzaamheid en sociale vraagstukken in het buitengebied. We lobbyen daarnaast landelijk om aandacht te krijgen voor onze specifieke situatie van een buitengebied met grote opgaven voor de toekomst, zoals asbest en vrijkomende agrarische bebouwing. Dit doen we onder meer door actief mee te doen met het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland.

Tijd

Geld

Onder deze activiteit is het algemeen budget 'plattelandsvernieuwing' onder gebracht. Uit dit budget worden allerlei projecten, bijeenkomsten en de P10 betaald. In 2019 is hieruit onder meer de Berkellanddag, het Berkeldalproces, de kavelruilavonden, het WUR-rapport en de P10 betaald.

We stellen het plussenbeleid vast in 2019.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

Tijd

Het gemeentelijk plussenbeleid voor Berkelland is op 19 maart 2019 door de gemeenteraad vastgesteld.

Geld

Het gereserveerde krediet van € 30.000 voor het opstellen van het plussenbeleid is niet gebruikt, doordat het plussenbeleid intern is opgesteld. Het krediet kan daarom terugvloeien in de reserve.

Speerpunt

Mooi Landschap.

Wat willen we bereiken?

- Minder gebouwen met leegstand door sloop of hergebruik.
- 75% van gebouwen met asbest in 2022 van de daken af.
- Een toegankelijk en beleefbaar landschap.
- De natuur is op kracht.
- Een sterke landschapsstructuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

Stimuleren van aanleg van nieuwe natuur en landschapsbeheer.

We faciliteren initiatieven voor duurzaam natuur- en landschapsbeheer en aanleg, gericht op biodiversiteit. Betrokkenen zijn eigenaren, de Vereniging Agrarische Landschap Achterhoek en de lokale agrarische natuurbeheerverenigingen.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

De landschapsregeling is eind mei 2019 afgelopen en financieel goedgekeurd door de accountant. In de afgelopen vier jaar zijn er dertig projecten uitgevoerd met onder andere inwoners, boeren, de

Vereniging Agrarisch Natuurbeheer en Stichting Landschapsbeheer Gelderland en is er circa 5 hectare natuur en landschap nieuw aangelegd.

Naast de landschapsregeling is er in 2019 circa 25 hectare ingezaaid met een akkerrandmengsel ter bevordering van de akkerrandfauna. Ook is er weer een inspanning verricht door de agrarische natuurvereniging, agrariërs en vrijwilligers om de weidevogelpopulaties te behouden en te versterken. Dat gebeurt door legselbescherming, uitgesteld beheer en plas-dras randgebieden. Ook is er 15km² landschapselement berm hersteld en deels aangeplant ter versterking van natuur, landschap, recreatie cultuurhistorie etc.

 Tijd

 Geld

In 2019 hebben we € 20.000 overgehouden na afronding van de oude landschapsregeling in de loop van 2019 en € 12.000 uit het reguliere budget. Inzet was om dit geld te gebruiken voor de nieuwe landschapsregeling. Helaas is de aanvraag voor de landschapsregeling pas in 2020 goedgekeurd. De gelden komen uit een structureel budget en kunnen daarom niet overgeheveld worden naar 2020. Dit heeft geen financiële consequentie voor de nieuwe landschapsregeling.

Voor het project kadastrale uitzetting is in 2019 € 31.000 besteed. Er is nog € 44.000 over en we vragen de gemeenteraad dit over te hevelen naar 2020.

Voor meer informatie over ecologisch bermbeheer zie programma Fijn Leven.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

 Kwaliteit

Voor meer informatie over wat er is gedaan voor ecologisch bermbeheer zie het programma Fijn Leven.

 Tijd

 Geld

We gaan samen met Achterhoek Toerisme aan de slag om knelpunten in bestaande wandel- en fietsroutes op te lossen.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

 Kwaliteit

Er is in 2019 gestart met het oplossen van knelpunten in een aantal routes (o.a. Flamingoroute en ruiterroutes) in nauwe samenwerking met Stichting Achterhoek Toerisme. Verwachting is dat beide routes in de loop van 2020 weer zijn hersteld. Knelpunten kwamen voornamelijk aan het licht door klachten die binnenkwamen via lokale belangenverenigingen. We gaan bezig om ook knelpunten buiten het netwerk van Stichting Achterhoek Toerisme komende twee jaar op te sporen.

 Tijd

 Geld

We gaan samen met het Waterschap kansen voor de beleefbaarheid van het stroomgebied van de Berkel verkennen.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

 Kwaliteit

In 2019 zijn er drie visiebijeenkomsten georganiseerd door het Waterschap. Het Waterschap werkt in overleg met stakeholders dit uit tot een ontwerp op Berkellands grondgebied. Er zijn in het najaar door het Waterschap 1 op 1 gesprekken geweest met agrariërs in het gebied. Ondertussen is het Waterschap nog volop aan het uitvinden hoe het proces goed te laten verlopen om de kades te kunnen verleggen tussen Borculo en Lochem. In 2020 komt hierover meer duidelijkheid.

 Tijd

 Geld

We maken een plan van aanpak voor aanpak van vrijkomende agrarische bebouwing.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Kwaliteit

Het plan van aanpak voor de aanpak van de vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen (vab's) is in voorbereiding. We hebben in dat kader in 2019 onder andere keukentafelgesprekken gevoerd en de Wageningen Universiteit (WUR) gevraagd om de problematiek en de opgave in beeld te krijgen. Het blijft lastig om kwantitatief goed te duiden hoeveel vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen er zijn in Berkelland mede omdat bij de analyse hiervan privacy-gevoelige informatie nodig is.

Tijd

De planning was om het plan van aanpak eind 2019 af te ronden. De voorbereiding is in 2019 gestart. Doordat onder meer het onderzoek van WUR langer duurt en pas later in het jaar nieuwe ambtelijke capaciteit beschikbaar was, is de planning wat vertraagd. De planning is nu om het plan van aanpak in de eerste helft van 2020 aan te bieden aan de gemeenteraad.

Geld

Voor het plan van aanpak van de vab's is voor 2018 en verder incidenteel budget beschikbaar gesteld van € 100.000. Voor een deel is het budget gebruikt voor onder meer het project keukentafelgesprekken in Berkelland. Omdat we nog bezig zijn met de aanpak van vab's hebben we nog € 70.762 over. We vragen de gemeenteraad dit restant over te boeken naar 2020. In 2020 zal dit budget onder meer gebruikt worden als cofinanciering voor het regiodeal project 'toekomstbestendige erven' als vervolg op de keukentafelgesprekken.

Voor de sloopbonusregeling hebben we € 28.000 uitgegeven en is er € 19.000 aan inkomsten binnengekomen. Het saldo stond aan het eind van 2019 op € 481.000 euro.

We maken een plan van aanpak voor een campagne en ontwikkelen instrumentarium om de asbestverwijdering te versnellen.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Kwaliteit

Doordat in de Eerste Kamer het voorstel over het asbestverbod in 2025 niet is aangenomen, hebben we een pas op de plaats gemaakt. In oktober 2019 is de minister met een kamerbrief gekomen waarin zij aangeeft niet met een nieuw asbestverbod te komen, maar wel door te gaan met stimulering van asbestsanering, mede door bewustwording, asbestfonds(lening), ontzorging en vereenvoudiging sanering. Naar aanleiding van deze kamerbrief wordt gewerkt aan een voorstel voor doorgaan met stimulering van de sanering van asbestdaken in Berkelland.

Tijd

Op basis van het nieuwe voorstel van de minister in het najaar van 2019 om door te gaan met stimuleren van sanering van asbestdaken, komen wij in het voorjaar van 2020 bij u terug, met een voorstel om door te gaan met stimulering van sanering van asbestdaken in Berkelland.

Geld

Voor het project 'asbestbeleid' is voor het jaar 2018 en verder incidenteel budget beschikbaar gesteld er hoogte van € 100.000. In 2019 zijn hier onder meer de asbesttreinen en keukentafelgesprekken van betaald. Er is nog een restant van € 22.991 over. We vragen de gemeenteraad dit restant over te boeken naar 2020, zodat het ook voor asbesttreinen in 2020 gebruikt kan worden.

We ondersteunen de mogelijkheid om een cursus gastheer van het landschap te volgen.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

In 2019 is geen cursus gastheer van het landschap geweest. De cursus zal in 2020 gegeven worden.

Tijd

De subsidie voor de landschapsregeling (waar de cursus gastheer van het landschap onder valt) is eind 2019 aangevraagd bij de provincie, hierdoor was het niet mogelijk deze cursus te geven in 2019. De cursus zal nu in 2020 plaatsvinden.

Geld

Speerpunt

Sociaal vitaal

Wat willen we bereiken?

- Jong en oud ontmoeten elkaar
- Oog voor financiële nood
- Zo lang mogelijk thuis blijven wonen op het platteland

Wat gaan we daarvoor doen?

De Voormekaar teams hebben extra oog voor de situatie bij agrariërs en stoppers.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

Tijdens het project van de keukentafelgesprekken is een blijvende samenwerking opgezet tussen VMK, team Gebied en de agrarische coaches. Ook is voorlichting gegeven aan huisartsen zodat de mogelijkheid van het inzetten van agrarische coaches beter bekend is geworden.

Tijd

Geld

Er worden coachingsgesprekken gevoerd met agrariërs waarin ook gekeken wordt naar hun financiële situatie.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Kwaliteit

Het project van de keukentafelgesprekken is uitgevoerd bij ongeveer 400 adressen. Het heeft geleid tot meer inzicht en een beter overzicht van behoeften in de sector. Het krijgt nog een vervolg in het organiseren van themabijeenkomsten.

Tijd

In september 2019 is het rapport ter kennisname aangeboden

Geld

Zie hiervoor activiteit 'inzicht krijgen in de duurzaamheidsdoelen van boeren tijdens coachingsgesprekken'.

Voor meer informatie over maatregelen om onze inwoners zo lang mogelijk thuis te laten wonen zie programma Plezierig Wonen.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Kwaliteit

Voor meer informatie over maatregelen om onze inwoners zo lang mogelijk thuis te laten wonen zie programma Plezierig Wonen

Tijd

Geld

We ondersteunen initiatieven en projecten in het kader van Leader.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Kwaliteit

Sinds de openstelling van LEADER zijn er in totaal 2 beschikkingen afgegeven voor Berkellandse projecten. Kronenkamp Neede is in 2019 geopend voor het publiek. Het Liefdespad in Ruurlo is uitvoeringsgereed. In 2019 waren er twee nieuwe Berkellandse initiatieven in voorbereiding. Ze hebben gepitcht voor de Lokale Actie Groep (LAG) LEADER Achterhoek en zij kunnen beiden op basis

van een positief advies overgaan tot het voorbereiden van de aanvraag. Daarnaast hebben twee regionale projecten een positief advies gekregen van de LAG.

De Lokale Actie Groep LEADER Achterhoek heeft in september 2019 een werkbezoek afgelegd aan de LAG Söderslät in Zuid Zweden. Het werkbezoek is als zeer inspirerend ervaren. Op de website www.leaderachterhoek.nl is het verslag te vinden over het bezoek. In 2020 zal deze LAG een tegenbezoek brengen aan de Achterhoek.

De LAG LEADER Achterhoek is in nauw overleg met de provincie en ROV, de betaal- en beheerautoriteit voor LEADER. Op basis daarvan is begeleiding geregeld voor aanvragers en worden voorlichtingen gegeven over de LEADER regeling. De ervaring leert dat daardoor administratieve fouten worden hersteld of voorkomen zodat aanvragers hun project tot een goed eind kunnen brengen.

Tijd

Geld

Er is een restant van € 327.000 voor nieuwe LEADER aanvragen. In 2019 is er bijgedragen aan het project Raken met Smaken en project Pak An Pakt Door. Het budget is onder gebracht bij de activiteit 'We organiseren netwerkbijeenkomsten zoals de Berkellanddag voor bewustwording en kennisdelen door duurzame landbouw'.

We ondersteunen initiatieven van inwoners uit de kleine kernen om de samenwerking tussen verenigingen te vergroten.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

Er is in de kernen een toenemend besef van de noodzaak om met elkaar samen te werken. In de ene kern wordt dat besef breed gedragen en samenwerking opgepakt en in de andere kern is het besef er wel bij het bestuur, maar nog niet breed binnen de kern. De kernen kunnen gebruik maken van externe ondersteuning. Rekken heeft hier al gebruik van gemaakt. Er ligt een plan met diverse opties. Andere kernen zijn inmiddels ook bezig.

Tijd

Geld

Uit dit budget worden jaarlijks subsidies betaald voor dorpshuizen en dorpsorganisaties. Daarnaast is € 219.000 onder dit budget voor de subsidieregeling breedband buitengebied.

Wat mag het kosten

Onder de activiteit 'We maken een bestemmingsplan buitengebied' is de raming opgenomen voor het project integrale kavelruil. Hier zijn nu de totale begrote kosten opgenomen voor dit project. Het bedrag dat over blijft hevelen we over naar volgend jaar dit project wordt gefinancierd door bijdragen van de Provincie en Europa. Ook bij de activiteit 'We organiseren netwerkbijeenkomsten...duurzame landbouw' is de stijging van de begroting het gevolg van het projectmatig administreren van onze co-financiering voor LEADER-projecten. Bij de activiteit 'We ondersteunen initiatieven...vergroten' is het projectsubsidie breedband buitengebied op eenzelfde wijze opgenomen. Dekking van dit project en het LEADER-project komt uit de reserve Bestuurlijke claims. -Ten opzichte van de jaarrekening 2018 is het budget voor subsidiëring van dorpshuizen overgegaan van het programma Cultuur naar dit programma.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	2015	2016	2017	Realisatie 2018	Begroting 2019	Begroting na wijziging	Realisatie 2019
Lasten							
030.010 Netwerkbijeenkomsten duurzame landbouw	-40	-36	-111	-146	-43	-612	-65
030.020 Stimuleren nieuwe natuur en landschapsbeheer	-62	-82	-100	-77	-71	-219	-143
030.030 Ondersteunen initiatieven samenwerking verenigingen	-260	-2	-84	-246	-62	-123	-91
030.050 plan van aanpak VAB	0	0	0	0	-125	-831	-170
030.060 Plan van aanpak asbestverwijdering	0	0	0	0	-250	-250	0
030.080	-27	-29	-88	0	0	-348	-25
030.700 Rente en afschrijving programma Vitaal platteland	0	0	0	0	-4	-4	0
Totaal Lasten	-388	-148	-383	-468	-555	-2.389	-495
Baten							
030.010 Netwerkbijeenkomsten duurzame landbouw	0	0	25	0	0	0	0
030.020 Stimuleren nieuwe natuur en landschapsbeheer	0	0	0	0	0	78	73
030.030 Ondersteunen initiatieven samenwerking verenigingen	31	31	0	0	29	29	0
030.050 plan van aanpak VAB	0	0	0	0	0	182	85
030.080	0	0	0	0	0	348	25
Totaal Baten	31	31	25	0	29	637	183
Resultaat	-358	-117	-358	-468	-526	-1.751	-311

Kaders die de raad heeft vastgesteld

Beleidskaders	Vastgesteld
Plan van Aanpak bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2016	2015
Uitgangspuntennotitie bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2016	2016
Beleidsregel kleinschalige horeca in het buitengebied	2014
Structuurvisie 2025	2010
Regeling Landschap	2015
Uitvoeringsagenda 2.0 Achterhoek 2020	2016
Voorontwerp Bestemmingsplan buitengebied 2016	in procedure
Structuurvisie bovenplanse sloop-bonus regeling	2017
Beleidsregels Ruimtelijke ordening en duurzame energie	2017

ZORG VOOR WIE DAT NODIG HEEFT

Samen denken, Samen doen

Wat speelt er?

- Het uitvoeringsprogramma Samen denken Samen doen is in 2018 gestart. Samen met maatschappelijke partners en inwoners werken wij aan ontwikkeling en vernieuwing van vraagstukken binnen het sociaal domein. Daarbij ligt het accent op preventie, vroegsignalering en transformatie.
- Het is van groot belang dat wij het eigen initiatief en de eigen verantwoordelijkheid van inwoners stimuleren binnen het beschikbare budget. We ondersteunen inwoners zelfredzaam en samen redzaam te zijn en te blijven en hen te ondersteunen als zij zichzelf en samen met hun netwerk niet weten te redden. Wij stimuleren verbindingen met aanpalende beleidsterreinen, zoals sport, gezondheid, cultuur en onderwijs, om zo veel mogelijk te voorkomen dat inwoners een beroep moeten doen op specialistische zorg. Wij richten ons op preventieve activiteiten die aantoonbaar werken.
- Daar waar de vraag naar professionele zorg groter wordt, groeit veelal ook het aantal mantelzorgers dat zorgdraagt voor een naaste. Hoewel de zorg vaak met liefde wordt gedaan, kan mantelzorg ook ervaren worden als een last. Erkenning en ondersteuning zijn nodig om deze last draaglijk te houden.
- Het aantal nieuwkomers is afgelopen jaren fors toegenomen. Integratievraagstukken spelen onder andere op het gebied van taal – en in het verlengde daarvan – onderwijs en werk. Om hier zorgvuldig en daadkrachtig mee om te gaan, wordt nauw met betrokken netwerkpartners (zoals Voormekaartteams, jeugdzorg, Werkgroep Integratie Neele (WIN), scholen, Werkgevers ServicePunt, vluchtelingenwerk en de Sociale Dienst Oost Achterhoek) samengewerkt.
- In Berkelland neemt de vraag naar individuele maatwerkvoorzieningen toe. Inwoners worden ouder, leven langer en maken daardoor een langere periode gebruik van voorzieningen. Naast het aantal vragen door de vergrijzing, neemt ook de complexiteit van de vraag toe. We zien dat er een tekort aan algemene voorzieningen is en er snel naar een (duurdere) maatwerkvoorziening wordt verwezen.
- Grip op de financiën is een rode draad voor dit programma. De kosten voor de uitvoering van de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet zijn de afgelopen jaren fors gestegen. Deze kostenstijging is er met name in de individuele maatwerk voorziening. Elke bestaande maatwerk voorziening kost na verloop van tijd steeds meer, zowel op volume als tarief. Deze stijgende lijn wordt – waar mogelijk – afgebogen met behoud van ondersteuning. Met inwoners en netwerkpartners onderzoeken we alternatieven en starten we experimenten.

Speerpunt

Zorg zoveel mogelijk voorkomen.

Wat willen we bereiken?

- Zorg moet in de toekomst beschikbaar blijven voor wie dat nodig heeft. We stimuleren gezondheid en willen eenzaamheid voorkomen.
- Een lagere en lichtere zorgvraag doordat preventieprogramma's tijdig en effectief worden gestart.
- Een omslag in het denken en handelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wanneer een inwoner een wens heeft voor ondersteuning of begeleiding kijken we eerst wat deze inwoner zelf kan. Daarnaast organiseren we meer algemene voorzieningen als steunpunt in de kern/wijk.

Met de Voormekaartteams continueren we een doorontwikkeling met als doel kwalitatief hogere en efficiëntere dienstverlening.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

Binnen deze activiteit vallen alle voorliggende en preventieve activiteiten binnen het programma 'Zorg voor wie dat nodig heeft'. Daarover is een aantal bijzonderheden te noemen:

- Vanuit Voormekaar is het vanzelfsprekend om eerst te kijken naar wat een inwoner zelf kan, omdat het de verantwoordelijkheid van de inwoner zelf is omdat de inwoner daardoor ook weer in zijn eigen kracht blijft. De doorontwikkeling die dit jaar bij Voormekaar plaats heeft gevonden, heeft deze werkwijze versterkt.
- De Berkellandwijzer is gelanceerd. Dit maakt de algemene voorzieningen bekender en toegankelijker voor inwoners en professionals.
- Er zijn diverse nieuwe algemene voorzieningen opgestart: het scheidingsloket, een weerbaarheidstraining voor kinderen, In Huis Steungezinnen (een project waarbij een gezin een gezin met hulpvraag ondersteunt) en Jimmy's/jongerenwerk.
- Medio 2020 stopt Betula met haar activiteiten. De maaltijdvoorziening wordt overgenomen door FoodConnect en de vervoersdienst gaat over naar de Naoberbus. De klussendienst is opgeheven. We staan op verzoek van Betula borg voor de bestuurlijke risico's die voortkomen uit het beëindigen van de activiteiten van Betula.
- Het project 'Gezond met taal' is in 2019 gestart en krijgt een vervolg in 2020. De verkenning en opstartfase voor het project 'Lekker nuchter' is afgerond, het project loopt door in 2020.

Tijd

Geld

Rijksvaccinatieprogramma

Het rijksvaccinatieprogramma is uitgebreid. De extra lasten bedragen € 43.470 (Yunio) en € 14.300 (GGD). Deze middelen zijn toegevoegd aan de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Per saldo is dit dus budgettair neutraal.

Instandhouden algemene voorzieningen

De afbouw van de subsidie aan Betula loopt ook in 2019 verder door. Het resultaat op deze activiteit komt grotendeels hieruit voort.

De projecten 'Gezond met taal' en 'Lekker nuchter' worden bekostigd uit de GIDS-gelden. De uitgaven zijn binnen het budget gebleven.

We stimuleren nieuwe vormen van ondersteuning, hulp en zorg. Vernieuwingen proberen wij kleinschalig uit en stellen deze bij in nauwe samenwerking met direct betrokkenen. Dit doen we in een experimentele aanpak met minder regels.

Met het uitvoeringsprogramma geven we een impuls aan nieuwe initiatieven. Deze evalueren we in 2020 op resultaat en op de bijdrage aan onze visie om zo te bepalen welke plannen worden gecontinueerd.

We richten ons op preventie, waarbij we zoveel mogelijk samenwerken met voorliggende voorzieningen en de zorgverzekering. In 2020 willen we een regionaal preventieakkoord opstellen, waarin de krachten regionaal gebundeld worden.

Vanaf 2020 is de wet Verplichte GGZ van kracht. De implementatie van de wet komt tot uiting in regionale afspraken, zoals de inzet van een 24-uurs meld- en adviespunt voor vragen over personen met verward gedrag. Daarnaast geven we lokaal invulling aan de nieuwe taken.

We zorgen dat de hulp voor inwoners toegankelijk en duidelijk is. Dat doen we onder andere door een begrijpelijke verordening Sociaal Domein op te stellen.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

Tijd

Geld

Wij bieden onze inwoners maatschappelijke ondersteuning indien zij niet op eigen kracht en/of met hulp van hun omgeving voldoende zelfredzaam zijn of kunnen participeren (Wmo - zorg in natura).

Voorbeelden hiervan zijn: Ondersteuning Thuis, huishoudelijke hulp en begeleiding, woonvoorzieningen en vervoersvoorzieningen. In 2020 wordt de invoering van het Wmo-abonnementstarief definitief vastgesteld. Dit betekent dat we rekening moeten houden met een stijgend aantal Wmo-aanvragen.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

Voormekaar is verantwoordelijk voor de toewijzingen Wmo en Jeugd. In 2019 is een doorontwikkeling van Voormekaar gestart, waarin onder andere een formatieonderzoek is gedaan, werkprocessen zijn gestroomlijnd en een handboek is samengesteld. Dit komt de uniformiteit en de efficiëntie van Voormekaar en daarmee de dienstverlening ten goede. Wel is gebleken dat de formatie van Voormekaar te krap is. Dit wordt in 2020 aangepakt.

Tijd

Geld

Met ingang van 2019 is het abonnementstarief ingevoerd. De toename bij de indicaties huishoudelijke hulp hadden wij verwacht. Maar daarnaast zien we ook een toename bij individuele begeleiding en de vervoersvoorziening. Daarnaast is de Huishoudelijke Hulp Toelage versoberd, wat ook zorgt voor een toename op de indicaties huishoudelijke hulp. Ook is er sprake van een aanpassing van tarieven, waardoor de kosten hoger zijn uitgevallen.

Bovenstaande effecten zijn structureel en ook meegenomen in de Perspectiefnota.

Speerpunt

De jeugd ontwikkelt zich positief.

Wat willen we bereiken?

- Jongeren ontwikkelen zich op positieve wijze. Zo nodig ontvangen zij passende ondersteuning.

Wat gaan we daarvoor doen?

Integrale jeugdregie, overleg en afstemming met de maatschappelijke partners.

Onder regie van de gemeente is een convenant gesloten met ketenpartners (onderwijs, politie, Hlt, Iriszorg). Dit overleg is erop gericht om in een vroeg stadium signalen met elkaar te verbinden en te duiden en waar nodig actie op te ondernemen.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

Binnen de gemeente Berkelland zijn er diverse overleggen, waarvan een aantal in regionaal verband:

- De partners binnen de 'integrale aanpak jongeren' hebben een beweging tot stand gebracht van repressie naar preventie. Inwoners weten bij wie ze terecht kunnen met vragen en signalen. Er is minder (ervaren) overlast door jongeren. Jongeren voelen zich gehoord en kunnen iets betekenen voor elkaar en andere inwoners vanuit Jimmy's. Jongeren die strafbare feiten begaan, krijgen een passend traject.
- Het preventie platform jeugd (PPJ) zorgt voor regionale samenwerking op preventieve activiteiten. Er zijn diverse cursussen ingezet. Ook is een sterke verbinding gelegd met ons lokale jongerenwerk.
- De jeugdbeschermingstafel verloopt naar wens.
- De expertisetafel jeugd moet zijn meerwaarde nog laten zien. De doelstelling is dat stagnerende casuïstiek zo wordt besproken, dat goede oplossingen worden bedacht om zwaardere inzet te voorkomen. Tot nu toe is dat nog te weinig gelukt.

Tijd

Geld

We breiden de praktijkondersteuners Jeugd bij huisartsen uit.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

In 2019 is bij alle huisartsen in Beltrum, Ruurlo en Eibergen een praktijkondersteuner huisarts (POH) jeugd gestart. En bij alle huisartsen in Borculo zijn de contacten met Voormekaar aangehaald om kinderen passende ondersteuning te geven (lichte vorm van inzet van de POH jeugd). De huisartsen in Neede geven vooralsnog aan hier geen prioriteit aan te kunnen geven.

Tijd

Geld

In 2019 is er € 274.000 gereserveerd voor de projectperiode (tot 1 april 2021). De dekking hiervoor komt uit het uitvoeringsprogramma Samen Denken, Samen Doen.

Wij bieden de ouders/verzorgers de mogelijkheid tot een persoonsgebonden budget om jeugdhulp en ondersteuning zelf in te kopen (Jeugdwet – pgb).

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

Het werkproces van de toekenning van PGB's is goed ingeregeld. De tevredenheid over deze mogelijkheid is goed en er is geen stijging te zien in het aantal ingezette PGB's.

Tijd

Geld

Wij bieden onze jonge inwoners en/of hun ouders/verzorgers jeugdhulp en ondersteuning (Jeugdwet - zorg in natura).

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

In 2019 is een jaarlijks cliënttevredenheidsonderzoek uitgevoerd. De resultaten hiervan zijn goed. Daarnaast zijn er nauwelijks bezwaren binnen de verstrekking van indicaties. Dit zijn twee indicatoren over de tevredenheid over het toewijzingsproces van de gemeente.

Tijd

Geld

Op de kosten voor jeugdzorg zien we opnieuw een overschrijding ten opzichte van de rijksmiddelen die Berkelland krijgt. Deze overschrijding valt ook hoger uit dan in 2018. De stijging ten opzichte van 2018 is vooral te wijten aan een stijging van de kosten voor de jeugd ggz en de jeugdbescherming. In totaal zijn er per maand gemiddeld 100 unieke jeugdzorgcliënten meer dan in 2018 (1324 ten opzichte van 1225 in 2018). Op basis van de cijfers lijkt het dus vooral een combinatie van toegenomen aantallen (Ambulant) en duurdere toegekende zorg (GGz).

Speerpunt

Iedereen doet mee in Berkelland.

Wat willen we bereiken?

- Iedereen kan (zo veel en zo lang mogelijk) meedoen in Berkelland
- Inwoners zijn zo zelfredzaam als mogelijk en nemen deel en dragen zo mogelijk bij aan de samenleving

Wat gaan we daarvoor doen?

We bieden ruimte aan inwoners en professionals om in te zetten op innovatieve oplossingen voor een gezonde leefstijl. Voorbeeldinitiatieven van buurten, scholen en verenigingen krijgen extra aandacht.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

Vanuit het uitvoeringsprogramma wordt de sportcoach ingezet, waardoor sport wordt ingezet om psychosociale problemen op te lossen. Verder is er uit het uitvoeringsprogramma een bijdrage gedaan aan het project Heerlijk thuis in eigen huis, dat valt onder het programma wonen.

Tijd

Geld

We geven samen invulling aan de algemene voorzieningen, initiatieven van inwoners, de Lokale Inclusie Agenda en het minimabeleid.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

Het Plan van Aanpak van de Lokale Inclusie Agenda voor 2018-2019 krijgt een vervolg in 2020-2021. Dit Plan van Aanpak richt zich op de belangrijkste knelpunten, die in overleg met belangenorganisaties zijn bepaald.

Tijd

Het nieuwe Plan van Aanpak zal naar verwachting in het voorjaar van 2020 gereed zijn.

Geld

Voor 2019 was een budget van € 150.000 geraamd. Dit is voor ongeveer de helft besteed. Lang niet alle activiteiten en maatregelen die we treffen om inclusie te bevorderen komen uit het Lokale Inclusie Agenda-budget. Het budget is bedoeld om inclusie aan te jagen, maar ook via andere programma's en projecten ondersteunen wij inclusie. Voor 2020 en verder is het budget aangepast naar een jaarlijks bedrag van € 75.000.

We voeren het project 'dementievriendelijke samenleving' uit.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

De doelen uit het projectplan 2018 - 2020 worden verder opgepakt en verder uitgewerkt. Uit een tussenevaluatie gehouden in 2019 blijkt dat de voortgang op de uitvoering van dit projectplan goed is. Er zijn onder andere trainingen 'Goed omgaan met dementie' gegeven, via de website kunnen inwoners online trainingen volgen, er is een lesprogramma over dementie voor VSO scholen en dementie is als onderwerp opgenomen in het regionaal sportakkoord.

Tijd

Geld

In 2018 is er een budget vastgesteld voor 2.5 jaar. Hierin zijn niet de cao-wijzigingen opgenomen, hierdoor is er een kleine kans aanwezig dat het budget niet toereikend is. Het betreft de personeelskosten voor de projectleider. Hiervoor zijn aanvullende middelen beschikbaar in het uitvoeringsprogramma omdat de kosten van andere projecten lager zijn dan het bedrag dat is toegekend.

Speerpunt

Nieuwkomers burgeren in.

Wat willen we bereiken?

- Nieuwkomers hebben uitzicht op een zinvol bestaan en kunnen meedoen in Berkelland.
- Eén doorgaande lijn met perspectief op wonen, onderwijs en werk.

Wat gaan we daarvoor doen?

Er is een integraal programma dat richting geeft aan de koers voor inburgering

De nieuwe wet op inburgering gaat op 1 juli 2021 in. We richten ons op een goede implementatie van nieuwe taken en inbedding in de lokale structuur. We doen dit onder andere door uitvoering van onze pilot 'powervrouwen', die door het Rijk is geselecteerd voor het landelijk pilotprogramma.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

Kwaliteit

Het opgaveteam vluchtelingen voert het plan van aanpak vluchtelingen 'Meedoen in Berkelland' uit, dat al deels rekening houdt met uitgangspunten van de nieuwe Wet inburgering 2021. Uitgangspunten zijn: uitzicht op een geïntegreerd zinvol bestaan van vluchtelingen, één doorgaande lijn van perspectief op wonen, onderwijs en werk en met de intentie om de druk op bijstandsvoorzieningen te beperken. De uitvoering van dit plan van aanpak loopt naar wens.

Tijd

Het jaar 2020 is een overgangsjaar ter voorbereiding van de invoering van de nieuwe Wet Inburgering 2021. Deze is uitgesteld tot 1 juli 2021.

Geld

Het project vluchtelingen 'Meedoen in Berkelland' wordt uitgevoerd met middelen uit de rijksbijdrage maatschappelijke begeleiding en 'gespaarde' extra rijksbijdrage verhoogde instroom. Het jaar 2019 was het laatste jaar van het project. Het jaar 2020 is een overgangsjaar ter voorbereiding van de invoering van de nieuwe Wet Inburgering. Voor 2020 is hiervoor extra budget geraamd. Exacte duidelijkheid over gemeentelijke taken en financiering door het Rijk laat nog op zich wachten.

De taakstelling voor de te huisvesten statushouders viel in 2019 lager uit dan aanvankelijk geraamd. Raming was 50, uiteindelijke taakstelling 30. 25 personen konden daadwerkelijk gehuisvest worden. Hierdoor vielen de kosten voor maatschappelijke begeleiding lager uit.

Speerpunt

Voldoende en krachtige vrijwilligers en mantelzorgers die worden gesteund waar het nodig is.

Wat willen we bereiken?

- We benutten, ondersteunen en coördineren de inzet van mensen die in Berkelland maatschappelijk betrokken en actief zijn.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij realiseren een steunpunt voor mantelzorgers waar informatie, advies en ondersteuning samen komen.

Het gedachtegoed van een Knooppunt Mantelzorg draagt bij aan bewustwording en bekendheid van mantelzorg, ontlast de mantelzorger en versterkt het (bestaande) netwerk van formele en informele zorg.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

September 2019 is het steunpunt (ook wel Knooppunt Mantelzorg) van start gegaan. Medewerkers van Voormekaar hebben scholing gehad om de nodige ondersteuning aan mantelzorgers te kunnen bieden. Daarnaast is er een kwartiermaker Welzijn gestart die met partijen (waaronder bedrijven, scholen en verenigingen) in de gemeente Berkelland in gesprek gaat over hun bijdrage aan de ondersteuning van mantelzorgers. Mantelzorgers weten het Knooppunt Mantelzorg goed te vinden.

Tijd

Het steunpunt mantelzorg is volgens planning in 2019 van start gegaan.

Geld

Wat mag het kosten?

Onder de activiteit 'We stimuleren nieuwe vormen... is het budget uit Samen investeren in Berkelland opgenomen.' Ten opzichte van de rekening 2018 is het budget voor inburgering toegevoegd aan dit

programma. Dit budget kwam van het programma Economie. Het budget voor het project Powervrouwen is hier als projectbudget opgenomen. Het restant hevelen we over naar volgend jaar. Bij de activiteit 'Via Algemene voorzieningen' was in de begroting het budget van de decentralisatie uitkering Jeugd en Gezin en de Gids gelden nog niet overgezet van algemene baten en lasten naar dit programma.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	2015	2016	2017	Realisatie 2018	Begroting 2019	Begroting na wijziging	Realisatie 2019
Lasten							
040.010 Maatschappelijke ondersteuning	-4.211	-5.486	-5.454	-9.733	-9.320	-10.395	-10.818
040.020 PGB	-3.138	-1.293	-981	-388	-410	-410	-318
040.025 PGB WMO en Begeleiding	-5.625	-5.177	-7.117	-679	-590	-590	-478
040.030 Jeugd	-7.509	-8.670	-8.589	-8.511	-10.282	-9.437	-10.842
040.040 Algemene voorzieningen	-1.923	-2.095	-2.762	-1.938	-1.434	-2.358	-2.017
040.050 Inburgering	-4	-111	-225	-1.556	-30	-530	-218
040.060 Loonkosten	0	0	0	-3.811	0	0	0
040.070 Stimuleren nieuwe vormen van zorg	0	0	0	0	0	-982	-522
040.500 Loonkosten programma Zorg voor wie dat nodig heeft	0	0	0	0	-3.694	-3.694	-3.570
040.700 Rente en afschrijving programma Zorg voor wie dat nodig heeft	0	0	0	0	0	0	-4
Totaal Lasten	-22.409	-22.832	-25.127	-26.616	-25.760	-28.396	-28.787
Baten							
040.010 Maatschappelijke ondersteuning	756	-4	665	651	445	445	484
040.030 Jeugd	0	0	0	123	0	0	62
040.040 Algemene voorzieningen	3	9	8	10	2	2	11
040.050 Inburgering	0	77	115	33	30	30	-1
040.070 Stimuleren nieuwe vormen van zorg	0	0	0	0	0	0	46
Totaal Baten	759	82	788	818	477	477	602
Resultaat	-21.651	-22.750	-24.339	-25.798	-25.284	-27.920	-28.185

Kaders die de raad heeft vastgesteld

Beleidskaders	Vastgesteld
Visienota 'Meedoen naar vermogen'	2013
Beleidskader Participatiewet	2014
Koersdocument Doorontwikkeling Voormekaar	2016
Beleidskader volksgezondheid 2017-2020 'Positieve gezondheid en preventie'	2017
Regiovisie Opvang en Bescherming in de Achterhoek	2018
Beleidskader Samen Denken Samen Doen	2018
Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein 2018-2020	2018

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Regio	Periode	Waarde	Bron	Beschrijving
Verwijzigingen Halt per 10.000 inwoners van 12-17 jaar	aantal per 10.000 inwoners van 12-17 jaar	Berkelland	2016	82,6	Bureau Halt	Verwijzigingen Halt per 10.000 inwoners van 12-17 jaar.
			2017	83		
			2018	92		
			2019	86		
		Nederland	2016	137,4		
			2017	131		
			2018	119		
			2019	132		
Jongeren met delict voor rechter	%	Berkelland	2018	0	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
		Nederland	2018	1		
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 10.000 inw	Berkelland	2019	600	CBS - Monitor Sociaal Domein Wmo	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 180 deelnemende gemeenten.
		Nederland	2019	610		
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	Berkelland	2016	9,1	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.
			2017	8,2		
			2018	8,8		
			2019	8,4		
		Nederland	2016	10,7		
			2017	9,7		
			2018	10,4		
			2019	10		
Jongeren met jeugdreclassering	%	Berkelland	2016	0,3	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).
			2017	0,3		
			2018	0,3		
			2019	0,2		
		Nederland	2016	0,5		
			2017	0,4		
			2018	0,3		
			2019	0,3		
Jongeren met jeugdbescherming	%	Berkelland	2016	1	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
			2017	0,8		
			2018	0,9		
			2019	0,9		
		Nederland	2016	1,2		
			2017	1		

			2018	1,1		
			2019	1,1		
Demografische druk	%	Berkelland	2017	81,8	CBS - Bevolkingsstatistiek	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
			2018	82,8		
			2019	83,9		
		Nederland	2017	69		
			2018	69,6		
			2019	69,8		

WERKEN EN ONDERNEMEN IN EEN STERKE REGIO

Een warm welkom voor werk

Wat speelt er?

- In Berkelland is het goed werken en ondernemen. Dat is echter geen vanzelfsprekendheid en vraagt permanente aandacht. Zo maakt de nieuwe N18 het nog aantrekkelijker om te ondernemen en te werken in Berkelland.
- Regionaal slaat de Achterhoek de handen ineen om zijn aantrekkelijkheid voor ondernemers en potentiële werknemers te vergroten. De Achterhoek profileert zich als smarthub Achterhoek (www.smarthub.nl) met kansen voor de Achterhoekse smart industry. Dit biedt niet alleen kansen voor de (hightech) maakindustrie, maar ook voor sectoren als agro/food, zorg en vrijetijdseconomie.
- De economische vooruitzichten zijn goed. In verschillende sectoren is de vraag naar goedgeschoolde medewerkers zo groot dat het soms niet meer lukt om vacatures te vervullen. Toch staan er ook nog mensen aan de zijlijn zonder werk. Dat maakt extra inzet en creatief samenwerken van alle betrokken partijen noodzakelijk. De juiste mensen op de juiste plek en werk voor iedereen! Ook voor mensen die hierbij een extra steuntje nodig hebben.

Speerpunt

Promotie van Berkelland (en de Achterhoek).

Wat willen we bereiken?

- Promotie van Berkelland: waar je je snel thuis voelt, met fijne, gastvrije mensen, waar het prettig wonen, recreëren en werken is.

Wat gaan we daarvoor doen?

Plan maken en uitvoeren waarbij duidelijk is wat de strategie is, hoe promotie effectief kan worden ingezet en welke doelgroepen we daarmee bereiken.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

Kwaliteit

We hebben een projectplan gemaakt met een marsroute. Via het inwonerpanel 'Berkelland Spreekt' is onderzoek gedaan naar de identiteit en het profiel van Berkelland. (Moventem-onderzoek onder 637 leden van het inwonerpanel; waaronder 59 ondernemers). Op basis daarvan zijn sterktes/zwaktes/kansen/bedreigingen (SWOT's) in beeld gebracht.

Op basis hiervan is een concept-'Merkpaspoort' opgesteld. Deze is getoetst in workshops voor B&W, Raad en Jongerenraad en interviews met ondernemers van het Platform Berkelland.

Tijd

Geld

We zijn ruim binnen het budget van € 35.000 gebleven. Dat komt omdat een deel van het plan van aanpak in 2020 wordt uitgevoerd.

Speerpunt

Goed vestigingsklimaat voor ondernemers.

Wat willen we bereiken?

- Een aantrekkelijk, toekomstbestendig vestigingsklimaat in Berkelland en de regio.

Wat gaan we daarvoor doen?

We creëren voldoende fysieke ontwikkelingsmogelijkheden voor nieuwe of bestaande ondernemers.

We zetten in op voldoende en kwalitatief goede bedrijventerreinen voor Berkelland, onder andere via het Regionaal Programma Werklocaties.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

Dit is een voortdurend aandachtspunt. Uitbreidingsmogelijkheden, samenwerkingen en vestigingsmogelijkheden zijn hierbij belangrijke pijlers. We hebben een aantal kavels op bedrijventerreinen 'Russchemors' (Neede) en 'De Kieft' (Eibergen) verkocht.

Voor de bedrijventerreinen houdt dit in dat we in de gaten houden of er voldoende aanbod (harde plancapaciteit) is. In het Integraal Bedrijventerrein Informatie Systeem (IBIS) van de provincie Gelderland, houden we bij welke kavels verkocht, in optie of nog beschikbaar zijn. Deze informatie is openbaar. Geïnteresseerden kunnen daarnaast informatie krijgen over de kavel (zoals milieucategorie, grootte) en de contactpersoon kunnen ze bellen voor meer informatie.

Voor de centra geldt dat we inzicht hebben in de leegstaande panden per kern.

Het recent vastgesteld Regionaal Programma Werklocaties (RPW) geeft mogelijkheden tot uitbreiding van bestaande bedrijventerreinen mocht er niet meer voldoende aanbod zijn.

Tijd

Geld

We denken snel en actief mee met ondernemers. (We leggen de rode loper uit.)

Bijvoorbeeld bij ondernemers die willen uitbreiden of zich nieuw willen vestigen. We scheppen randvoorwaarden zodat zij zich welkom voelen en 'direct' weten wat de mogelijkheden (bedrijvenatlas) zijn en tot vestiging of uitbreiding kunnen overgaan.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

De ervaring leert dat ondernemers het Team EZ goed weten te vinden. Dit blijkt ook uit de onlangs gehouden enquête (januari 2020) onder de leden van Platform Berkelland.

Resultaat is dat de gemeente in veel gevallen tijdig betrokken wordt bij ontwikkelingen. Mochten nieuwe ondernemers zich willen vestigen dan kunnen we met ze mee denken en wijzen op panden die leeg staan. Ook leggen we verbindingen al dan niet in samenwerking met Platform Berkelland en de task forces per kern.

Tijd

Geld

Betreft vooral inzet van uren.

We stimuleren de ontwikkeling van duurzame en innovatieve bedrijventerreinen in samenwerking met ondernemers (in navolging op de pilot Ruurlo).

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

De gemeente en het Platform Berkelland (met name de werkgroep vanuit de IKB/Platform) steken veel energie in de DOE- scans bedrijven. De ervaringen van de pilot Ruurlo worden gebruikt voor de uitrol over de andere bedrijfsterreinen.

Het project 'Bedrijvenpark van de toekomst' in Borculo is voorbereid en wordt in 2020 opgestart. Dit is een pilot in samenwerking met de provincie Gelderland. Het IKB, de bedrijvenparkvereniging Borculo en de gemeente zijn aangesloten bij dit project.

Wanneer er onderhoudswerkzaamheden plaats gaan vinden op een bedrijventerrein in Berkelland is team EZ ook aangesloten. Vanwege de vele contacten met ondernemers zijn we vaak op de hoogte van mogelijke andere zaken/actualiteiten op dat specifieke bedrijventerrein, die wellicht mee kunnen worden genomen in de werkzaamheden.

 Tijd

 Geld

Het budget voor de DOE-scans komt uit het Energie-uitvoeringsprogramma en wordt daar verantwoord.

We voeren de nieuwe economische agenda 2020-2024 uit.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

 Kwaliteit

De economische agenda 2020 - 2024 is vastgesteld. De agenda is opgesteld samen met de partners van het Platform Berkelland.

 Tijd

 Geld

We willen een goede en veilige wegverbinding tussen bedrijventerrein 'De Laarberg' en de snelweg A1.

Hiervoor zijn verschillende mogelijkheden. We willen op basis van goede analyse en normtijden kunnen lobbyen (bij buurgemeenten en provincie) voor realisering/verbetering van deze verbinding.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

 Kwaliteit

Wij hebben geprobeerd om op regionaal niveau dit onderwerp verder te brengen. Op regionaal/provinciaal en ook lokaal niveau merken we geen prioriteit op dit onderwerp. (Er wordt gewerkt aan het inrichten van de Deventer Kunstweg als echte 60 km weg waarbij snelheidsremmende maatregelen worden genomen).

 Tijd

 Geld

Betreft inzet van uren.

We zetten in op meer samenwerking met Duitsland, om kansen voor ondernemers en inwoners te benutten.

Zo organiseren we euregionale ondernemersbijeenkomsten en zijn we actief met economische en recreatieve ontwikkelingen via het Grenzhoppers netwerk.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

 Kwaliteit

We namen deel aan Cross Border Meetings tussen ondernemers en bestuurders, het Berkelfestival, het "Grenzhoppers/Grenshoppers"-netwerk (werkgroepen Economie–Wirtschaft en Toerisme &Recreatie). We zijn lid van het AIW Unternehmensverband, het Contacten internationaal Netwerk/Netzwerkburo. We deden mee met het NL–Dld ondernemersontbijt via de SIKA (Samenwerkende Industriële Kringen Achterhoek), deWerkgroep Regio/Euregio (Platform Berkelland). We zetten in op activiteiten voor onderwijsuitwisseling en banen over de grens en bestuurlijke deelname aan de Euregio.

 Tijd

 Geld

Speerpunt

Vitale winkelcentra.

Wat willen we bereiken?

- Concentratie van winkels in het kernwinkelgebied.
- Toekomstbestendige centra met aantrekkingskracht.

Wat gaan we daarvoor doen?

Faciliteren van het ondernemersfonds.

Het ondernemersfonds is door de ondernemers zelf in het leven geroepen. Ondernemers willen met eigen middelen hun gezamenlijke slagkracht vergroten. Het fonds wordt gefaciliteerd door de gemeente Berkelland, want het wordt gevuld met gelden die geïnd worden via het gemeentelijke instrument 'reclamebelasting'. Zo wordt voorkomen dat zogenaamde 'freeriders' meeliften op de inspanningen en investeringen van de rest.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

Na een aantal onvolkomenheden in de uitvoering te hebben aangepakt is in 2019 het tweede jaar van de pilot gedraaid. De kinderziektes zijn er grotendeels uit en er was een stijgende lijn in de inkomsten in vergelijking met 2018.

Tijd

Geld

Samen met inwoners, ondernemers en organisaties via zogenaamde task forces voor elke kern (en centrum), gaan we aan de slag met de revitalisering van de centra.

Hiervoor zijn de ontwikkelagenda's leidend. Deze zijn samen met inwoners en ondernemers in de kern gemaakt.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

In Eibergen, Neede en Borculo werken task forces samen met ons aan vitale winkelcentra. In Ruurlo is de oprichting van een task force in voorbereiding.

De gemeente maakt onderdeel uit van de verschillende task forces. In de ontwikkelagenda wordt aangegeven wat er per kern speelt. Dit gaat niet alleen over de centra maar over de gehele kern.

Tijd

Geld

Voor de begrotingsperiode 2019-2023 is € 4.000.000 extra beschikbaar gesteld voor revitalisering van de centra (Samen investeren in Berkelland). Ook de activiteit 'We spelen in op ontwikkelingen en kansen die voorbijkomen, bijvoorbeeld Museum More en de ontwikkeling van de Hambroekplas, en maken waar mogelijk verbindingen met de centra' hangt hiermee samen.

Er hebben verschillende ontwikkelingen plaatsgevonden, maar er zijn nog geen uitgaven gedaan. Uiteraard zijn er wel uren besteed aan deze activiteit.

We blijven inzetten op compacte centra waarin het fijn verblijven is, onder andere door het creëren van groen/blauwe parels (zie ook programma 'Fijn leven').

Er is blijvende aandacht voor de aantrekkelijkheid van de centra in de vier grote kernen. De revitalisering van het centrum van Eibergen is in 2017 gestart. Voor Borculo bereiden we de tweede fase voor. In Neede zijn we aan de slag met de pilot Oudestraat. Voor wat betreft Ruurlo houden we een vinger aan de pols.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

In 2019 zijn fases II en III van het centrumplan Eibergen grotendeels afgerond. Ook is fase VI (laatste fase) voorbereid (start in 2020). Dat geldt ook voor de onderdelen Berkelbeach en Paviljoen.

De task force Borculo (Leef!) heeft in 2019 samen met inwoners en ondernemers gewerkt aan het visiedocument voor het centrum van Borculo (oplevering in 2020).

In Neede is de transformatievisie op de Oudestraat in nauwe samenwerking met de Gemeenschapsraad Neede en de ondernemersvereniging (OVN) opgesteld en door u vastgesteld. Ook is begonnen met de uitvoering ervan.

In 2019 zijn de eerste gesprekken gestart om te komen tot een task force voor het centrum van Ruurlo.

 Tijd

 Geld

We pakken 'lege/rotte' plekken aan.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

 Kwaliteit

 Tijd

 Geld

We sluiten aan op 'natuurlijke' momenten van verandering.

Bijvoorbeeld wanneer een ondernemer wil verhuizen naar een plek die voor alle betrokkenen beter is. We proberen op die momenten net die ondersteuning te geven, zodat deze en mogelijke aansluitende veranderingen doorzetten.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

 Kwaliteit

 Tijd

 Geld

We spelen in op ontwikkelingen en kansen die voorbijkomen, bijvoorbeeld Museum More en de ontwikkeling van de Hambroekplas, en maken waar mogelijk verbindingen met de centra.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

 Kwaliteit

Er is verder gewerkt aan een verbinding tussen kasteel Ruurlo en het centrum. Een schetsplan voor definitieve inrichting is in ontwikkeling.

 Tijd

 Geld

Speerpunt

Iedereen doet mee met werk, betaald of onbetaald.

Wat willen we bereiken?

- Iedereen kan aan het werk, betaald of onbetaald.

Wat gaan we daarvoor doen?

Samen met de andere gemeenten van de SDOA (Sociale Dienst Oost Achterhoek) en andere betrokken partijen creëren we een compleet, samenhangend en zo lokaal mogelijk werkaanbod voor inwoners met een achterstand tot de arbeidsmarkt.

We zien erop toe dat de SDOA (de instroom van) inwoners met een arbeidsbeperking op een passende wijze begeleidt naar werk.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

 Kwaliteit

Medewerkers van de SDOA zijn structureel aanwezig binnen de gemeente Berkelland. De hulpverlening is dichterbij de inwoner georganiseerd.

In 2019 zijn alle werk- en perspectief klanten ingedeeld in acht meest kansrijke doorstroomprofielen, waarbij er gekeken is naar de interesses en vaardigheden van de klant en de arbeidsvoorwaarden per

doorstroomprofiel. De doorstroomprofielen bouw, techniek, zorg, horeca, facilitair, groen, logistiek en productie zijn kansrijke profielen op de arbeidsmarkt, er is vraag naar werknemers binnen deze profielen.

Tijd

Loopt volgens planning.

Geld

Deze aanpak wordt georganiseerd en gedekt vanuit de begroting SDOA

Samen met SDOA en onderwijs laten we het aanbod van werkzoekenden beter aansluiten op de vraag.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

Samen met scholen hebben wij diverse projecten gedraaid. Een voorbeeld daarvan is het horecaproject dat in samenwerking met het Graafschap college tot stand is gekomen. Verder zijn vanuit het actieplan Achterhoekse jongeren twee jobcoaches aangetrokken. Zij richten zich specifiek op jongeren die nog op school zitten en door hun beperking niet naar school kunnen. Vanaf 2019 is een jobcoach beschikbaar voor de doelgroep tot 23 jaar om hen naar werk te begeleiden. Vanuit het Werkgevers ServicePunt Achterhoek (WSPA) is er een specialist die meedenkt bij de inzet van een concreet werkaanbod, zodat scholen een passend werkaanbod richting de jongeren kunnen doen. Er wordt hierbij nauw samengewerkt met platform BV Berkelland (samen met de industriekring).

Tijd

Loopt volgens planning.

Geld

Deze aanpak wordt georganiseerd en gedekt vanuit de begroting SDOA.

Voortdurend koppelen van werkgevers aan werkzoekenden (werkgeversbenadering)

De gemeente maakt hierbij gebruik van het Werkgevers ServicePunt Achterhoek (Oost) bij de Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA). Voor de brede doelgroep van werkzoekenden benaderen we rechtstreeks de ondernemers en maatschappelijke organisaties om werkplekken te vinden voor (kwetsbare) mensen.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

Het WSPA ondersteunt werkgevers bij het voeren van een duurzaam personeelsbeleid en kijkt daarbij naar de mogelijkheden en processen bij werkgevers. Het WSPA heeft zowel contacten met kandidaten als werkgevers. In het afgelopen jaar hebben wij door het volgen van marktbewegingen zoveel mogelijk instroom in de WW of Participatiewet-uitkering voorkomen. Ook is de regionale arbeidsmarkt beter in beeld gebracht met als doel een werkend en betrouwbaar netwerk te creëren van werkgevers. Alle accountmanagers buitendienst zijn gecertificeerd jobcreator, waardoor zij actief met werkgevers kunnen zoeken naar een oplossing voor personele vraagstukken.

Tijd

Loopt volgens planning.

Geld

In 2019 geven we ongeveer 1,5 miljoen minder uit aan uitkeringen, bijzondere bijstand en de ondersteuning van bedrijven via het Bijstands besluit zelfstandigen. We hebben daarvoor wel € 300.000 meer aan kosten gemaakt om mensen aan het werk te krijgen en € 100.000 aan uitvoeringskosten bij de SDOA. Ook ontvangen we € 100.000 minder aan inkomsten van het Rijk.

We gaan meer inzetten op 'social return': beter gebruik maken van de mogelijkheden om bij aanbestedingen bedrijven en organisaties een sociale bijdrage te laten leveren.

Social Return On Investment (SROI) is het stellen van sociale voorwaarden bij aanbestedingen met als doel werkgelegenheid te bevorderen en/of doelgroepen met afstand tot de arbeidsmarkt (zoals werklozen, werkzoekenden, SW-gerechtigden, Wajong gerechtigden, arbeidsgehandicapten, schoolverlaters van Vso en praktijkonderwijs en leerlingen/stagiaires) aan een werkplek te helpen. Voor SROI is maatwerk nodig en is gericht op een duurzaam effect. De invullingen van SROI zijn divers: leerwerkbanen, stages, werkervaringsplekken, inkoopopdrachten bij WSW, etc. In 2019 heeft bij één regionale aanbesteding waarin 80 zorgaanbieders een social return verplichting hadden, geleid tot 145 nieuwe mogelijkheden voor de doelgroep.

Wij werken daarom regionaal aan uniform beleid en uitvoeringsproces voor social return, met het doel om meer arbeidsmogelijkheden te creëren voor personen die graag aan het werk willen.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

De afgelopen periode is er een try-out met een Social Return monitor geweest. Daarnaast is er een uniforme werkwijze opgesteld waar inmiddels 52 gemeenten zich aan verbonden hebben via het convenant Uniformering Social Return. De tool biedt mogelijkheden resultaten van SROI inzichtelijk te maken en maakt het mogelijk te controleren of de SROI-verplichting daadwerkelijk wordt volbracht. Ook biedt deze tool meer sturings- en monitoringsmogelijkheden. Deze tool is beschikbaar voor gemeenten en het WSPA.

Binnen het WSPA is er een functionaris SROI aangesteld. Deze functionaris heeft SROI goed op de kaart gezet.

Tijd

Loopt volgens planning.

Geld

Deze aanpak wordt georganiseerd en gedekt vanuit de begroting SDOA.

We maken duurzame verbindingen met ondernemers en organisaties gericht op de inzet van kwetsbare medewerkers onder de Participatiewet.

We zoeken onder andere samen met andere partijen naar werkplekken liefst in de eigen woonomgeving voor medewerkers van Werkbaan Oost. We kijken naar wat werkt en wat niet. We blijven onverminderd zoeken naar mogelijkheden.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

Onze ondernemers begeleiden kwetsbare personen in de samenleving die niet zelfstandig in staat zijn het wettelijk minimumloon te verdienen. Circa 30 personen zijn bij onze lokale ondernemers aan de slag. Dichtbij en op een manier die goed bij de doelgroep past. Lokale ondernemers die zich willen inzetten voor deze kwetsbare doelgroep in onze samenleving kunnen rekenen op een langdurig partnership met de gemeente Berkelland. Met onze bestaande ondernemers zijn wij continue in gesprek over het verbeteren van de methodiek en de set van afspraken.

Tijd

Geld

Speerpunt

Goed onderwijs dat aansluit op de lokale en regionale arbeidsmarkt.

Wat willen we bereiken?

- Betere doorstroming naar werk zowel vanuit onderwijs als vanuit een (jeugd) werkloosheidssituatie.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bewaken dat er een goed onderwijs is dat aansluit op lokale en regionale arbeidsmarkt.

Dit doen we onder andere via onze deelname aan Platform BV Berkelland, werkgroep werkgelegenheid, bedrijf en school (PO, VO, MBO, HBO, WO).

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

Tijd

Geld

Promoten van technische beroepen.

Binnen Berkelland en de regio is er nu en in de toekomst veel vraag naar mensen met een technische opleiding of achtergrond. Dit past ook bij Berkelland als onderdeel van de smarthub regio. We werken bijvoorbeeld mee aan het Technieklokaal, de Techniekdag en de Open bedrijvendag.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

Tijd

Geld

Speerpunt

Vrijetijdsaanbod het hele jaar door.

Wat willen we bereiken?

- Het kwaliteitsniveau van het vrijetijdsaanbod in Berkelland is verbeterd.

Wat gaan we daarvoor doen?

We ondersteunen (lokale en regionale) projecten onder andere voor productontwikkeling op het gebied van verblijfs- en dagrecreatie.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

In onze opdracht heeft de regiocoördinator vanuit Achterhoek Toerisme de (her)ontwikkeling routes, professionalisering van VVV's/TIP's en kwaliteitsverbetering bij verschillende ondernemers uit vrijetijdssector aangejaagd door o.a. kennis- en netwerkdagen te organiseren. Ook is een vitaliteitsonderzoek verblijfsrecreatie uitgevoerd. De uitkomsten van dit en andere onderzoeken zijn (en worden) omgezet in acties voor de vrijetijds uitvoeringsagenda waarvoor ondernemers en wij ons inzetten.

Tijd

Geld

De regionale uitvoeringsagenda is uitgevoerd binnen het beschikbare budget.

We stimuleren projecten op het gebied van duurzame maatregelen en op het gebied van toegankelijkheid voor mensen met een beperking.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

Vanuit de regionale vrijetijdsagenda (2016-2019) loopt het project 'onbeperkt genieten in de Achterhoek'. Daarbij staat de ontwikkeling en profilering van de Achterhoek als regio waar iedereen onbeperkt kan genieten van een vakantie of dagje uit centraal. In de nieuwe vrijetijdsagenda (2020-2030) wordt er in de uitvoeringsagenda 2020-2022 een vervolg gegeven aan 'onbeperkt genieten'.

Tijd

Omdat dit speerpunt onderdeel is van regionaal project is de looptijd ten minste tot en met eind 2022. Het loopt dus langer door dan de coalitieperiode.

Geld

Is uitgevoerd binnen het beschikbare budget voor de vrijetijdsagenda.

Wat mag het kosten?

Ten opzichte van de jaarrekening 2018 is het budget voor inburgering overgeheveld naar het programma Zorg voor wie dat nodig heeft. De budgetten voor onderwijs zijn overgeheveld naar het programma Fijn Leven. In dit programma zijn de budgetten voor recreatie en toerisme opgenomen.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2015	2016	2017	Realisatie 2018	Begroting 2019	Begroting na wijziging	Realisatie 2019
Exploitatie							
Lasten							
050.010 Onderzoek en ontwikkeling duurz. en innovatieve bedr.terr.	-453	-555	-155	-503	-390	-390	-444
050.020 Samenwerken met Duitsland	0	0	0	0	-12	-12	0
050.026 Stimuleren ontwikkelingen bedrijven	0	0	0	-60	-30	-50	-52
050.028 Stimuleren maakindustrie	0	0	0	0	-20	-20	0
050.029 stimuleren onderzoek/ontwikkeling duurzame bedrijven	-39	-69	-40	0	-20	0	0
050.030 Ondernemersfonds	0	0	0	-174	-185	-185	-198
050.035 Compact centra (groen/blauwe parels)	-18	-47	-92	-28	-21	-21	-44
050.040 Participatie en werkgeversbenadering	-11.215	-10.949	-14.530	-13.479	-15.933	-15.530	-14.491
050.050 Verbindingen ondernemers voor participatiewet	-9.153	-8.916	-9.118	-726	-734	-1.032	-637
050.060 Onderwijs en arbeidsmarkt	-33	-61	-11	-11	-11	-11	-9
050.070 Vrije tijdseconomie	-250	-162	-902	-383	-249	-249	-478
050.120 Effectief inzetten promotie	0	0	0	0	-35	-35	-28
050.130 Revitalisering Centra	0	0	0	0	-1.000	-1.000	0
050.500 Loonkosten programma Werken en ondernemen in de regio	0	0	0	-7.776	-8.055	-8.055	-7.916
050.700 Rente en afschrijving programma Werken en ondernemen in de regio	0	0	0	-1.598	-1.265	-1.636	-1.462
Totaal Lasten	-21.161	-20.760	-24.848	-24.738	-27.961	-28.227	-25.759
Baten							
050.010 Onderzoek en ontwikkeling duurz. en innovatieve bedr.terr.	516	655	471	176	501	501	438
050.029 stimuleren onderzoek/ontwikkeling duurzame bedrijven	0	0	11	0	0	0	0
050.030 Ondernemersfonds	0	0	0	164	170	170	161
050.035 Compact centra (groen/blauwe parels)	53	56	60	59	54	54	60
050.040 Participatie en werkgeversbenadering	8.172	7.699	8.332	8.616	8.560	8.115	8.030
050.050 Verbindingen ondernemers voor participatiewet	32	30	1.413	1.916	1.563	1.563	1.471
050.060 Onderwijs en arbeidsmarkt	0	0	0	0	0	0	0

050.070 Vrije tijdseconomie	0	0	234	190	2	2	271
050.500 Loonkosten programma Werken en ondernemen in de regio	0	0	0	0	0	0	233
Totaal Baten	8.772	8.439	10.522	11.122	10.850	10.406	10.663
Resultaat	-12.389	-12.322	-14.326	-13.616	-17.111	-17.822	-15.095

Kaders die de raad heeft vastgesteld

Beleidskaders	Vastgesteld
Economische Agenda 2016-2020	2016

Indicator	Eenheid	Regio	Periode	Waarde	Bron	Beschrijving
Relatief verzuim	per 1.000 inwoners van 5 - 18 jaar	Berkelland	2016	12,36	Ingrado	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners van 5 - 18 jaar.
			2017	14,93		
			2018	18,77		
		Nederland	2016	26,88		
			2017	26,58		
			2018	23,28		
Absoluut verzuim	per 1.000 inwoners van 5 - 18 jaar	Berkelland	2016	0,98	Ingrado	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 inwoners van 5 - 18 jaar.
			2017	0,59		
			2018	0,59		
		Nederland	2016	2,01		
			2017	1,82		
			2018	1,82		
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	%	Berkelland	2016	0,7	DUO- Dienst Uitvoering Onderwijs	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.
			2018	1,1		
		Nederland	2016	1,7		
			2018	1,9		
Banen	per 1.000 inwoners 15-64jr	Berkelland	2016	598,3	LISA	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
			2017	612,2		
			2018	617,1		
			2019	641,7		
		Nederland	2016	744		
			2017	758,2		
			2018	774		
			2019	792,1		
Vestigingen	per 1.000 inwoners 15-64jr	Berkelland	2016	142	LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
			2017	143,7		
			2018	149,4		
			2019	152		
		Nederland	2016	134		
			2017	139,7		
			2018	145,9		
			2019	151,6		
Netto arbeidsparticipatie	%	Berkelland	2016	65,3	CBS - Arbeidsdeelname	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.
			2017	66,6		
			2018	67,5		
		Nederland	2016	65,8		

			2017	66,7		
			2018	67,8		
Func tiemenging	%	Berkelland	2016	45,9	LISA	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
			2017	46,1		
			2018	46		
			2019	46,7		
		Nederland	2016	52,1		
			2017	52,4		
			2018	52,8		
			2019	53,2		
Bijstandsuitkeringen	per 1.000 inwoners 18jr eo	Berkelland	2016	20,5	CBS - Participatie Wet	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 1.000 inwoners.
			2017	21,9		
			2018	20,2		
			2019	19,9		
		Nederland	2016	41,3		
			2017	41,1		
			2018	39		
			2019	38,2		
Aantal re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners 15-65jr	Berkelland	2016	399	CBS - Participatie Wet	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar
			2017	453		
			2018	453,5		
		Nederland	2016	255		
			2017	290		
			2018	305,2		
% Jeugd werkloosheid	%	Berkelland	2018	2	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar)
		Nederland	2018	2		
Kinderen in uitkeringsgezin	%	Berkelland	2018	4	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
		Nederland	2018	7		

ACTIEF MET DUURZAAMHEID EN ENERGIE

Alle hens aan dek!

Wat speelt er?

- Om de doelstelling 'Berkelland energieneutraal' in 2030 te halen, moeten er nog veel (extra) stappen worden gezet. Ook op het gebied van duurzaamheid: de manier waarop we in de toekomst willen wonen, leven en werken met zorg voor onze aarde. Dit betekent voor ons als gemeente een actievere rol; nog meer aanjagen en stimuleren dat inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties investeren in duurzaamheid en energie.
- We vinden het belangrijk dat iedereen mee kan doen met de energietransitie (voorkomen 'energiearmoede').
- We vragen veel van inwoners en ondernemers als het gaat om duurzaamheid en energietransitie. Als gemeente moeten we daarin het goede voorbeeld geven.
- We worden bij deze opgave geholpen door de afspraken die gemaakt zijn (en nog worden gemaakt) in het kader van het Nationaal Klimaat Akkoord en de Regionale Energie-Strategie (RES).
- We hebben tot 2050 om onze woningvoorraad te verduurzamen. Voor het aardgasvrij maken van wijken moeten we in 2021 een transitievisie met tijdspad vastleggen. Zo weten inwoners wanneer ze aan de beurt komen.

Speerpunt

40% energieneutraal in 2022 en in de kopgroep van de Achterhoek.

Wat willen we bereiken?

- Er wordt geïnvesteerd in duurzaamheid en energie
- Opwekinstallaties zijn ingepast in het landschap
- Inwoners en ondernemers zijn betrokken en profiteren mee
- Een helder en soepel begeleidingsproces voor energie-initiatieven
- De randvoorwaarden op orde om energieneutraal in 2030 te zijn

Wat gaan we daarvoor doen?

We faciliteren Energie-initiatieven op basis van de beleidsuitgangspunten RODE (Ruimtelijke Ordening en Duurzame energie).

Het RODE-beleid draagt bij aan het realiseren van grootschalige opwekinitiatieven, landschappelijk ingepast en met (financiële) participatie van omwonenden.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

Op 24 juni 2019 heeft de gemeenteraad de eerste evaluatie van het RODE-beleid ontvangen. Op 10 oktober 2019 heeft daarover discussie plaatsgevonden met de raad. Daarbij is het tussenresultaat gegeven van grootschalige opwek. De evaluatie leidt waarschijnlijk tot aanvullingen op het bestaande RODE-beleid.

We ondersteunden sinds eind 2018 een dertigtal initiatiefnemers voor grootschalige opwekking bij participatie en aanloop naar omgevingsvergunning. Er is sprake van capaciteitsgebrek in het stroomnetwerk/onderstations van Liander.

Tijd

Geld

Uitgaven blijven binnen budget en betreffen met name de ondersteuning van 3D presentaties voor de omwonenden bij grootschalige opwekinitiatieven.

We maken een nieuw Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 en voeren dat uit

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

EUP2 is vastgesteld door de gemeenteraad op 21 mei 2019.

Tijd

Geld

Er is geld beschikbaar gesteld voor de hele programmaperiode. Voorlopig is er voldoende budget.

We ondersteunen initiatiefnemers met kennis en haalbaarheidstrajecten.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

Initiatiefnemers weten ons goed te vinden. De door ons opgestelde beleidsstukken bieden voldoende handvatten en randvoorwaarden die het voor initiatiefnemers mogelijk maken om hun plannen te kunnen realiseren.

Tijd

Geld

Het betreft inzet van uren.

We onderzoeken of er financiële of andere drempels zijn waar initiatiefnemers tegen aanlopen.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

Wij hebben onderzocht welke drempels er worden ervaren bij het bedrijfsleven om te verduurzamen. De grootste drempel is een gebrek aan focus en prioriteit voor duurzaamheid, vooral bij de kleine ondernemers en detailhandel. Ze zijn veel meer bezig met het vinden of behouden van hun klanten en omzet. Of ze hebben het zo druk dat 'de energierekening' weinig aandacht krijgt. Inzetten op bewustwording en het beschikbaar stellen van (nog meer) informatie is niet de oplossing gebleken. We zullen veel meer naar een ontzorgmodel moeten kijken en/of letterlijk bij de ondernemer aan tafel gaan zitten om hen in beweging te krijgen. De aanbevelingen uit het onderzoek hebben we overgenomen in onze activiteiten, bijvoorbeeld de MKB-aanpak.

Tijd

Geld

Het betreft inzet van uren.

We werken met andere overheden aan de regionale energiestrategie (RES).

Het ontwerp van de RES moet in juni 2020 klaar zijn. Het RES biedt inzicht in de (aanvullende) taakstelling op het gebied van de energietransitie voor onze gemeente en bevat basisinformatie voor de op te stellen transitievisie warmte.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

Het gaat om de rijksopdracht om in de 30 regio's in Nederland 49% CO2 reductie te halen in 2030. Ook uit andere bronnen dan de gebouwde omgeving. Regio's moeten inzicht geven in de omvang van de hoeveelheid op te wekken duurzame stroom, de ruimtelijke mogelijkheden daartoe en de (energie) infrastructuur die daarvoor nodig is. Voor de regio Achterhoek is in 2019 een RES-stuurgroep in het leven geroepen. Deze wordt ondersteund door een RES-coördinator die een voortgangsnotitie met planning heeft opgesteld. We nemen deel aan ontwerpateliers met het waterschap, Liander, Provincie en de andere regiogemeenten.

Tijd

In de tweede helft van 2019 heeft de Stuurgroep RES voor de Achterhoek fors opgeschaald om ervoor te zorgen dat er vóór de zomer van 2020 een concept RES ligt. De tijd is krap.

Geld

Binnen budget. Het rijk heeft geld beschikbaar gesteld voor een regionale programmamanager en middelen voor onderzoek en de processen in het kader van de RES . Verder betreft het vooral inzet van uren.

Speerpunt

Van het gas af.

Wat willen we bereiken?

- Een transitievisie warmte in 2021
- Een concreet warmteplan voor minimaal 1 wijk (pilot)

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan aan de slag met de concrete invulling van een warmteplan.

Dit doen we om ervaring op te doen voor de transitievisie en de aanpak voor wijken.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

We hebben nog onvoldoende onderbouwing kunnen verzamelen voor een weloverwogen keuze voor een wijk waarmee we concreet aan de slag kunnen.

Tijd

We wachten op het in kaart brengen van warmtevraag en -aanbod in het kader van de ontwikkeling van de Regionale Energie Strategie (medio 2020). Het was onze eigen ambitie om concreet aan de slag te gaan met een warmteplan.

Geld

We hebben uren besteed aan de voorbereiding. We hebben geen geld uitgegeven voor het maken van een plan.

We inventariseren de huidige stand van zaken van het gasnet, de warmtevraag, het warmte-aanbod, de planningen van beheer en onderhoud.

Deze inventarisatie is nodig voor het stellen van prioriteiten bij de wijkaanpak, de transitievisie warmte.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

De kwaliteit van het gasnet (Liander) is in beeld. Er is geen gasnet in Berkelland dat op korte termijn op de nominatie staat om vervangen te worden.

Voor inzicht in de warmtevraag en -aanbod wachten we op de inventarisatie in het kader van de concept Regionale Energie Strategie (medio 2020).

Tijd

We wachten op de concept RES.

Geld

Alleen uren besteed.

We verzamelen kennis en informatie over de toekomstige energie-infrastructuur.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

We hebben regelmatig gesproken met netbeheerder Liander over de huidige netwerkstructuur en de toenemende druk daarop als gevolg van toenemend energie-aanbod van bedrijven en particulieren (netwerkgestie).

Voor het bepalen van de benodigde infrastructuur voor de langere termijn wacht Liander op de Regionale Energie Strategie en de Transitievisies Warmte van de gemeenten.

Tijd

Geld

Alleen uren besteed.

Speerpunt

Gemeente als voorbeeld.

Wat willen we bereiken?

- Gemeente geeft het goede voorbeeld in duurzaam denken en doen en met gezond verstand

Wat gaan we daarvoor doen?

We houden het vervangingsschema van ons wagenpark tegen het licht.

Een nieuwe aankoop moet zo duurzaam mogelijk zijn, zoveel mogelijk gebruik maken van niet-fossiele brandstoffen, zonder al te veel te verliezen aan functionaliteit.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

Het onderzoek naar het energieverbruik van het wagenpark is onderdeel geweest van de CO2-prestatieladder. In 2020 bepalen we een strategie om ons wagenpark te verduurzamen.

Tijd

Geld

Uren aan besteed. Duurzame vervanging wordt in beginsel gedekt binnen de bedrijfsvoering (vervangingsinvesteringen).

We plaatsen laadpalen bij het gemeentehuis.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

Er zijn laadpalen geplaatst bij de achteringang van het gemeentekantoor. Voor eigen gebruik, maar voorlopig ook door anderen te gebruiken. Voor het plaatsen van extra laadpalen bij de bestaande laadpalen op het 'openbare' gedeelte van het parkeerterrein is opdracht gegeven.

Tijd

Geld

We zijn binnen het hiervoor geraamde budget gebleven. Voor de laadpalen op het openbare gedeelte van het parkeerterrein maakt de gemeente zelf geen kosten.

We verduurzamen ons eigen vastgoed.

Hoe en in welk tempo we ons vastgoed verduurzamen staat in het eind 2019 vastgestelde plan.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

Dit jaar hebben we de energiemaatregelen met een korte terugverdientijd uitgevoerd. Ook zijn we bezig geweest met de voorbereiding van een voorstel voor het verder verduurzamen van een aantal gemeentelijke panden om ze energieneutraal (nul-op-de-meter) te maken.

Tijd

Bedoeling was om het onderzoek naar het gemeentekantoor en de gemeentewerf in 2019 af te ronden. Vanwege de complexiteit van het onderzoek is dit rapport pas medio februari 2020 opgeleverd.

Geld

Uitgaven voor de onderzoeken en de quick-win maatregelen zijn binnen het geraamde budget gebleven.

Wij monitoren onze organisatie/bedrijfsvoering met de CO2 prestatieladder.

Voor het behouden van ons in 2019 behaalde certificaat voor niveau 3 (van 5) rapporteren wij schriftelijk onze voortgang bij onze certificerende instelling medio 2020 en krijgen we een reguliere controle eind 2020.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

In 2019 hebben we de CO2-prestatieladder ingevoerd. We horen bij de eerste 10 overheden die deze methode gebruiken. Op basis van de audit in december 2019 hebben wij begin 2020 ons certificaat op niveau 3 ontvangen, een heel mooi resultaat.

Met de CO2-prestatieladder hebben we inzicht in onze CO2-voetafdruk en wat de grootste energieverbruikers zijn. We weten nu ook dat we op een aantal onderdelen goed bezig zijn. En welke maatregelen we kunnen nemen om ons energieverbruik nog meer te verlagen. De plannen hiervoor voeren we uit vanaf 2020.

Tijd

Geld

De uitgaven voor de invoering van de CO2-prestatieladder en de certificering voor niveau 3 zijn gebleven binnen het daarvoor beschikbare budget.

Wij ondersteunen het gebruik van elektrische auto's. We laten het neerzetten van een laadpunt op de openbare weg zo soepel mogelijk verlopen.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

Wij hebben onderzocht hoe het aanvragen van een laadpaal in onze gemeente verloopt. Het blijkt dat rollen en verantwoordelijkheden bij verschillende mensen liggen. Dit kan efficiënter. Tegelijkertijd zien we dat er (nog) geen grote vraag is naar laadpalen. Er is dus nu geen urgentie om een potentieel grote (tijds)investering te doen om het aanvraagproces te verbeteren.

Tijd

Het onderzoek hebben we volgens planning in 2019 afgerond.

Geld

In 2019 hebben we hier, conform begroting, geen kosten voor gemaakt. Alleen uren besteed.

Duurzaam inkopen en aanbesteden.

Hierbij gebruiken we de expertise van de Cirkelstad Regio Achterhoek.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

Duurzaam inkopen en aanbesteden ligt vast in ons inkoopbeleid. Maar gebleken is dat toepassing ervan enige oefening en discussies oplevert. In 2020 zullen we ons daarbij laten begeleiden door Cirkelstad Regio Achterhoek.

Tijd

We hebben in 2019 nog geen echte stappen gemaakt.

Geld

Alleen inzet van uren.

Wat mag het kosten?

Er heeft een verschuiving plaatsgevonden van de activiteit 'Gemeente als voorbeeld' naar '40% energieneutraal'. Ten opzichte van de jaarrekening 2018 zijn de budgetten voor afval overgegaan naar het programma Fijn Leven.

De uitgaven voor dit programma beslaan de periode tot en met 2022. Daarvoor is geld gereserveerd. De werkelijke uitgaven worden aan het eind van het jaar uit de reserve gehaald. Het restantbudget blijft beschikbaar.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	2015	2016	2017	Realisatie 2018	Begroting 2019	Begroting na wijziging	Realisatie 2019
Lasten							
060.010 We stellen een nieuw EUP op	0	0	0	0	0	-666	-421
060.040 Actief met duurzame energie	-25	-23	-382	-88	-1.758	-1.281	-66
060.500 Loonkosten programma Actief met duurzaamheid en energie	0	0	0	-406	-295	-295	-295
060.700 Rente en afschrijving programma Actief met duurzaamheid en energie	0	0	0	-28	-10	-10	0
Totaal Lasten	-25	-23	-382	-523	-2.063	-2.253	-782
Baten							
060.010 We stellen een nieuw EUP op	0	0	0	0	0	11	16
060.040 Actief met duurzame energie	0	0	16	10	0	0	0
Totaal Baten	0	0	16	10	0	11	16
Resultaat	-25	-23	-367	-513	-2.063	-2.241	-766

Beleidskaders die de raad heeft vastgesteld

Beleidskaders	Vastgesteld
Energie Uitvoeringsplan 2019-2022	2019
RODE beleidskader	2018

SPORT IS MEER!

Een leven lang sporten en bewegen

Wat speelt er?

- Sport en bewegen zijn goed voor de gezondheid, voor sociale contacten, welzijn en persoonlijke ontwikkeling. Individueel of met een team, als deelnemer, toeschouwer of vrijwilliger, zowel georganiseerd als ongeorganiseerd, bij een accommodatie, gewoon op straat of in een park. Van jong tot oud beleven we er plezier aan. Sport en bewegen bevorderen eigen regie en creëren ontmoetingen. Daarom richten we ons op alle inwoners van Berkelland in alle leeftijdscategorieën, met speciale aandacht voor de mensen met een beperking, minima-gezinnen en mensen met een migratie achtergrond.
- We zien sport en bewegen als een krachtig middel om maatschappelijke doelen te bereiken en het is daarom van belang om aansluiting te hebben onder andere bij het lokale uitvoeringsprogramma 'Samen denken, Samen doen' en het regionale preventieprogramma en het nationale sportakkoord.
- Berkelland staat bekend om haar vitale verenigingsleven. De omgeving van (sport) verenigingen is aan het veranderen. Demografische ontwikkelingen kunnen leiden tot minder leden, minder vrijwilligers en problemen met de betaalbaarheid van de sport. Het verenigingsleven komt voor nieuwe uitdagingen te staan en dat vraagt om meer zelfstandigheid en ondernemerschap. Sportverenigingen moeten op zoek naar nieuwe samenwerkingen en een innovatief sportaanbod.
- We werken samen met Achterhoekse gemeenten aan een gezamenlijke uitvoeringsagenda op de thema's: 'Gezonde Jeugd' (leefstijl), Uniek Sporten (sporten met een beperking), Vitaal ouder worden, Open club/Vitale sportparken en Talentontwikkeling.

Speerpunt

Een leven lang sport en bewegen voor iedereen.

Wat willen we bereiken?

- Alle inwoners kunnen sporten of bewegen.
- Een actieve, gezonde leefstijl

Wat gaan we daarvoor doen?

Via bijzondere bijstand zorgen we ervoor dat kinderen uit minima-gezinnen kunnen blijven sporten en bewegen.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

162 gezinnen hebben het afgelopen jaar gebruik gemaakt van de participatieregeling waaronder sport- en beweegactiviteiten vallen. 26 gezinnen hebben de bijzondere bijstand gebruikt voor zwemlessen.

Tijd

Geld

Geen bijzonderheden.

Voor volwassenen uit minima-gezinnen zijn er de regelingen gericht op meedoen waardoor zij kunnen sporten en bewegen.

De vliegwielfunctie Sport blijft beschikbaar. Hieruit wordt onder andere het jeugdfonds sport gefaciliteerd.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

Geen bijzonderheden.

Tijd

Geld

We bepalen welk structureel budget nodig is voor de vliegwielfunctie sport.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

De vliegwielfunctie sport blijft beschikbaar. Hieruit financieren we onder andere onze deelname aan het Jeugdfonds Sport & Cultuur.

Tijd

Geld

Voor de vliegwielfunctie sport wordt structureel € 6.000 gereserveerd. We blijven met de huidige inzet binnen de raming.

We doen mee aan het Jeugdsportfonds Nederland.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

In 2019 zijn er in Berkelland 17 aanvragen uit het Jeugdfonds Sport & Cultuur gehonoreerd. Dit betekent weer een lichte stijging ten opzichte van 2018 (12). Een mogelijke oorzaak hiervan is dat er in het afgelopen jaar meer aandacht geweest is voor het Jeugdfonds en dat er meer intermediairs met een signaleringsfunctie zijn aangehaakt.

Tijd

Geld

De nog aanwezige financiële middelen in het fonds waren ruimschoots voldoende.

We faciliteren 'Achterhoek in beweging'.

Met de vaststelling van het Regionaal Sportakkoord 2020–2030 zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van Achterhoek in Beweging.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

Samen met de Achterhoekse gemeenten hebben we een regionaal beweeg- en sportakkoord gemaakt en vastgesteld. De ambities zijn vertaald naar een uitvoeringsagenda voor de periode 2020-2024. Deze wordt in 2021 tussentijds geëvalueerd. De Sport Federatie Berkelland is onderdeel geworden van het projectteam van Achterhoek in Beweging om de vertaling naar lokale uitvoering beter tot stand te brengen. Achterhoek in Beweging biedt ons de expertise en begeleiding bij het tot stand brengen van een lokaal sportakkoord voor Berkelland. Verder zetten wij de expertise in voor procesbegeleiding van trajecten voor 'Open Clubs'.

Tijd

Geld

In 2019 is voor Achterhoek in Beweging € 18.000 ingezet. Vanaf 2020 zijn de structurele kosten op jaarbasis € 35.000.

We zetten 11,7 fte combinatiefunctionarissen in (Brede Impuls) die verbindingen leggen tussen sport, cultuur en welzijn.

In navolging van het regionale sportakkoord, dat in 2019 is ondertekend, geven we een lokale inkleuring in de opstelling van een lokaal sportakkoord.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

We hebben 11,7 fte aan combinatiefunctionarissen ingezet. Dit heeft geresulteerd in tientallen activiteiten zowel onder- als buitenschools. 6.000 kinderen zijn hiermee bereikt. Datzelfde geldt voor 150 ouderen in wijk-sport- en valpreventiegroepen. De samenwerking tussen de CF-organisaties onderling en de verbinding met partijen uit het Sociaal Domein zijn verstevigd.

Tijd

Geld

Naast de rijksbijdrage en de inbreng van verenigingen draagt de gemeente bij met een reserve als dekking. Per abuis is zowel het gemeentelijk aandeel als de dekking niet begroot. Hierdoor lijkt het alsof het budget is overschreden. Feitelijk is de uitvoering binnen de toegekende middelen uitgevoerd.

Er had in dit programma een uitgave moeten worden geraamd van € 125.000 en in het programma Financiën een extra baat van € 125.000. Per saldo heeft het voor de jaarrekening geen effect.

Speerpunt

Toekomstbestendige verenigingen en sportinfrastructuur.

Wat willen we bereiken?

- Een functionele, goede en duurzame sportinfrastructuur.
- Sterke en vitale sportverenigingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We beheren gemeentelijke (binnen) sportaccommodaties.

In 2019 is het haalbaarheidsonderzoek in Ruurlo afgerond. In 2020 wordt het haalbaarheidsonderzoek in Eibergen gedaan. Hierbij worden binnen de kern in samenhang onderzocht welke keuzes gemaakt kunnen worden in de (binnen) sportaccommodaties.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

Het haalbaarheidsonderzoek naar de binnensport in Ruurlo is samen met een kerngroep van gebruikers opgepakt.

Tijd

Besluitvorming voor de binnensport in Ruurlo wordt halverwege 2020 verwacht.

Geld

Al enige jaren daalt het gebruik van de gemeentelijke (binnen)sportaccommodaties door verschillende verenigingen en particulieren. Dit maakt dat de inkomsten verminderen. In 2019 is de opbrengst door verhuur € 36.000 lager dan geraamd.

We faciliteren de Sport Federatie Berkelland.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

De Sport Federatie Berkelland (SFB) ondersteunt sportverenigingen om (onder andere) laagdrempelig te blijven, goed te blijven functioneren en samen te werken aan de toekomstbestendigheid. De inzet van de SFB zorgt voor waardevolle verbindingen. Zo richten verenigingen zich steeds meer op kwetsbare inwoners en zijn er diverse projecten uitgevoerd. We zien dat het voor verenigingen een uitdaging is om een steeds grotere maatschappelijke rol op zich te nemen.

Verder heeft Menzis een budget van € 29.000 beschikbaar gesteld. De SFB geeft daar invulling aan in de vorm van een project. Ook neemt de SFB namens Berkelland deel aan het projectteam van Achterhoek in Beweging.

De opdracht en inzet van de SFB wordt in 2020 geëvalueerd in samenhang met de opstelling van een lokaal sportakkoord.

Tijd

Geld

Geen bijzonderheden.

We grijpen natuurlijke momenten aan om de gemeentelijke sportaccommodaties toekomstbestendig te maken.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

Het haalbaarheidsonderzoek naar de binnensport in Ruurlo is afgerond. Besluitvorming over een nieuwe binnensportvoorziening wordt naar verwachting halverwege 2020 afgerond.

Het onderzoek naar de binnensport in Eibergen wordt in 2020 uitgevoerd.

Tijd

Geld

Geen bijzonderheden.

We ondersteunen de exploitatie van zwembaden en sportaccommodaties.

In deze ondersteuning spelen Achterhoek in Beweging, de Sport Federatie Berkelland en andere partijen een rol.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

Tijd

Geld

We subsidiëren jeugdleden van sportverenigingen.

In het vitaliteitsonderzoek dat is uitgevoerd onder sportverenigingen wordt aangegeven dat men behoefte heeft aan structurele ondersteuning. De reguliere subsidie die verenigingen ontvangen, wordt nu hoofdzakelijk bepaald aan de hand van het aantal jeugdleden. Deze aantallen lopen terug en daarmee neemt ook de hoogte van de subsidie die wordt ontvangen af. Tegelijkertijd gaan de verenigingen zich, mede gestuurd vanuit gemeentelijk beleid, richten op andere doelgroepen. We onderzoeken daarom of de huidige (structurele) subsidieregeling nog aansluit op de feitelijke situatie. Dit thema wordt concreet opgepakt binnen de uitwerking van zowel het 'lokale sportakkoord', dat begin 2020 moet worden vastgesteld, als de cultuur- en erfgoedvisie die naar verwachting in mei 2020 wordt vastgesteld.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

In het vitaliteitsonderzoek dat is uitgevoerd onder sportverenigingen wordt ook aangegeven dat men behoefte heeft aan structurele ondersteuning. De reguliere subsidie die verenigingen ontvangen, wordt nu hoofdzakelijk bepaald aan de hand van het aantal jeugdleden. Deze aantallen lopen terug en daarmee neemt ook de hoogte van de subsidie die wordt ontvangen af. Dit thema wordt concreet opgepakt binnen de uitwerking van het 'lokale sportakkoord' dat voor de zomer van 2020 moet worden vastgesteld.

Tijd

Geld

Verenigingen worden gesubsidieerd op basis van het aantal jeugdleden. Het budget bleek niet toereikend om conform de regeling de subsidie te verstrekken. Daarom is bij de bestuursrapportage 2019 € 5.500 bijgeraamd. Dit bedrag wordt gedekt uit de stelpost prijsindexatie op algemene baten en lasten.

We ondersteunen, adviseren en begeleiden verenigingen om toekomstbestendig te worden.

In deze ondersteuning spelen Achterhoek in Beweging, de Sport Federatie Berkelland en andere partijen zoals landelijke organisaties een rol.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

Wat mag het kosten?

Ten opzichte van de jaarrekening 2018 zijn de budgetten voor de combinatiefunctionarissen overgegaan van het programma Cultuur naar dit programma. Dit betekent dat deze budgetten gelijk zijn gebleven maar vanaf 2019 onder het programma 'Sport is meer' vallen in plaats van onder het programma 'Cultuur is van iedereen'.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	2015	2016	2017	Realisatie 2018	Begroting 2019	Begroting na wijziging	Realisatie 2019
Lasten							
070.010 Verbinding sport, cultuur en welzijn (Brede Impuls)	-255	-236	-309	-388	-232	-232	-393
070.020 Beheer gemeentelijke (binnen)sportaccommodaties	-1.262	-1.033	-971	-1.008	-461	-588	-640
070.030 Faciliteren Sport Federatie Berkelland	-68	-79	-83	-90	-80	-109	-113
070.040 Ondersteuning sportverenigingen	-934	-967	-1.011	-1.022	-1.013	-1.052	-1.015
070.050 Subsidieren jeugdleden sportverenigingen	-108	-90	-188	-89	-86	-92	-91
We doen mee aan het Jeugdsportfonds Nederland	0	0	0	0	-6	-6	0
070.070 Wij faciliteren Achterhoek in beweging	0	0	0	0	-14	-14	-18
070.500 Loonkosten programma Sport is meer	0	0	0	-174	-225	-225	-225
070.700 Rente en afschrijving programma Sport is meer	0	0	0	-172	-123	-123	-138
Totaal Lasten	-2.627	-2.404	-2.562	-2.943	-2.240	-2.441	-2.633
Baten							
070.010 Verbinding sport, cultuur en welzijn (Brede Impuls)	0	0	0	0	0	0	15
070.020 Beheer gemeentelijke (binnen)sportaccommodaties	263	262	253	495	269	214	229
070.030 Faciliteren Sport Federatie Berkelland	0	0	0	0	0	29	29
Totaal Baten	263	262	253	495	269	243	273
Resultaat	-2.364	-2.143	-2.310	-2.448	-1.972	-2.198	-2.360

Beleidskaders die de raad heeft vastgesteld

Beleidskaders	Vastgesteld
Sportkader Achterhoek in beweging 2016-2019	2015
Uitvoeringsagenda Achterhoek in Beweging 2016-2019	2015
Kadernotitie 'Inzet Combinatiefunctionarissen Brede Impuls Berkelland'	2017

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Regio	Periode	Waarde	Bron	Beschrijving
% Niet sporters	%	Berkelland	2012	47	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM	Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.
			2016	46,5		
		Nederland	2012	46,6		
			2016	48,7		

CULTUUR IS VAN IEDEREEN

Cultuur beleef je in Berkelland

Wat speelt er?

- Cultuur is kunst, muziek, toneel, archeologie, monumenten, media, musea, beeldende kunst en (culturele)evenementen. Maar cultuur is ook hoe we met elkaar omgaan, wat we met elkaar beleven en hoe we naar dingen kijken.
- Alle inwoners van Berkelland hebben te maken met cultuur, als maker, toeschouwer, volger of deelnemer. Ze zorgen samen voor een groot aanbod aan culturele activiteiten.
- Om dit allemaal toekomstbestendig te maken moeten we (door)ontwikkelen. Er ontbreekt daarvoor een samenhangende visie. Zo'n visie willen we zo snel mogelijk samen met alle betrokkenen maken. Dat moet ervoor zorgen dat we effectiever en duurzamer samen gaan werken aan gemeenschappelijke doelen; lokaal en regionaal.

Speerpunt

Een samenhangende cultuurnota met uitvoeringsprogramma.

Wat willen we bereiken?

- Alle kinderen komen in aanraking met cultuur.
- Leesvaardige, mediawijze kinderen.
- Aandacht voor laag-geletterden.
- Inwoners blijven culturele initiatieven ontwikkelen.
- Cultuur is zoveel mogelijk zichtbaar en toegankelijk voor iedereen.
- Behoud erfgoed.

Wat gaan we daarvoor doen?

We maken een cultuur- en erfgoedvisie met uitvoeringsprogramma.

We kiezen voor een brede en integrale aanpak samen met de samenleving. Voor het proces is gekozen voor het scenario 'innovatief-light'. Dat houdt in dat de samenleving wordt betrokken als adviseur en (deels) mag meebeslissen en prioriteiten aangeven. De raad volgt het proces en ziet toe op het democratisch verloop ervan.

Met subsidie van de rijksoverheid maken we een visie op religieus erfgoed in Berkelland (kerkenvisie): wat is er (on)mogelijk met (vrijkomende) kerken in Berkelland de komende 5-10 jaar? Deze visie krijgt een plek in de cultuur- en erfgoedvisie.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

We hebben met een afvaardiging van de gemeenteraad een aantal scenario's voor het proces besproken. Op 25 juni 2019 heeft de gemeenteraad het scenario innovatief-light gekozen. Dat betekent dat we met de samenleving en de betrokken partijen het proces gaan lopen om tot een cultuur- en erfgoedvisie te komen. Daarnaast heeft de raad kaders gesteld voor het proces en het resultaat.

Een brede quickscan onder culturele- en erfgoedorganisaties, het onderwijs en zorgpartijen is uitgevoerd. Er is ook een aparte quickscan voor de musea geweest. Hiermee hebben we verkenning gedaan voor het visietraject.

We hebben subsidie gevraagd en gekregen voor het maken van een kerkenvisie (visie op religieus erfgoed).

Tijd

Geld

Voor het proces is een krediet van € 10.000 verstrekt door de gemeenteraad. Daarnaast ontvangen we een subsidie van € 50.000 van het rijk voor het maken van een kerkenvisie.

We ondersteunen de (vrijwilligers van de) dorpsböke.

In Berkelland hebben we dorpsböke in alle kleine kernen; zij werken samen met de basisscholen, dorpshuizen en de bibliotheek Oost-Achterhoek. Het boekenaanbod is gericht op de lokale behoefte. De dorpsböke worden gerund door vrijwilligers.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

Alle kleine kernen beschikken over dorpsböke met een boekenaanbod dat is gericht op de lokale behoefte. De dorpsböke worden gerund door vrijwilligers. Zij werken samen met de basisscholen, de dorpshuizen en de bibliotheek Oost-Achterhoek. Vaak zijn de dorpsböke een ontmoetingsplek voor jong en oud.

Tijd

Geld

De dorpsböke ontvangen in totaal € 35.000 subsidie van de gemeente. Dit is conform de raming.

We ondersteunen via subsidiëring diverse lokale culturele activiteiten en/of verbanden.

Het gaat hier om onder meer de subsidiëring aan de BeMO, diverse muziek- en culturele verenigingen en jaarlijkse culturele evenementen en de regionale omroep.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

De verenigingen hebben hun activiteiten uitgevoerd conform de afspraken. Er zijn geen bijzonderheden.

Tijd

Geld

Geen bijzonderheden.

We subsidiëren de Bibliotheek Oost-Achterhoek.

Leesvaardigheid en informatievaardigheid zijn onmisbaar voor zelfredzame inwoners. De Bibliotheek Oost-Achterhoek (BOA) zet hierop in met als doel leesbevordering van inwoners, hen te ondersteunen in leren en informatie toegankelijk te maken.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

De BOA heeft de activiteiten uitgevoerd conform de afspraken.

Ook heeft de BOA een nieuw beleidsplan ontwikkeld voor de periode 2020-2023. Met deze visie sluit de BOA aan bij ontwikkelingen in de samenleving. De visie laat drie strategische lijnen zien voor de komende beleidsperiode:

Lijn 1: Basisvaardigheden: Naar een verbreed taalhuis

Lijn 2: Jeugd en onderwijs: Partner voor scholen en kinderen

Lijn 3: Fysieke en digitale bibliotheek: Bruisende ontmoetingsplaatsen

Tijd

Geld

De overschrijding van € 9.000 wordt veroorzaakt door de indexering van de subsidie. Door een incidentele meevaller binnen dit programma (verkoop monument) kan deze overschrijding worden gedekt binnen dit programma.

We subsidiëren de instandhouding van monumenten.

Dit doen we via een subsidieregeling. Eigenaren van gemeentelijke monumenten kunnen een bijdrage krijgen voor het onderhoud aan hun pand. De regeling is onlangs uitgebreid met de mogelijkheid om isolerende maatregelen aan te brengen.

Portefuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

In het kader van de Open Monumentendag 2019 is er eenmalig een promotiefilmpje gemaakt om extra aandacht te geven aan de Wederopbouwperiode.

De opdracht voor de (her)inventarisatie van MIP en wederopbouwarchitectuur uit 2018 is in 2019 opgeleverd.

Er zijn 23 subsidieaanvragen gehonoreerd, waarvan er 17 zijn uitgevoerd en uitbetaald. Daarnaast zijn er 15 aanvragen uit 2017 en 2018 uitbetaald als aangegane verplichting.

Tijd

Van de 23 gehonoreerde subsidieverzoeken zijn er 6 nog niet gereed. Deze worden in 2021 of 2022 afgerond.

Geld

De onderbesteding wordt veroorzaakt door een incidentele baat door een verkoop van en monumentaal pand voor € 50.207. Het betreft hoeve 'De Meijer' in Neede.

We subsidiëren het Erfgoedcentrum Achterhoek-Liemers (ECAL).

Het ECAL beheert onze archieven en het streekarchief.

We nemen samen met 9 Achterhoekse gemeenten deel aan het Cultuur- en Erfgoedpact.

Portefuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

Het ECAL heeft voor het jaar 2019 aan de door ons in de GR gestelde eisen voldaan. Daarnaast verloopt de uitleen van overgedragen dossiers aan ons naar behoren. Er is al 889 strekkende meter archief overgebracht. In 2020 en 2021 zal nog 287 strekkende meter worden overgedragen. Eind 2019 heeft de jaarlijkse archiefinspectie plaatsgevonden.

Via het cultuur- en erfgoedpact werken we samen met 9 Achterhoekse gemeenten aan het versterken van de culturele identiteit en leefbaarheid in de Achterhoek. De dragers daarvoor zijn: cultuur, erfgoed en amateurkunst. Het pact loopt van 2017 tot en met 2020. In 2019 is een groot aantal projecten gestart, voortgezet of afgerond. Voor Berkelland zijn het meest zichtbaar geweest: Cultuurzomer Achterhoek met onder andere Reurpop in Ruurlo, Wiesneus (streektaalproject voor basisscholen), 'Maak je eigen waterzuivering' bij natuurpark Kronenkamp, 'Een nieuwe Tijd- wederopbouw in de Achterhoek', schrijfcursus 'column schrijven' (Ruurlo), op zoek naar bouwstijlen met leerlingen IKC het Sterrenpalet, 'Raken met Smaken' in Neede, het liefdespad in Ruurlo en de reizende tentoonstelling Achterhoekse Stilleven.

Tijd

Geld

Geen onder- of overschrijdingen van het beschikbare budget.

We zorgen voor cultuureducatie voor ieder kind in het basisonderwijs.

We zetten stichting Muziek en KunstWijs in om in het basisonderwijs muziek-, kunst- en cultuureducatie vorm te geven. Hierbij proberen we zoveel mogelijk de verbinding te maken met lokale culturele verenigingen/organisaties.

Portefuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

Muziek en KunstWijs geeft een kwaliteitsimpuls aan muziek- en cultuureducatie in het basisonderwijs in Berkelland. Zij stimuleert, coördineert en bemiddelt, organiseert muzikeducatieve-, culturele- en kunstzinnige workshops en lessenseries, activiteiten en evenementen op alle basisscholen in Berkelland voor alle leerlingen van groep 1 t/m 8; dit zijn er in 2019 (peildatum 1 oktober) 3.068. Één voor nieuwkomers en (speciale) doelgroepen.

Het door de Stichting Muziek en KunstWijs opgezette veelzijdig en eigentijds AMV+ programma is een toevoeging op wat de scholen zelf doen aan muziek. Het betreft dus een extra programma (een PLUS) en is een aanvulling op de lessen die de klassenleerkracht geeft. In de basisscholen van Berkelland omvat AMV+ 17 lessen voor alle groepen 1 t/m 8 op alle scholen. De uitvoering geschiedt

gedifferentieerd en er is een verdeling gemaakt tussen lessen voor groep 1 t/m 5/(6) en groep 5/(6) t/m 8.

Bureau KunstWijs is het kennis- en expertisecentrum van de Stichting en het cultuurcoördinatiepunt voor de scholen in alle kernen (Eibergen, Neede, Borculo en Ruurlo) van de gemeente Berkelland. Het bureau treedt op als cultuurmakelaar en cultuurcoach. Het bureau adviseert, bemiddelt, programmeert, coördineert en verzorgt de financiële afhandeling van het kunst- en cultuureducatie aanbod voor het basisonderwijs. Bureau KunstWijs werkt samen met lokale partners zoals de Historische kring Neede, Kunstkring Ruurlo (Kunst in de Kinderschoenen), Kunstkring Borculo (Kunstroute) en biedt activiteiten aan waar elk schooljaar veel leerlingen aan deelnemen.

Tijd

Geld

De werkzaamheden zijn binnen het geraamde budget uitgevoerd.

Wat mag het kosten?

Ten opzichte van de jaarrekening 2018 zijn de budgetten voor de combinatiefunctionarissen overgegaan naar het programma Sport is meer! Het budget voor subsidiëring van dorpshuizen is overgegaan naar het programma Vitaal Platteland.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	2015	2016	2017	Realisatie 2018	Begroting 2019	Begroting na wijziging	Realisatie 2019
Lasten							
080.010 Vrijwilligers Dorpsboke	-17	-35	-35	-35	-35	-35	-35
080.020 Subs div lokale culturele act	-487	-596	-626	-515	-538	-623	-621
080.040 Bibliotheek Oost Achterhoek subs	-624	-579	-580	-591	-595	-595	-610
080.050 Gemeentelijke monumenten	-248	-266	-342	-215	-141	-160	-202
080.060 Erfgoedpact en -centrum	-230	-230	-230	-230	-256	-256	-256
080.090 Cultuurnota met uitvoeringsprogramma	-43	-14	-9	-15	-17	-27	-10
080.500 Loonkosten programma Cultuur is voor iedereen	0	0	0	-173	-219	-219	-219
080.700 Rente en afschrijving programma Cultuur is voor iedereen	0	0	0	-14	-8	-8	-24
Totaal Lasten	-1.648	-1.720	-1.823	-1.788	-1.809	-1.923	-1.977
Baten							
080.020 Subs div lokale culturele act	12	14	8	12	24	74	71
080.040 Bibliotheek Oost Achterhoek subs	14	5	0	0	5	5	11
080.050 Gemeentelijke monumenten	97	107	77	68	14	14	107
Totaal Baten	123	126	86	80	43	93	189
Resultaat	-1.524	-1.594	-1.737	-1.708	-1.766	-1.831	-1.789

Beleidskaders die de raad heeft vastgesteld

Beleidskaders	Vastgesteld
Cultuurvisie	2008
Beleidsvisie Bibliotheek Oost-Achterhoek	
Archeologie met beleid	
Cultuurhistorischewaardenkaart	
Beleidskaarten Archeologie	

SAMEN VEILIG

Veilig zijn in Berkelland? Daar zorgen we samen voor!

Wat speelt er?

- Berkelland is een veilige gemeente om in te wonen. Dat willen we graag zo houden. Toch hebben onze inwoners te maken met gevoelens van onveiligheid en is er binnen onze gemeente sprake van criminaliteit en ondermijnende activiteiten.
- Ondermijnende activiteiten zijn activiteiten waarbij er sprake is van vermenging van de 'onderwereld' met de 'bovenwereld'. Voorbeelden daarvan zijn wietplantages op zolderkamers of in boerenschuren, 'mensenhandelaren' die mensen laten wonen in slechte woonsituaties en overlast gevende hangjongeren die inwoners of buurten intimideren zodat deze geen actie durven te ondernemen. Berkelland onderneemt nu al actie samen met onze inwoners en bedrijven, want ondermijnende criminaliteit raakt ons allemaal!
- Berkelland is een uitgestrekte plattelandsgemeente. Dat betekent dat de aanrijdtijden voor onze hulpdiensten altijd 'onder druk' staan. Tegenwoordig zijn er gelukkig veel mogelijkheden om een eventuele brand vroeg te ontdekken en zelf (preventieve) maatregelen te nemen. Zo kunnen we ook voorkómen dat een calamiteit op een persoonlijke ramp uitdraait.
- High impact crimes (HIC), zoals woning- en schuurinbraken en overvallen, hebben een grote impact op het slachtoffer, zijn directe omgeving en het veiligheidsgevoel in de samenleving. We willen deze criminaliteit in zowel het buitengebied als de kernen verminderen.

Speerpunt

Een veilige woon- en leefomgeving voor alle inwoners.

Wat willen we bereiken

- Een veilige gemeente zijn en blijven en dat onze inwoners dit zo beleven.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bevorderen brandveilig wonen van niet-zelfredzamen. Daarnaast gaan we inwoners bewust maken over wat zij kunnen doen om (mogelijke) calamiteiten als gevolg van brand te voorkomen door snel en adequaat handelen.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

Kwaliteit

Voor het project 'leefsamen (slimme rookmelder)' hebben zich tot nu toe 99 mensen aangemeld. Mensen die zich nu nog willen aanmelden moeten het normale tarief betalen om aan te sluiten.

Tijd

Geld

We vragen inwoners naar hun onveiligheidsgevoel (bijvoorbeeld via het internetpanel) en ondernemen daarop gericht actie.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

Kwaliteit

Tijd

In 2018, 2019 en deels begin 2020 is de enquête Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) gefaseerd uitgezet. Hierbij komt het veiligheidsgevoel in het buitengebied aan de orde.

Geld

We zorgen voor passende en gerichte inzet samen met inwoners en andere betrokken partners (zoals politie, woningcorporaties, maatschappelijke instellingen, vastgoedeigenaren, uitzendbureaus en omgevingsdienst).

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

Kwaliteit

We zorgen met diverse bijeenkomsten dat politie, woningcorporatie en omgevingsdienst voldoende aangehaakt zijn op diverse onderwerpen. De vastgoedeigenaren en uitzendbureaus krijgen komende jaar extra aandacht, ook in het kader van huisvesting van arbeidsmigranten.

Het nieuwe Damoclesbeleid is vastgesteld. Dit gaat over het kunnen sluiten van woningen bij overlast/criminele activiteiten.

We hebben een team BOA's (Bijzondere Opsporings Ambtenaren) staan dat goede stappen zet om hun functie als 'wijkBOA' in het kader van de leefbaarheid verder te vergroten. Ze hebben een goede informatiepositie en werken steeds beter samen met de interne en externe partners (zoals politie, woningbouw, Voormekaartteams, HALT etc).

Tijd

Geld

Speerpunt

Geen ruimte voor 'ondermijning'.

Wat willen we bereiken?

- Ondermijning wordt herkend en aangepakt, zodat er geen ruimte meer is voor vermenging van de 'onderwereld' en 'bovenwereld'.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan samen met het RIEC en politie aan de slag met het opstellen van een ondermijningsbeeld in onze gemeente.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

Kwaliteit

Het ondermijningsbeeld is opgesteld en gepresenteerd aan de raad. Er is een top 10 van inrichtingen/personen gemaakt waar we ons in eerste instantie op gaan richten.

Tijd

Geld

We maken kaders en richtlijnen voor de huisvesting van arbeidsmigranten en zorgen ervoor dat deze worden nageleefd, om zo negatieve aspecten van arbeidsmigratie (zoals mensenhandel, slechte woonomstandigheden en overlast) te beperken.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

Kwaliteit

In 2020 gaan we bezig met het opstellen van beleid voor arbeidsmigranten.

Tijd

In de regio achterhoek is er een eerste aanzet gemaakt voor beleid arbeidsmigranten. Hierop komt een nadere uitwerking in 2020.

Geld

We maken onze inwoners en collega's bewust van situaties die met ondermijning te maken kunnen hebben.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

Kwaliteit

We hebben actief kleine kernen bezocht, bijvoorbeeld een jaarvergadering van een dorpsraad, om de bewustwording op ondermijning groter te maken.

Tijd

Geld

We werken nog meer samen met onze inwoners en betrokken partners door informatie uit te wisselen, verbindingen te maken en het makkelijk te maken melding te doen van mogelijke situaties van ondermijning.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

Kwaliteit

In het kader van het ondermijningsbeeld wordt continue nieuwe info verzameld.

Tijd

Geld

Speerpunt

Verminderen criminaliteit in buitengebied en kernen

Wat willen we bereiken?

- Minder high impact crimes.

Wat gaan we daarvoor doen?

We ondersteunen (o.a. met financiële middelen) het Keurmerk Veilig Ondernemen voor het hele buitengebied.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

Kwaliteit

Tijd

Ten oosten van de N18 is het Keurmerk Veilig Ondernemen buitengebied uitgerold. Ten westen van de N18 is in januari 2019 begonnen met de uitrol in de vorm van de enquête.

Geld

We zetten in op intensieve gerichte daderaanpak, een gebiedsgerichte aanpak, preventie én aandacht voor het slachtoffer.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

Kwaliteit

In de week van de veiligheid in oktober 2019 is er een 'witte voetjes' actie geweest waarbij inwoners gewezen zijn op inbraak gevoelige situaties. Ook is er extra aandacht voor het digitaal opsporingsregister (DOR). Begin 2020 is er een cybercrime bijeenkomst geweest voor ondernemers in Berkelland. Op de Berkellanddag heeft een ondermijningscontainer gestaan. Alle ambtenaren die regelmatig in het veld komen hebben kennis kunnen nemen waar ze op moeten letten als ze ergens komen. Er is een ondernemers-alertavond georganiseerd voor ondernemers om bewustwording over ondermijning te vergroten.

Tijd

Dit is doorlopend.

Geld

Dit kan binnen het huidige veiligheidsbudget.

Wat mag het kosten?

Ten opzichte van de jaarrekening 2018 is het budget voor de VNOG overgegaan van het programma Financiën naar dit programma. Bij de bestuursrapportage is het budget voor de VNOG verhoogd.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	2015	2016	2017	Realisatie 2018	Begroting 2019	Begroting na wijziging	Realisatie 2019
Lasten							
090.010 Brandveilig wonen	-1.786	-1.438	-2.075	-2.114	-2.210	-2.645	-2.641
090.020 Handhavingsbeleid	0	-5	0	0	-2	-2	0
090.500 Loonkosten programma Samen veilig	0	0	0	-78	-129	-154	-154
Rente en afschrijving van het programma Integrale Veiligheid	0	0	0	-2	0	0	0
Totaal Lasten	-1.786	-1.443	-2.075	-2.194	-2.341	-2.801	-2.796
Baten							
090.010 Brandveilig wonen	2	2	0	0	0	0	0
090.020 Handhavingsbeleid	12	6	69	15	0	0	10
Totaal Baten	14	8	69	15	0	0	10
Resultaat	-1.772	-1.435	-2.006	-2.179	-2.341	-2.801	-2.785

Kaders die de raad heeft vastgesteld

Beleidskaders	Vastgesteld
Integraal Veiligheidsplan (2014-2018)	2014
Integriteitsbeleid	2016
Handhavingsplan en Raadsbesluit Openbare ruimte 2016	2016

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Regio	Periode	Waarde	Bron	Beschrijving
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	Berkelland	2016	0,6	CBS - Geregistreeerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners
			2017	0,5		
			2018	0,3		
		Nederland	2016	2,3		
			2017	2,2		
			2018	2,2		
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	Berkelland	2016	2	CBS - Geregistreeerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners
			2017	1,7		
			2018	1,2		
		Nederland	2016	3,3		
			2017	2,9		
			2018	2,5		
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	Berkelland	2016	2,9	CBS - Geregistreeerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging en mishandeling)
			2017	3,3		
			2018	3,5		
			2019	-		
		Nederland	2016	5,3		
			2017	5		
			2018	4,8		
			2019	4,9		
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	Berkelland	2016	3	CBS - Geregistreeerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal vernielingen en beschadigingen per 1.000 inwoners.
			2017	3,3		
			2018	3		
			2019	4,5		
		Nederland	2016	5,6		
			2017	4,8		
			2018	5,4		
			2019	6,3		

AAN DE SLAG MET DE OMGEVINGSWET

Een nieuwe manier van (samen)werken

Wat speelt er?

- De Omgevingswet komt er aan (2021). Per die datum moeten we werken volgens de nieuwe wet en aangesloten zijn op het landelijke digitale stelsel.
- In deze wet worden 26 bestaande wetten opgenomen en het aantal Algemene maatregelen van Bestuur teruggebracht van 120 naar 4.
- De wet gaat over alle onderwerpen die te maken hebben met de fysieke leefomgeving (ruimtelijke ordening, milieu, lucht, water, natuur, klimaat, verkeer, veiligheid, welzijn, gezondheid, enzovoort).
- Het is de bedoeling dat door de nieuwe wet:
 - o plannen en regels inzichtelijker en voorspelbaarder zijn dan nu het geval is
 - o de leefomgeving van mensen meer als totaal wordt bekeken
 - o het gemeentebestuur meer ruimte krijgt om zelf belangen af te wegen
 - o besluiten sneller kunnen worden genomen
- Voor de gemeente heeft de wet gevolgen voor onze manier van besturen, communiceren en (samen)werken.

Speerpunt

Concreet aan de slag met Omgevingsvisie en Omgevingsplan.

Wat willen we bereiken?

- Een Omgevingsvisie voor de fysieke leefomgeving die in 2021 klaar is en die past bij de ambities en uitdagingen van Berkelland.
- Het uitvoeren van één of meerdere pilots die een goede invoering van de Omgevingswet ondersteunen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We doen inspiratie op met voorbeelden van andere gemeenten op proces en inhoud.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Kwaliteit

10 keer per jaar is er regionaal ambtelijk overleg over de gemeentelijke voorbereiding op de Omgevingswet. We trekken samen op waar dat kan en gebruiken elkaars expertise.

Tijd

Geld

Alleen uren besteed.

We starten in 2019 met een plan van aanpak voor de Omgevingsvisie op basis van de door de gemeenteraad bepaalde ambitie.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Kwaliteit

De gemeenteraad heeft op 16 april het ambtiedocument Omgevingswet vastgesteld. De tweede helft van 2019 hebben we een bureau gevonden dat ons gaat helpen bij het proces om te komen tot een Omgevingsvisie.

Tijd

Plan van aanpak was eind 2019 gereed.

Geld

Met de inschakeling van een bureau was rekening gehouden in de begroting.

Speerpunt

Cultuur, gedrag en competenties veranderen.

Wat willen we bereiken?

- Gemeenteraad, college en medewerkers hebben actuele kennis over wat de Omgevingswet inhoudt en voor hen betekent.
- Bestuur en medewerkers zijn geoefend in de digitale, pro-actieve, innovatieve en integrale(re) manier van werken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Samen met de Raadswerkgroep Omgevingswet zorgen we ervoor dat de gemeenteraad is voorbereid.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

 Kwaliteit

 Tijd

 Geld

We organiseren bijeenkomsten voor gemeentebestuur en medewerkers.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

 Kwaliteit

Met de gemeenteraad en de raadswerkgroep zijn er diverse bijeenkomsten geweest ter voorbereiding van het ambitiedocument. Samen met regiogemeenten hebben we bijeenkomsten georganiseerd voor medewerkers op het gebied van wetgeving, ketensamenwerking en training.

 Tijd

 Geld

De inzet van ambtelijke uren was conform de verwachting.

We zorgen ervoor dat inwoners, bedrijven, partners en medewerkers op tijd geïnformeerd worden.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

 Kwaliteit

 Tijd

 Geld

Speerpunt

Digitalisering voorbereiden

Wat willen we bereiken?

- Tijdige aansluiting op het landelijke digitale stelsel.
- Ondersteuning van proactieve en innovatieve dienstverlening, passend bij de doelen van de Omgevingswet, met aandacht voor digitaal minder vaardige mensen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We passen onze systemen op tijd aan afhankelijk van de voortgang van het Digitaal stelsel Omgevingswet.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

 Kwaliteit

Een Volgstelsel Toezicht en Handhaving (VTH-systeem) is aangeschaft. Daarbij is opgenomen dat dit systeem ook tijdig aansluit op het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO).

In 2020 starten we een project voor aansluiting op het DSO, het gebruik van toepasbare regels en het publiceren van plannen.

 Tijd

 Geld

De aanschaf van het Volgsysteem Toezicht en Handhaving (VTH-systeem) valt binnen de ICT-budgetten. De implementatie wordt gedekt uit het implementatie budget Omgevingswet.

We zorgen op tijd voor afspraken over de benodigde informatie-uitwisseling en archivering tussen ketenpartners.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

 Kwaliteit

De gesprekken daarover zijn in november 2019 gestart en lopen waarschijnlijk door tot in 2021.

 Tijd

 Geld

Hebben waarschijnlijk geen invloed op financiën.

Speerpunt

Leren werken volgens de nieuwe wet.

Wat willen we bereiken?

- Integrale benadering van de gehele leefomgeving.
- Snelle en volledig digitale afhandeling van de vergunningaanvraag met accent op voorbereiding die aansluit op de wensen van inwoners.
- Bevoegdheden zijn duidelijk.
- Efficiënte werkprocessen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We richten onze werkprocessen opnieuw in.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

 Kwaliteit

 Tijd

 Geld

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	2015	2016	2017	Realisatie 2018	Begroting 2019	Begroting na wijziging	Realisatie 2019
Lasten							
120.010 Iedereen wordt op tijd geïnformeerd over de Omgevingswet	0	0	0	-38	-100	-112	-51

FINANCIËN

Wat speelt er?

- In deze coalitieperiode investeren we met co-financiering € 32,5 miljoen in Berkelland.
- We hebben ruimte binnen onze liquide middelen. Met de lage rente op de kapitaalmarkt levert dit geen rendement op.

Speerpunt

Financieel structureel gezonde gemeente.

Wat willen we bereiken?

- We willen zicht hebben op een sluitend meerjarenperspectief.
- We willen inzicht geven in de begroting.

Wat gaan we daarvoor doen?

Lagere lasten voor inwoners, bedrijven en verenigingen in de periode 2019-2022.

In de periode 2019 - 2022 zorgen we voor lagere lasten voor inwoners, bedrijven en verenigingen. De totale omvang is € 4,5 miljoen. € 500.000 hiervan is bedoeld voor lagere lasten bij verenigingen.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

Tijd

Geld

In 2019 is € 1.251.000 via een korting op de OZB teruggegeven aan de belastingbetaler. Hiervan is € 1.000.000 het gevolg van de afspraken in het coalitieakkoord € 68.000 op grond van de najaarsnota 2018 en € 158.000 op grond van het besluit bij de jaarrekening 2017. De overige € 25.000 wordt veroorzaakt door afronding van het kortingspercentage.

We beheren onze financiële middelen.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

Om onze financiële middelen beter te laten renderen heeft de gemeenteraad op 16 april ingestemd met de aankoop van 30.969 aandelen Twence. De aankoop is nog niet afgerond. Zoals bij de bestuursrapportage aangegeven hebben niet alle aandeelhouders toestemming gegeven voor de ver- en aankoop van de aandelen. Om in eerste instantie te voorkomen dat ook andere gemeenten aanspraak kunnen maken op een gedeelte van de aandelen van het Vuilverwerkingsbedrijf Noord Groningen is ingezet op een statutenwijziging. Door de statutenwijziging zou de blokkeringsregeling niet gelden voor de aandelen van het Vuilverwerkingsbedrijf Noord Groningen. Deze statutenwijziging is niet goedgekeurd door de Algemene vergadering van Aandeelhouders. Er wordt nu ingezet op twee sporen. Aan de ene kant op een aangepaste statutenwijziging die wel acceptabel is voor de Algemene vergadering van Aandeelhouders aan de andere kant op een nieuwe toestemmingsronde bij de aandeelhouders. Begin april is een statutenwijziging die overdracht van de aandelen mogelijk maakt door de Aandeelhouders goedgekeurd.

Tijd

Het proces heeft vertraging opgelopen doordat een aantal aandeelhouders in eerste instantie geen toestemming verleenden voor de ver- en aankoop van de aandelen.

Geld

Dividenden

In de bestuursrapportage is aangegeven dat het te ontvangen dividend hoger is dan we verwacht hadden. Het uitgekeerde dividend komt overeen met de bijgestelde raming.

Rente

De markt is op dit moment nog steeds zodanig dat we rente ontvangen over opgenomen kortlopende kasgeldleningen. De rente die we hebben ontvangen komt overeen met de bijgestelde raming in de bestuursrapportage.

We dragen bij aan verbonden partijen.

Het gaat hier om bijdragen aan verbonden partijen, die niet gekoppeld zijn aan een andere activiteit. Bijvoorbeeld de VNOG en de ODA. Ook enkele budgetten, waarvoor we diensten inkopen bij deze verbonden partijen, zijn hier opgenomen.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

Kwaliteit

De ODA is in 2019 geconfronteerd met onverwachte ontwikkelingen rond wetgeving en besluiten. De Raad van State heeft een uitspraak gedaan over het PAS waardoor veel activiteiten met stikstofgevolgen ineens stilgelegd moesten worden. Het wetsvoorstel over het verbod van asbest op daken werd vervolgens door de Eerste Kamer verworpen. En in juli zijn de regels rondom PFAS enorm aangescherpt. Als gevolg van deze ontwikkelingen zijn er achterstanden ontstaan. Dit heeft zich vertaald dat de output achter liep bij de begroting. Gevolg een onderbesteding. Hier tegenover staat dat er minder dekking overblijft voor de gehele bedrijfsvoering. Voor gemeente Berkelland betekende dit een nadeel.

De ODA is zich aan het voorbereiden op de Omgevingswet. Bij gemeenten krijgt de wet steeds meer aandacht en er wordt meer advies gevraagd aan de ODA over de milieugevolgen van de wet.

Door het werken met een outputfinanciering heeft de ODA meer inzicht gekregen in onderhanden werk en er is veel verbeterd in de rapportages voor de sturing van onze organisatie en financiën.

Daarnaast heeft dit inzicht duidelijk gemaakt dat nog niet alle aspecten van het werken met een outputbegroting goed zijn ingeregeld. Onderdelen van het werk worden nog onvoldoende ten laste van de partners gebracht.

Door de krapte op de arbeidsmarkt heeft de ODA niet voldoende gekwalificeerde mensen kunnen vinden voor vergunningen en toezicht & handhaving. In 2019 is ODA begonnen om eigen mensen op te leiden. Dat vergt tijd.

Tijd

Geld

De eindafrekening 2019 van ODA leverde (voor ons) een positief resultaat op van € 112.000 (outputfinanciering). Ook komen de kosten voor het uitvoeren van activiteiten door ODA (Omgevingswet en energiecontroles bij bedrijven) niet voor rekening van het budget ODA maar op onze intern beschikbare budgetten. Dit is een bedrag van

€ 72.000. Voor 2019 betekent dit voor Berkelland een positief resultaat van € 184.000.

Het tekort van de ODA over 2019 is € 668.000. Na inzet van de eigen reserve en het benodigde weerstandsvermogen resteert een bedrag van € 495.000. Het tekort is verrekend over de partners op basis van de bijdragen uit de begroting 2019. Voor Berkelland is dat een bedrag van € 80.000.

Voor 2019 blijft een positief resultaat over van € 104.000.

We heffen andere belastingen en leges.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

Tijd

Geld

We heffen Onroerende zaakbelasting.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

 Kwaliteit

 Tijd

 Geld

We ontvangen een algemene uitkering.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

 Kwaliteit

De algemene uitkering is de belangrijkste inkomstenbron van de gemeente. De hoogte van de algemene uitkering hangt af van de Rijksuitgaven en de wijze van verdelen. Als de Rijksuitgaven stijgen stijgt het totaal uit te keren bedrag aan de gemeente, dalen de Rijksuitgaven dan daalt het totaal uit te keren bedrag aan de gemeenten. Het uit te keren bedrag wordt verdeeld aan de hand van meer dan 40 maatstaven variërend van de oppervlakte van de gemeente tot het aantal uitkeringsontvangers. Een wijziging in een van de maatstaven leidt daarmee ook tot een wijziging van de uitkering. Omdat het totaal te verdelen bedrag niet wijzigt met een wijziging in een van de maatstaven, is nauwelijks te voorspellen wat de algemene uitkering doet bij een wijziging in onze maatstaven.

 Tijd

 Geld

Het daadwerkelijke bedrag dat we ontvangen van het Rijk over 2019 kan de komende jaren nog wijzigen. Zo hebben we in 2019 nog verrekeningen gehad over 2017 en 2018. Deze verrekeningen hadden een positief effect van ongeveer € 100.000. Dit voordeel wordt tenietgedaan doordat de algemene uitkering over 2019 ongeveer € 100.000 lager uitvalt dan verwacht. Dit als gevolg van verwachte lagere rijksuitgaven. Toch hebben we in 2019 € 350.000 meer algemene uitkering ontvangen dan begroot. Dit is het gevolg van een aantal decentralisatie uitkeringen. Decentralisatie uitkeringen zijn uitkeringen die door ministeries aan het gemeentefonds en daarmee de algemene uitkering worden toegevoegd om een bepaald doel te realiseren. In eerste instantie wordt het beschikbare geld via een 'aparte' uitkering nog zichtbaar gemaakt. Op termijn gaat dit geld ook onderdeel uitmaken van de algemene uitkering. We krijgen de € 350.000 voor de pilot integrale beveiligingsplannen (€ 105.000) en voor taken op het gebied van energieloket (€ 35.000), transitievisie warmte (€ 200.000) en wijkaanpak (€ 10.000).

We ontwikkelen onze rendementsdoelstellingen.

We willen een hoger rendement halen uit ons geld. Dit kan door het realiseren van meer renteopbrengsten.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

 Kwaliteit

De marktrente blijft onverminderd laag. Daarmee is het lastig om overvloedige liquiditeiten goed te laten renderen.

 Tijd

 Geld

We storten in en onttrekken aan reserves.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

 Kwaliteit

 Tijd

Geld

We hebben minder onttrokken aan de reserves dan begroot. Dit komt voor het grootste gedeelte doordat we in de begroting rekening hebben gehouden met uitgaven in het kader van Samen investeren in Berkelland. Tegenover deze uitgaven staan onttrekkingen uit de reserve Bestuurlijke claims. De uitgaven zijn beperkt geweest in 2019. Ook dekking van andere projecten is opgenomen in de begroting. Omdat deze projecten vaak meerjarig zijn zijn, zijn niet alle lasten in 2019 gemaakt, waardoor ook de onttrekking aan de reserve ter dekking lager is. Voor het verloop van de reserve verwijzen wij u naar de paragraaf Reserves.

We voeren de Wet waardering onroerende zaken uit.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

Tijd

Geld

Wat mag het kosten?

Ten opzichte van de jaarrekening 2018 is het budget voor de VNOG overgegaan naar het programma Samen Veilig. In dit programma zijn de budgetten van het voormalig programma Veranderende Samenleving, Vernieuwd Bestuur opgenomen. De toename van de begroting bij 'We storten in en onttrekken aan reserves' is het gevolg van de nota reserves en voorzieningen.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	2015	2016	2017	Realisatie 2018	Begroting 2019	Begroting na wijziging	Realisatie 2019
Lasten							
110.020 Beheer financiële middelen	-130	-89	-518	-74	-2.107	-2.104	-1.219
110.040 Belastingen en leges	-528	-779	-610	-423	-949	-859	-204
110.080 Uitvoering OZB	-243	-36	-294	-325	-256	-296	-290
110.090 Overige baten en lasten	-489	-50	-359	-152	-3.500	99	-149
110.100 Bedrijfsvoeringskosten	-25.445	-23.870	-19.526	-10.867	-7.758	-10.070	-7.957
110.110 We verlagen de lasten voor inwoners en verenigingen	0	0	0	0	-1.125	-1.125	-1.251
110.500 Loonkosten programma Financiën	0	0	0	-10.497	-11.838	-12.389	-11.342
110.700 Rente en afschrijving programma Financiën	0	0	0	-181	-1.014	-1.158	-974
Totaal Lasten	-26.835	-24.823	-21.307	-22.519	-28.546	-27.901	-23.387
Baten							
110.020 Beheer financiële middelen	5.152	5.639	2.672	-3.061	3.134	3.821	2.670
110.040 Belastingen en leges	1.046	1.123	1.102	1.147	1.653	1.653	953
110.050 Heffen OZB	8.074	7.167	8.238	7.995	8.612	8.612	8.772
110.060 Algemene uitkering	62.907	64.643	61.836	63.450	65.050	66.250	66.608
110.080 Uitvoering OZB	0	-15	-3	0	0	0	0
110.090 Overige baten en lasten	497	673	1.212	398	208	208	479
110.100 Bedrijfsvoeringskosten	2.186	187	3.821	2.376	1.532	2.353	2.627
Totaal Baten	79.861	79.418	78.879	72.305	80.189	82.896	82.108
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	53.026	54.595	57.572	49.786	51.643	54.995	58.721
Onttrekkingen							
110.070 Stort en ontt reserves	17.141	59.695	7.863	8.844	10.736	61.842	46.887
Stortingen							
110.070 Stort en ontt reserves	-14.454	-61.996	-8.181	-2.789	-11	-46.027	-40.205
Mutaties reserves	2.687	-2.300	-318	6.056	10.725	15.815	6.681
Gerealiseerd resultaat	55.713	52.294	57.254	55.842	62.367	70.810	65.402

Overzicht van baten en lasten per programma

Bedragen x € 1.000	2015	2016	2017	2018	2019								
	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Primitieve begroting		Begroting na wijziging		Realisatie				
	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Plezierig Wonen	300	384	-74	-1.219	1.846	-4.277	-2.431	1.906	-6.877	-4.971	2.933	-3.601	-668
Fijn Leven	-8.436	-8.987	-9.572	-9.519	12.065	-20.839	-8.774	11.723	-21.377	-9.654	13.410	-19.825	-6.415
Vitaal Platteland	-358	-117	-358	-468	29	-555	-526	637	-2.389	-1.751	183	-495	-312
Zorg voor wie dat nodig heeft	-21.651	-22.750	-24.339	-25.809	477	-25.760	-	477	-28.396	-	602	-28.794	-
						25.284			27.919				28.192
Werken en ondernemen in een sterke regio	-12.390	-12.321	-14.326	-13.616	10.850	-27.961	-	10.406	-28.227	-	10.663	-25.759	-
						17.111			17.822				15.096
Actief met duurzaamheid en energie	-25	-23	-367	-513		-2.063	-2.063	11	-2.253	-2.241	16	-782	-766
Sport is meer!	-2.364	-2.143	-2.310	-2.448	269	-2.240	-1.972	243	-2.441	-2.198	273	-2.633	-2.360
Cultuur is van iedereen	-1.524	-1.594	-1.737	-1.708	43	-1.809	-1.766	93	-1.923	-1.830	189	-1.979	-1.790
Samen veilig	-1.772	-1.435	-2.006	-2.179		-2.341	-2.341		-2.801	-2.801	10	-2.796	-2.785
Aan de slag met de Omgevingswet				-38		-100	-100		-112	-112		-51	-51
Financiën	53.010	54.745	57.572	49.786	80.189	-28.546	51.643	82.896	-27.901	54.995	82.108	-23.387	58.721
Totaal voor bestemming	4.790	5.759	2.484	-7.731	105.767	-	-	108.392	-	-	110.388	-	287
						116.492	10.725		124.697	16.305		110.102	
Mutaties reserves	2.687	-2.300	-318	6.056	10.736	-11	10.725	62.332	-46.027	16.305	46.887	-40.205	6.682
Totaal na bestemming	7.478	3.460	2.166	-1.674	116.503	-	0	170.724	-	0	157.275	-	6.969
						116.503			170.724			150.307	

Overzicht baten en lasten per taakveld (bedragen x € 1.000)

Het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft een overzicht van de lasten en baten per taakveld voor. Dit overzicht geeft een beeld van waar de bedragen in de begroting naar toe gaan.

Taakveld	Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo 2019	Saldo 2020	Saldo 2021	Saldo 2022	Saldo 2023
0.1	Bestuur	0	-2.771	-2.771	-2.370	-2.370	-2.370	-2.370
0.2	Burgerzaken	574	-760	-185	-52	-52	-52	-52
0.3	Beheer overige gebouwen	4	-20	-16	-3	-3	-3	-3
0.4	Overhead	2.475	-14.255	-11.781	-14.792	-14.582	-14.524	-14.576
0.5	Treasury	2.665	-1.205	1.460	1.145	497	425	403
0.61	OZB woningen	7.560	-1.571	5.990	6.094	4.969	7.219	7.219
0.62	OZB niet-woningen	1.218	0	1.218	1.219	1.219	1.219	1.219
0.64	Belasting overig	165	-36	129	163	163	163	163
0.7	Alg. uitkering en ov. uitkeringen gemeentefonds	66.608	0	66.608	67.574	67.571	66.691	67.004
0.8	Overige baten en lasten	479	-858	-379	-2.605	-3.304	-3.666	-4.024
0.9	Vennootschapsbelasting	0	62	62	55	55	55	55
0.10	Mutaties reserves	46.887	-40.205	6.681	11.675	11.443	8.980	726
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1	-2.933	-2.932	-2.750	-2.825	-2.825	-2.825
1.2	Openbare orde en veiligheid	103	-326	-223	-273	-264	-264	-264
2.1	Verkeer en vervoer	998	-5.407	-4.409	-5.700	-5.743	-5.752	-5.252
2.2	Parkeren	19	-76	-56	-32	-32	-32	-32
2.4	Economische havens en waterwegen	0	-2	-2	-2	-2	-2	-2
3.1	Economische ontwikkeling	0	-13	-13	-4	-4	-4	-4
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	405	-360	44	-88	-88	-88	-88
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	145	-482	-337	-855	-464	-464	-464
3.4	Economische promotie	639	-739	-100	-207	-207	-207	-207
4.2	Onderwijshuisvesting	7	-2.224	-2.218	-1.876	-1.876	-1.876	-1.876
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	123	-944	-821	-797	-797	-797	-797
5.1	Sportbeleid en activering	29	-1.431	-1.402	-1.437	-1.437	-1.437	-1.437
5.2	Sportaccommodaties	229	-834	-605	-522	-462	-462	-462
5.3	Cultuurpres., cultuurprod. en cultuurpart.	4	-591	-587	-580	-580	-580	-580
5.4	Musea	89	-522	-433	-479	-479	-479	-479
5.5	Cultureel erfgoed	36	-165	-129	-93	-93	-93	-93
5.6	Media	11	-670	-660	-649	-649	-649	-649
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	285	-3.279	-2.994	-4.240	-4.240	-4.240	-3.865
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	59	-2.527	-2.468	-2.469	-2.076	-2.076	-1.451
6.2	Wijkteams	0	-716	-716	-736	-736	-736	-736
6.3	Inkomensregelingen	7.966	-10.026	-2.060	-3.099	-3.099	-3.099	-3.099
6.4	Begeleide participatie	1.768	-12.793	-11.025	-10.865	-10.887	-10.928	-10.928
6.5	Arbeidsparticipatie	0	-14	-14	-45	-45	-45	-45
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	55	-11.966	-11.910	-11.532	-11.532	-11.532	-11.532
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	429	-881	-452	-1.124	-1.124	-1.124	-1.124
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	62	-10.808	-10.746	-9.315	-8.524	-7.723	-6.848
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	-878	-878	-927	-927	-927	-927
7.1	Volksgezondheid	0	-1.584	-1.584	-1.633	-1.633	-1.633	-1.633
7.2	Riolering	8.134	-5.827	2.307	1.817	1.817	1.817	1.817
7.3	Afval	3.580	-2.935	645	-354	646	646	646
7.4	Milieubeheer	53	-2.008	-1.955	-3.646	-3.679	-3.573	-1.645
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	243	-281	-39	-14	-14	-14	-14
8.1	Ruimtelijke ordening	113	-1.047	-934	-1.404	-1.204	-1.004	-1.004
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	2.139	-1.414	725	-112	-112	-112	-112
8.3	Wonen en bouwen	914	-1.985	-1.070	-2.985	-4.235	-4.910	-1.210
0.11	Resultaat	157.274	-150.305	6.969	-920	-1.997	-3.085	-3.455

Overzicht Overhead (bedragen x € 1.000)

De wijzigingen in het Besluit Begroting en Verantwoording schrijven een overzicht van de overhead voor. In dit overzicht staan alle inkomsten en uitgaven die de gemeente doet aan ondersteunende diensten en middelen die daarbij horen.

x € 1.000	Baten	Lasten	Saldo 2020	Saldo 2020	2021	2022	2023
Salarissen en sociale lasten		-4281	-4.281	-9.449	-9.449	-9.449	-9.449
Belastingen		1	1	-9	-9	-9	-9
Duurzame goederen		-85	-85	-26	-26	-26	-26
Ingeleend personeel		-4954	-4.954	-100	-100	-100	-100
Uitgeleend personeel	991		991	1.039	1.039	1.039	1.039
Leges en andere rechten				3	3	3	3
Overige goederen en diensten	1147	-3895	-2.748	-4.568	-4.809	-4.751	-4.802
Inkomensoverdrachten - Rijk		-9	-9	-6	-6	-6	-6
Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen		-10	-10	-7	-7	-7	-7
Kapitaaloverdrachten - overige instellingen en personen	14		14				
Mutaties voorzieningen		59	59				
Afschrijvingen		-868	-868	-1.705	-1.256	-1.256	-1.256
Toegerekende reële en bespaarde rente		-90	-90	-131	-131	-131	-131
Overige verrekeningen	322	-123	199	168	168	168	168
Totaal	2.474	-14.255	-11.781	-14.791	-14.583	-14.525	-14.576

Balansen 2019 - 2022 (bedragen x € 1.000)

ACTIVA	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Immateriële vaste activa	4	185	148	111	74	37
Materiële vaste activa	98.079	100.043	102.697	99.363	96.029	92.695
Financiële vaste activa	46.955	48.072	41.067	41.067	41.067	41.067
Voorraden	2.855	2.796	2.796	2.796	2.796	2.796
Uitzettingen < 1 jaar	18.557	17.464	17.464	17.464	17.464	17.464
Liquide middelen	691	862	862	862	862	862
Overlopende activa	9.869	8.475	9.869	9.869	9.869	9.869
Totaal Activa	177.010	177.897	174.903	171.532	168.161	164.790

Passiva	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Eigen Vermogen	94.361	94.647	93.583	80.071	67.540	58.188
Voorzieningen	12.385	11.057	9.729	8.401	7.073	5.745
Vaste schulden > 1 jaar	46.702	43.954	43.352	54.821	65.309	72.618
Vlottende schulden < 1 jaar	9.234	16.467	16.467	16.467	16.467	16.467
Overlopende passiva	14.328	11.772	11.772	11.772	11.772	11.772
Totaal Passiva	177.010	177.897	174.903	171.532	168.161	164.790

Emu-saldi 2018 - 2020 (bedragen x € 1.000)

	2019
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	285
Mutatie (im)materiele vaste activa	3.262
Mutatie voorzieningen	-1.328
Mutatie voorraden	-59
Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiele vaste activa	
Berekend EMU-saldo	2.278

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Regio	Periode	Waarde	Bron
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Berkelland	2017	6,22	Eigen begroting
			2018	6,85	
			2019	6,9	
			2020	7,6	
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Berkelland	2017	5,86	Eigen begroting
			2018	6,23	
			2019	6,1	
			2020	7,4	
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Berkelland	2017	475,32	Eigen begroting
			2018	467,13	
			2019	656,94	
			2020	343,97	
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Berkelland	2017	2,6	Eigen begroting
			2018	2,9	
			2019	16,38	
			2020	2,8	
Overhead	% van totale lasten	Berkelland	2017	10,8	Eigen begroting
			2018	8,9	
			2019	7,84	
			2020	11,86	

Beleidskaders die de raad heeft vastgesteld

Beleidskaders	Vastgesteld
Financiële verordening gemeente Berkelland 2020	2020
Raadsbesluiten	
Jaarrekening 2017	2018
Najaarsnota 2018	2018

INVESTERINGEN

Doelstellingen

Investerings 2019

Maatregelen

Vorbereiding en uitvoering plan Nieuwboer laatste fase

Plan Nieuwboer en plan De Koppel in Borculo vormen samen één rioleringsgebied. Na uitvoering van deze laatste fase van Nieuwboer zijn alle woningen en verhard oppervlak in dit gehele gebied aangesloten op het infiltratieriool. Dat betekent minder riool overstorten op open water, minder water op straat en een gewenste nivellering van de hoge grondwaterstand. De wegen in dit gebied (bouwjaar 1970) worden tegelijkertijd heringericht en ingericht volgens de eisen en wensen van nu.

Kwaliteit

De voorbereiding van deze investering is gestart. Het ontwerp is ter inzage gelegd. De uitvoering zal in het najaar 2020 starten.

Tijd

Geld

Revitalisering bedrijventerrein Jukkenbarg

Voor het bedrijventerrein Jukkenbarg is het noodzakelijk dat er een opwaardering plaatsvindt. Deze opwaardering zorgt ervoor dat er de komende decennia een goede vestigingsbasis voor ondernemers ontstaat. In het verouderde bedrijventerrein krijgen bedrijven na revitalisering een productieomgeving met de randvoorwaarden en faciliteiten die nu en in de toekomst gevraagd worden. Verpaupering en leegstand op het bedrijventerrein wordt voorkomen en de reeds gevestigde bedrijven hebben toekomstperspectief. Dit levert een bijdragen aan de economische vitaliteit/werkgelegenheid. Werkgelegenheid is de belangrijkste voorwaarde om in Eibergen te blijven wonen dan wel er naartoe te verhuizen. In 2014 is de eerste fase uitgevoerd omdat er bij het gemaal grote problemen waren met de riolering. Door deze tweede fase uit te voeren voldoen we aan de eisen die gesteld worden aan rioolstelsels op bedrijventerreinen (gescheiden inzameling afvalwater/afkoppelen hemelwater e.d.).

Kwaliteit

Het definitieve ontwerp is vastgesteld. Er wordt nu begonnen met de voorbereiding van de uitvoering. De uitvoering zal zo rond de zomer 2020 starten en loopt door tot het eind van het jaar.

Tijd

Het proces van het vaststellen van het definitieve ontwerp is iets vertraagd.

Geld

Voor de voorbereiding van het project is slechts een klein gedeelte van het beschikbare budget gebruikt. Voor 2020 is de verwachting dat het budget voldoende zal zijn.

Uitvoeren klimaatscan/afkoppelkansen oudere wijken Ruurlo

Onderzoek naar kansen voor het klimaatbestendig inrichten van de openbare ruimte bij vervanging van de riolering of herinrichting van de openbare ruimte.

Grote delen van de riolering in de oudere wijken in Ruurlo komen vanaf 2020 in aanmerking voor vervanging of renovatie. Enkele van deze wijken hebben bij hevige neerslag problemen met de afvoer van regenwater. Daarnaast moeten we ook rekening houden met droogte, hitte en biodiversiteit. Met de informatie uit dit onderzoek hebben we in een volgende fase een goede basis voor de gesprekken met inwoners en het waterschap om tot een goed ontwerp van de openbare ruimte te komen.

Kwaliteit

We gaan deze investering uitbreiden naar heel Berkelland. We gaan een regenwaterstructuurplan maken voor alle kerne in gang gezet.

 Tijd

 Geld

Renoveren rioolgemalen 2019

Uit onderzoek naar de toestand van de rioolgemalen in het buitengebied van Eibergen en Neede is gebleken dat binnen vijf jaar al deze rioolgemalen gerenoveerd moeten worden. De komende vier jaar is daarvoor elk jaar een bedrag van € 230.000 nodig. Daarnaast is het noodzakelijk om jaarlijks enkele rioolgemalen in Borculo en Ruurlo te renoveren. Daar is jaarlijks een bedrag van ongeveer € 70.000 voor nodig. Samen dus in totaal € 300.000.

 Kwaliteit

De voorbereiding is afgerond. De aanbesteding is in gang gezet.

 Tijd

De voorbereiding heeft meer tijd in beslag genomen, waardoor de uitvoering van dit onderdeel niet in 2019 kon plaatsvinden.

 Geld

2 Auto's voor BOA's

De Boa's beschikken over drie voertuigen waarvan in 2018 een is vervangen door een nieuw, volledig elektrisch aangedreven, voertuig voorzien van de nodige hulpmiddelen om adequaat het werk uit te voeren. Omdat de twee resterende auto's in 2019 negen jaar oud zijn en de bedrijfszekerheid begint af te nemen en om beter toegerust te zijn is het wenselijk ook die twee voertuigen te vervangen. De ene auto kan ook volledig elektrisch worden, hierbij wordt ervan uitgegaan dat in 2019 de actieradius veel groter is geworden. Om ook in moeilijk toegankelijke gebieden handhavend te kunnen optreden moet het andere voertuig een vier-wiel aangedreven voertuig worden, ook met de nodige uitrusting. Helaas zijn vier-wiel aangedreven voertuigen nog niet leverbaar met een elektrische motor, dus wordt dat een diesel.

 Kwaliteit

Door drukke werkzaamheden is de voorbereiding vertraagd. De aanbesteding van de auto's is doorgeschoven naar 2020.

 Tijd

 Geld

Rittenregistratiesysteem

Al enige jaren heeft de Belastingdienst de verplichting opgelegd om van alle bedrijfswagens een rittenregistratie bij te houden. Dit mag op papier maar geeft administratieve rompslomp. Tot nu toe hebben wij niet aan de verplichting voldaan en is het hoog tijd dat we dat wel gaan doen. Met een GPS-volgsysteem met kilometerregistratie per voertuig is dit goed bij te houden en kunnen de gegevens eenvoudig gedeeld worden met de Belastingdienst. Dit betekent dat in alle voertuigen een Track&Trace systeem moet worden ingebouwd.

 Kwaliteit

In alle auto's van de buitendienst is een rittenregistratiesysteem ingebouwd.

 Tijd

Het inbouwen van het systeem is in 2019 volledig gerealiseerd.

 Geld

De aanbesteding van het rittenregistratiesysteem is voordeliger uitgevallen dan verwacht.

Investerings

Bedragen x €1.000

Exploitatie	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	0	0	0

PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING

Berkelland goed georganiseerd!

Wat speelt er?

- **Organisatieontwikkeling**

De ambitie die spreekt uit 'Samen investeren in Berkelland' vraagt om een continue aandacht voor organisatieontwikkeling. De uitvoering van het collegeprogramma is immers vooral mensenwerk. Investeren in de samenleving gaat hand in hand met investeren in de organisatie en de medewerkers. We vervolgen de ontwikkeling van de zelforganiserende teams waarin in 2018 forse stappen voorwaarts zijn gezet. Daarbij hebben we oog voor de verschillen tussen teams. We gaan door met krachtig werken aan kwaliteitsverbetering in de dingen die we bedenken en doen. Om uitstekend werk te kunnen leveren gaat het vooral om het vergroten van het lerend en innovatief vermogen en de kwaliteit van samenwerking binnen en buiten de organisatie. Hiermee is de focus ook gericht op resultaat en kwaliteit.

- **Personeel**

De Achterhoek is een aantrekkelijke regio met ambitie. "Het is hier goed wonen, leven, werken en ondernemen." Dit is echter niet vanzelfsprekend en vraagt permanente aandacht. Om onze regio (nog) aantrekkelijker te maken is het nodig dat er voldoende gekwalificeerde medewerkers in onze organisatie werken die bijdragen aan een gezond werk- en ondernemersklimaat in onze gemeente. De economische groei biedt daartoe kansen, maar we voorzien tegelijkertijd een gespannen arbeidsmarkt. Het is beslist nodig om te reageren en in te spelen op de economische- en arbeidsmarktontwikkelingen.

We herkennen het belang om talenten te vinden, te boeien en te binden. Dat betekent dat we willen bijdragen aan een vestigingsklimaat (niet alleen in de gemeentelijke organisatie maar ook in de regio) dat enerzijds is gericht op ontwikkelen en leren en anderzijds op plezierig wonen, goed werken en fijn leven. De maatschappelijke opgave in algemene zin vraagt steeds meer kennis, kunde en vooral ook gedragsvaardigheden van onze medewerkers. Er worden meer taken decentraal belegd en de complexiteit van de opdrachten neemt toe. Om daarin de goede bestuurlijke ondersteuning te kunnen blijven bieden, wordt de kwaliteit van het personeel steeds belangrijker.

Een van de middelen die we inzetten voor het binden en boeien van (huidige en potentiële) werknemers is een aantrekkelijke leeromgeving in de vorm van Berkelland Leert. Daarmee spelen we in op het vraagstuk van de arbeidsmarkt en werken we continu aan kwaliteitsverbetering. In de organisatie en zeker in samenhang met onze regionale functie.

- **ICT innovatie**

In de Perspectiefnota is al uitgebreid ingegaan op de mogelijkheden die ICT biedt. ICT kan een belangrijk hulpmiddel zijn om de organisatie te helpen ontwikkelen en de verschillende programma's op een innovatieve manier te realiseren. Er zijn veel ICT-ontwikkelingen en trends die ons kunnen helpen om onze nieuwe gemeentelijke rol in de samenleving te realiseren

- **Privacybescherming en informatieveiligheid**

Ook in 2019 heeft dit onderwerp onze bijzondere aandacht. We willen, zeker op dit aspect, een betrouwbare partij zijn.

Voor de bedrijfsvoeringsorganisatie blijft de ambitie om de dienstverlening aan de organisatie en externe partijen te verbeteren door voortdurend te professionaliseren en de klantgerichtheid van denken en handelen te vergroten.

Speerpunt

Gegevensbescherming.

Wat willen we bereiken?

- De gegevens die we beheren zijn goed beschermd en worden zorgvuldig behandeld.

Wat gaan we daarvoor doen?

Voldoen aan de eisen die worden gesteld in de AVG en bescherming van persoonsgegevens.

- Vaststellen Handboek Privacybescherming.
- Bijhouden register van gegevensverwerking.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

- **Kwaliteit**
Gereed
- **Tijd**
Gereed
- **Geld**

Voldoen aan de normen die worden gesteld in de Baseline Informatiebeveiliging.

Het volledig voldoen aan alle normen van de Baseline Informatiebeveiliging is een enorme klus en een meerjaren project. Het gaat over ondermeer de toegang van het gebouw en autorisatie van computersystemen en het iBewustzijn van medewerkers en in control zijn van genomen maatregelen.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

Speerpunt

Een organisatie die is toegerust voor de taak die gesteld is.

Wat willen we bereiken?

- Een organisatie die is aangepast aan autonome ontwikkelingen en de uitvoering van Investeren in Berkelland.
- Vergroten van het lerend en innovatief vermogen: ontwikkeling personeel en opleidingsbudget.
- Inspanning en investering op onze arbeidsmarktpositie: ontwikkeling arbeidsmarkt.

Wat gaan we daarvoor doen?

We geven de Berkellandacademie vorm.

Onder deze paraplu bieden we opleidingen, trainingen en dergelijke aan. Ook wordt meer budget vrijgemaakt voor persoonlijke en vakinhoudelijke ontwikkeling. Thema's als de Omgevingswet krijgen hierin een plek.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

- **Kwaliteit**
In 2019 is een begin gemaakt met de ideeënvorming en invulling door onder andere feedbacktrainingen en B1 taaltrainingen. In 2020 zal dit nog meer vorm krijgen door de verschillende ambities en de opleidingsplannen vanuit de teams bij elkaar te brengen. Verder zal in het kader van introductie een beeld worden vastgesteld van de vaardigheden die de Berkellandse ambtenaar moet kennen en kunnen. Dit wordt ondersteund door een passend opleidingsaanbod binnen de Berkelland-academie.
- **Tijd**
- **Geld**

We zetten HR-instrumenten in om de arbeidsmarktpositie van de gemeente te verbeteren.

Denk bijvoorbeeld aan gericht(er) werven en selecteren, en arbeidsmarktcommunicatie. Inzet op sociale media vraagt hierbij om specifieke aandacht.

We zorgen voor voldoende personeel.

Autonome ontwikkelingen en uitvoering van Investeren in Berkelland vragen om formatieontwikkeling. Nieuwe formatiebehoefte wordt voorgelegd aan het college.

 Kwaliteit

 Tijd

 Geld

Speerpunt

Een professionele bedrijfsvoering.

Wat willen we bereiken?

- Een zelf organiserende organisatie waarin:
 - We elkaar aanspreken op resultaat.
 - De dienstverlening en onze participatie aansluit bij onze veranderende rol in de samenleving.
 - We resultaatgericht werken.
 - Er een goede kwaliteit van de bestuurlijke ondersteuning is.
 - We aandacht hebben voor integriteit.
 - Het inkoop- en aanbestedingsbeleid op een hoger niveau is gebracht.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoeren interne audits.

We organiseren jaarlijks een aantal audits om vast te stellen of onze processen goed verlopen en of we deze processen kunnen verbeteren. De uitkomsten van deze audits bespreken we met degenen die bij de audit betrokken zijn, eventueel aangevuld met andere medewerkers uit de teams. Bij deze interne audits worden ook de resultaten van de verbeterpunten van het voorgaande jaar besproken.

Portefuillehouder: Joost van Oostrum

 Kwaliteit

Er zijn geen bijzondere bevindingen gedaan. Wel zijn we aan het nadenken over een doorontwikkeling van de interne audits om de kwaliteit te verhogen.

 Geld

De interne audits zijn plan uitgevoerd.

Verbeteren juridische kwaliteit.

- We voeren audits uit om tot een betere kwaliteit van het eindproduct te komen.
- We organiseren gemeentebreed cursussen om de juridische kennis van medewerkers te verbeteren.
- We organiseren lunchbijeenkomsten voor geïnteresseerden binnen de organisatie met onze huisadvocaat, waarbij steeds een ander actueel thema op het programma staat.

Portefuillehouder: Joost van Oostrum

Verminderen fiscale risico's.

Als gemeente krijgen we steeds meer met fiscale wetgeving te maken; btw, btw-compensatiefonds (BCF), Vennootschapsbelasting (VPB) etc. Dit brengt fiscale risico's met zich mee. Afgelopen jaar hebben we duidelijker en inzichtelijker kunnen maken wat de fiscale positie is per activiteit.

We hebben een goede kwaliteitsslag kunnen maken rondom het proces van de aangiftes btw, VPB en loonheffing. Daarnaast vindt er een nulmeting plaats door de Belastingdienst voor wat betreft de btw over tijdvak 2017. De afronding hiervan is in 2020.

Portefuillehouder: Joost van Oostrum

 Kwaliteit

Tijd

In 2019 is er meer vormgegeven aan het Horizontale Toezicht. De gemeente Berkelland heeft aan de Belastingdienst een presentatie gegeven welke analyses we maken op de btw-aangifte en de maatregelen die we als gemeente hebben genomen om het btw-risico te beperken. Als gevolg van de gesprekken met de Belastingdienst is in overleg besloten een nulmeting te houden over 2017 waarbij gebruik wordt gemaakt van ons eigen analyse op de btw.

Rondom de aangifte Werkkostenregeling hebben we een verbeterslag gemaakt door gebruik te maken van een analysetool en hebben we inzichtelijk gemaakt welke kosten onder de Werkkostenregeling vallen. Als gevolg van deze maatregelen is de betrouwbaarheid van de Werkkostenregeling aangifte verbeterd.

Geld

We evalueren onze dienstverlening aan derden.

- We evalueren onze dienstverlening.
- We evalueren of de afspraken nog voldoen aan de wensen van contractpartners.
- We ondersteunen derden op personeel, financieel, ict en juridisch gebied.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

Kwaliteit

Er zijn nieuwe dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) gesloten met SDOA, ODA en inzake de uitvoering van de werkgeverstaken SW.

Er is periodiek overleg met deze partijen om de kwaliteit van de dienstverlening te monitoren en waar nodig bij te sturen.

Geld

De gemaakte uren zijn volgens de gemaakte afspraken gefactureerd en betaald.

We bewaken de integriteit.

ICT innovatie als belangrijk hulpmiddel dat leidt tot een moderne en voorspelbare dienstverlening en bedrijfsvoering.

Wat gaan we daarvoor doen?

We doen een aantal grote technische aanpassingen, zoals de mobiele werkplek en herinrichting fysieke serveromgeving.

De vaste Wyse terminals op de werkplek dienen vervangen te worden. We hebben gekozen voor een flexibel en mobiel concept van laptops en smartphones en nieuwe digitale samenwerkingstools.

De fysieke serveromgeving is tijdelijk heringericht. De co-locatie is tijdelijk verplaatst in afwachting van het uitdenken en vaststellen van een Berkellandse cloudstrategie.

We implementeren een nieuw zaaksysteem.

Het contract met de huidige leverancier voor het zaaksysteem liep nog tot 1-1-2020. We hebben na een Europese Aanbesteding de opdracht gegund aan een nieuwe leverancier.

We zetten experimenten data-analyse en 3D/virtualisatie door naar de beleid- en werkprocessen.

Kwaliteit

Gereed.

Tijd

Geld

Speerpunt

Doelmatig en rechtmatig inkopen.

Wat willen we bereiken?

- Inkoop voldoet aan de Europese wetgeving en aan het gemeentelijk beleid.
- Efficiënt inzet van budgetten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Inrichten en bijhouden van een contractbeheerssysteem.

In 2019 heeft een werkgroep zoveel mogelijk contracten opgezocht. Vanwege de overgang naar het nieuwe zaaksysteem zijn deze nog niet in dit systeem gezet. Dit is een actie voor het eerste kwartaal 2020.

- **Kwaliteit**
In 2019 heeft een werkgroep zoveel mogelijk contracten geïnventariseerd en verzameld. Vanwege de overgang naar het nieuwe zaaksysteem zijn deze nog niet in dit systeem gezet. Dit is een actie voor het eerste kwartaal 2020.

- **Tijd**

- **Geld**

Opstellen aanbestedingskalender.

- **Kwaliteit**
In 2019 is nog geen fysieke kalender gemaakt. De lijst met aanbestedingen die door de accountant is aangereikt is als basis gebruikt.

- **Tijd**

- **Geld**

Opstellen van inkoophandboek.

- **Kwaliteit**
Door de grote hoeveelheid aanbestedingen en de tijd die daarmee gepaard gaat, is het opstellen van een inkoophandboek doorgeschoven naar 2020.

- **Tijd**

- **Geld**

Tenderboard instellen

- **Kwaliteit**
Het eventueel opzetten van een tenderboard is getemporeerd aangezien de eerste prioriteit gelegd werd bij het implementeren van het nieuwe zaaksysteem en het vormgeven van het contractmanagement.

- **Tijd**

- **Geld**

PARAGRAAF GRONDBELEID

Wat speelt er?

- In 2015 is de Regionale Woonagenda voor de periode 2015-2025 vastgesteld. Het aantal nieuw toe te voegen woningen is met 10% verder verlaagd van 635 naar 570 in de periode 2010-2025. In de periode 2018 tot 2025 is ruimte voor 152 nieuwe woningen. Dit heeft ook gevolgen voor gemeentelijke plannen. Het accent voor ruimtelijke ontwikkeling zal meer en meer verschuiven van nieuwbouw naar herstructurering en transformatie van bestaand vastgoed.
- In overleg met gemeenten Winterswijk, Aalten en Oost Gelre streven we naar een gezamenlijke visie op verantwoorde ontwikkeling van bestaande plannen voor bedrijventerreinen. In de tweede helft van 2018 actualiseren we het beeld van vraag en aanbod van bedrijventerreinen. Deze kwantitatieve en kwalitatieve analyse vormt de basis voor het Regionaal Programma Werklocaties dat de provincie vaststelt.
- De administratieve voorschriften voor begroting en verantwoording zijn in 2018 opnieuw gewijzigd. Deze regels hebben met name invloed op het tussentijds verantwoorden van winsten. Daarnaast geldt vanaf 2016 voor economische activiteiten van de gemeente de vennootschapsbelasting. Over winsten van het grondbedrijf moeten we belasting betalen. Over de exacte uitvoering is landelijk nog steeds veel discussie.

Beleid

Algemeen grondbeleid

Grondbeleid is geen doel op zich: het exploiteren van grondposities is een middel om doelen te bereiken op de beleidsterreinen woningbouw, bedrijvigheid en werkgelegenheid en de inrichting van de openbare ruimte. In de door de raad vastgestelde nota Grondbeleid staat dat de gemeente kiest voor actief grondbeleid waar dit mogelijk en gewenst is. Ook blijft de gemeente particuliere activiteiten faciliteren door haar verantwoordelijkheid voor de openbare ruimte in te vullen.

De grondexploitatiewet als onderdeel van de Wet ruimtelijke ordening vormt de basis voor het verhalen van de daarmee gemoeide kosten. In de praktijk zet de gemeente Berkelland in op het aangaan van anterieure overeenkomsten met initiatiefnemers voorafgaande aan het vaststellen van het bestemmingsplan. Als de gemeente niet tot de gewenste afspraken over kostenverhaal kan komen, fungeert het exploitatieplan als publiekrechtelijk instrument om de exploitatiebijdrage via de omgevingsvergunning te verhalen. Tot op heden heeft de gemeente Berkelland nog geen exploitatieplan hoeven vast te stellen.

Naast wijzigingen in de wetgeving hebben stagnerende marktomstandigheden en de demografische ontwikkelingen afgelopen jaren geleid tot een verschuiving van een actief naar een meer faciliterend grondbeleid. Bij het kunnen ontwikkelen en exploiteren van grondposities vormen de regionale en lokale kwalitatieve toetsingscriteria voor nieuwbouw van woningen en het regionale programma werklocaties het operationele kader. De financiële verantwoording van de exploitaties moet voldoen aan de Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken van de commissie BBV (juli 2019). Ook de fiscale regelgeving rond vennootschaps- en omzetbelasting stellen eisen aan de wijze waarop de administratie is ingericht.

Financiële positie

Bij grondexploitatie kan het om grote bedragen gaan. Er kan winst gemaakt worden, maar er zijn ook risico's. Omdat de gehele looptijd van planvoorbereiding tot en met de verkoop van de laatste kavel en het woonrijp opleveren vaak meerdere jaren duurt, kunnen de verwachte en werkelijke resultaten flink verschillen. Kosten kunnen tegenvallen, maar ook de verkoop van kavels kan tegenvallen. De uitkomsten van de laatste jaren laten zien dat de effecten van de economische crisis en de stagnerende woningmarkt geleid hebben tot verliezen op de grondexploitaties, zowel lokaal, regionaal als landelijk. In 2019 is de prognose van enkele exploitaties verbeterd. Dat is het directe gevolg van extra mogelijkheden voor nieuwbouw van woningen op basis van de lokale criteria die door de gemeenteraad in november 2019 zijn vastgesteld. De aantrekkende markt heeft in 2019 ook geleid tot meer kavelverkoop.

De lopende grondexploitatie projecten actualiseren we minimaal jaarlijks. In deze paragraaf gaan wij onder het hoofdstuk Jaarverslag 2019 in op de resultaten. Een actueel overzicht van de lopende projecten is in de jaarrekening opgenomen onder de balanspost voorraden, onderdeel Bouwgronden in exploitatie.

Grondposities waarbij een reëel en stellig voornemen tot ontwikkeling ontbreekt verantwoorden we met ingang van 2016 volgens de BBV-voorschriften onder de post Materiële vaste activa.

Reserve bouwgrondexploitatie

Afgesproken is dat onze grondexploitatie 'selfsupporting' is. Winsten en verliezen moeten elkaar op termijn compenseren. Het product grondexploitatie wordt daarom budgettair neutraal in de begroting opgenomen. Om in de toekomst tegenvallers op te vangen werken we met een reserve grondexploitaties. Aan het eind van elk jaar wordt de stand van zaken opgemaakt. Winsten worden dan in beginsel toegevoegd aan de reserve en verliezen worden onttrokken aan de reserve. De gemeenteraad besluit over de wijze van resultaatbestemming bij het vaststellen van de jaarrekening.

Risicomanagement

De reserve grondexploitaties moet eventuele toekomstige tegenvallers op kunnen vangen. Het is daarom belangrijk om een goede inschatting te maken van eventuele tegenvallers. De hoogte van de reserve grondexploitaties stemmen we daarop af. De gemeente werkt met een methode van risico analyse om het risico op tegenvallende resultaten zo betrouwbaar mogelijk in te schatten. Daarbij beoordelen we marktrisico's en specifieke project risico's.

Marktrisico's bestaan uit kostenstijgingen, daling van grondprijzen en vertraging van de ontwikkelingen. Voor deze factoren worden parameters voor twee scenario's gehanteerd. Samen met de specifieke projectrisico's leidt de berekening tot een inschatting van de bandbreedte waarbinnen de risico's zich bevinden. Deze risico's worden afgezet tegen de ruimte om binnen de projecten tegenvallers op te vangen. Deze ruimte bestaat uit de verwachte winst van een project en de post voor onvoorziene uitgaven. Voorzichtigheidshalve nemen we van deze ruimte maximaal 50% mee voor het bepalen van de aanwezige dekking voor risico's in het project.

Het verschil tussen het berekende risico en de mogelijke dekking binnen de projecten noemen we de benodigde weerstandscapaciteit. Deze benodigde capaciteit vergelijken we met de beschikbare weerstandscapaciteit. De beschikbare capaciteit bestaat uit meerdere delen. Allereerst bestaat deze capaciteit uit de Algemene reserve grondexploitatie. Daarnaast is het deel van de verwachte positieve projectresultaten en de posten onvoorziene – dat resteert na dekking van de risico's op projectniveau – beschikbaar als weerstandscapaciteit.

De ratio tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit geeft een indicatie van het weerstandsvermogen. Verderop in deze paragraaf Grondbeleid lichten we de uitkomsten van deze analyse toe.

Jaarverslag grondexploitatie 2019

Het resultaat van het product Grondexploitatie over het jaar 2019 laat een winst zien van € 793.203. In 2018 werd nog € 482.191 verlies verantwoord.

Voorgesteld wordt om de winst over 2019 toe te voegen aan de Algemene Reserve Bouwgrondexploitatie. In deze paragraaf is dit voorstel van resultaatbestemming al verwerkt.

De inhoud van dit jaarverslag bestaat uit de volgende hoofdstukken:

I Analyse van het resultaat 2019

II Waardering grondposities per eind 2019

III Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2020

IV Reserves en voorzieningen ten behoeve van de grondexploitatie

V Risico analyse grondexploitatie

VI Korte beschouwing van de (financiële) stand van zaken van de afzonderlijke exploitaties.

I: Analyse van het resultaat 2019

Dit hoofdstuk behandelt de uitkomsten van de grondexploitatie over het jaar 2019.

De winst over het boekjaar 2019 van € 793.203 is als volgt samengesteld:

Plan	Resultaat	Mutatie voorziening	Totaal resultaat
De Garver Haarlo	7.000	-	7.000
Zwilbroekseweg/Rekkenseweg Eibergen	46.000	-	46.000
Hofrichter Eibergen	243.000	-	243.000
Olland Noord Rietmolen	154.000	-	154.000
Hondelink Neede	363.000	-	363.000
Schollenkamp Borculo	-	75.000	75.000
ABCTA Beltrum	- 40.000	60.000	20.000

Bedrijfsterrein Overberkel Borculo	-	- 65.000	- 65.000
Bedrijfsterrein Kieft Eibergen	- 33.000	-	- 33.000
Schoolstraat Gelselaar	- 28.000	28.000	-
Op de Bleek Eibergen	- 79.000	-	- 79.000
Vonderman Noordijk	- 24.000	-	- 24.000
Bouwgronden in exploitatie	609.000	98.000	707.000
Kronenkamp Neede	- 168.000	165.000	- 3.000
Erfpachtgronden Borculo	34.000	-	34.000
Bedrijfsterrein Russchemors Neede	120.000	-	120.000
Overige complexen per saldo	- 13.000	-	- 13.000
Algemene kosten	- 52.000	-	- 52.000
Materiële vaste activa en overige gronden	- 79.000	165.000	86.000
Totaal resultaat (winst)	530.000	263.000	793.000

Korte toelichting op het resultaat over 2019

Het positieve resultaat over 2019 is overwegend het gevolg van extra ruimte voor nieuwbouw van woningen op basis van de vastgestelde toetsingscriteria. Dit komt tot uitdrukking in bijgestelde opbrengstverwachtingen voor plannen waar voorheen op basis van de Structuurvisies Wonen kavels wegbestemd zouden worden. We zien deze effecten met name bij de plannen Hondelink in Neede (8 kavels), Olland Noord Rietmolen (2 kavels) en Hofrichter Eibergen (2 kavels). Alhoewel deze 'extra' kavels in 2019 nog niet daadwerkelijk verkocht zijn, leidt het voorgeschreven systeem van winstbepaling (in % naar rato van de realisatie) wel tot resultaatneming. In 2019 zijn enkele kavels op bedrijventerrein Russchemors in Neede verkocht door de ontwikkelaar. De gemeente ontvangt hiervoor een exploitatiebijdrage.

De overige resultaten zijn voornamelijk het gevolg van reguliere activiteiten (uitgaven en verkopen) en jaarlijkse actualisatie van de meerjarenbegroting. Voor zover relevant lichten wij deze uitkomsten per complex verderop in deze paragraaf toe.

II. Waardering grondposities per einde boekjaar

De waardering van de ingenomen grondposities per einde boekjaar is als volgt (in €):

	rekening	rekening
	2019	2018
Niet in exploitatie genomen gronden	915.796	915.796
Erfpachtgronden	67.700	69.750
Overige gronden	344.203	344.203
Subtotaal Materiële vaste activa	1.327.699	1.329.749
Voorraad Bouwgronden in exploitatie	4.987.113	5.286.437
Totaal boekwaarde	6.314.812	6.616.186
Af: voorzieningen voor kosten/verliezen	- 662.500	- 732.250
Af: voorziening voor gevolgen krimp	- 1.528.151	- 1.721.450
Totaal balanswaarde	4.124.161	4.162.486

De balanswaarde van de verschillende grondexploitaties is in 2019 afgenomen met € 38.325 van € 4.162.486 naar € 4.124.161. Deze beperkte afname is als volgt te specificeren (bedragen in €):

	rekening	rekening
	2019	2018
kapitaallasten (2,05% respectievelijk 2,40%)	118.877	155.432
uren eigen dienst	67.288	63.222
uitgaven op projectbasis	677.711	266.358
totaal kosten en investeringen	863.876	485.012
opbrengsten (verkoop/subsidie)	1.695.404	1.049.208
per saldo af-/toename investering	- 831.528	- 564.196
verantwoord resultaat (excl. bijdrage reserves)	793.203	- 482.191
Totaal mutatie balanswaarde	- 38.325	- 1.046.387

De totale balanswaarde van de voorraad Bouwgronden in exploitatie en de overige gronden onder de Materiële vaste activa is in 2019 nagenoeg gelijk gebleven. De boekwaarde van de gronden is door investeringen en ontvangsten afgenomen met ruim € 830.000. Door de resultaatneming in 2019 met € 793.000 blijft de balanswaarde per saldo op niveau.

De stijging van de investeringen ten opzichte van 2018 is vooral te verklaren door de uitgaven voor het woonrijp afronden van wijk ABCTA in Beltrum. De opbrengsten in 2019 zijn onder meer gerealiseerd door kavelverkoop in de plannen Kieft Eibergen (€ 303.000), Zwillbroekseweg Eibergen (€ 335.000) en Hondelink Neede (€ 431.000).

Voor een nadere specificatie van de balanswaarden en de verantwoorde resultaten voor de lopende projecten verwijzen we naar de toelichting op de balans in de jaarrekening, onderdeel Bouwgronden in exploitatie onder voorraden.

III. Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2020

In de gemeenteraadsvergadering van mei 2020 is het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2020 behandeld. Dit Meerjaren Perspectief Grondexploitaties [MPG] is een aanvullend instrument in de planning en control cyclus voor de gemeentelijke Bouwgronden in exploitatie. De financiële uitgangspunten die van belang zijn voor de waardering en resultaatbepaling zijn er in opgenomen. Bovendien is per complex Bouwgrond in exploitatie de geactualiseerde exploitatiebegroting en de resultaatprognose per 1 januari 2020 opgenomen in het MPG.

In de toelichting op de balanspost Voorraden in de jaarrekening 2019 is vermeld dat de totale resultaatverwachting per 2020 € 1.048.000 bedraagt (per saldo winst). Dit bedrag is als volgt samengesteld:

Bouwgrond in exploitatie	Boekwaarde	Uitgaven	Opbrengsten	Resultaat
	31 dec 2019	miv 2020	miv 2020	miv 2020
	na bestemming			-/- = winst
<i>Bedrijventerreinen</i>				
Overberkel 4 Borculo	-	112.500	-	112.500
Kieft 4 Eibergen	2.339.658	847.382	4.010.235	- 823.195
Everskamp Ruurlo	1.539.576	933.007	1.483.354	989.229
<i>Woongebieden</i>				
de Garver Haarlo	- 30.627	25.897	299.925	- 304.655
Schoolstraat Gelselaar	793	-	-	793
Zwilbroekseweg Eibergen	- 162.278	108.390	0	- 53.888
Hofrichter Eibergen	228.166	10.534	322.000	- 83.300
Op de Bleek Eibergen	- 374.628	248.468	-	- 126.161
Vonderman Noordijk	156.015	140.224	358.700	- 62.461
Olland Noord Rietmolen	131.982	119.846	452.700	- 200.872
Hondelinkweg Neede	206.143	291.451	1.137.550	- 639.956
ABCTA terrein Beltrum	- 115.206	81.671	10.599	- 44.135
De Mölle Haarlo	- 40.416	40.673	-	256
De Heuver Gelselaar	459.829	240.392	595.750	104.471
Leusinkbrink Ruurlo	633.973	282.550	822.361	94.161
Het Nieuwe Jena Beltrum	14.135	309.492	334.020	- 10.393
Bouwgronden in exploitatie	4.987.113	3.792.477	9.827.194	- 1.047.604

Voor de verwachte verliezen zijn voorzieningen getroffen of is weerstandscapaciteit beschikbaar. We merken op dat de complexen Overberkel Borculo en Schoolstraat Gelselaar per 1 januari 2020 administratief worden afgesloten en daarom niet in de genoemde MPG 2020 zijn opgenomen.

Tot slot wijzen we erop dat in bovenstaande opstelling geen rekening is gehouden met rentelasten die het directe gevolg zijn tussentijdse winstnemingen op basis van de voorgeschreven Percentage of Completion Methode. In het MPG 2020 is dit effect per complex wel becijferd. Totaal leidt dit tot een nadelig effect van € 139.000.

IV: Reserves en voorzieningen ten behoeve van de grondexploitatie

In dit hoofdstuk komt het verloop van de reserve bouwgrondexploitatie aan bod. Ook lichten we de mutaties en de stand van de gevormde voorzieningen toe. Binnen de grondexploitatie maken we onderscheid tussen verliesvoorzieningen voor individuele projecten en een algemene voorziening voor de afwaardering van gemeentelijke grondexploitaties als gevolg van de demografische ontwikkelingen.

Algemene reserve bouwgrondexploitatie en voorstel resultaatbestemming 2019

De algemene reserve bouwgrondexploitatie bedroeg per eind 2018 € 3.696.829. Het verlies over 2018 ad € 478.000 is conform het raadsbesluit bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 ten laste van de Algemene reserve bouwgrondexploitatie gebracht. Per 1 januari 2019 bedraagt de reserve € 3.218.829.

Voorgesteld wordt om de winst over het jaar 2019 ad € 793.203 ten gunste te brengen van de Algemene Reserve Bouwgrondexploitatie. Daarmee blijft de reserve voor Bouwgrondexploitatie – die nodig is om normale risico's in het grondbedrijf op te vangen - op niveau.

Voorzieningen individuele projecten grondexploitatie

De voorziening voor individuele projecten is noodzakelijk om verwachte verliezen op dat specifieke plan in de toekomst op te vangen. De benodigde voorziening wordt jaarlijks berekend op basis van de geactualiseerde exploitatiebegroting. De voorziening komt overeen met de hoogte van het verwachte toekomstige tekort, berekend tegen netto contante waarde. We berekenen deze waarde tegen een discontovoet van 2,0%. Eind 2018 en 2019 zijn verliesvoorzieningen aanwezig voor het plan De Heuver in Gelselaar (€ 100.000) en Everskamp in Ruurlo (€ 450.000). Ook is een voorziening beschikbaar voor nog te verrichten investeringen voor het woonrijp afronden van bedrijventerrein Overberkel Borculo (€ 112.500). Totaal bedraagt de voorziening voor verliezen op individuele projecten per eind 2019 € 662.500. Eind 2018 was de omvang van de voorziening € 732.250. De daling wordt vooral veroorzaakt door het vrijvallen van voorzieningen voor ABCTA Beltrum en Schollenkamp Borculo.

Voorziening afwaarderen grondexploitaties door demografische ontwikkelingen

Via het vaststellen van de jaarrekening 2010 is een voorziening van € 5.000.000 gevormd voor het afwaarderen van gemeentelijke grondexploitaties als gevolg van demografische ontwikkelingen. Gelet op de noodzaak om het woningbouwprogramma fors terug te brengen zal een aantal gemeentelijke woningbouwplannen geen of slechts beperkt doorgang vinden.

De door de raad vastgestelde Structuurvisies Wonen en het Plan van Aanpak voor de doorvertaling naar bestemmingsplannen vormen hiervoor het uitgangspunt. In 2019 zijn, mede met het oog op de geconstateerde mismatch in de woningvoorraad, regionale en lokale toetsingscriteria voor nieuwe woningbouwplannen vastgesteld. Deze criteria leiden ook tot een herbeoordeling van bestaande plannen. Mogelijk heeft dit gevolgen voor de verdere ontwikkelkansen van gemeentelijke exploitaties.

De beschikbare voorziening per eind 2019 bedraagt € 1.528.151. De gevormde voorziening is volgens de nu beschikbare informatie toereikend om de gevolgen van het beperken van woningbouwplannen voor gemeentelijke exploitaties op te vangen. De uiteindelijke effecten zijn mede afhankelijk van de herbeoordeling per kern en de uitkomst van lopende procedures met het oog op beperking van de plancapaciteit.

V: Risico analyse grondexploitatie

Dit hoofdstuk maakt inzichtelijk op welke wijze de risico-omvang van projecten binnen de grondexploitatie is becijferd. De omvang van een risico is het product van het effect en de kans dat dit zich voordoet. Het risico wordt afgezet tegen de aanwezige mogelijkheden om tegenvallers binnen de projecten op te vangen. De risico's die niet binnen de projecten zelf kunnen worden opgevangen vormen samen de benodigde weerstandscapaciteit. Het bedrag dat beschikbaar is voor het opvangen van risico's noemen we de beschikbare weerstandscapaciteit. De benodigde capaciteit zetten we af tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De verhouding tussen deze beide termen – het weerstandsvermogen - bepaalt in welke mate de gemeente in staat is om de risico's die samenhangen met het exploiteren van grondposities af te dekken.

Bepalen van de risico omvang grondexploitatie

Voor het bepalen van risico's binnen de grondexploitatie is een model ontwikkeld. In dit model maken we onderscheid tussen twee typen risico's. We onderkennen marktrisico's en specifieke projectgebonden risico's. Voor het bepalen van de omvang van marktrisico's hanteren we parameters voor kostenstijgingen, daling van opbrengsten en vertraging van de ontwikkeling. Uitgangspunt voor deze berekening is de geactualiseerde exploitatiebegroting per plan. In deze begrotingen is uitgegaan van zo realistisch mogelijke ramingen voor nog te maken kosten en verwachte opbrengsten. Voor het bepalen van de omvang van risico's zijn vervolgens twee scenario's doorgerekend. Een scenario met tegenvallende ontwikkelingen en een scenario 'kritiek'. We achten het gelet op de huidige marktsituatie niet zinvol om een optimistisch scenario door te rekenen.

Voor de grondposities die sinds 2016 verantwoord worden onder de Materiële vaste activa (voorheen Niet in exploitatie genomen gronden) sluiten we aan bij de uitkomsten van de risicoberekening voor Bouwgronden in exploitatie. Het marktrisico voor deze plannen drukken we uit in een percentage van de boekwaarde.

In onderstaande tabel zijn de gehanteerde parameters voor de bepaling van de omvang van de marktrisico's weergegeven.

Effecten voor bepaling marktrisico	Bouwgronden in exploitatie		Materiële vaste activa	
	tegenvallend	kritiek	tegenvallend	kritiek
Kostenstijging	3%	8%		
Daling totale grondopbrengsten	5%	10%		
Vertraging looptijd in jaren	3	7		
Boekwaarde waardering (op basis Bouwgrond in exploitatie)			8%	11%
Kans op gezamenlijk optreden bij doorlopende projecten	50%	33%	50%	33%
Kans op optreden bij mogelijk te schrappen woningbouwplannen	50%	33%		

Met ingang van 2020 houden we in de exploitatiebegrotingen rekening met 2% indexatie over de verwachte uitgaven. Het risico op kostenstijging (3% - 8%) ligt daarom 2% lager dan in 2018 (was 5% - 10%). De parameters voor de bepaling van het risico op daling van de opbrengsten en vertraging van de looptijd zijn ongewijzigd ten opzichte van 2018.

De effecten worden per project opgeteld. Omdat het niet realistisch is dat al deze effecten zich in alle plannen tegelijkertijd en gezamenlijk voordoen, kwantificeren we het risico door het totale effect met een kans van 50% respectievelijk 33% te vermenigvuldigen. Deze percentages zijn de afgelopen jaren ook gebruikt.

Voor specifieke projectrisico's is een inschatting gemaakt van mogelijk negatieve effecten die zich binnen dat plan kunnen voordoen naast de al becijferde marktrisico's. Nadelige effecten met een kans groter dan 50% worden in de exploitatiebegroting zelf verwerkt en leiden daarom niet tot een extra risico.

De totale risico-omvang is in het tegenvallende scenario ingeschat op € 4.104.000. In het kritieke scenario komt de berekening op basis van bovengenoemde parameters uit op € 4.435.000.

Van risico-omvang naar benodigde weerstandscapaciteit

Een deel van de risico's kan binnen de projecten zelf worden opgevangen. Bijvoorbeeld doordat er een positief eindresultaat wordt verwacht of doordat er posten voor onvoorziene kosten in de exploitatiebegrotingen zijn opgenomen. We gaan in de analyse voorzichtigheidshalve niet uit van de totale verwachte dekkingsmogelijkheden, maar hanteren maximaal 50% van deze posten.

Het verschil tussen de risico-omvang en de verwachte ruimte om dit op te vangen binnen het project vormt de benodigde weerstandscapaciteit voor projecten. Daarnaast is weerstandscapaciteit nodig om het risico af te dekken dat ambtelijke uren niet langer aan de grondexploitatie kunnen worden toegerekend.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de uitkomsten van de analyse. Uit deze tabel volgt dat in het tegenvallende scenario een weerstandscapaciteit benodigd is van € 3.558.000. In het kritieke scenario is een capaciteit nodig van € 3.832.000.

Totaal benodigde weerstandscapaciteit in €

	marktrisico		project	totaal risico	
	tegenvallend	kritiek	specifiek	tegenvallend	kritiek
Bouwgronden in exploitatie	573.000	904.000	3.355.000	3.928.000	4.259.000
Materiële vaste activa	38.000	38.000	138.000	176.000	176.000
Subtotaal risico omvang	611.000	942.000	3.493.000	4.104.000	4.435.000
				verwachte projectcapaciteit	
				tegenvallend	kritiek
Bouwgronden in exploitatie				580.000	625.000
Materiële vaste activa				-	-
Subtotaal weerstandscapaciteit binnen projecten				580.000	625.000
				benodigde capaciteit	
				tegenvallend	kritiek
Bouwgronden in exploitatie				3.348.000	3.634.000
Materiële vaste activa				176.000	176.000
Subtotaal benodigde weerstandscapaciteit voor projecten				3.524.000	3.810.000
Organisatie risico's				34.000	22.000
Totaal benodigde weerstandscapaciteit (=omvang -/- projectcapaciteit)				3.558.000	3.832.000

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit drie verschillende componenten. Allereerst is de Algemene reserve bouwgrondexploitatie beschikbaar om risico's op te vangen. Ten tweede kunnen risico's worden opgevangen door het niet benutte deel van de verwachte resultaten en de posten onvoorzien. Tot slot is binnen de gevormde voorziening voor afwaardering van exploitaties een buffer van € 28.000 beschikbaar. Overigens zal binnen enkele plannen de boekwaarde lager zijn dan de huidige marktwaarde. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de gronden die in erfpacht zijn uitgegeven. Deze zogenaamde stille reserves nemen we voorzichtigheidshalve niet mee bij het bepalen van de beschikbare weerstandscapaciteit.

De Algemene reserve bouwgrondexploitatie bedraagt na de voorgestelde resultaat bestemming over 2019 € 4.012.000. Deze reserve is beschikbaar als capaciteit om risico's op te vangen.

Het totaal begrote positieve eindresultaat voor de Bouwgronden in exploitatie bedraagt € 2.986.000. Hiervan heeft € 312.000 betrekking op plannen die mogelijk aangepast worden als gevolg van de demografische ontwikkelingen. Deze theoretische winsten tellen daarom niet mee bij de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit. Per saldo resteert een winstverwachting van € 2.674.000. Binnen de projecten is voor onvoorzien posten € 172.000 opgenomen. Voor de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit wordt voorzichtigheidshalve maximaal 50% van beide posten meegenomen. Dit leidt tot een beschikbare begrote capaciteit van € 1.423.000. Daarvan is in het tegenvallende scenario € 580.000 benodigd voor risico's binnen de individuele plannen. Het niet benodigde deel ad € 843.000 geldt als algemeen beschikbare weerstandscapaciteit. In het kritieke scenario is deze buffer € 798.000 (€ 1.423.000 - € 625.000). Samengevat kan de beschikbare weerstandscapaciteit als volgt worden weergegeven:

Totaal beschikbare weerstandscapaciteit in €

	beschikbare capaciteit	
	tegenvallend	kritiek
Binnen Algemene reserve grondexploitatie	4.012.031	4.012.031
Resterende capaciteit uit verwachte positieve resultaten en onvoorzien	843.000	798.000
Buffer binnen voorziening voor afwaardering gemeentelijke exploitaties	14.075	14.075
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	4.869.107	4.824.107

Weerstandsvermogen grondexploitatie

De verhouding tussen de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit noemen we het weerstandsvermogen. In het tegenvallende scenario is deze verhouding per eind 2019 1,37 (2018: 0,92). In het kritieke scenario is de ratio 1,26 (2018: 0,85). Een ratio tussen de 1,00 en 1,40 wordt als 'voldoende' gezien. De beschikbare capaciteit is dan groter dan de benodigde capaciteit. Een ratio tussen de 0,80 en 1,00 geldt als 'matig'. Het weerstandsvermogen is in 2019 met name verbeterd door het gerealiseerde resultaat en positievere prognoses voor enkele woningbouwplannen.

Het weerstandsvermogen binnen de grondexploitatie blijft echter, vooral gelet op de effecten van de demografische ontwikkelingen, op de langere termijn onverminderd zorgelijk. Voor zover de capaciteit om risico's binnen de grondexploitatie zelf op te vangen onvoldoende blijkt, moet een beroep gedaan worden op de Algemene reserve.

Overige risico's

Afgelopen jaren zijn op basis van de Structuurvisies Wonen voor de vier grote kernen enkele bestemmingsplannen aangepast. Daarbij is overtollige plancapaciteit voor woningbouw weg-bestemd. Dit kan komende jaren leiden tot het moeten uitkeren van planschade aan particuliere grondeigenaren en ontwikkelaars. Voor het risico op planschade als gevolg van het schrappen van bouw mogelijkheden is binnen de gemeentelijke grondexploitatie geen specifieke voorziening gevormd.

Naast het risico op planschade bestaat ook een risico op claims doordat plannen van derden alleen in aangepaste vorm – met minder woningen of een alternatief programma – kunnen worden uitgevoerd. De huidige mogelijkheden van het betreffende bestemmingsplan en de eventuele afspraken binnen een overeenkomst zullen bepalend zijn voor de hoogte van de claim. Voor deze mogelijke claims is geen separate voorziening getroffen. In nauw overleg met externe juridische en financieel deskundigen proberen we de schade voor de gemeente en de ontwikkelaars te beperken. Daarbij zetten we in op het vroegtijdig aankondigen van planologische procedures om de ruimte voor nieuwbouw van woningen te verminderen. Dit wordt het 'creëren van voorzienbaarheid' genoemd. De ontwikkelaar heeft dan nog enige tijd om het plan in de huidige vorm te realiseren. Het publiekrechtelijke risico op planschade voor de gemeente vermindert hierdoor. In een project heeft de gemeente ook vorderingen op de ontwikkelaar uit hoofde van overeengekomen financiering. Het verminderen van het oorspronkelijke woningbouw-programma kan er toe leiden dat de vordering niet volledig kan worden afgelost. Het kan ook betekenen dat eerder uitgekeerde winsten moeten worden teruggestort. Voor het gemeentelijk aandeel in dit risico zijn maatregelen getroffen. Wij verwijzen ook naar de passage in de toelichting op de balans, onderdeel Vorderingen.

VI Korte beschouwing van de (financiële) stand van zaken van de afzonderlijke exploitaties.

Hieronder volgt per complex een korte toelichting op het verloop van de boekwaarde in 2019 en de verwachte prognose voor komende jaren. Niet alle complexen komen daarbij aan bod, alleen plannen met een boekwaarde of mutaties boven € 500.000 worden genoemd. Voor een compleet overzicht van de gemeentelijke complexen verwijzen we naar de toelichting op de balans (onderdeel Voorraden).

Bedrijventerrein Kieft IV Eibergen

De verkopen op dit terrein liepen afgelopen jaren enigszins achter bij de verwachtingen. In 2019 zijn weer enkele kavels verkocht, de opbrengsten bedragen € 303.000. De investeringen in 2019 belopen € 71.000. Als gevolg van de voorgeschreven systematiek van tussentijdse resultaatbepaling is over 2019 een negatief resultaat van € 33.000 verantwoord. Feitelijk betreft dit een rekenkundige bijstelling van eerdere tussentijdse winstnemingen. Per saldo is de boekwaarde van het complex afgenomen van € 2.605.000 eind 2018 tot € 2.340.000 eind 2019.

Het tracé besluit voor de N18 geeft aan dat deze rijksweg dwars over een aantal uitgeefbare en bouwrijpe kavels loopt. Eind 2015 is een compensatievoorstel van Rijkswaterstaat ontvangen. In maart 2018 is over de voorwaarden van compensatie en de aankoop van ruilgronden mondeling akkoord bereikt met Rijkswaterstaat. Het traject om te komen tot definitieve financiële en notariële afwikkeling duurt helaas veel langer dan verwacht. In de begroting is nu verondersteld dat de gemeente in 2020 gecompenseerd zal worden voor het verlies aan grondverkoop.

Bedrijventerrein Everskamp Ruurlo

De boekwaarde van dit complex bedraagt eind 2019 € 1.540.000. Het tempo van verkopen blijft achter bij de verwachtingen. De in 2013 doorgevoerde verlaging van de gronduitgifteprijs en het voorzichtige economische herstel heeft slechts in beperkte mate tot concrete belangstelling van bedrijven geleid. De afgelopen jaren is in Ruurlo met name geïnvesteerd in de invulling van leegkomende bestaande bedrijfspanden.

Het uitgiftetempo volgens de begroting is daarom in 2018 naar beneden bijgesteld tot gemiddeld 1.500 m² per jaar. Na 10 jaar is dan nog circa 1 hectare bouwrijp bedrijfsterrein uitgeefbaar. De uitgaven voor bouw- en woonrijp maken zijn wel volledig in de komende 10 jaar begroot.

Dit heeft tot gevolg dat er na 10 jaar begrotingstechnisch nog een boekwaarde van € 990.000 resteert. Gerekend met een disconteringsvoet van 2% is de actuele (netto contante) waarde hiervan afgerond € 800.000 per eind 2019.

In lijn met de BBV-voorschriften, die als uitgangspunt een maximale planperiode van 10 jaar hanteren, hebben we maatregelen getroffen om het langjarige risico te beperken. We hebben ten laste van 2018 een voorziening van € 450.000 gevormd voor toekomstige verliezen. Deze voorziening is in 2019 niet gewijzigd. Bij het bepalen van het weerstandsvermogen houden we daar bovenop rekening met € 350.000 risico, aanvullend op de normale marktrisico's. Daarmee is voldoende buffer opgebouwd om tegenvallende verkopen in dit plan op te kunnen vangen.

Hondelinkweg Neede (nabij sportvelden)

De boekwaarde van het plan bedroeg eind 2018 € 247.000. In 2019 zijn 5 kavels verkocht. Mede hierdoor is de boekwaarde – vóór resultaatbestemming – per eind 2019 gedaald tot negatief € 157.000.

Vanwege de demografische ontwikkelingen is de opbrengst van 8 kavels op het middenterrein afgelopen jaren volledig geschrapt. Dat was in lijn met het door de gemeenteraad vastgestelde Plan van aanpak voor de doorvertaling van de Structuurvisie Wonen Neede 2017-2025. Bij het vaststellen van de regionale en lokale toetsingscriteria voor nieuwbouw van woningen eind 2019 is aandacht gevraagd voor het heroverwegen van dit plan. De inzet is er nu op gericht om deze 8 bouwrijpe kavels alsnog uit te geven om daarmee tegemoet te komen aan de behoefte aan nieuwbouwmogelijkheden in Neede.

Dit is vertaald in de geactualiseerde meerjarenbegroting per eind 2019 en leidt daarom nu tot een fors hogere resultaatverwachting. Op grond van het voorgeschreven systeem van tussentijdse winstbepaling naar rato van realisatie leidt dit tot een positief resultaat van € 363.000 in 2019. Feitelijk betreft het een correctie op eerder verantwoorde verliezen.

Na resultaatbestemming bedraagt de boekwaarde per eind 2019 € 206.000.

Olland Noord Rietmolen en Hofrichter Eibergen

Hetgeen hiervoor over Hondelink Neede is opgemerkt, geldt ook voor deze plannen. In Olland Noord wordt alsnog ingezet op uitgifte van kavels waarvan de opbrengstverwachting in het verleden was geschrapt. Hierbij worden de 2 kavels herverkaveld naar 4 kavels die beter aansluiten op de behoefte. Dit levert in 2019 een positief resultaat op van € 154.000.

Ook het alsnog uitgeven van 2 bouwrijpe kavels op plan Hofrichter Eibergen leidt tot een positief tussentijds resultaat. Over 2019 wordt een winst van € 243.000 geboekt.

Leusinkbrink Ruurlo

De gemeente heeft een overeenkomst met Exploitatiemaatschappij Leusinkbrink BV voor de ontwikkeling van het gebied Leusinkbrink in Ruurlo. De gemeente deelt in de positieve resultaten en treedt op als financier van de vennootschap. Per eind 2019 heeft de gemeente een vordering van € 4.970.372 op de vennootschap. Eind 2018 bedroeg deze vordering nog € 5.810.287. De daling met € 840.000 is met name het gevolg van de verkoop van 7 kavels in het plangebied. Wij verwijzen ook naar de toelichting op de balans, onderdeel Vorderingen. Het aantal kavelverkoop in de fases Zoomgebied en de zone Enkeerdlaan blijft sinds 2010 fors achter bij de verwachtingen. Er zijn in deze plandelen nog circa 80 kavels in de verkoop. Een ontwikkeling voor fase Zuid en

Noord wordt met het oog op de demografische ontwikkelingen op dit moment niet realistisch geacht. Ook een aanpassing van het woningbouwprogramma (kwantitatief en kwalitatief) in het Zoomgebied lijkt op grond van de krimp en een verantwoorde ruimtelijke ordening onvermijdelijk.

Eind 2019 heeft de gemeente nog bijna 12 ha gronden in het gebied in eigendom met een boekwaarde van € 634.000. Afgelopen twee decennia is door beide partijen elk circa € 2.700.000 voorschot op het winstaandeel ontvangen. Met mogelijke toekomstige verliezen is rekening gehouden binnen de voorziening voor afwaardering van gemeentelijke woningbouwlocaties als gevolg van demografische ontwikkelingen. Daarnaast is in de risicoanalyse rekening gehouden met verliezen die uitgaan boven de gevormde voorziening.

Over de gevolgen van de verwachte demografische ontwikkelingen verschillen partijen van inzicht. Momenteel loopt hierover een procedure in hoger beroep bij het gerechtshof. We verwachten dat het hof dit dossier pas in 2021 inhoudelijk kan behandelen. Parallel hieraan overwegen partijen of er mogelijkheden zijn om tot een minnelijke oplossing te komen. Vooralsnog lijken de uitgangspunten daarvoor te ver uiteen te liggen.

Regionaal bedrijventerrein De Laarberg

Gebiedsonderneming De Laarberg ontwikkelt het gelijknamige regionale bedrijventerrein. De gemeente Berkelland is samen de gemeente Oost-Gelre aandeelhouder in de opgerichte vennootschappen. Beide gemeenten hebben zich financieel garant gesteld voor € 12,5 miljoen. In de paragraaf “Verbonden partijen” is meer informatie opgenomen.

PARAGRAAF LOKALE HEFFINGEN

Lokale heffingen

Lokale heffingen en lastendruk in beeld.

Wat speelt er?

De belastingen en heffingen die inwoners betalen, verschillen per persoon. Toch bestaat de behoefte om gemeenten te vergelijken. Voor die vergelijking maken we gebruik van de gemeentelijke lastendruk. Hierbij gaan we uit van een standaard situatie met de tarieven van een gemeente. In de berekening van de lastendruk houden we rekening met de Onroerende Zaakbelastingen, Afvalstoffenheffing en Rioolheffing. Voor Berkelland ziet de gemeentelijke lastendruk er als volgt uit:

Uitgangspunten voor de vergelijking zijn:

Huishouden van 4 personen

Woningwaarde van € 150.000

Groot pakket afvalstoffenheffing (240 liter)

WATERVERBRUIK VAN 45 m³ PER PERSOON

Bedragen in €	Gebruiker van de woning geen eigenaar		Gebruiker van de woning eigenaar	
	Tarief 2019	Tarief 2020	Tarief 2019	Tarief 2020
Belastingsoort				
OZB gebruiker				
OZB eigenaar			212,28	215,25
Reinigingsheffing	185,00	187,60	185,00	187,60
Rioolheffing gebruiker	208,80	215,90	208,80	215,90
Rioolheffing eigenaar			191,97	198,50
Totaal belastingdruk	393,80	403,50	798,05	817,25

Kaders

- De onroerende zaakbelastingen stijgt niet meer dan de inflatiecorrectie. Voor 2019 houden we rekening met een stijging van 2,4%.
- De Reinigingsheffingen zijn bedoeld om de kosten van afvalinzameling en –verwijdering te dekken. Wij streven naar 100 procent kostendekking bij de afvalstoffenheffing. Bij het berekenen van de kostendekkendheid houden we rekening met de directe kosten, de kosten van overhead, btw, en eventuele prijsstijgingen.
- De gemeente heeft de zorg voor het stedelijk afvalwater, hemelwater en de structurele nadelige gevolgen van de grondwaterstand. De kosten hiervan worden betaald uit de rioolheffing. Er is een bewuste keuze gemaakt om de heffing te splitsen in een gebruikersdeel en een eigenarendeel. De gebruiker betaalt, omdat hij/zij afvalwater op het riool loost. De eigenaar omdat de aansluiting op de riolering de gebruikswaarde van zijn pand verhoogt. De rioolheffing is kostendekkend. Bij het berekenen van de kostendekkendheid houden we rekening met de directe kosten, de kosten van overhead, btw, en eventuele prijsstijgingen.
- Iedereen die in onze gemeente overnacht in een hotel, pension, vakantiewoning of kampeeronderkomen en die niet in de gemeentelijke basisadministratie van onze gemeente is opgenomen, moet toeristenbelasting betalen. Het is praktisch niet uitvoerbaar de belasting te innen bij de personen die overnachten. Daarom heffen wij de belasting van degenen die gelegenheid tot overnachten bieden (de exploitanten). De exploitanten mogen de belasting doorberekenen aan de personen die overnachten. Voor kampeeronderkomens op vaste- en seizoenstandplaatsen op campings kan een forfaitair tarief (vast jaarbedrag) worden gerekend op basis van het gemiddelde aantal personen en het gemiddelde aantal overnachtingen.
- Wij leveren diverse diensten en producten zoals paspoorten, rijbewijzen, uittreksels, bouwvergunningen en kapvergunningen, waarvoor wij een vergoeding (leges) vragen. Deze leges staan in de Legesverordening. Deze verordening voldoet aan de eisen die door de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en de Europese dienstenrichtlijn (EDR) zijn gesteld.
- De begraafrechten moeten in principe de kosten van het begraven en het onderhouden van de begraafplaatsen dekken. Omdat wij veel graven hebben uitgegeven voor onbepaalde tijd lukt het niet om de begraafrechten kostendekkend te krijgen. De begraafrechten stijgen in 2019 met 2,4%.

- Marktgelden moeten de kosten van de markten dekken. Wij kennen één tarief voor de gehele gemeente Berkelland.
- Voor mensen met een minimuminkomen bestaat de mogelijkheid gehele of gedeeltelijke kwijschelding te krijgen voor de volgende gemeentelijke belastingen:
 - a. OZB.
 - b. Reinigingsheffingen.
 - c. Rioolheffing.

Wij verlenen gehele kwijschelding als er aan alle voorwaarden voor kwijschelding is voldaan. In onze gemeente hanteren wij de zogenaamde 100 procent kwijscheldingsnorm.

Dit betekent dat mensen met een inkomen op bijstandsniveau, zonder vermogen, altijd in aanmerking komen voor kwijschelding.

Speerpunt

Een verantwoorde gemeentelijke belastingdruk.

Wat willen we bereiken?

- Een OZB die niet meer stijgt dan de inflatie.
- Een afvalstoffenheffing die kostendekkend is.
- Een rioolheffing die kostendekkend is.

Wat gaan we daarvoor doen?

Heffen Reinigingsheffingen.

- Voor 2019 is het lage tarief van de afvalstoffenheffing verlaagd van € 141,36 naar € 135,00 en het hoge tarief van € 189,36 naar € 185,00.
- De verwachte opbrengst voor 2019 is € 3.147.000.
- De werkelijke opbrengst voor 2019 is € 3.079.000.

Het tarief voor de reinigingsheffingen is als volgt opgebouwd:

	Bedragen begroot	Begroting na wijziging	Bedragen werkelijk
Taakveld Afval	3.472.000	3.039.000	2.935.000
Taakveld Overhead (inclusief btw)	622.000	622.000	734.000
Taakveld Overige lasten (inflatie)	32.000	32.000	0
Correctie niet toe te rekenen lasten	-36.000	-36.000	-36.000
Totaal lasten	4.090.000	3.657.000	3.633.000
Opbrengst belastingen	3.338.000	3.010.000	3.079.000
Overige opbrengsten	617.000	513.000	501.000
Onttrekking reserve	137.000	137.000	53.000
Totaal opbrengsten	4.092.000	3.660.000	3.633.000
Dekking	100%	100%	100%

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Heffen Rioolheffing.

- Voor 2019 is het tarief per eigenaar € 191,97 en per gebruiker € 1,16 per m3 waterverbruik tot 1000 m3 en € 1,11 per m3 waterverbruik van 1001 m3 tot 2500 m3.
- De verwachte opbrengst in 2019 is € 6.160.000.
- De werkelijke opbrengst in 2019 is € 6.657.000.

Het resultaat van de rioolheffing is als volgt:

	Bedragen begroot	Begroting na wijziging	Bedragen werkelijk
Taakveld Riolering	5.848.000	5.934.000	5.792.000
Taakveld Overhead (inclusief btw)	1.346.000	1.346.000	1.750.000
Taakveld Overige lasten (inflatie)	15.000	15.000	
Correctie niet toe te rekenen lasten	-36.000	-36.000	-36.000
Totaal lasten	7.173.000	7.259.000	7.506.000
Opbrengst belastingen	6.160.000	6.160.000	6.657.000
Overige opbrengsten	1.019.000	1.110.000	1.442.000
Totaal opbrengsten	7.179.000	7.270.000	8.099.000
Voordelig resultaat 2019			-593.000
Netto opbrengsten			7.506.000
Dekking	100%	100%	100%

Het incidentele voordeel 2019 wordt veroorzaakt door de kapitaallasten die minder hoog zijn dan geraamd. Dit komt doordat:

1. De werkelijke rente over de boekwaarde 0,79 % was in plaats van begroot 1%
2. Na vaststelling van de begroting 2019 een nieuwe afschrijvingssystematiek is toegepast. Dit houdt in dat pas wordt afgeschreven over de investering in het jaar na gereedkoming van het project, waar we dat eerder bij ontvangst van de eerste factuur al deden.
3. Een groot aantal rioleringswerkzaamheden nog in uitvoering is.

Bij het samenstellen van de begroting 2019 zijn, om niet te verklaren reden, de opbrengsten en een deel van de kosten (reinigen en inspectie vrijvervalriolering en btw op investeringen) niet juist weergegeven. Per saldo heffen deze verschillen elkaar op, waardoor het resultaat hierdoor uiteindelijk niet wordt beïnvloed. We vinden het spijtig dat door deze presentatie van cijfers het inzicht is vertroebeld. We passen deze onvolkomenheid in de begroting 2020 en volgende jaren aan.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Heffen van Onroerende zaakbelastingen.

Onroerende zaakbelastingen (OZB) zijn de belastingen op de waarde van een woning of bedrijf. De hoogte van de OZB is afhankelijk van de waarde van de onroerende zaak. Voor de gemeente zijn het de belangrijkste vrij besteedbare gemeentelijke belastingen. Sinds 2009 zijn de tarieven van de OZB vastgesteld op een percentage van de waarde van de onroerende zaak.

Voor 2019 gelden de volgende tarieven:

Categorie	Tarief 2019
Eigenaar woning	0,1279%
Gebruiker niet woning	0,1527%
Eigenaar niet woning	0,1931%

Voor 2019 verwachten we een opbrengst van € 7.361.000. De werkelijke opbrengst bedraagt € 7.521.000.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Verantwoorde tarieven voor onze dienstverlening.

Wat willen we bereiken?

- De kosten van begraven en het onderhouden van begraafplaatsen worden zoveel mogelijk gedekt.
- De kosten van onze dienstverlening worden betaald door de aanvrager.
- Recreanten in de gemeente dragen bij aan onze kosten.
- We faciliteren het ondernemersfonds.

Wat gaan we daarvoor doen?

Heffen begraafrechten.

- We verhogen het tarief in 2019 met 2,4% inflatiecorrectie.
- We verwachten in 2019 een opbrengst van € 266.000.
- De werkelijke opbrengst in 2019 bedraagt € 237.000.

De tarieven zijn als volgt opgebouwd:

	Bedragen begroot	Bedragen werkelijk
Taakveld Begraafplaatsen	282.000	269.000
Taakveld Overhead (inclusief btw)	108.000	110.000
Taakveld Overige lasten (inflatie)	2.000	
Correctie niet toe te rekenen lasten	-36.000	-36.000
Totaal lasten	358.000	343.000
Opbrengst belastingen	266.000	237.000
Overige opbrengsten	5.000	6.000
Totaal opbrengsten	271.000	243.000
Dekking	76%	71%

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Heffen Leges.

- Voor 2019 verhogen we de tarieven met 2,4%.

De opbouw van de tarieven en de verwachte opbrengst per titel staan in onderstaande tabel:

Hoofdstuk	Begroot	Taakveld	Toe te rekenen lasten	Overhead	Totaal lasten	Baten	Dekking
Titel 1	Algemene dienstverlening						
1	Burgerlijke stand	Taakveld Burgerzaken	29.000	11.000	40.000	61.000	153%
2	Reisdocumenten	Taakveld Burgerzaken	279.000	130.000	409.000	174.000	43%
3	Rijbewijzen	Taakveld Burgerzaken	199.000	80.000	284.000	263.000	93%
4	Verstrekingen uit basisregistratie personen	Taakveld burgerzaken	14.000	9.000	23.000	29.000	126%
8	Vastgoedinformatie	Taakveld Burgerzaken	15.000	9.000	24.000	0	0%
overig	Diversen	Taakveld Openbare orde en veiligheid	23.000	1.000	24.000	14.000	58%
	Subtotaal		464.000	240.000	804.000	541.000	67%
Titel 2	Omgevingsvergunning	Taakveld Wonen en bouwen	2.011.000	171.000	2.184.000	927.000	42%

Titel 3	Dienstverlening	36.000	1.000	37.000	32.000	86%
	Totaal	2.613.000	412.000	3.025.000	1.500.000	50%

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Heffen marktgelden.

- Voor 2019 verhogen we de tarieven met 2,4%.
- De verwachte opbrengst in 2019 is € 54.000.
- De werkelijke opbrengst is in 2019 € 60.000.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Heffen Reclamebelasting.

We heffen reclamebelasting als dienstverlening voor de ondernemers van Berkelland. De opbrengsten van de reclamebelasting worden na aftrek van onze kosten overgedragen aan het ondernemersfonds. Vanuit dit fonds kunnen ondernemersactiviteiten financieren.

We verwachten in 2019 een bedrag van € 170.000 aan het ondernemersfonds te kunnen overdragen. De werkelijke opbrengsten bedragen € 161.000.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Heffen Toeristenbelasting.

- We verhogen het tarief voor de toeristenbelasting in 2019 met € 0,25.
- Het tarief is € 1,25 per persoon per nacht.
- We verwachten een opbrengst in 2019 van € 355.000.
- De werkelijke opbrengst bedraagt € 368.000.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Speerpunt

Kwijtschelding van belasting voor mensen met een minimuminkomen.

Wat willen we bereiken?

- Vermindering Lastendruk minima.

Wat gaan we daarvoor doen?

Kwijtschelden gemeentelijke belastingen.

Voor mensen met een minimuminkomen bestaat de mogelijkheid gehele of gedeeltelijke kwijtschelding te krijgen voor de volgende gemeentelijke belastingen:

- OZB.
- Afvalstoffenheffing.
- Rioolheffing.

Wij verlenen gehele kwijtschelding als er aan alle voorwaarden voor kwijtschelding is voldaan. In onze gemeente hanteren wij de zogenaamde 100 procent kwijtscheldingsnorm.

Dit betekent dat mensen met een inkomen op bijstandsniveau, zonder vermogen, altijd in aanmerking komen voor kwijtschelding.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN

Weerstandsvermogen

Berkelland kan een stootje hebben.

Wat speelt er?

De wereld om ons heen verandert snel. Dat betekent dat er altijd ontwikkelingen zijn waar geen rekening mee is gehouden. Deze ontwikkelingen kunnen de gemeente geld kosten. Het is daarom verstandig om geld te reserveren voor eventuele tegenvallers. Hoeveel geld we moeten reserveren hangt af van de risico's die we lopen. In Berkelland is een raadsbesluit genomen waarin staat dat we proberen € 5.000.000 te reserveren om risico's af te dekken. Overigens merken we dat het benoemen van de risico's al helpt bij het beperken van de gevolgen. We letten meer op de mogelijke risico's en proberen eerder in te grijpen.

Speerpunten

Een weerstandvermogen dat voldoende is om de risico's op te vangen.

Wat willen we bereiken?

- Een algemene reserve die voldoende is om de risico's af te kunnen dekken.
- Een inzicht in de risico's die de gemeente loopt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Beoordelen weerstandsvermogen.

Het weerstandsvermogen geeft aan of we de risico's die we lopen ook kunnen betalen. Daarom proberen we van de risico's die we lopen in te schatten hoe groot de kans is, en hoeveel het ons kost als het risico zich voordoet. Op die manier maken we een inschatting van het vermogen dat wij nodig hebben om de risico's die we lopen te kunnen betalen.

Als we de algemene reserve van € 21.497.000 relateren aan de risico's die we voor 2020 hebben geïnventariseerd van € 6.879.000 dan komt het weerstandsvermogen uit op 3,1. Dit is uitstekend.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

In 2019 hebben zich geen risico's voorgedaan die niet afgedekt zijn. Op dit moment zien we geen reden om de geïnventariseerde risico's voor 2020 aan te passen. Door het vaststellen van de nota's reserves en voorzieningen zijn de reserves herschikt. Hierdoor is ook de omvang van de algemene reserve afgenomen.

Als we de algemene reserve van € 21.497.000 relateren aan de risico's die we voor 2020 hebben geïnventariseerd van € 6.879.000 dan komt het weerstandsvermogen uit op 3,1. Dit is uitstekend.

Tijd

Geld

In vergelijking met de begroting is de omvang van de algemene reserve gedaald. Dit is het gevolg van de herschikking van de reserves bij de nota Reserves en Voorzieningen. Daarbij is een gedeelte van de algemene reserve overgeheveld naar de reserve Bestuurlijke claims.

Inventariseren risico's.

Als we ons verdiepen in risico's kunnen we eindeloze lijsten maken van alle mogelijke risico's. Dat is natuurlijk niet de bedoeling. We moeten ons beperken. Welke risico's nemen we niet mee:

- Alle risico's met een uiterst kleine kans.
- Alle risico's met een kleine kans en tegelijk ook kleine financiële gevolgen.
- Alle risico's die we als gemeentelijke organisatie onderkennen en waarvoor we afdoende interne beheersmaatregelen hebben genomen.

- Alle risico's die via verzekeringen voldoende afgedekt zijn.

Vooraf nog de volgende toelichting:

- We pretenderen niet volledig te zijn. Er zijn vast risico's die we nog niet onderkennen.
- Geschatte omvang: hoe groot is het financieel gevolg als dit risico zich op enig moment voordoet.
- Geschatte kans: hoe groot is de kans dat dit risico zich in dit begrotingsjaar voordoet. Als we inschatten dat een risico zich hooguit eens in de tien jaar voordoet, rekenen we met een kans van 1/10 (10 procent).
- De genoemde omvang en kans zijn inschattingen van de organisatie. Meerdere mensen binnen de organisatie hebben meegedaan aan deze schattingen.
- We hebben geen feitenmateriaal waarmee we deze keuzes kunnen onderbouwen. We vinden dat deze schatting voldoende is voor het doel van deze paragraaf: het bepalen van het weerstandsvermogen.

Risico	Geschatte omvang (€)	Geschatte kans	Financieel effect van de risico's (€)
Open-einde-regelingen	14.000.000	1/4	3.500.000
Samenwerkende partijen (GR'en/DVO's)	20.000.000	1/10	2.000.000
Klimaatveranderingen	6.000.000	1/25	240.000
Calamiteiten	5.000.000	1/100	50.000
Privacy/Datalek	820.000	1/20	41.000
Organisatorische risico's	250.000	1/10	25.000
Uitval ICT	150.000	1/5	30.000
Garantstelling Laarberg	12.500.000	1/75	167.000
Planschadeclaims	100.000	1/10	10.000
Beheer voormalige vuilstortplaats Langenberg	1.000.000	1/50	20.000
Garanties	7.350.000	1/75	98.000
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN)	745.000	2/5	298.000
Uitstaande gelden	26.000.000	1/100	280.000
Vennootschapsbelasting op lening BNG	160.000	3/4	120.000
Totaal	80.075.000		6.879.000

Het Coronavirus brengt veel onzekerheden en risico's met zich mee die bij het samenstellen van de jaarstukken nog niet zijn te overzien. Dat het consequenties zal hebben voor het weerstandsvermogen en de risicoparagraaf is duidelijk. Welke dat betreft is nog moeilijk te overzien. Wij zien onder meer onzekerheden en potentiële risico's op de volgende terreinen:

- De zorgverlening aan onze inwoners
- Maatregelen in het kader van de gezondheid

- De uitkeringen aan onze inwoners
- De subsidies voor gesubsidieerde instellingen
- De ontwikkelingen in de grondexploitaties
- De bedrijfsvoering van onze organisatie
- Lopende en nieuw te starten projecten
- De financiering van onze activiteiten
- Het wegvallen van detacheringsofbrengsten
- De heffing en inning van lokale heffingen

De organisatie monitort voortdurend de ontwikkelingen en de hiermee verbonden risico's en gevolgen voor het financiële resultaat 2020 en verder. Waar mogelijk worden dan ook beheersmaatregelen genomen. Mochten de actuele ontwikkelingen leiden tot aangepaste prognoses voor 2020 dan verwerken wij die in de bestuursrapportage. Als wij verwachten dat er sprake is van een structureel effect dan nemen we dit mee in de perspectiefnota.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

De in de begroting 2019 genoemde risico's hebben zich niet voorgedaan. De risicotabel voor 2020 is aangepast. We hebben het risico op de grondexploitaties laten vervallen, deze kunnen gedekt worden uit de reserve bouwgrondexploitaties. Het risico op zichzelf neemt niet af omdat we dit risico hebben vervangen voor het risico van open-einde-regelingen. Dit risico schatten we op dit moment net zo groot in als de oude risico's op de grondexploitaties.

Tijd

Geld

Kengetallen financiële positie

Vanaf de begroting 2016 moeten we ook financiële kengetallen opnemen in de begroting en jaarrekening. Het gaat om 6 kengetallen die we hierna kort toelichten.

- 1. Netto schuldenquote**
De netto schuldenquote geeft aan of de gemeente haar schulden kan betalen met de inkomsten die ze heeft. De richtlijn van de provincie Gelderland is dat bij een netto schuldenquote van 90% een risico ontstaat. Bij een schuldenquote boven de 130% is de gemeente nauwelijks nog in staat de schulden te betalen.
- 2. Netto schuldenquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen**
Als je geld uitleent levert dat inkomsten op. Die inkomsten dekken een gedeelte van de schuld. Daarmee ben je in ieder geval al in staat een gedeelte van je schuld te betalen. Er zit natuurlijk wel een risico aan het uitlenen van geld. Degene die het geld leent kan misschien het geld niet terugbetalen. De provincie Gelderland hanteert dezelfde percentages voor de risicobepaling als bij de Netto Schuldenquote
- 3. Solvabiliteitsratio**
De solvabiliteitsratio geeft aan of de gemeente haar schulden kan betalen. Het gaat er hier dus niet om of de schulden betaald kunnen worden uit de inkomsten maar ook uit het bestaande bezit. De provincie Gelderland vindt een solvabiliteit van minder dan 50% al risicovol en een solvabiliteit van minder dan 20% erg risicovol. In het beleid bestemming overschotten hebben wij de grens gesteld dat we bij een solvabiliteit van minder dan 35% eerst de algemene reserve aanvullen.
- 4. Structurele exploitatieruimte**
Met dit kengetal kunnen we zien of we structureel in staat zijn de lasten die we als gemeente hebben ook te kunnen betalen. Dit kengetal is uiteindelijk het belangrijkste voor de vorm van toezicht waar de provincie Gelderland ons onder plaatst. Voor het repressief toezicht is het van belang dat of de begroting of de meerjarenraming een kengetal laat zien dat groter is dan 0%. Wij streven naar een situatie waarbij de begroting en de meerjarenraming een percentage groter dan 0 laten zien.
- 5. Grondexploitatie**
Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe de waarde van de gronden zich verhoudt tot de inkomsten van de gemeente. De provincie Gelderland vindt een percentage minder dan 20 weinig risicovol. Een percentage van meer dan 35 is volgens de provincie Gelderland erg risicovol.

6. Belastingcapaciteit

Dit kengetal laat zien hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Het cijfer is er alleen op gericht om gemeenten te kunnen vergelijken op dit gebied. In het cijfer zijn alle gemeentelijke woonlasten meegenomen. Als het percentage onder de 100 ligt hef je minder belasting dan gemiddeld in Nederland. Is het percentage hoger dan 100 dan hef je meer belasting dan gemiddeld in Nederland. Er wordt geen rekening gehouden met de verschillen die er tussen gemeenten bestaan. De provincie Gelderland vindt een percentage van meer dan 105 erg risicovol.

Kengetallen	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Jaarrekening 2019
Netto schuldenquote	29,61%	42,31%	7,79%	41,12%
Netto schuldenquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-10,01%	0,50%	-23,99%	3,68%
Solvabiliteitsratio	50,94%	54,39%	61,62%	53,20%
Structurele exploitatieruimte	0,03%	-0,02%	-0,19%	6,73%
Grondexploitatie	5,46%	4,66%	1,94%	5,35%
Belastingcapaciteit	107,5%	107,20%	111,16%	125,21%

PARAGRAAF VERBONDEN PARTIJEN

Samenwerkingspartijen

Partijen waarmee we samenwerken en hun kernactiviteiten

Speerpunten

Goede (nuts)voorzieningen door deelnemingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Aandeelhouderschap van AGEM goed uitoefenen.

Aandachtspunten en ontwikkelingen:

- De AGEM faciliteert het opzetten van energie-coöperaties.
- AGEM en Achterhoek Duurzaam Verbouwen ontwikkelen het verduurSaam energieloket verder.

Aandelen	38 van € 0,01
Geschat dividend	Niet van toepassing
Kernactiviteiten van de organisatie	Advies, kennisbundeling, energieproductie en levering
Website/vestigingsplaats	www.agem.nu/Doetinchem
Eigen vermogen – vreemd vermogen 1-1	
Eigen vermogen – vreemd vermogen 31-12	
Coördinatie	Medewerker Team Opdrachtgevers
Bestuurszetels wethouder/burgemeester	Wethouder Gerjan Teselink
Begrotingskaders	Dagelijks Bestuur
Concept	Algemeen Bestuur
Definitief	Commissie/Raadsleden

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

 Kwaliteit

 Geld

Aandeelhouderschap van Alliander N.V. goed uitoefenen.

Aandachtspunten en ontwikkelingen:

- Geen.

Aandelen	633.991 aandelen van € 2,00
Geschat dividend	€ 350.000
Kernactiviteiten van de organisatie	• Activiteiten in het kader van het wettelijke netbeheer zoals aanleg en onderhoud van elektriciteits- en gasnetwerken. • Activiteiten die voor de klant logischerwijs bij regulier netbeheer behoren, zoals levering, installatie en beheer van trafo's en meters. • Activiteiten in de vrije markt, die kernversterkend werken zoals het ontwerpen, aanleggen en beheren van complexe infrastructuren (Liandon).
Website/vestigingsplaats	www.alliander.com/Arnhem
Eigen vermogen – vreemd vermogen 1-1	€ 4,1 miljard– € 4,2 miljard
Eigen vermogen – vreemd vermogen 31-12	€ 4,2 miljard– € 4,6 miljard
Coördinatie	Financieel beleidsmedewerker Team financiën

Bestuurszetels wethouder/burgemeester	Wethouder Gerjan Teselink: afgevaardigde aandeelhoudersvergadering
Begrotingskaders	Niet van toepassing
Concept	Niet van toepassing
Definitief	Niet van toepassing

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

 Kwaliteit

 Tijd

 Geld

Aandeelhouderschap van BNG Bank goed uitoefenen.

Aandachtspunten en ontwikkelingen:

- Geen

Aandelen	305.877 aandelen van € 2,50
Geschat dividend	€ 388.000
Kernactiviteiten van de organisatie	• BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde dienstverlening draagt BNG bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burgers. • BNG verleent financiële diensten op maat voor gemeenten, gemeenschappelijke regelingen, waterschappen, provincies en andere decentrale overheidsinstellingen.
Website/vestigingsplaats	www.bng.nl/Den Haag
Eigen vermogen – vreemd vermogen 1-1	€ 5,0 miljard – € 133 miljard
Eigen vermogen – vreemd vermogen 31-12	€ 4,9 miljard – € 145 miljard
Gerealiseerd resultaat	€ 163 miljoen
Coördinatie	Financieel beleidsmedewerker Team financiën
Bestuurszetels wethouder/burgemeester	Wethouder Gerjan Teselink: Afgevaardigde aandeelhoudersvergadering
Begrotingskaders	Niet van toepassing
Concept	Niet van toepassing
Definitief	Niet van toepassing

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

 Kwaliteit

 Tijd

 Geld

Over 2019 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van EUR 163 miljoen (2018: EUR 337 miljoen). Gezien de onvoorspelbare bewegingen op de financiële markten vindt de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2020. De lage langlopende rente zal een drukkend effect hebben op de ontwikkeling van het renteresultaat.

Aandeelhouderschap van Gebiedsonderneming Laarberg B.V. goed uitoefenen.

Aandachtspunten en ontwikkelingen:

- De regio Achterhoek heeft een nieuw Regionaal Programma Werklocaties vastgesteld. Daarbij is het bestaande aanbod aan bedrijventerreinen afgezet tegen de verwachte vraag, waar mogelijk ingedeeld in werkmilieus. De provincie toetst de uitbreiding van de bestaande harde plancapaciteit aan dit RPW. Een eventueel overschot aan regionale capaciteit heeft mogelijk gevolgen voor de verdere ontwikkelingskansen van het bedrijventerrein.
- De grondverkoop is mede afhankelijk van economische omstandigheden. De bestaande capaciteit is nagenoeg geheel uitgegeven. Een nieuw bestemmingsplan voor circa 15 ha is in voorbereiding.
- De afwikkeling van verkeersstromen via de Deventer Kunstweg is aandachtspunt.
- Binnen het bedrijventerrein is een historische Circumvallatielinie gelegen. Over de financiële consequenties hiervan moeten met de gemeente Oost Gelre nog afspraken worden uitgewerkt.

Aandelen	€ 9.000 (90 aandelen van € 100)
Geschat dividend	Nihil
Kernactiviteiten van de organisatie	• Ontwikkelen van Regionaal bedrijventerrein Laarberg.
Website/vestigingsplaats	www.laarberg.nl/Lichtenvoorde
Eigen vermogen – vreemd vermogen 1-1	€ 18.665 - € 14.941
Eigen vermogen – vreemd vermogen 31-12	€ 18.497 - € 19.838
Coördinatie	Planeconoom Team projecten
Bestuurszetels wethouder/burgemeester	Wethouder Gerjan Teselink
Begrotingskaders	Directie
Concept	Directie
Definitief	Vergadering van Aandeelhouders

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

 Kwaliteit

 Tijd

 Geld

Aandeelhouderschap van Gebiedsonderneming Laarberg C.V. goed uitoefenen.

Aandachtspunten en ontwikkelingen:

- De regio Achterhoek heeft een nieuw Regionaal Programma Werklocaties vastgesteld. Daarbij is het bestaande aanbod aan bedrijventerreinen afgezet tegen de verwachte vraag, waar mogelijk ingedeeld in werkmilieus. De provincie toetst de uitbreiding van de bestaande harde plancapaciteit aan het RPW. Een eventueel overschot aan regionale capaciteit heeft mogelijk gevolgen voor de verdere ontwikkelingskansen van het bedrijventerrein.
- De grondverkoop is mede afhankelijk van economische omstandigheden. De bestaande capaciteit is nagenoeg geheel uitgegeven. Een nieuw bestemmingsplan voor circa 15 ha is in voorbereiding.
- De afwikkeling van verkeersstromen via de Deventer Kunstweg is aandachtspunt.
- Binnen het bedrijventerrein is een historische Circumvallatielinie gelegen. Over de financiële consequenties hiervan moeten met de gemeente Oost Gelre nog afspraken worden uitgewerkt.

Aandelen	Niet van toepassing. Gemeente Berkelland heeft als commandiet, net als gemeente Oost Gelre, € 1 ondernemingsvermogen ingebracht.
Geschat dividend	Nihil
Kernactiviteiten van de organisatie	Ontwikkelen van Regionaal bedrijventerrein Laarberg.
Website/vestigingsplaats	www.laarberg.nl/Lichtenvoorde
Eigen vermogen – vreemd vermogen 1-1	€ 2 - € 24.127.262
Eigen vermogen – vreemd vermogen 31-12	€ 2 - € 22.553.765
Coördinatie	Planeconoom Team projecten
Bestuurszetels wethouder/burgemeester	Wethouder Gerjan Teselink
Begrotingskaders	Directie

Concept
Definitief

Directie
Vergadering van Aandeelhouders

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

- **Kwaliteit**
- **Tijd**
- **Geld**

Aandeelhouderschap van Twence goed uitoefenen.

Aandachtspunten en ontwikkelingen

- Dividend wordt uitgekeerd op basis van het aantal inwoners per 1 januari 2005 van de voormalige gemeente Neede.
- We hebben een overeenkomst met het Vuilverwerkingsbedrijf Noord Groningen om 30.969 aandelen te kopen.

Aandelen	14.282 aandelen
Geschat dividend	€ 150.000 (inclusief de tijdelijke uitkering van € 130.000 tot 2019)
Kernactiviteiten van de organisatie	Afvalverwerking en energielevering.
Website/vestigingsplaats	www.twence.nl/Hengelo ov
Eigen vermogen – vreemd vermogen 1-1	€ 133.259.000 – € 16.362.000
Eigen vermogen – vreemd vermogen 31-12	€ 138.259.000 – € 21.844.000
Coördinatie	Taakveldverantwoordelijke afval, Team opdrachtgeverschap
Bestuurszetels wethouder/burgemeester	Wethouder Gerjan Teselink
Begrotingskaders	Niet van toepassing
Concept	Niet van toepassing
Definitief	Niet van toepassing

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Aandeelhouderschap van Vitens N.V. goed uitoefenen.

Aandachtspunten en ontwikkelingen:

- Geen

Aandelen	24.034 aandelen van € 1,00
Geschat dividend	€ 50.000 • Het leveren van drinkwater tegen lage operationele kosten. • Internationaal is Vitens betrokken bij de drinkwatervoorziening van nog eens ruim 20 miljoen mensen, overal ter wereld.
Kernactiviteiten van de organisatie	
Website/vestigingsplaats	www.vitens.nl/Zwolle
Eigen vermogen – vreemd vermogen 1-1	€ 526.300.000 – € 1.223.800.000
Eigen vermogen – vreemd vermogen 31-12	€ 533.300.000 – € 1.293.000.000
Coördinatie	Financieel beleidsmedewerker Team financiën
Bestuurszetels wethouder/burgemeester	Wethouder Gerjan Teselink: Afgevaardigde aandeelhoudersvergadering
Begrotingskaders	Niet van toepassing
Concept	Niet van toepassing
Definitief	Niet van toepassing

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

- **Kwaliteit**
- **Tijd**
- **Geld**

Speerpunt

Goede dienstverlening door samenwerking in gemeenschappelijke regelingen.

Wat willen we bereiken?

- Regio Achterhoek: Een krachtige samenwerking tussen ondernemers, organisaties en overheden (de drie O's) voor een vitale Achterhoek.
- GGD Noord- en Oost Gelderland: Een goede uitvoering van de taken op het terrein van volksgezondheid die van de GGD verwacht mogen worden.
- Recreatieschap Achterhoek en Liemers: Liquidatie van het Recreatieschap.
- Sociale Dienst Oost Achterhoek: Zoveel mogelijk mensen aan betaalde arbeid helpen.
- Stadsbank Oost-Nederland: Zo min mogelijk inwoners in de schulden
- Veiligheidsregio Noord Oost Gelderland: Voldoende brandweezorg en een goed functionerende (geneeskundige) hulpverlening bij ongevallen en rampen.
- Openbaar Lichaam Crematoria Twente: Crematiemogelijkheden dichtbij Berkelland.
- Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers: Goed beheer van historische archieven en het versterken van de rol van historisch materiaal.
- Omgevingsdienst Achterhoek: Goede vergunningverlening en handhaving op het gebied van milieu en de beschikbaarheid van adviseurs voor Wabo specialismen (waaronder bodem-, geluids- en constructieadvies)

Wat gaan we daarvoor doen?

Deelnemen in de Gemeenschappelijke regeling Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers.

Aandachtspunten en ontwikkelingen:

- Het ECAL heeft een E-depot gerealiseerd. Dit is een digitale bewaarplaats voor permanent te bewaren digitale archiefstukken. Het doel is toekomstige waarborging van duurzaamheid en toegankelijkheid van digitale archieven. In 2019 wordt het E-depot verder doorontwikkeld.

Bijdrage per strekkende meter (totaal gemeente)	€ 131,75 (€ 256.179)
--	----------------------

Overige bijdragen per inwoner	Niet van toepassing
--------------------------------------	---------------------

Kernactiviteiten van de organisatie

- Het beheer en aan publiek openstellen van de historische archieven van de 15 gemeenten die deelnemen aan de Samenwerkingsregeling Regionaal Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers. Betreffende gemeentes zijn: Aalten, Berkelland, Doetinchem, Lochem, Oude IJsselstreek, Oost Gelre, Montferland, Winterswijk, Bronckhorst (taken en activiteiten Streekarchivariaat en de taken van de huidige Stichting Staring Instituut), Doesburg, Rijnwaarden, Lochem, Zutphen, Westervoort, Zevenaar, Duiven en de provincie Gelderland (de taken van de huidige Stichting Staring Instituut).
- Het beheren, verzamelen, ordenen en ontsluiten van historische informatie (gebaseerd op een wettelijke taak).
- Een groter en breder publiek voor streekcultuur aanspreken.

Website/vestigingsplaats	www.ecal.nu/Doetinchem
Deelnemers	Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk
Wettelijke voorschriften	Wet gemeenschappelijke regelingen, de Archiefwet 1995 en het Archiefbesluit
Samenwerkingsvorm	Openbaar lichaam
Toegekende bevoegdheden	Het vaststellen van verordeningen in het kader van de overgedragen archieftaak, inclusief de bevoegdheid om een verordening vast te stellen als bedoeld in artikel 229 van de Gemeentewet.
Eigen vermogen – vreemd vermogen 01.01	€ 46.000 - € 722.000
Eigen vermogen – vreemd vermogen 31.12	€ 154.000 - € 681.000
Coördinatie	Medewerker Team Opdrachtgevers.
Bestuurszetels wethouder/burgemeester	Wethouder Anjo Bosman
Planning behandeling begroting	Toezening algemene financiële en beleidsmatige kaders vóór 15 april.
Begrotingskaders	Dagelijks Bestuur
Concept	Algemeen Bestuur
Definitief	Raadsleden/Collegeleden

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

Het erfgoedcentrum heeft in 2019 de taken uitgevoerd volgens de afspraken die gemaakt zijn.

Tijd

Geld

Deelnemen in de Gemeenschappelijke regeling GGD Noord- en Oost Gelderland.

Aandachtspunten en ontwikkelingen:

- De GGD heeft een inspanningsverplichting op zich genomen tot het invorderen van de indexering. Wij willen de ontwikkeling van de inwonerbijdrage baseren op de ontwikkeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Het AB van de GGD heeft op 9 juli 2015 besloten dat de essentie van de Achterhoekse indexeringsmethode onderdeel is geworden van de systematiek. Deze essentie is: let niet alleen op prijsstijgingen, maar ook op de inkomstenkant van de gemeenten. Als er op basis van de kostenontwikkeling versus de inkomstenontwikkeling aanleiding toe is, kan het AB besluiten tot een bezuinigingsopdracht. Op verzoek van de Achterhoekse gemeenten zal er nog een bestuurlijke discussie plaatsvinden over de uitvoering van de indexeringsystematiek.
- De GGD sluit steeds beter aan bij de ontwikkelingen in het Sociaal Domein.

Bijdrage per inwoner (totaal gemeente)	€ 15,76 (waarvan € 7,83 Publieke gezondheid en € 7,93 Jeugdgezondheid)
Overige bijdragen per inwoner	Afname op projectbasis • GGD Noord- en Oost-Gelderland biedt actief 'Een gezond houvast' en bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de inwoners. • GGD Noord- en Oost Gelderland doet dat voor 22 gemeenten in Noord- en Oost Gelderland.
Kernactiviteiten van de organisatie	
Website/vestigingsplaats	http://www.ggdnog.nl/Warnsveld
Deelnemers	Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Montferland, Oude IJsselstreek en Winterswijk, Apeldoorn, Brummen, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Heerde, Lochem, Nunspeet, Oldebroek, Putten, Voorst, Zutphen
Wettelijke voorschriften	Wet gemeenschappelijke regelingen, de Wet collectieve preventie volksgezondheid en de Gemeentewet
Samenwerkingsvorm	Openbaar lichaam
Toegekende bevoegdheden	Gemeentelijke bevoegdheden zoals deze voortvloeien uit de Wet publieke gezondheid
Eigen vermogen – vreemd vermogen 1-1	€ 3.028.000– € 2.923.000
Eigen vermogen – vreemd vermogen 31-12	€ 2.904.000– € 2.631.000
Coördinatie	Adviseur sociaal domein (focus zorg en welzijn), Team Opdrachtgeverschap
Bestuurszetels wethouder/burgemeester	Wethouder Marijke van Haaren: Algemeen Bestuur
Begrotingskaders	Algemeen Bestuur
Concept	Algemeen Bestuur
Definitief	Raadsleden/Collegeleden

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

De programmabegroting is geheel in lijn met de kaders en doelen uit de uitgangspuntennota 2018 en de Bestuursagenda 2014 – 2018. Deze doelen sluiten aan bij de ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein.

Deelnemen in de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Achterhoek.

Aandachtspunten en ontwikkelingen:

- Geen.

Bijdrage gemeente	€ 1.305.900
Overige bijdragen per inwoner	Niet van toepassing • De uitvoering van milieu vergunningverlening en handhaving en de Wabo-specialismen (onder andere advies over bodem, geluid, constructies en externe veiligheid). • Onder de belangen van de deelnemers wordt tevens begrepen het belang van een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland (Gelders Stelsel).
Kernactiviteiten van de organisatie	
Website/vestigingsplaats	www.odachterhoek.nl/Hengelo Gld
Deelnemers	Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Winterswijk en Zutphen en de provincie Gelderland.
Wettelijke voorschriften	Wet gemeenschappelijke regelingen, de Archiefwet 1995 en het Archiefbesluit
Samenwerkingsvorm	Openbaar lichaam
Toegekende bevoegdheden	De deelnemers hebben geen publiekrechtelijke bevoegdheden overgedragen aan het openbaar lichaam. De deelnemers beslissen ieder afzonderlijk over de verlening van mandaat, volmacht en machtiging aan het openbaar lichaam

Eigen vermogen – vreemd vermogen 1-1	€ 154.000 - € 1.327.000
Eigen vermogen – vreemd vermogen 31-12	- €389.000 - € 2.242.000
Coördinatie	Team Opdrachtgeverschap
Bestuurszetels wethouder/burgemeester	Burgemeester Joost van Oostrum: voorzitter Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur
Planning behandeling begroting	Toezening algemene financiële en beleidsmatige kaders vóór 15 april.
Begrotingskaders	Dagelijks Bestuur
Concept	Algemeen Bestuur
Definitief	Raadsleden/Collegeleden

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

Deelnemen in de Gemeenschappelijke regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente.

Aandachtspunten en ontwikkelingen:

- Geen.

Bijdrage per inwoner (totaal gemeente)	Niet van toepassing
Overige bijdragen per inwoner	Niet van toepassing
Kernactiviteiten van de organisatie	• Het (doen) oprichten van en/of deelneming in een of meer vennootschappen, stichtingen of andere rechtspersonen tot stichting of exploitatie van crematoria. • Het zorgdragen voor de continuïteit van crematoriavoorzieningen in de regio Twente en aangrenzende gebieden door het bezitten van aandelen in Crematoria Twente B.V. • Het handhaven van de kwaliteit van de crematoriavoorzieningen op minimaal het bereikte niveau. • Het uitoefenen van de wettelijke bevoegdheden op de algemene vergadering van aandeelhouders (AvA) van Crematoria Twente B.V.

Website/vestigingsplaats	www.crematoriatwente.nl/Enschede
Deelnemers	Berkelland, Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hengelo (O.), Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Tubbergen en Wierden
Wettelijke voorschriften	Wet gemeenschappelijke regelingen, Wet op de lijkbezorging
Samenwerkingsvorm	Openbaar lichaam
Toegekende bevoegdheden	De bevoegdheden met betrekking tot de stichting en exploitatie van crematoria als bedoeld in de Wet op de lijkbezorging.
Eigen vermogen – vreemd vermogen 1-1	Niet van toepassing
Eigen vermogen – vreemd vermogen 31-12	Niet van toepassing
Coördinatie	Medewerker Team Opdrachtgeverschap
Bestuurszetels wethouder/burgemeester	Wethouder Anjo Bosman: Algemeen Bestuur
Planning behandeling begroting	Toezening algemene financiële en beleidsmatige kaders vóór 15 april
Begrotingskaders	Dagelijks Bestuur
Concept	Algemeen Bestuur
Definitief	Raadsleden/Collegeleden

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

 Kwaliteit

 Tijd

 Geld

Door de opening van een crematorium in Berkelland zal de betrokkenheid bij Crematoria Twente, en de winstdeling, afnemen.

Deelnemen in de Gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Achterhoek en Liemers.

Aandachtspunten en ontwikkelingen:

- De WGR blijft nog in stand vanwege de financiële afwikkeling. De procedure om het Recreatieschap te ontmantelen is grotendeels afgerond.
- Het AB van het RAL stelt geen begrotingen meer op.

Bijdrage per inwoner (totaal gemeente)	€ 0,00
Overige bijdragen per inwoner	€ 0,00
Kernactiviteiten van de organisatie	• Het Recreatieschap Achterhoek en Liemers is een samenwerkingsverband van 13 gemeenten in de Achterhoek en de Liemers. Het recreatieschap is per 1 januari 2014 ontmanteld en is binnen vastgestelde kaders afgebouwd. Afgesproken is dat de gemeente Doetinchem het Dagelijks Bestuur van het RAL hierbij ondersteunt.
Website/vestigingsplaats	www.recreatieschap.nl/Doetinchem
Deelnemers	Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Montferland, Oude IJsselstreek en Winterswijk Duiven, Lochem, Rijnwaarden, Westervoort, Zevenaar en Zutphen.
Wettelijke voorschriften	Wet gemeenschappelijke regelingen
Samenwerkingsvorm	Openbaar lichaam
Toegekende bevoegdheden	Het behartigen van gemeenschappelijke belangen van de deelnemers op het gebied van openluchtrecreatie en toerisme.
Eigen vermogen – vreemd vermogen 1-1	€ 3.934.564 – € 1.126.000
Eigen vermogen – vreemd vermogen 31-12	€ 3.934.564 – € 1.126.000
Coördinatie	Medewerker Team Opdrachtgeverschap
Bestuurszetels wethouder/burgemeester	Wethouder Marijke van Haaren: Algemeen Bestuur
Planning behandeling begroting	Er komt geen begroting meer
Begrotingskaders	Niet van toepassing
Concept	Niet van toepassing
Definitief	Niet van toepassing

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

 Kwaliteit

■ Tijd

■ Geld

Deelnemen in de Gemeenschappelijke regeling Regio Achterhoek.

Aandachtspunten en ontwikkelingen:

- De Achterhoek intensificeert de samenwerking tussen overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Deze samenwerking wordt 8rhk ambassadeurs genoemd.
- Doel van het nieuwe samenwerkingsmodel is de Achterhoek (economisch) te versterken door snellere besluitvorming, meer uitvoeringskracht en een sterker gezicht naar buiten.
- Het kompas voor de Achterhoeksamenwerking is de Achterhoek Visie 2030, Ruimte voor innovatie, groeien in kwaliteit.
- In de Achterhoek wordt samengewerkt in de volgende organen:
 - De Achterhoek Board: bepaalt de inhoud (Visie 2030).
 - De Achterhoek Raad (49 gemeenteraadsleden): bepaalt samen met de Board de Agenda 2030 voor de Achterhoek en controleert de voortgang.
 - Zes Thematafels: voeren deze agenda uit. Thema's zijn:
 - Smart werken en innovatie.
 - Onderwijs en arbeidsmarkt.
 - Vastgoed en woningmarkt.
 - Mobiliteit en bereikbaarheid.
 - Circulaire economie en Energietransitie.
 - Zorginnovatie.
 - Regio Achterhoek (Wgr): voert de regie op de algehele samenwerking en zorgt ervoor dat de Achterhoek Visie 2030, de jaarplannen en bijbehorende investeringsagenda worden opgesteld en uitgevoerd. Ze adviseert Board en Raad over de lobby en subsidies en levert hiervoor ook capaciteit.
- Projecten worden uitgevoerd in wisselende samenstelling, met een eigen financiering en organisatorische vormgeving.

Bijdrage per inwoner (totaal gemeente) € 6,71 (€ 294.562)

Overige bijdragen per inwoner Afnames op projectbasis

Kernactiviteiten van de organisatie

- Het adequaat behartigen van de regionale belangen van de aangesloten gemeenten.
- De bovenlokale vraagstukken in de Achterhoek effectief en efficiënt regisseren.
- Coördinatie van de strategische agenda voor de uitvoering van Achterhoek 2020 met de door de gemeenteraden geprioriteerde speerpunten.

Website/vestigingsplaats www.achterhoek2030.nl/Doetinchem

Deelnemers Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk.

Wettelijke voorschriften Wet gemeenschappelijke regelingen.

Samenwerkingsvorm Openbaar lichaam

Toegekende bevoegdheden Archiefwet, Besluit Woninggebonden subsidies en Leemtewet Stortplaatsen.

Eigen vermogen – vreemd vermogen 1-1	€ 1.165.086 - € 193.334
Eigen vermogen – vreemd vermogen 31-12	€ 1.165.086 - € 193.334
Coördinatie	Medewerker Team Opdrachtgevers.
Bestuurszetels wethouder/burgemeester	Burgemeester Joost van Oostrum: Algemeen Bestuur
Planning behandeling begroting	Toezending algemene financiële en beleidsmatige kaders vóór 15 april
Begrotingskaders	Niet van toepassing
Concept	Niet van toepassing
Definitief	Niet van toepassing

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Deelnemen in de Gemeenschappelijke regeling Sociale Dienst Oost Achterhoek.

Aandachtspunten en ontwikkelingen:

- De gemeenschappelijke regeling SDOA en de deelnemende gemeenten werken samen aan de verdere invulling van de doorgaande ontwikkelij. Binnen de kaders van de wet willen wij efficiënt uitvoering geven aan het beschut werken waarbij we veilige werkplekken creëren die de ontwikkeling van de doelgroep stimuleert. Hierbij dient sprake te zijn van een doorgaande lijn met arbeidsmatige dagbesteding, lokale inloopvoorzieningen en zo mogelijk richting uitstroom betaalde arbeid.

Bijdrage per inwoner (totaal gemeente)	Niet van toepassing
Overige bijdragen per inwoner	Beheerskosten € 4.240.000 Overige bijdragen cliëntgebonden: € 11.324.000
Kernactiviteiten van de organisatie	• Uitvoering van wet- en regelgeving op het gebied van sociale zekerheid voor de gemeenten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk. • De dienst staat voor maximale zelfstandigheid van de klanten op het gebied van arbeid, inkomen en participatie.
Website/ vestigingsplaats	www.socialedienstooستachterhoek.nl/Groenlo
Deelnemers	Oost Gelre, Winterswijk en Berkelland
Wettelijke voorschriften	Wet gemeenschappelijke regelingen, Gemeentewet, Wet maatschappelijke ondersteuning, Participatiewet.
Samenwerkingsvorm	Gemeenschappelijk orgaan
Toegekende bevoegdheden	1. Alle taken en bevoegdheden die op grond van de onder a tot en met j genoemde wetten en regelgeving aan het college toekomen worden, voor zover de wet het toelaat en de wet die het betreft niet is ingetrokken dan wel overdracht van bevoegdheden niet meer mogelijk is, aan het Algemeen Bestuur van de dienst overgedragen: a. Participatiewet. b. Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz). c. Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze. d. Werknemers (loaw).

- e. Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen.
 - f. Zelfstandigen (loaz).
 - g. Wet inburgering (Wi).
 - h. Wet kinderopvang (Wk), voor zover het de uitvoering voor vastgestelde doelgroepen betreft.
 - i. Voorzieningen en besluiten van algemene strekking die betrekking hebben op de onder a tot en met h genoemde wetten en overige regelgeving met betrekking tot die wetgeving waarvan de uitvoering aan gemeenten, al dan niet in medebewind, is opgedragen.
 - j. Nieuwe wet- of regelgeving die in de plaats treedt of samenhangt met de onder a tot en met h genoemde wetten en regelgeving.
2. De dienst wordt voorts belast met:
 - a. De uitvoering van de schuldhulpverlening.
 - b. De administratieve verwerking van de beschikkingen in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning.
 - c. Uitvoeringstaken in het kader van de Wet sociale werkvoorziening, voor zover die niet zijn opgedragen aan de gemeenschappelijke regeling Hameland.
 - d. Uitvoering van de gemeentelijke regelingen op het gebied van minimabeleid en bijzondere bijstand.
 3. Het Algemeen Bestuur van de dienst is bij de uitvoering van deze taken gebonden aan het door de gemeenten vastgestelde beleid.

Eigen vermogen – vreemd vermogen 1-1	€ 4.852.000 – € 5.803.000
Eigen vermogen – vreemd vermogen 31-12	€ 3.323.000 – € 6.369.000
Coördinatie	Opdrachtgever Participatiewet Team opdrachtgevers
Bestuurszetels wethouder/burgemeester	Wethouder Gerjan Teselink: Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur Wethouder Marijke van Haaren: Algemeen Bestuur
Planning behandeling begroting	Toezening algemene financiële en beleidsmatige kaders vóór 15 april
Begrotingskaders	Dagelijks Bestuur
Concept	Algemeen Bestuur
Definitief	Raadsleden/Collegeleden

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink, Marijke van Haaren

Kwaliteit

We nemen deel aan de Gemeenschappelijke Regeling Sociale Dienst Oost Achterhoek door actief te participeren in overlegvormen, nauwe verbinding te hebben met de beleidsadviseurs bij SDOA en waar nodig het management, klantmanagers en accountmanagers. We betrekken SDOA bij de vormgeving van ons beleid en we werken samen aan een sterke kwaliteit van dienstverlening.

Tijd

De deelname aan de Gemeenschappelijke Regeling loopt door in de tijd. Er is door het DB besloten dat er een bestuursopdracht moet worden uitgevoerd. Hierin wordt gevraagd een voorstel met concrete adviezen te ontwikkelen voor de toekomstige positionering van SDOA in het brede sociaal domein (Wmo, Jeugdwet én Participatiewet). Sinds januari 2019 werken in de vorm van een proeftuin klantmanagers vanuit SDOA samen met de medewerkers van Voormekaar.

Geld

De te voeren discussie over de financiële verdeelsleutel zal naar verwachting in ieder geval gevolgen hebben voor de bijdrage van de gemeente Berkelland in de exploitatiekosten.

Deelnemen in de Gemeenschappelijke regeling Stadsbank Oost Nederland.

Aandachtspunten en ontwikkelingen:

- Verantwoording over de inhoudelijke taak van Stadsbank Oost Nederland ligt bij de gemeenschappelijke regeling Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA).

- Een beleidsmedewerker van de SDOA heeft zitting in het ambtelijk platform en wordt betrokken bij het uitzetten van nieuw beleid.

Bijdrage per inwoner (totaal gemeente)	Niet van toepassing
Overige bijdragen per inwoner	Overige bijdragen € 266.000 (via de begroting van SDOA) • Stadsbank Oost Nederland levert bijzonder financiële dienstverlening aan consumenten. • De bank ondersteunt de aangesloten gemeenten in hun sociale beleid, zonder winstoogmerk. • Op een zowel maatschappelijk als zakelijk verantwoorde wijze voorzien in de behoefte aan geldkrediet, schuldhulpverlening, budgetbeheer, afgifte van verklaringen ex artikel 285 lid 4 Faillissementswet, de beschikbaarstelling van bewindvoerders ter uitvoering van bepalingen inzake de wettelijke schuldsanering natuurlijke personen.
Kernactiviteiten van de organisatie	
Website/vestigingsplaats	www.stadsbankoostnederland.nl/Enschede
Deelnemers	Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Montferland, Oude IJsselstreek, Oost Gelre, Winterswijk, Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Lochem, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holtten, Twenterand, Tubbergen, Wierden
Wettelijke voorschriften	Wet gemeenschappelijke regelingen, Burgerlijk Wetboek, Faillissementswet, Wet op het consumentenkrediet, Wet toezicht kredietwezen 1992, Wet werk en bijstand, Gemeentewet, Wet financiering decentrale overheden, Algemene wet bestuursrecht
Samenwerkingsvorm	Gemeenschappelijk orgaan 1. Krediettransacties binnen de Wet FIDO gegeven kaders. 2. Schuldenregeling. 3. Budgetbeheer. 4. Verklaringen op grond van de Faillissementswet. 5. Bewindvoering en curatele op grond van de Faillissementswet. 6. Bewindvoering op grond van het Burgerlijk Wetboek. 7. Diensten in het kader van de beschikbaarheidsnuttigheid. 8. Preventie. 9. Het bevorderen van de spaarzin. 10. Harmonische en evenwichtige ontwikkeling van de onderneming.
Toegekende bevoegdheden	
Eigen vermogen – vreemd vermogen 01. 01	€ 1.417.000 – € 14.461.000
Eigen vermogen – vreemd vermogen 31.12	€ 1.402.000 – € 14.497.000
Coördinatie	Opdrachtgever Participatiewet Team Opdrachtgeverschap
Bestuurszetels wethouder/burgemeester	Wethouder Gerjan Teselink: Algemeen Bestuur
Planning behandeling begroting	Toezending algemene financiële en beleidsmatige kaders vóór 15 april
Begrotingskaders	Dagelijks Bestuur
Concept	Algemeen Bestuur
Definitief	Raadsleden/Collegeleden

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

 Kwaliteit

 Tijd

 Geld

Deelnemen in de Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Noord Oost Gelderland.

Aandachtspunten en ontwikkelingen:

- In 2019 is er een tekort geconstateerd over 2018, waardoor de bijdrage aan de VNOG voor 2019 is verhoogd met € 241.162.

Bijdrage per inwoner (totaal gemeente)	€ 2.560.852
Overige bijdragen per inwoner	Niet van toepassing
Kernactiviteiten van de organisatie	• Meer veiligheid in de regio. • Samenwerking tussen de Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR) en brandweer.
Website/vestigingsplaats	www.vnog.nl/Apeldoorn
Deelnemers	Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Montferland, Oude IJsselstreek en Winterswijk, Apeldoorn, Bathmen, Brummen, Deventer, Elburg, Epe, Ermelo, Gorssel, Harderwijk, Heerde, Hattem, Lochem, Nunspeet, Oldebroek, Putten, Voorst, Zutphen
Wettelijke voorschriften	Wet gemeenschappelijke regelingen, de Brandweerwet 1985, de Wet geneeskundige hulpverlening bij rampen, de Gemeentewet, de Wet rampen en zware ongevallen en de Wet Ambulancevervoer
Samenwerkingsvorm	Openbaar lichaam
Toegekende bevoegdheden	Alle taken en bevoegdheden op grond van de Brandweerwet 1985, de Wet geneeskundige hulpverlening bij rampen, de Wet rampen en zware ongevallen en de Wet Ambulancevervoer.
Eigen vermogen – vreemd vermogen 1-1	- € 435.000 - € 43.669.000
Eigen vermogen – vreemd vermogen 31-12	€ 7.843.000 - € 43.669.000
Verwacht resultaat	€ 930.000
Coördinatie	Opdrachtgever Veiligheid Team Opdrachtgeverschap
Bestuurszetels wethouder/burgemeester	Burgemeester Joost van Oostrum: Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur
Planning behandeling begroting	Toezending algemene financiële en beleidsmatige kaders vóór 15 april
Begrotingskaders	Raadsleden/Collegeleden
Concept	Algemeen Bestuur
Definitief	Raadsleden/Collegeleden

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

Kwaliteit

De samenwerking met de VNOG is voldoende. Het is echter een samenwerking met 22 gemeentes waardoor je vaak te maken hebt met een meerderheid van stemmen. Op lokaal niveau is de samenwerking goed met de VNOG. Het enige punt van zorg zijn de financiële tekorten. Hiervoor is in 2019 een Toekomstvisie VNOG opgesteld die in 2020 ter besluitvorming voorligt.

Tijd

Geld

VNOG heeft over 2018 een behoorlijk verlies dat gedeeld wordt door 22 gemeentes. Het definitieve bedrag is nog niet duidelijk

Speerpunt

Goede samenwerking door samenwerking met overige partijen.

Wat willen we bereiken?

- Openbaar Lichaam vuilverwerking Noord Oost Achterhoek: Overdracht van de stortplaats Bellegoor aan de provincie Gelderland.
- N18: Realiseren van de nieuwe N18 tussen Enschede en Groenlo.
- Stichting Hambroek: Het realiseren van het recreatiegebied Hambroek.
- Euregio: Grensoverschrijdende samenwerking (bijvoorbeeld bij subsidieverzoeken).

- ZOOF: Het aanbieden van een geïntegreerd systeem van aanvullend Openbaar Vervoer voor iedere inwoner, en het aanbieden van de Wmo-vervoersvoorziening en het leerlingenvervoer.
- Leisureregions: Het in standhouden van het recreatiegebied Hambroek.
- Stichting Achterhoek Toerisme: Een terugkeer in de top 10 van de populairste Nederlandse vakantie regio's.
- Bestuurlijke Begeleidingsgroep Beekvluit - Stelkampsveld: Een structuurverbetering voor de landbouw.
- P10: Een sterk geluid vanuit plattelands gemeenten naar hogere overheden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Deelnemen in het Openbaar Lichaam vuilverwerking Noord Oost Achterhoek.

Aandachtspunten en ontwikkelingen:

- De Regio Achterhoek is verantwoordelijk voor de gesloten regionale stortplaatsen de Langenberg, 't Wald en 't Bellegoor. Op 1 januari 2019 nam de provincie Gelderland de verantwoordelijkheid van de Regio Achterhoek voor wat betreft de Langenberg over. De besturen van de stortplaatsen 't Wald en 't Bellegoor willen het eigendom en de nazorgtaken overdragen en hebben ingestemd met overdracht aan de Regio Achterhoek.
- Het Algemeen Bestuur van de Regio Achterhoek heeft besloten de nazorgtaak voor de drie stortplaatsen versneld over te willen dragen aan de provincie. De gemeenteraden hebben hierover medio 2017 een kader stellend besluit genomen.
- De overdracht vergde de nodige juridische afstemming met de Regio Achterhoek, de provincie Gelderland en overige belanghebbenden. Dit is nodig omdat er geen wettelijk regime voor deze overdracht geldt, afspraken moeten daarom privaatrechtelijk worden geborgd. Parallel aan de overdracht van de nazorg was het ook de intentie om de kadastrale grondeigendom over te dragen.
- Op 7 november 2019 zijn de overeenkomsten voor de overdracht van de nazorg aan de provincie en de verkoop van de grond aan Groot Zevert Vergisting BV ondertekend.
- Na formele overdracht en notariële levering kan de gemeenschappelijke regeling OLVNOA worden geliquideerd.
-

Bijdrage per inwoner (totaal gemeente)	Niet van toepassing
Overige bijdragen per inwoner	De kosten van beheer en nazorg worden verantwoord via de jaarrekening en begroting van de Regio Achterhoek. Binnen OLVNOA zelf vinden geen noemenswaardige activiteiten meer plaats. De gemeente beheert de financiële reserves van OLVNOA.
Kernactiviteiten van de organisatie	• Het beheer en de nazorg voor de gesloten vuilstortplaats 't Bellegoor, gelegen aan de Deventer Kunstweg 2 in Eibergen.
Website/vestigingsplaats	Niet van toepassing/Borculo
Deelnemers	Berkelland en Oost-Gelre
Wettelijke voorschriften	Wet gemeenschappelijke regelingen
Samenwerkingsvorm	Openbaar lichaam
Toegekende bevoegdheden	Het bestuur is bevoegd alle besluiten te nemen en overeenkomsten aan te gaan tot uitvoering van zijn taak omschreven in artikel 1 van de regeling € 3.500.000 - € 0. Het eigen vermogen is niet vrij beschikbaar maar dient om eeuwigdurend in de nazorg van de stortplaats te kunnen voorzien. Per medio 2014 is het vermogen rentedragend overgeheveld naar de provincie Gelderland.
Eigen vermogen – vreemd vermogen 01. 01	idem
Eigen vermogen – vreemd vermogen 31.12	idem
Coördinatie	Planeconoom Team Projecten
Bestuurszetels wethouder/burgemeester	Wethouders Gerjan Teselink en Anjo Bosman
Planning behandeling begroting 2018	Niet van toepassing
Begrotingskaders	Niet van toepassing
Concept	Niet van toepassing
Definitief	Niet van toepassing

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

De overdracht van de nazorg van de voormalige regionale vuilstortplaatsen is afgerond. Ook is een overeenkomst gesloten voor de verkoop van de ondergrond van de voormalige stortplaats 't Bellegoor. De overdracht ligt begin 2020 nog ter uitwerking bij de notaris.

Tijd

Beoogd was om de formele overdracht in 2018 af te ronden. De planning is nu gericht op afwikkeling in de eerste helft van 2019.

Geld

Met de provincie is overeenstemming bereikt over het doelvermogen dat nodig is om eeuwigdurend in de nazorg te voorzien. Dit doelvermogen past binnen de kaders die de regio daarvoor heeft vastgesteld.

Deelnemen in het samenwerkingsverband Bestuurlijke Begeleidingsgroep Beekvliet - Stelkampsveld.

Aandachtspunten en ontwikkelingen:

- Het is een langlopend proces nog zonder einddatum.
- Draagvlak en communicatie met het gebied is erg belangrijk. We steken veel energie in de contacten met het gebied en hebben hiervoor een vast contactpersoon.

Bijdrage per inwoner (totaal gemeente)

Niet van toepassing

Overige bijdragen per inwoner

Niet van toepassing

Kernactiviteiten van de organisatie

We werken samen met de provincie, het waterschap, terrein beherende organisaties, inwoners en anderen aan een gedragen gebiedsproces voor dit Natura 2000 gebied.

Coördinatie

Medewerker Gebiedsteam

Bestuurszetel

Wethouder Marijke van Haaren

Website

Geen

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

Wethouder Marijke van Haaren heeft deelgenomen aan de BBG. Gezamenlijk zijn meerdere gebiedsbijeenkomsten georganiseerd, de provincie Gelderland heeft een inpassingsplan gemaakt en de uitvoering wordt nu getrokken door het Waterschap Rijn en IJssel.

Tijd

Geld

Deelnemen in het samenwerkingsverband Euregio.

Aandachtspunten en ontwikkelingen:

- De sterke deelregio's laten samensmelten tot één verzorgingsgebied, tot een geïntegreerd en sterk woon- en werkgebied, waarin de grens geen scheiding en belemmering meer vormt.
- Leidraad voor het werk van de EUREGIO is momenteel het in de jaren 2010-2011 opgestelde strategiedocument EUREGIO 2020. Hierin worden de visie, de strategie, de speerpunten en de themagebieden van de EUREGIO op overzichtelijke wijze weergegeven.
- De strategie t/m eind 2019 wordt herzien, dit met de blik gericht op het jaar 2030. Het bestaande strategiedocument dient hierbij als uitgangspunt. De visie van 'één verzorgingsgebied' en de daaruit afgeleide strategie 'vergroting van de economische kracht en de kwaliteit van leven' en 'bevordering van de integratie van het gebied' vormen nog steeds een zeer goed richtpunt voor de werkzaamheden van de EUREGIO. Daarnaast dekken de speerpunten 'duurzame ruimtelijke ontwikkeling', 'economie en arbeidsmarkt' en 'maatschappelijke ontwikkeling' nog altijd het gehele spectrum van de grensoverschrijdende activiteiten af. Wel is het nodig te toetsen of de onderliggende themagebieden geactualiseerd moeten worden. Naast de toekomstige speerpunten, de themagebieden en de

maatregelen, zal ook bepaald worden met welke methode de strategie wordt uitgevoerd en met welke instrumenten de uitvoering gemeten moet worden.

- De voorbereidingen voor de financieringsperiode van INTERREG VI zijn momenteel op Europees en nationaal niveau aan de gang en er lijkt overeenstemming te bestaan over de voortzetting van het programma. INTERREG V loopt tot 30-06-2022, INTERREG VI mag op zijn vroegst begin 2021 van start gaan. Hoewel er geen overlap zal zijn, is het gepland om beide programma's direct op elkaar te laten aansluiten. Er is een werkgroep opgericht om het INTERREG VI-programma voor te bereiden.
- Realiseren van de Uitvoeringsagenda Achterhoek Visie 2030 door waar mogelijk aan te sluiten op Europese programma's.

Bijdrage per inwoner (totaal gemeente)	€ 0,29 (€ 12.870,49)
Overige bijdragen per inwoner	Niet van toepassing
Kernactiviteiten van de organisatie	• De opbouw en versterking van grensoverschrijdende structuren in het Duits-Nederlandse grensgebied. Onder meer door het verstrekken van Interreg – en MOZER subsidies. • De kansen voor burgers, bedrijven, organisaties en aangesloten gemeenten in het werkgebied aan weerszijden van de grens grensoverschrijdend te verruimen, de welvaart en het welzijn in het grensgebied te vergroten en het wederzijdse begrip te bevorderen.
Coördinatie	Medewerker Team Opdrachtgevers
Bestuurszetel	Raadslid Arnold Kion, burgemeester Joost van Oostrum, wethouder Gerjan Teselink
Website	www.euregio.nl

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

Kwaliteit

Het Euregio-secretariaat heeft drie commissies: 'Mozer – maatschappelijke ontwikkeling', 'Duurzame ruimtelijke ontwikkeling' en 'Economie en arbeidsmarkt' ingesteld. De commissies hebben vier keer vergaderd. De commissies toetsen ingediende INTERREG-projectaanvragen op hun grensoverschrijdende meerwaarde en haalbaarheid, om vervolgens een vakinhoudelijk advies te formuleren.

Ondersteuning vindt sinds september 2018 niet meer vanuit de Regio Achterhoek plaats door wijzigingen in de structuur van de Regio. De coördinatie van de grensoverschrijdende samenwerking is belegd bij de gemeente Winterswijk, zowel bestuurlijk als ambtelijk; de zogenaamde Duitslandcoördinatoren. De Duitslandcoördinatoren overleggen met de thematafelregisseurs en stemmen af met een vertegenwoordiger van de EUREGIO. De Duitslandcoördinatoren stemmen vóór de commissievergaderingen onderling af om een Achterhoekgeluid te genereren. Indien nodig stellen we de werkwijze bij. De grensoverschrijdende samenwerking zal ook in de evaluatie van de Achterhoek samenwerking aan de orde komen.

Tijd

Geld

Deelnemen in het samenwerkingsverband Leisurelands.

Aandachtspunten en ontwikkelingen:

- Leisurelands beheert vijf recreatiegebieden in de Achterhoek en Liemers. Daaronder Recreatiegebied Hambroek in Borculo.
- Op dit moment zijn de gemeenten nog geen aandeelhouder van Leisurelands. De Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Achterhoek Liemers B.V. is aandeelhouder van Leisurelands. Na ontmanteling zal gemeente Berkelland aandeelhouder zijn. Het aantal aandelen is naar rato van het aantal inwoners.
- Onderdeel van de fusie is dat de gemeenten in de Achterhoek aandeelhouder worden van Leisurelands, net als de 23 gemeenten op de Veluwe en in het Rijk van Nijmegen dit nu al zijn.

- De aandeelhoudersovereenkomst is in 2016 opnieuw vastgesteld voor vijf jaar. De structuur van de vennootschap blijft ongewijzigd. Dit heeft als voordeel dat er sprake is van flexibiliteit en de mogelijkheid de aandeelhoudersovereenkomst over vijf jaar te heroverwegen.

Bijdrage per inwoner (totaal gemeente)

Niet van toepassing

Overige bijdragen per inwoner

Niet van toepassing

Kernactiviteiten van de organisatie

- Leisurelands bestaat uit 20 recreatiegebieden met zo'n vijf à zes miljoen bezoekers per jaar en ongeveer 800 evenementen op jaarbasis.
- Leisurelands werd als RGV in 1962 opgericht. Het bedrijf startte als een stichting en is uitgegroeid tot een private onderneming.

Coördinatie

Medewerker Team Opdrachtgeverschap

Bestuurszetel

Wethouder Marijke van Haaren is lid van het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Achterhoek en Liemers.

Website

www.leisurelands.nl

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

De verwachting is dat Berkelland in 2020 aandeelhouder zal worden, omdat de ontmanteling van het Recreatieschap Achterhoek en Liemers dan volledig zal zijn afgerond.

Deelnemen in het samenwerkingsverband N18.

Aandachtspunten en ontwikkelingen:

- Geen.

Bijdrage per inwoner (totaal gemeente)

Niet van toepassing

Overige bijdragen per inwoner

Niet van toepassing

Kernactiviteiten van de organisatie

- Uitvoeren van het standpunt van de minister van Infrastructuur en milieu.
- Afspraken maken tussen meebetalende partijen over voorbereiding en realisatie van fase 1 van de N18.

Coördinatie

Medewerker Team projecten via de Ambtelijke Begeleidingsgroep

Bestuurszetel

Bestuurders komen bijeen indien nodig.

Website

www.rijkswaterstaat.nl/N18

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Deelnemen in het samenwerkingsverband NUVAL Platform.

Aandachtspunten en ontwikkelingen:

- Deelnemers aan het Nuval platform hebben ook een aandeelhoudersovereenkomst. Hierin staat dat zij als één partij stemmen op de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van Alliander. Een vertegenwoordiger van het Nuval platform neemt ook deel aan het Grootaandeelhoudersoverleg van Alliander.

Bijdrage per inwoner (totaal gemeente)

Bijdrage per aandeel Alliander € 0,008 en per aandeel Vitens € 0,02

Overige bijdragen per inwoner

Niet van toepassing

Kernactiviteiten van de organisatie

- Informatie delen en afstemmen.

Coördinatie

Medewerker Team Financiën

Bestuurszetel

Niet van toepassing

Website

Geen

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

Het NUVAL Platform heeft de aandeelhoudersvergaderingen van Alliander en Vitens voorbereid. Deze voorbereiding hebben wij gebruikt bij het bepalen van ons standpunt.

Tijd**Geld****Deelnemen in het samenwerkingsverband P10.**

Aandachtspunten en ontwikkelingen:

- De Strategische Visie 2018—2021 is vastgesteld, daarnaast is een Uitvoeringsagenda opgesteld. Deze is dynamisch.
- Vanuit deze visie werken wij aan de volgende programmalijnen:
 - Leefbaar platteland.
 - Maatwerk platteland.
 - Samenspel met de stad en Sociaal platteland.
- De P10 pleit voor een Agenda Platteland, waarin wij gezamenlijk plannen smeden voor de uitdagingen waar het platteland en de rest van Nederland voor staan.

Bijdrage per inwoner (totaal gemeente)

(€ 7.650)

Overige bijdragen per inwoner

Niet van toepassing

- De kenmerken van de P10-gemeenten, veel ruimte en groen en een lage bevolkingsdichtheid, zijn vaak een voordeel, maar soms een nadeel. Wij willen de voordelen versterken en de nadelen verkleinen. Waar wij lager scoren dan het Nederlandse gemiddelde, willen we met gericht beleid de verschillen verkleinen. En wij willen de positieve kenmerken versterken door bijvoorbeeld de samenwerking met stedelijke gemeenten, waar vaak minder ruimte is, verbeteren.
- De ambities en uitdagingen op het platteland van de éénentwintig grootste plattelandsgemeenten van Nederland onder de aandacht brengen van de landelijke en Europese politiek zodat de stem van het platteland wordt gehoord.
- Voor de volgende onderwerpen maakt P10 zich sterk.
 - Fysieke en digitale bereikbaarheid.
 - Financieel maatwerk, maatwerk in omgevingswet, en in asbestsaneringsopgave.
 - Dialoog met de steden over de energietransitie, energie en voedsel en een bijdrage leveren aan de Klimaatwet.
 - Toegankelijk en toekomstbestendig Onderwijs, bereikbare en betaalbare 1^e en 2^e lijns zorg.

Kernactiviteiten van de organisatie**Coördinatie**

Medewerker Team Opdrachtgevers

Bestuurszetel

Wethouder Maikel van der Neut en burgemeester Joost van Oostrum

Website

www.p-10.eu

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum, Maikel van der Neut

Kwaliteit

Er is een nieuwe Strategische Visie P10 2020. Ook is er een concept uitvoeringsagenda gemaakt. Deze wordt geconcretiseerd. Op basis van een onderzoek, uitgevoerd door Wageningen Universiteit is er een vijfpuntenplan opgesteld. De P-10 nodigt overheden en partners uit om samen te werken aan het behoud en versterking van de leefbaarheid op het platteland.

Tijd

Het uitvoeringsprogramma 2018 is dynamische en vergt op onderwerpen en op inhoud inzet van gemeentelijk personeel.

Geld

De bijdrage voor de P10 wordt gedaan vanuit het budget plattelandsvernieuwing.

Deelnemen in het samenwerkingsverband Stichting Achterhoek Toerisme.

Aandachtspunten en ontwikkelingen:

- Samenwerking in de Achterhoek en de relatie met 8rhk ambassadeurs.
- Samenwerking met de RBT's en provincie Gelderland.
- Uitvoering van de nieuwe Vrijetijdsagenda 2020-2030 met speerpunten rondom bijvoorbeeld vergroten van de kwaliteit van het aanbod, op peil houden van de vitaliteit van de verblijfsrecreatie in de Achterhoek, vergroten van de zichtbaarheid van de Achterhoek voor de nationale en internationale markt, bevorderen van de gastvrijheid, kennisontwikkeling.

Bijdrage per inwoner (totaal gemeente) € 1,50

1 cent per overnachting voor investeringen in innovatie en digitalisering

Overige bijdragen per inwoner

De vaste bijdragen voor beheer en onderhoud van routestructuren (fietsknooppunten- en wandelrouten netwerk) à € 8.000 zijn al eerder toegezegd (en dus begroot) en specifiek aan deze 2 doelen gekoppeld.

Kernactiviteiten van de organisatie

- Achterhoek Toerisme (AT) is een stichting met een algemeen maatschappelijke doelstelling (het bevorderen van toerisme en recreatie in de Achterhoek).
- De financiering van de AT vindt plaats door een vaste bijdrage per gemeente, maar AT genereert ook 'eigen' inkomsten door het ontwikkelen van allerlei activiteiten.
- De AT is in beginsel vrij in het besteden van de gemeentelijke bijdrage, zolang ze deze besteedt in het kader van de algemene maatschappelijke doelstelling.
- Stichting beheer gelden routebureau Achterhoek is opgericht om te waarborgen dat de middelen afkomstig van de ontmanteling van het RAL beschikbaar blijven voor het routebureau. De beheerstichting is direct gerelateerd aan stichting Achterhoek Toerisme.

Coördinatie

Beleidsmedewerker Team Opdrachtgevers

Bestuurszetel

Wethouder Marijke van Haaren

Website

www.achterhoek.nl

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

De subsidieovereenkomst met de Stichting Achterhoek Toerisme is verlengd tot en met 2021 na een evaluatie. De samenwerking met Achterhoek Toerisme is goed.

Tijd

Geld

Deelnemen in het samenwerkingsverband Stichting Hambroek.

Aandachtspunten en ontwikkelingen:

- Met Lap beheer BV is een intentieovereenkomst gesloten om de oude overeenkomst uit 1992 te gaan vervangen door een nieuwe overeenkomst.
- LeisurELands heeft een gebiedsvisie gemaakt waarmee wij hebben ingestemd en hen hebben gevraagd om de visie verder uit te gaan werken.

Bijdrage per inwoner (totaal gemeente)

Niet van toepassing

Overige bijdragen per inwoner

Niet van toepassing

Kernactiviteiten van de organisatie

- Zandwinning; vanaf 2012 niet meer in exploitatie.
- Het realiseren en exploiteren van het recreatiegebied Hambroek te Borculo.

Coördinatie

Medewerker Gebiedsteam

Bestuurszetel

Wethouder Marijke van Haaren/Mirjam Mellink: medewerker
Gebiedsteam

Website

Geen

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

Wethouder Marijke van Haaren heeft deelgenomen aan diverse vergaderingen van de Stichting Hambroek. Er wordt met de huidige grondeigenaren gesproken over de toekomst van het gebied. Hiervoor heeft de gemeente enkele onderzoeken laten uitvoeren op gebied van cultuurhistorie, natuur en stabiliteit. Ook zijn plannen voorbereid voor de inrichting van het gebied, hiervoor is een informatieavond gehouden met de omgeving. Verder zijn uitgangspunten voor het gebied vastgesteld. Inmiddels is er door aankoop van gronden, nog maar 1 grondeigenaar in het gebied aanwezig.

Tijd**Geld****Deelnemen in het samenwerkingsverband ZOOV.**

Aandachtspunten en ontwikkelingen:

- Inzicht verkrijgen in lange termijn ontwikkelingen rond ZOOV op Maat.
- Productontwikkeling van ZOOV op Maat.

Bijdrage per inwoner (totaal gemeente)**Overige bijdragen per inwoner**

Het taxivervoer (WMO, WSW en Leerlingenvervoer) voor Berkelland verzorgd door ZOOV is voor 2019 geraamd op € 1.155.000.

Kernactiviteiten van de organisatie

Het aanbieden van een geïntegreerd systeem van aanvullend Openbaar Vervoer (OV) voor iedere inwoner. Daarnaast verzorgt is ZOOV op Maat de Wmo-vervoervoorziening voor mensen met een beperking. Ook verzorgt ZOOV het leerlingenvervoer.

Coördinatie

Team Opdrachtgevers (waarbij voor het inhoudelijke deel nauw samengewerkt wordt met medewerkers WMO, WSW en leerlingenvervoer).

Bestuurszetel

In 2019 nam wethouder Anjo Bosman deel aan de stuurgroep Basismobiliteit.

Website

www.zoov.nl

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

In 2018 heeft het eerste klanttevredenheidsonderzoek ZOOV Op Maat plaatsgevonden. Hiermee is in oktober 2018 gestart en sindsdien zijn 310 reizigers benaderd. Hiervan hebben er 132 meegewerkt aan het onderzoek. Alle reizigers die mee hebben gewerkt geven aan tevreden of zeer tevreden te zijn met de dienstverlening van ZOOV. Ook geven alle reizigers aan dat ze ZOOV zouden aanbevelen bij vrienden of familie. Ook in 2019 is een klanttevredenheidsonderzoek gehouden, waaraan 419 reizigers hebben deelgenomen. De resultaten van het klanttevredenheidsonderzoek waren beter dan in 2018. ZOOV Op Maat wordt beoordeeld met een 8 gemiddeld en 95% van de reizigers is (zeer) tevreden.

Tijd**Geld**

Speerpunt

Goede dienstverlening door andere partijen.

Wat willen we bereiken?

- Gemeentelijk belastingkantoor Twente: Een goede uitvoering van de taken die verband houden met het opleggen en innen van gemeentelijke belastingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Afspraken maken over dienstverlening met het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBT).

Aandachtspunten en ontwikkelingen:

- De overeenkomst met het GBT is aangegaan per 1 januari 2016 en geldt in eerste instantie tot 1 januari 2021. Daarna volgt stilzwijgende verlenging van nog eens vijf belastingjaren. Daarna geldt een stilzwijgende verlenging voor onbepaalde tijd. Voor iedere periode zijn opzegtermijnen afgesproken.
- In de FUO (fiscale uitvoeringsovereenkomst) met het GBT is een bedrag van € 624.232,00 opgenomen voor structurele, jaarlijkse kosten.
- Jaarlijks wordt de FUO aangepast naar de werkelijke aantallen.

Bijdrage per inwoner (totaal gemeente)	€ 14,22 (€ 624.232)
Overige bijdragen per inwoner	Niet van toepassing
Kernactiviteiten van de organisatie	• Heffen en invorderen van aanslagen gemeentelijke belastingen. • Het vaststellen van de WOZ waarden (wet Waardering Onroerende Zaken). • Het voeren van bezwaar- en beroepszaken tegen gemeentelijke heffingen en tegen de Wet Onroerende Zaken.
Coördinatie	Medewerker Team Opdrachtgeverschap
Bestuurszetel	Niet van toepassing
Website	www.gbtwente.nl

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink, Joost van Oostrum

Kwaliteit

De afspraken over de dienstverlening met het GBTwente lopen goed. Wij voeren op dit moment gesprekken met het GBTwente over het aanpassen van de FUO (fiscale uitvoeringsovereenkomst). De overeenkomst met het GBTwente is aangegaan per 01-01-2016 en in eerste instantie tot 1 januari 2021.

Tijd

Geld

PARAGRAAF FINANCIERING

Financiering

Geld lenen kost geld!

Wat speelt er?

Regelgeving

De wet FIDO (Financiering Decentrale Overheden) verplicht gemeenten richtlijnen vast te stellen voor het beheer van de gemeentelijke geldstromen en de risico's die daaraan zijn verbonden (= treasury). Wij hebben dit gedaan in ons treasurystatuut.

Algemene ontwikkelingen (Rentevisie)

In het treasurystatuut zijn de randvoorwaarden voor het gemeentelijk beleid opgenomen.

Een belangrijk onderdeel hiervan is het verwachte en werkelijke verloop van de rente. Op grond van de huidige inzichten verwachten wij een lichte stijging van de korte rente (3 maands euribor) en de verwachting voor de lange rente (10 jaar) is dat deze licht gaat stijgen. Gezien de rentevisie zal de rentebate t.en opzichte van niet veel verschillen.

Gemeentefinanciering

Wij proberen de benodigde leningen tegen zo laag mogelijke (rente)kosten aan te trekken en tegelijkertijd risico's zoveel mogelijk uit te sluiten. Gezien de huidige liquiditeitspositie van de gemeente is de verwachting dat we in 2019 geen langlopende leningen aantrekken.

Rente toerekenen aan investeringen

Wij rekenen het saldo van de werkelijk betaalde en ontvangen rente toe aan de investeringen. Dit doen we door het saldo van de rente te delen door de boekwaarden aan het begin van het boekjaar.

Speerpunten

Beperken van de risico's op het te lenen en uit te lenen geld.

Wat willen we bereiken?

- Het risico op lastenstijging door rentestijging minimaliseren.
- Een zo hoog mogelijk rendement op ons bestaande geld.

Wat gaan we daarvoor doen?

Beoordelen koersrisico.

Het koersrisico is het risico dat de (markt-) waarde van aandelen of obligaties daalt door koersontwikkelingen. Wij lopen weinig koersrisico, omdat wij onze gelden hebben uitgezet op spaarrekeningen of vastrentende waarden die voldoen aan de wet FIDO (Financiering Decentrale Overheden).

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

In 2019 zijn er geen transacties geweest waaruit we kunnen afleiden dat onze aandelen minder waard zijn geworden. Anderzijds zijn er ook geen transacties geweest waaruit we kunnen opmaken dat onze aandelen meer waard zouden zijn.

Beoordelen renterisico.

Er zijn twee normen die aangeven hoe groot het renterisico is. Wij lopen geen groot renterisico.

1. Een norm die aangeeft hoeveel geld we mogen lenen voor een periode korter dan 1 jaar. Volgens deze norm mogen we € 9.903.000 lenen. We zijn ruim onder deze norm gebleven zoals uit onderstaand overzicht blijkt.

Toets kasgeldlimiet		(Bedragen x 1.000)			
Omvang begroting per 1 januari 2019:	116.503	Kw 1	Kw 2	Kw 3	Kw 4
(= grondslag)					

1. Toegestane kasgeldlimiet

in procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
in bedrag	9.903	9.903	9.903	9.903

2. Omvang vlottende korte schuld

Opgenomen gelden < 1 jaar	5.333	7.333	5.333	4.667
Schuld in rekening-courant	875	16	28	1.205
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	-	-	-	-
Totale omvang van de vlottende schuld	6.208	7.350	5.362	5.872

3 Vlottende middelen

Contante gelden in kas	-	-	-	-
Tegoeden in rekening-courant	3.607	4.063	3.967	4.969
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	-	-	-	-
Totale omvang van de vlottende middelen	3.607	4.063	3.967	4.969

Toets kasgeldlimiet

4 Totaal netto vlottende schuld (2) - (3)	2.601	3.287	1.394	903
Toegestane kasgeldlimiet (1)	9.903	9.903	9.903	9.903
Ruimte (+)/Overschrijding (-) = (1) - (4)	7.301	6.616	8.508	9.000

2. Een norm die aangeeft of wijzigingen in de rente van huidige leningen, rente over nieuwe leningen en aflossingen passen bij de begroting. Als de aflossingen en de renteherzieningen onder de € 23.301.000 blijven is het goed. Bij ruimte onder de risiconorm is te zien dat we daar ruim onder zijn gebleven.

(bedragen x € 1.000):

Renterisico begrotingstotaal over 2019 (bedragen x € 1.000)

Stap	Variabelen Renterisico(norm)	2019	2020	2021	2022
(1)	Renteherzieningen				
(2)	Aflossingen	2.747	2.747	2.747	2.747
(3)	Renterisico (1+2)	2.747	2.747	2.747	2.747
(4)	Renterisiconorm	23.301	23.301	23.301	23.301
	Ruimte onder risiconorm (4 is groter dan 3)	20.554	20.554	20.554	20.554

(5a) = (4>3) Overschrijding renterisiconorm (4 is kleiner dan 3)

	Renterisiconorm				
(4a)	Begrotingstotaal	116.503	116.503	116.503	116.503
(4b)	Percentage regeling	20	20	20	20
(4)=(4a x 4b/100)	Renterisiconorm	23.301	23.301	23.301	23.301

De verdeling van de rente over de taakvelden levert het volgende renteresultaat op in de jaarrekening

Externe rente korte en lange financiering	2.049.891
Externe rentebaten	-/- 799.116
Saldo rentelasten en rentebaten	1.249.775

Rente grondexploitatie	-/-	108.372
Rente projectfinanciering		0
Saldo door te rekenen externe rente		1.141.403
Rente eigen vermogen		0
Rente voorzieningen		0
Totaal werkelijk aan taakvelden toe te rekenen rente		1.141.403
Werkelijk aan taakvelden toegerekend	-/-	1.450.600
Renteresultaat op taakveld Treasury	-/-	309.197

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

In 2019 hebben we (kasgeld)leningen aangetrokken. We blijven binnen de normen van de kasgeldlimiet en renterisiconorm.

1. De kasgeldlimiet geeft aan hoeveel we per kwartaal mogen lenen voor een periode korter dan 1 jaar. Volgens deze limiet mochten we 9,9 miljoen euro lenen. In het overzicht is te zien dat we in 2019 ruim onder deze norm zijn gebleven.
2. De renterisiconorm geeft aan of wijzigingen in de rente van huidige leningen, rente over nieuwe leningen en aflossingen passen bij de begroting. Wij blijven ruim onder de norm van 23,3 miljoen.
3. Het renteresultaat wijkt af van de toegestane norm. Daarom is er een herberekening van de aan taakvelden toegerekende rente gemaakt met een ander percentage dan in de begroting. In de begroting is met 1% gerekend en voor de realisatie met een percentage van 0,79%.

Tijd

Geld

Beoordelen uitstaande leningen.

Om rendement te halen op onze liquide middelen lenen we geld uit aan daarvoor aangewezen instellingen. De belangrijkste leningen zijn verstrekt aan de

- BNG (€ 20 miljoen).
- VNOG (€ 10 miljoen) stand per 1 mei 2020 € 4,2 miljoen.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Kwaliteit

Om rendement te halen op onze liquide middelen lenen we geld uit aan daarvoor aangewezen instellingen. De belangrijkste leningen zijn verstrekt aan

BNG Bank: 20 miljoen euro

VNOG: 10 miljoen euro (saldo eind 2019: 5,2 miljoen euro)

Tijd**Geld**

In 2019 hebben we de rente over de hybride lening van de BNG Bank en de lening van de VNOG ontvangen.

PARAGRAAF ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Onderhoud kapitaalgoederen

We zorgen goed voor onze kapitaalgoederen.

Wat speelt er?

In deze paragraaf staat hoe we met onze kapitaalgoederen omgaan. Kapitaalgoederen zijn goederen met een meerjarig nut. Denk aan wegen, gebouwen, riolering en openbaar groen.

Zoals wettelijk is voorgeschreven worden investeringen met een meerjarig nut afgeschreven. De afschrijvingstermijn die daarbij wordt gebruikt komt overeen met de economische levensduur van de investering. Wij hanteren wel een ondergrens. Wanneer de investering minder dan € 20.000 bedraagt, wordt het niet afgeschreven. De lasten worden dan in één keer afgeboekt.

Speerpunten

Een verantwoord beheer van onze kapitaalgoederen.

Wat willen we bereiken?

- Een kwaliteitsniveau van de wegen volgens scenario 3 overwegend laag.
- Een rioolstelsel dat wordt beheerd overeenkomstig het Gemeentelijk Rioleringsplan.
- Een gedifferentieerd onderhoudsniveau voor gemeentelijke gebouwen.
- Een kwaliteitsniveau voor openbaar groen dat past bij het budget.

Wat gaan we daarvoor doen?

Onderhouden gebouwen.

De gemeentelijke gebouwen zijn in 2014 geïnspecteerd. Hierdoor is er een goed beeld gekregen van de onderhoudstoestand van de gebouwen. Op basis van deze inspectie is de meerjarenonderhoudsplanung opgesteld.

Niveau 1	Uitstekend	Nieuwbouwkwaliteit en/of met nieuwbouw vergelijkbare kwaliteit.
Niveau 2	Goed	Nieuwbouwkwaliteit met de eerste tekenen van feitelijke veroudering.
Niveau 3	Redelijk	Het verouderingsproces is over vrijwel de gehele linie duidelijk op gang gekomen.
Niveau 4	Matig	Het verouderingsproces heeft het bouwdeel duidelijk in zijn greep.
Niveau 5	Slecht	Het verouderingsproces is min of meer onomkeerbaar geworden.
Niveau 6	Zeer slecht	Een zodanig slechte toestand dat dit niet meer te classificeren valt onder conditie 5.

Om een goed en veilig gebouw te kunnen bieden is ervoor gekozen om de gemeentelijke gebouwen in onderhoudsniveau 3 te houden/krijgen. Uitzondering hierop is het gemeentehuis en de gemeentewerf. Hiervoor is onderhoudsniveau 2 aangehouden.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

 Kwaliteit

 Geld

Voor het onderhoud van gebouwen is € 400.000 beschikbaar.

Onderhouden groen.

Beleidskader

- Groenbeleid 2009.
- Speelruimtebeleid 2009.
- Collegeprogramma 2018-2022 'Samen investeren in Berkelland'.

Het Groenbeleid en het Speelruimtebeleid zijn beide meer dan 10 jaar oud en zijn aan vernieuwing toe. De bedoeling is om het nieuwe beleid in samenspraak met inwoners vorm te geven. Daarbij gebruiken we de uitgangspunten in het collegeprogramma 2018-2022. Dit zijn:

- Inwoners krijgen meer ruimte om zelf initiatieven te nemen. Ook kijken we naar de signalen vanuit de samenleving om prioriteiten te stellen.
- Meer ecologisch groenbeheer ten behoeve van een grotere biodiversiteit. Waar mogelijk kleurrijke zaadmengsels inzaaien.
- Groene en blauwe parels realiseren, dit zijn aantrekkelijke plekken in de kernen.
- We willen de kwaliteit van het groenonderhoud verbeteren.
- Het groen moet duurzaam, schoon en kleurrijk zijn.
- Het groen moet meer uitnodigen om te bewegen, voor jong en oud.

Voor deze verbeteringen van het groen is een budget van € 1,5 miljoen beschikbaar binnen de collegeperiode tot 2022.

Hoe is de staat van het onderdeel groen

De staat is wisselend: over het algemeen is de staat van het groen redelijk tot goed, maar er zijn ook diverse locaties die verouderd zijn. Dit gaat zowel om groen- als speelvoorzieningen.

Voor veel locaties is er in Berkelland een onderhoudsniveau C (matig) vastgesteld. Doorgaande wegen en centra hebben een streefniveau B. De niveaus voor groenonderhoud zijn landelijk ingedeeld in A+ (zeer hoog) tot en met D (zeer laag). De streefniveaus in het openbaar groen in Berkelland worden doorgaans in de praktijk ook behaald.

Voor bomenonderhoud en bestrijding eikenprocessierups en bestrijding invasieve soorten is er extra budget beschikbaar zodat deze onderdelen op het gestreefde niveau onderhouden kunnen worden.

Het budget voor dit onderdeel voor 2020 is € 1.067.415 (exclusief loonkosten en kapitaallasten).

Daarnaast is er nog Investeren in Berkelland van 4 x € 375.000 voor de periode van 4 jaar vanuit het collegeprogramma. Vanuit dit budget wordt geïnvesteerd op basis van de bovenstaande uitgangspunten.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

Tijd

Geld

Voor het onderhoud van groen is € 2.935.000 beschikbaar. Door veranderingen in onder andere de organisatie was er in de loop van het jaar onduidelijkheid over de stand van zaken van de verschillende budgetten. Herschikking moet dit grotendeels verhelpen.

Onderhouden van riolering

Beleidskader

Met het Watertakenplan geven wij invulling aan de wettelijke zorgplichten vanuit de Wet milieubeheer en de Waterwet en de planverplichting voor het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP).

Gedurende de planperiode maken wij een stap in het toepassen van risico gestuurd beheer. Bij risico gestuurd beheer wordt afgestapt van een louter cyclisch beheer. Wij reinigen, inspecteren, renoveren of vervangen dan niet meer alleen, omdat het zoveel jaar geleden is gedaan, maar kijken naar de noodzaak.

Dit is terug te lezen in de Watervisie 2030 en het Watertakenplan 2019 tot en met 2023 en de memo investeringen.

Hoe is de staat van het onderdeel (wegen/riolering/water/groen/gebouwen)

Wij beheren de riolering conform landelijke richtlijnen en wettelijke kaders. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Kwaliteit

In 2018 zijn zowel de watervisie als het watertakenplan voor de komende jaren vastgesteld. De watervisie is samen met het Waterschap Rijn en IJssel opgesteld. Het watertakenplan is de gemeentelijke uitwerking van de watervisie.

Tijd

Geld

Voor het onderhoud en beheer van riolering is € 5.225.474 beschikbaar.

Onderhouden van wegen.

Beleidskader

Met de raad is afgesproken om voor de onderhoudskwaliteit van de wegen het scenario 'overwegend laag' te hanteren. Zie hieronder.

Gebruiksfunctie	Centrum- gebied	Wijkontsluiting wegen	Woon- straten	Industrie- wegen	Ontsluitings- wegen buiten de kom	Overige wegen buiten de kom
Asfalt						
Rijbaan	Basis	Basis	Laag	Laag	Basis	Laag
Fietspaden	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog
Voetpaden	Basis	Basis	Laag	Laag	Basis	Laag
Overige	Basis	Basis	Laag	Laag	Basis	Laag
Elementen						
Rijbaan	Basis	Basis	Laag	Laag	Basis	Laag
Fietspaden	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog
Voetpaden	Basis	Basis	Laag	Laag	Basis	Laag
Overige	Basis	Basis	Laag	Laag	Basis	Laag

Op basis van de in 2015 uitgevoerde herijking heeft het college besloten om vast te houden aan het in 2006 gekozen scenario 'overwegend laag' en het bestaande onderhoudsbudget te handhaven. De raad is hierover toen geïnformeerd en heeft via een motie het college opgedragen om vanaf 2016 gedurende een periode van 4 jaar jaarlijks een bedrag van € 250.000 ten laste van de egaliseringsreserve toe te voegen aan het beschikbare onderhoudsbudget. Hiermee is jaarlijks tot en met 2019 een budget voor onderhoud wegen beschikbaar van € 1.452.500. Elke 2 jaar worden alle wegen binnen de gemeente conform de CROW-systematiek geïnspecteerd. Op basis daarvan worden jaarlijks onderhoudsplanningen gemaakt en uitgevoerd. De afspraak is om elke 5 jaar een herijking uit te voeren. De in 2015 uitgevoerde herijking is bijgevoegd.

Hoe is de staat van het onderdeel wegen

Huidige kwaliteit areaal in rapportcijfers op basis van

(inspectie 2019 buiten bebouwde kom)

(inspectie 2017 binnen bebouwde kom)

Gebruiks- functie	Centrum- gebied	Wijkont- sluiting wegen	Woon- straten	Industrie- wegen	Ontsluitings- wegen buiten de kom	Overige wegen buiten de kom
Asfalt						
Rijbaan	OK	Te laag	OK	Te hoog	Te hoog	OK
Fietspaden	OK	Te laag	Te laag	Te laag	Te laag	OK
Voetpaden	Niet van toepassing	Te laag	OK	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing
Overige	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Te hoog	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing
Elementen						
Rijbaan	OK	Te hoog	Te hoog	Te hoog	Te laag	OK
Fietspaden	Niet van toepassing	Te laag	Te laag	OK	Niet van toepassing	Niet van toepassing
Voetpaden	Te hoog	Te laag	Te hoog	Te hoog	Niet van toepassing	Niet van toepassing
Overige	OK	OK	Te hoog	Te hoog	Niet van toepassing	OK

Wat opvalt is dat de fietspaden over bijna de hele linie lager scoren dan is afgesproken. Hier gaan we in 2020 extra onderhoudsmaatregelen op inzetten. Ook scoren de in asfalt uitgevoerde wijkontsluitingswegen binnen de bebouwde kom lager dan is afgesproken. Een aantal van deze wegen zijn in 2018 en 2019 van een nieuwe asfaltdeklaag voorzien. Wij verwachten dat dit binnen de nu lopende weginspectie (najaar 2019) resulteert in een kwaliteitsniveau zoals afgesproken (basis).

Hoeveel budget is noodzakelijk

Op basis van de in 2015 uitgevoerde herijking is in theorie jaarlijks een bedrag nodig van € 1,89 miljoen om het volgens scenario 3 (overwegend laag) afgesproken kwaliteitsniveau te handhaven.

Hoeveel budget is beschikbaar

Structureel is er binnen de begroting een bedrag van € 1.234.500 beschikbaar voor het uitvoeren van onderhoud aan de verharde wegen. Ten opzichte van de in 2015 uitgevoerde herijking zou dit een structureel tekort van € 655.500 opleveren. In de praktijk zien we dat het kwaliteitsniveau overeenkomt met het

afgesproken niveau. Hebben we in enig jaar toch meer budget nodig dan onttrekken we de extra lasten aan de reserve wegen. Daarnaast is er binnen deze coalitieperiode van 4 jaar een eenmalig impulsbudget beschikbaar van € 2 miljoen voor de wegen in het buitengebied. Op basis van bovenstaande is er in de begroting 2020 geen extra budget nodig om de gemaakte afspraken te realiseren.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

PARAGRAAF RESERVES

Wat speelt er?

In november 2019 is de nota Reserves en voorzieningen vastgesteld. Met het vaststellen van deze nota heeft ook een herschikking van de reserves plaatsgevonden. De herschikking vindt u terug in de staat van reserves van deze jaarrekening.

Overzicht reserves

Bedragen x € 1.000	Stand 1-1-2019	Bestemming resultaat	Toevoegingen	Onttrekkingen	Vermindering door afschrijving	Stand 31-12-2019
Algemene reserve	37.581	-1.197	10.744	25.630	1	21.497
Bestuurlijke claims	9.320		29.459	3.028		35.751
Egalisatiereserve afval	2.594		0	53		2.541
Egalisatiereserve investeringen	7.880		0	0	62	7.818
Algemene reserve bouwgrond-exploitatie	3.697	-478	0	0		3.219
Inkomensreserves	5.643		0	5.643		0
Onderhoud wegen	6.000		0	5.313		687
Onderwijshuisvesting	6.966		2	60	11	6.897
Herstructurering	6.401		0	2.500		3.901
Nadelen decentralisaties	7.863		0	2.495		5.368
Hameland	2.090		0	2.090		0
Totaal	96.036	-1.675	40.205	46.812	74	87.680

Algemene reserve

Algemene reserve	
Doel	Buffer voor het opvangen van nadelen
Plafond	Niet van toepassing
Vulling	Resultaatbestemming
Stand 1 januari	37.581
Toevoegingen	10.744
Resultaat begroting	11
Overboeking inkomensreserve	5.643
Overboeking reserve wegen	3.000
Overboeking reserve Hameland	2.090
Onttrekkingen	26.828
Bestemming resultaat 2018	1.197
Resultaat bestuursrapportage	198
Slotwijziging	932
Overheveling transitie woningmarkt	5.000
Overheveling energietransitie	2.000
Overheveling gemeente als voorbeeld	5.000
Overheveling vitale centra	4.000
Overheveling Wijk- en kerngericht werken	2.500
Overheveling groenonderhoud en klimaat	1.500
Lagere lasten inwoners	4.500
Dekking kapitaallasten	1
Stand 31 december	21.497

Bestuurlijke claims

Bestuurlijke claims	
Doel	Het dekken van projecten waarover een bestuurlijk besluit is genomen.
Plafond	Niet van toepassing
Vulling	Uitname uit andere reserves voor projecten
Stand 1 januari	9.320
Toevoegingen	29.459
Restant sloopbonus	9
ICT (Berap)	450
Overheveling transitie woningmarkt	5.000
Overheveling energietransitie	2.000
Overheveling gemeente als voorbeeld	5.000
Overheveling vitale centra	4.000
Overheveling Wijk- en kerngericht werken	2.500
Overheveling groenonderhoud en klimaat	1.500
Overheveling lagere lasten inwoners	4.500
Overheveling Asbestfonds	1.000
Overheveling Sloopfonds buitengebied	500
Overheveling Sloopfonds	1.000
Overheveling Kwaliteit wegen buitengebied	2.000
Onttrekkingen	3.028
Vervolgprojecte Beltrum	47
Schadeloosstelling Grolseweg	405
Ontwikkeling wijken en buurten	132
Ondernemersbegeleiding	94
Leader	13
Breedband buitengebied	10
Lastenverlichting burger	1.226
EUP	463
Samen denken Samen doen	476
Democratische vernieuwing	10
75 jaar vrijheid	35
Veranderbudget	58
Omgevingswet	51
Rekenkamer commissie	8
Stand 31 december	35.751

Egalisatiereserve afval

Egalisatiereserve afval	
Doel	Het egaliseren van het tarief voor afvalverwijdering en – verwerking door overschotten en tekorten te verrekenen met deze reserve
Plafond	1000000+595000
Vulling	Resultaatbestemming afval
Stand 1 januari	2.594
Toevoegingen	0
Onttrekkingen	53
Resultaat afval	53
Teruggaaf ASH	
Stand 31 december	2.541

Egalisatiereserve investeringen

Egalisatiereserve investeringen	
Doel	Het dekken van kapitaallasten van investeringen
Plafond	Niet van toepassing
Vulling	Bijdrage uit andere reserves ter dekking kapitaallasten
Stand 1 januari	7.880
Toevoegingen	0
Onttrekkingen	62
Dekking kapitaallasten	62
Dekking incidentele kapitaallasten	
Stand 31 december	7.818

Egalisatiereserve bouwgrondexploitaties

Algemene reserve bouwgrondexploitatie	
Doel	Het opvangen van verliezen van de bouwgrondexploitatie
Plafond	Niet van toepassing
Vulling	Resultaatbestemming bouwgrondexploitaties
Stand 1 januari	3.697
Toevoegingen	0
Onttrekkingen	478
Resultaat 2018	478
Stand 31 december	3.219

Inkomensreserve

Inkomensreserve		
Doel	Het genereren van rente die kan worden gebruikt als dekkingsmiddel in de exploitatie en het genereren van rente op het Legaat Planten dat vijfjaarlijks wordt uitgekeerd	
Plafond	Niet van toepassing	
Vulling	Resultaatbestemming	
Stand 1 januari		5.643
Toevoegingen		0
Onttrekkingen		5.643
Overheveling naar Algemene reserve		5.643
Stand 31 december		0

Onderwijshuisvesting

Onderwijshuisvesting		
Doel	Het realiseren van investeringen in onderhoud van scholen en het afboeken van boekwaarden in combinatie met sloopkosten van schoolgebouwen	
Plafond	7.000.000	
Vulling	Resultaatbestemming	
Stand 1 januari		6.966
Toevoegingen		2
Onderwijsvisie en krimp		2
Onttrekkingen		71
Vorbereiding Simmelink		11
Vorbereiding Staring		54
Integraal Huisvestingsplan		6
Stand 31 december		6.897

Wegen

Onderhoud wegen		
Doel	Het onderhoud van wegen als aanvulling op het budget in de begroting	
Plafond	1.000.000	
Vulling	Resultaatbestemming	
Stand 1 januari		6.000
Toevoegingen		0
Onttrekkingen		5.313
Overheveling Naar bestuurlijke claims		2.000
Overheveling naar algemene reserve		3.000
Resultaat wegen		313
Stand 31 december		687

Herstructurering

Herstructurering		
Doel	Dekken van kosten die voortkomen uit herstructurering van ((bouw)grond)locaties daar waar woningbouw niet meer mogelijk of gewenst is	
Plafond		4.000.000
Vulling	Resultaat bestemming	
Stand 1 januari		6.401
Toevoegingen		0
Onttrekkingen		2.500
Overheveling naar Bestuurlijke claims		2.500
Stand 31 december		3.901

Nadelen decentralisaties

Nadelen decentralisaties		
Doel	Het opvangen van nadelen van de decentralisaties	
Plafond	Niet van toepassing	
Vulling	Resultaat bestemming	
Stand 1 januari		7.863
Toevoegingen		0
Onttrekkingen		2.495
Dekking tekort		2.373
Dekking combinatiefunctionarissen		122
Stand 31 december		5.368

Hameland

Nadelen decentralisaties		
Doel	Het opvangen van de kosten voor de ontmanteling van Hameland	
Plafond	Niet van toepassing	
Vulling	Raadsbesluit	
Stand 1 januari		2.090
Toevoegingen		0
Onttrekkingen		2.090
Overheveling naar Algemene reserve		2.090
Stand 31 december		0

Kaders die de raad heeft vastgesteld

Raadsbesluiten

Nota Reserves en Voorzieningen

JAARREKENING

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft. Indien er sprake is van her-rubricering dan is hier melding van gemaakt in de toelichting en zijn de vergelijkende cijfers aangepast.

Er is een nieuwe financiële verordening vastgesteld waarin onder andere de volgende wijzigingen zijn doorgevoerd:

- * start afschrijving na jaar ingebruikname (vanaf 2018)
- * investeringen kleiner dan € 20.000 niet activeren (stelselwijziging)
- * vast rentepercentage bij individuele investeringen verwijderen
- * verschil gemaakt in rubricering economisch en maatschappelijk nut

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarden.

De baten en lasten worden toegekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden als last genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Balans

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in maximaal 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan na het jaar van ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief. Kosten van disagio worden niet geactiveerd.

Activa van derden zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met de afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven maximaal gelijk aan de afschrijvingsduur van de activa die door de betreffende derden wordt gehanteerd.

Materiële vaste activa met een economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Investeringsbijdragen worden na het jaar van ingebruikneming lineair afgeschreven over de verwachte gebruiksduur. Op grondbezit, niet zijnde sportvelden, met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

Ingevolge de financiële verordening schrijven we lineair af. Bij wijzigingen in de gehanteerde afschrijvingstermijnen blijven de termijnen voor in het verleden gepleegde investeringen intact voor zover niet anders wordt besloten. Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan twintigduizend euro worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatstgenoemden worden altijd geactiveerd.

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs. De percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen. Investeringsbijdragen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut worden geactiveerd en lineair afgeschreven.

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, dan wel lagere marktwaarde.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen uitgezette gelden zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ('kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen' in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Flottende activa

Vorraden

De als 'onderhanden werken' opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Rekening houden met de 'Percentage of Completion'. Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Eventuele voorziening voor oninbaarheid wordt in mindering gebracht op de vorderingen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Reserves

Naast de algemene reserve zijn er diverse reserves gevormd die voor een specifiek doel bestemd zijn. Het muteren van reserves vindt plaats op aangeven van de raad. Alle mutaties op reserves lopen via het taakveld mutaties reserves.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorzienbare verlies.

De pensioenverplichting voor de wethouders is echter op contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd."

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van langer dan één jaar.

Flottende passiva

De flottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Waarborgen en garanties

Van de leningen waar de gemeente borg of garant voor staat, is het totaalbedrag van de geborgde of gegarandeerde schuldrestanten per einde jaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Balans per 31 december 2019	ACTIVA	Ultimo 2019	Ultimo 2018
Vaste activa			
<i>Immateriële vaste activa</i>		185	4
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio			
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	182	4	
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	3		
<i>Materiële vaste activa</i>		100.043	98.079
In erfpacht uitgegeven gronden	68	70	
Investerings met economisch nut	42.470	43.341	
Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	32.484	31.981	
Investerings in openbare ruimte met maatschappelijk nut	25.021	22.688	
<i>Financiële vaste activa</i>		48.072	46.955
Kapitaalverstrekking aan:			
<i>Deelnemingen</i>	735	735	
<i>Gemeenschappelijke regelingen</i>	72	72	
<i>Overige verbonden partijen</i>	5.933	5.142	
Leningen aan:			
<i>Openbare lichamen art. 1a wet fido</i>	5.213	6.203	
<i>Woningbouwcorporaties</i>			
<i>Deelnemingen</i>	20.012	20.012	
<i>Overige verbonden partijen</i>	7.661	5.151	
Overige langlopende leningen	8.446	9.640	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist > 1 jaar			
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier > 1 jaar			
Overige uitzettingen > 1 jaar			
Totaal vaste activa		148.300	145.038
Vlottende activa			
<i>Voorraden</i>		2.796	2.855
Grond- en Hulpstoffen			
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	4.325	4.554	
Gereed product en handelsgoederen	-1.528	-1.700	
Vooruitbetalingen			
<i>Uitzettingen < 1 jaar</i>		17.862	18.557
Vorderingen op openbare lichamen	8.628	6.161	
Verstekte kasgeldleningen aan openbare lichamen art.1a wet fido			
Overige verstekte kasgeldleningen			
Uitzettingen in 's Rijks schatkist < 1 jaar	3.434	4.739	
Rekening-courantverhouding met het Rijk			
Rekening-courantverhouding met niet-financiële instellingen	4.970	5.810	
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier < 1 jaar			
Overige vorderingen	830	1.846	
Overige uitzettingen < 1 jaar			
<i>Liquide middelen</i>		862	691
Kas- en Banksaldi	862	691	

<i>Overlopende activa</i>	8.337	9.869
Nog te ontvangen voorschotbedragen door voorfinanciering met specifiek bestedingsdoel van:		
<i>Europese overheidslichamen</i>		
<i>Het Rijk</i>	758	258
<i>Overige Nederlandse overheidslichamen</i>	1.962	226
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	5.617	9.385
Totaal vlottende activa	29.857	31.971
Totaal generaal	178.157	177.010

Recht op verliescompensatie krachtens de wet op de Vennootschapsbelasting 1969

nvt

nvt

PASSIVA	Ultimo 2019	Ultimo 2018
Vaste passiva		
<i>Eigen vermogen</i>	94.647	94.362
Algemene reserve	21.497	37.581
Bestemmingsreserves	66.182	58.455
Gerealiseerd resultaat	6.969	-1.675
<i>Voorzieningen</i>	11.057	12.385
Voorziening voor verplichtingen en verliezen	5.1.97	5.082
Voorziening voor risico's		
Voorziening voor het gelijkmatig verdelen van lasten		
Voorziening voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven	5.860	7.303
<i>Vaste schulden > 1 jaar</i>	43.954	46.702
Obligatieleningen		
Onderhandse leningen van:		
<i>Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen</i>		
<i>Binnenlandse banken en overige financiële instellingen</i>	43.954	46.702
<i>Binnenlandse bedrijven</i>		
<i>Openbare lichamen als bedoeld in art.1a wet fido</i>		
<i>Overige binnenlandse sectoren</i>		
<i>Buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren</i>		
Door derden belegde gelden		
Waarborgsommen		
vooruitontvangen bedragen > 1 jaar		
Totaal vaste passiva	149.659	153.448
Vlottende Passiva		
<i>Netto vlottende schulden < 1 jaar</i>	16.467	9.234
Kasgeldleningen bij openbare lichamen art. 1a wet fido		
Overige kasgeldleningen	11.700	6.400
Banksaldi	1.015	

Overige schulden	3.752	2.834
<i>Overlopende passiva</i>	<i>12.031</i>	<i>14.329</i>
Verplichtingen die in een volgend jaar tot betaling komen	6.437	6.902
Ontvangen voorschotten voor uitkeringen met specifiek bestedingsdoel van:		
<i>Europese overheidslichamen</i>		
<i>Het Rijk</i>	828	374
<i>Overige Nederlandse overheidslichamen</i>	2.106	1.224
<i>Overige vooruitontvangen bedragen voor volgend begrotingsjaar</i>	2.660	5.829
Totaal vlottende passiva	28.498	23.563
Totaal generaal	178.157	177.010

Gewaarborgde geldleningen

70.504

69.275

Toelichting op de balans

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

(Bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 1-1-2019
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	182	4
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	3	-
Totaal	185	4

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2019:

(Bedragen X € 1.000)

	Boekwaarde 1-1-2019	Correctie beginbalans	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen derden / Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2019
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio							
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	4	65	119		5		182
Bijdragen aan activa in eigendom van derden			3				3
Totaal	4	65	122		5		185

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

(Bedragen X € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde per 1-1-2019
In erfpacht uitgegeven gronden	68	70
Investerings met een economisch nut	42.470	43.341
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	32.484	31.980
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	25.021	22.688
Totaal	100.043	98.079

De volgende herrubriceringen op de beginbalans zijn doorgevoerd:

€ 65.000 van overige Materiële vaste activa met economisch nut naar kosten onderzoek en ontwikkeling (IVA)

€ 192.000 van bedrijfsgebouwen economisch nut naar overige langlopende leningen

€ 331.000 van grond, weg en waterbouwk. Werken maatschappelijk nut naar economisch nut dekking door heffing

€ 32.000 van strategische gronden (grond en hulpstoffen) naar strategische gronden (voormalig NIEGG)

De volgende stelselwijziging is doorgevoerd (zie opmerking grondslagen): investeringen kleiner dan € 20.000,= niet activeren

Financiële gevolgen van deze wijziging: Dit geeft een last van € 596.000 via een verlaging van de stelpost ICT-investeringen (€ 74.000) en een lagere dotatie voorziening riolering (€ 80.000) geeft deze stelselwijziging per saldo een negatief resultaat van € 442.000

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de erfpachtgronden weer:

(Bedragen X € 1.000)

	BW 1-1-2019	Vermeer- deringen	Verminder- ingen	Desinves- teringen	Af- schrijvingen	Bijdragen derden /Af- waarderingen	Boekwaarde 31-12-2019
Erfpachtgronden	70		2				68
Totaal	70		2				68

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer:

(Bedragen X € 1.000)

	Boekwaarde 1-1-2019	Correctie Beginbal.	Vermeerde- ringen	Verminder- ingen	Desinves- teringen	Af- schrijvingen	Bijdragen derden /Af- waarderingen	Boekwaarde 31-12-2019
Gronden en terreinen	4.553		280			24		4.808
Gronden en terreinen, Dekking d.m.v. heffingen	78					5		73
Woonruimten	239		46					285
Woonruimten, Dekking d.m.v. heffingen	3					3		0
Gebouwen	31.882	-192	381	67		1.238		30.768
Gebouwen, Dekking d.m.v. heffingen	4					2		2
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	11		5					16
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken, Dekking d.m.v. heffing	31.686	331	2.005	584		1.628		31.810
Vervoermiddelen	1.238		219			200	8	1.248
Machines, apparaten en installaties	3.301		283			576		3.008
Machines, apparaten en installaties, Dekking d.m.v. heffing	13					3		10
Overige materiële vaste activa	856	-65	613	18		310		1.077
Overige materiële vaste activa, Dekking d.m.v. heffing	198		419			27		589
Strategische gronden (voorm. NIEGG)	884	32						916
Strategische gronden (voorm. Grond en hulpstoffen)	376	-32						344
-	75.321	75	4.251	669		4.016	8	74.954

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut had het volgende verloop:

(Bedragen X € 1.000)

	BW 1-2019	Correctie Begingbal.	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Desinves- teringen	Af- schrijvingen	Bijdragen derden /Af- waarderingen	BW 31-12-2019
Gronden en terreinen								
Gebouwen								
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	22.616	-331	3.340	-286		916		24.996
Machines, apparaten en installaties	7					0		6
Ov. materiële vaste activa	65					46		19
Totaal	22.688	-331	3.340	-286		962		25.021

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2019 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

(Bedragen X € 1.000)

	BW 1-1- 2019	Correctie Beginbalans	Investeringen	Desinves- teringen	Aflossing- en/ Af- schrijvingen	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2019
Kapitaalverstrekkingen aan:							
Deelnemingen	735						735
Gemeenschappelijke regelingen	72						72
Overige verbonden partijen	5.142		4.607		3.816		5.933
	5.949		4.607		3.816		6.740
Leningen aan:							
Openbare lichamen (art. 1 fido)	6.203				990		5.213
Woningbouwcorporaties							
Deelnemingen	20.012						20.012
Overige verbonden partijen	5.151		3.277		767		7.661
	31.366		3.277		1.758		32.886
Overige langlopende leningen							
Overige langlopende leningen	9.640	192	11		1.397		8.446
Uitzettingen in schatkist > 1 jaar							
Uitzettingen Ned. Schuldpapier > 1 jaar							
Overige uitzettingen met looptijd > 1 jaar							
	9.640	192	11		1.397		8.446
Totaal	46.955	192	7.895		6.970		48.072

Kapitaalverstrekkingen aan:

De investeringen en aflossingen verantwoord onder kapitaalverstrekking aan overige verbonden partijen betreft de rekeningcourant positie bij de Svn voor verschillende regelingen

Leningen aan:

De aflossing onder openbare lichamen (art 1 fido) heeft betrekking op de lening van de V.N.O.G. Onder overige verbonden partijen is het bedrag vermeld dat bij de deelnemers van de Svn leningen uitstaat.

Overige langlopende leningen:

De aflossing verantwoord onder de overige langlopende leningen heeft voornamelijk betrekking op leningen aan het personeel inzake de woningfinanciering.

Vlottende Activa

Vorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

(Bedragen X € 1.000)

	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 1-1-2019
Grond- en hulpstoffen		
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	4.987	5.286
Voorziening voor mogelijk verliesgevend exploitaties	-663	-732
Voorziening waardering voorraden	-1.528	-1.721
Gereed product en handelsgoederen		22
Vooruitbetalingen		
Totaal	2.796	2.855

Voorziening naar aanleiding van demografische ontwikkelingen.

De gemeente Berkelland heeft zich ten doel gesteld om in de jaren 2010 tot 2025 maximaal 635 woningen toe te laten voegen aan de woningvoorraad. In 2015 is de Regionale Woonagenda voor de periode 2015-2025 vastgesteld. Daarbij is ingezet op 10% verlaging van het aantal woningen tot 570. Dit heeft afgelopen jaren gevolgen gehad voor de keuzes in de woningbouwprogramma's en daarvoor geschikte locaties. In december 2016 is de Lokale woonagenda vastgesteld. In lijn met deze kaders zijn voor de vier grote kernen Structuurvisies Wonen 2017-2025 vastgesteld waarin de gewenste ontwikkeling van nieuwbouwlocaties is opgenomen. Om tot een verantwoorde afweging en prioritering van plannen te komen hebben de gemeenten in de regio in 2019 kwalitatieve toetsingscriteria voor woningbouw vastgesteld. Deze criteria geven ruimte aan (extra) nieuwbouw ten opzichte van de eerdere uitgangspunten, mits het plan bijdraagt aan het oplossen van de mismatch in de bestaande voorraad. Het accent ligt daarbij op: behoefte, transformatie en inbreiding. Ook bestaande plannen zullen worden herbeoordeeld aan de hand van de geactualiseerde regionale en lokale criteria.

Op welke wijze en voor welke plannen deze afwegingen effect zullen hebben is op dit moment niet volledig uitgekristalliseerd. Gemeentelijke plannen waarvan de uitvoering door de demografische ontwikkelingen onzeker is, zullen moeten worden afgewaardeerd. Daarvoor is in 2010 een voorziening gevormd van 5 miljoen euro. Eind 2019 bedraagt deze voorziening nog € 1.528.151.

Eventuele schadeclaims die ontstaan doordat particuliere ontwikkelaars minder woningen kunnen bouwen zijn niet in deze voorziening meegenomen. De hoogte van de claims is afhankelijk van de planstatus, de onderhandelingsresultaten, uitkomsten van juridische procedures en mogelijke compensatie door hogere overheden. Deze claims vormen een risico. In de paragraaf Grondbeleid is dit aspect onder Overige risico's benoemd.

Verloop boekwaarde onderhanden werk (bedragen in € 1.000)

De boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie bedroeg per 31 december 2019 € 4.987.113. Van het verloop in 2019 is het volgende overzicht te geven:

	Boekwaarde 01-01-2019	Uitgaven	Inkomsten	Resultaat-neming (winst = -)	Boekwaarde 31-12-2019	Voorziening 31-12-2019	Balans per 31-12-2019 (BW - Vz)
<i>Bedrijventerreinen</i>							
<i>Overberkel 4 Borculo</i>						113	-113
<i>Kieft 4 Eibergen</i>	2.605	71	303	33	2.339		2.339
<i>Everskamp Ruurlo</i>	1.594	43	98		1.539	450	1.089
<i>Woongebieden</i>							
<i>de Garver Haarlo</i>	-37	-1		-7	-31		-31
<i>Voormalige school Gelselaar</i>	29	1		28	1		1

Schollenkamp Borculo							
Zwilbroekseweg / Rekkenseweg Eibergen	120	6	335	-46	-163		-163
Hofrichter Eibergen	-15			-243	228		228
KTV Eibergen	-247	-3	45	79	-374		-374
Vonderman Noordijk	176	4		24	156		156
Olland Rietmolen	84	9	114	-154	133		133
Hondelinkweg Neede	247	27	431	-363	206		206
ABCTA terrein Beltrum	-304	334	106	40	-115		-115
De Mölle Haarlo	-40	-1			-41		-41
De Heuver Gelselaar	442	17			459	100	359
Leusinksbrink Ruurlo	632	93	91		634		634
Het Nieuwe Jena		14			14		14
Totaal Onderhanden Werk	5.286	615	1.523	-609	4.987	663	4.324

Boekwaarde per 31 december 2019 na verwerking resultaat

Raming nog te maken kosten ¹

Raming nog te verwachten opbrengsten

Verwacht eindresultaat exploitatie (-/- is voordelig)

4.987
3.792
9.827
-1.048

¹: Dit betreft de raming van kosten exclusief de rentelast over de verwerking van het resultaat 2019. Dit effect wordt bij het Meerjarenperspectief grondexploitaties 2020 meegenomen.

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

(Bedragen X € 1.000)

	Boekwaarde per 31-12- 2019	Boekwaarde per 1-1-2019
Vorderingen op openbare lichamen	8.628	6.161
Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen		
Overige verstrekte kasgeldleningen		
Uitzettingen in 's Rijks schatkist < 1 jaar	3.434	4.739
Rekening-courantverhouding met het Rijk		
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	4.970	5.810
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier < 1jaar		
Overige vorderingen	830	1.846
Overige uitzettingen (Schatkistbankieren)		
Totaal	17.862	18.557

De vorderingen op openbare lichamen zijn ultimo 2019 gestegen ten opzichte van 2018. Dit heeft te maken met een hogere vordering met betrekking tot het btw-compensatiefonds. De uitzettingen in 's Rijks schatkist < 1 jaar is lager. In 2019 is er geen geld geleend aan decentrale overheden. De overige vorderingen zijn gedaald

De mutaties in Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen hebben geheel betrekking op Exploitatiemaatschappij Leusinkbrink BV. Wij zijn van mening dat er een reëel risico bestaat dat deze vordering in rekening courant op een particuliere ontwikkelaar niet (geheel) door deze vennootschap of haar aandeelhouders kan worden voldaan. De vennootschap moet haar verplichtingen aflossen uit de verkoop van kavels. Deze vertegenwoordigen eind 2018 een boekwaarde binnen de vennootschap van € 6.128.012. Als gevolg van een aantal kavelverkoop in 2019 zal deze boekwaarde eind 2019 circa € 1 miljoen lager zijn. De vordering van de gemeente op de ontwikkelaar uit hoofde van financiering bedraagt per 31 december 2019 € 4.970.372. Hiertegenover staat een gelijke verplichting van de gemeente jegens de BNG.

Wij plaatsen vraagtekens bij de afzetprognoses voor woningbouwkavels en de planologische haalbaarheid van nog te ontwikkelen plandelen. Wij beschikken niet over woningmarktcijfers die de toegepaste waardering door de vennootschap onderbouwen. Op basis van de vastgestelde Structuurvisie Wonen Ruurlo 2017-2025 houden we rekening met een beperking van het aantal te bebouwen woningbouwkavels. De ontwikkelaar heeft naar aanleiding daarvan een juridische procedure in gang gezet om enerzijds onverkorte nakoming van de overeenkomst uit 2001 te bepleiten en anderzijds schade te claimen. De rechtbank heeft in haar vonnis van 17 oktober 2018 de eisen van de ontwikkelaar afgewezen voor de plandelen Zuid en Noord en niet ontvankelijk verklaard voor de fase Zoomgebied en Zone Enkeerdlaan. De ontwikkelaar heeft hiertegen hoger beroep ingesteld. De gemeente onderzoekt in het kader van de Laddertoets voor duurzame verstedelijking hoe de behoefte aan nieuwbouw van woningen zich zowel kwantitatief als kwalitatief zou moeten vertalen in haalbare bestemmingsplannen en een daarop gebaseerde realistische begroting. Ondanks tekenen van een voorzichtig herstel op de woningmarkt blijft het perspectief voor de langere termijn zorgelijk vanwege het wegvallen van de regionale vraag door een daling van het aantal huishoudens.

Voor het gemeentelijk aandeel in het risico zijn of worden de nodige maatregelen getroffen. Zo is binnen de gevormde voorziening voor demografische ontwikkelingen rekening gehouden met een verlies op de exploitatie van bouwgronden die in het bezit van de gemeente zijn. Ook is als onderdeel van de verantwoording over de gemeentelijke grondexploitatie een inschatting van de risico's en het weerstandvermogen gemaakt. Op basis van de goedkeurende accountantsverklaring, die door Crop registeraccountants op 24 juli 2018 bij de jaarrekening 2017 van de vennootschap is afgegeven, achten wij een afwaardering van onze vordering op de vennootschap - voor haar aandeel in het risico en aanvullend op al getroffen voorzieningen - op dit moment niet aan de orde.

Drempelbedrag Schatkistbankieren

Volgens artikel 52c van het BBV moet worden vermeld wat het drempelbedrag is voor het begrotingsjaar en het bedrag dat per kwartaal buiten 's Rijks schatkist is aangehouden. Dit is verwerkt in het overzicht hieronder.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (Bedragen X € 1.000)					
Verslagjaar 2019					
(1)	Drempelbedrag	873,8			
		Kw. 1	Kw. 2	Kw. 3	Kw. 4
(2)	Kwartaalcijfers op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden	22	39	36	21
(3a) = (1)>(2)	Ruimte onder het drempelbedrag	852	835	838	853

(3b) = (2)>(1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	116.503			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan 500 miljoen euro	116.503			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de 500 miljoen euro niet te boven gaat	0			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van € 250.000	Drempelbedrag	874			
(2) Berekening kwartaalcijfers op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kw. 1	Kw. 2	Kw. 3	Kw. 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	1.948	3.527	3.329	1.914
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a)/(5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden	22	39	36	21

Liquide middelen

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

(Bedragen X € 1.000)

	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 1-1-2019
Kassaldi	2	2
Banksaldi	860	689
Totaal	862	691

Overlopende activa

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

(Bedragen X € 1.000)

	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 1-1-2019
Nog te ontvangen bedragen EU		
Nog te ontvangen bedragen van het Rijk	758	258
Nog te ontvangen overige overheid	1.962	226
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	5.617	9.385
	8.337	9.869

Reserves

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen Eigen Vermogen bestaat uit de volgende posten:

(Bedragen X € 1.000)

	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 1-1-2019
Algemene reserve	21.497	37.581
Bestemmingsreserves:		
Bestemmingsreserves voor egalisatie van tarieven	2.541	2.594
Overige bestemmingsreserves	63.641	55.860
Gerealiseerde resultaat	6.969	-1.675
Totaal	94.647	94.361

Het verloop wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven.

(Bedragen x € 1.000)

	Saldo 1-1-2019	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat	Ver-mindering ter dekking afschrijving	Saldo 31-12-2019
Algemene reserve	37.581	9.547	25.630		1	21.497
Bestuurlijke claims	9.320	29.459	3.028			35.750
Egalisatiereserve Afval	2.594		53			2.541
Egalisatiereserve investeringen	7.880				62	7.818
Algemene reserve bouwgrond-exploitatie	3.697	-478				3.219
Inkomensreserves	5.643		5.643			0
Onderhoud wegen	6.000		5.313			687
Onderwijs-huisvesting	6.966	2	60		11	6.897
Herstructurering	6.401		2.500			3.901
Nadelen decentralisaties	7.863		2.495			5.368
Hameland	2.090		2.090			0
Totaal	96.036	38.530	46.812		74	87.679
Gerealiseerde resultaat						6.969
Totaal						94.647

Onder 'Bestemming resultaat' staan de toevoegingen die voortkomen uit de bestemming van het resultaat van het vorige dienstjaar. Onder de afschrijvingen staan de verminderingen vermeld in verband met afschrijvingen op activa. Deze afschrijvingen worden gedekt uit reserves.

Algemene reserve

Deze reserve heeft een bufferfunctie en dient in eerste instantie als weerstandscapaciteit. Als het weerstandsvermogen groter is dan 2 en de solvabiliteit groter dan 35% dan kan de reserve gebruikt worden als incidenteel dekkingsmiddel.

Bestuurlijke claims

Deze reserve heeft een bestedingsfunctie. De reserve bevat de gereserveerde bedragen voor dekking van genomen raadsbesluiten.

Egalisatiereserve afval

Deze reserve heeft een bestedingsfunctie. De reserve wordt gebruikt voor het egaliseren van tekorten en overschotten op het product afvalverwijdering en -verwerking. Door gebruik te maken van deze reserve zorgen we ervoor dat betaalde afvalstoffenheffing ook gebruikt wordt voor afvalverwijdering en inzameling.

Egalisatiereserve investeringen

Deze reserve heeft een bestedingsfunctie. De reserve dient ter dekking van de kapitaallasten van investeringen.

Algemene reserve bouwgrondexploitaties

Deze reserve heeft een bufferfunctie. De reserve wordt gebruikt om verliezen in de bouwgrondexploitaties op te vangen.

Inkomensreserve

Deze reserve had een inkomensfunctie. De reserve is opgeheven bij het vaststellen van de nota reserves en voorzieningen.

Onderhoud wegen

Deze reserve heeft een bestedingsfunctie. De reserve wordt ingezet voor het realiseren van onderhoud aan wegen.

Onderwijshuisvesting

Deze reserve heeft een bestedingsfunctie. De reserve wordt ingezet voor het realiseren van investeringen in en afwaarderingen van onderwijshuisvesting.

Herstructurering

De reserve heeft een bestedingsfunctie. De reserve wordt ingezet om kosten te dekken die voortkomen uit de herstructurering van (bouwgrond)locaties in Berkelland. Daar waar woningbouw niet meer mogelijk of gewenst is.

Nadelen decentralisaties

Deze reserve heeft een bestedingsfunctie. De reserve wordt ingezet om de eventuele nadelen van de decentralisaties af te dekken.

Hameland

Deze reserve heeft een bestedingsfunctie. De reserve werd ingezet om de gevolgen van de transitie en liquidatie van Hameland te dekken. De reserve is opgeheven bij de vaststelling van de nota reserves en voorzieningen.

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

(Bedragen X € 1.000)

	Saldo 1-1-2019	Toevoeging	Vrijval	Aan-wending	Saldo 31-12-2019
Voorziening pensioenen wethouders	4.473	718		326	4.865
Wachtgeld wethouders	363	-16		131	216
Voorziening Spaarverlof	88	-58			30
Afwikkeling muziekschool De Triangel	133			67	66
Personele lasten GBT	25			5	20
Voorziening riolering	7.303		593	849	5.860
Totaal	12.385	644	1.378	11.057	11.057

In de kolom vrijval zijn de bedragen opgenomen welke ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn vrijgevallen. Alle aanwendungen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Personeelsvoorzieningen

De personeelsvoorzieningen zijn in het leven geroepen om toekomstige lasten die het gevolg zijn van personele ontwikkelingen op te kunnen vangen. Het gaat met name om de lasten die voortvloeien uit mobiliteitsvoorzieningen en de lasten voor pensioenen en wachtgeld van wethouders.

Met ingang van 2014 is een voorziening gevormd voor de wachtgeldverplichtingen van de voormalige medewerkers van muziekschool 'De Triangel'.

Met ingang van 2016 is een voorziening gevormd voor de afbouw personeelslasten van voormalige medewerkers die in dienst zijn getreden bij het GBT.

Investerings met economisch nut

Er is een voorziening gevormd voor rioleringsinvesteringen. De grondslag hiervan vinden we in het watertakenplan.

Voorziening riolering.

In het najaar van 2014 heeft de commissie BBV een dwingend advies gegeven de lasten voor groot onderhoud en vervanging van riolering onder te brengen in een voorziening. Naar aanleiding van dit advies is de bestemmingsreserve riolering opgeheven en zijn de middelen toegevoegd aan deze voorziening.

Vaste schulden met een looptijd langer dan 1 jaar

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar.

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden is als volgt:

(Bedragen X € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 1-1-2019
Obligatieleningen		
Onderhandse leningen:		
-binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen		
-binnenlandse banken en overige financiële instellingen	43.954	46.702
-binnenlandse bedrijven		
-overige binnenlandse sectoren		
-buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren		
Door derden belegde gelden		
Waarborgsommen		
Totaal	43.954	46.702

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2019.

(Bedragen X € 1.000)

	Saldo 1-1-2019	Vermeerderingen	Aflossingen	Saldo 31-12-2019
Obligatieleningen				
Onderhandse leningen:				
-binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen				
-binnenlandse banken en overige financiële instellingen	46.702		2.747	43.954
-binnenlandse bedrijven				
-overige binnenlandse sectoren				
-buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren				
Door derden belegde gelden				
Waarborgsommen				
Vooruitontvangen bedragen > 1 jaar				
Totaal	46.702		2.747	43.954

Onderhandse leningen:

De totale rentelast voor 2019 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 2.068.686.

Vlottende Schulden

Netto vlottende schulden < 1 jaar

De in de balans opgenomen netto vlottende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

(Bedragen X € 1.000)

	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 1-1-2019
Kasgeldleningen bij openbare lichamen Art 1a fido		
Kasgeldleningen	11.700	6.400
Banksaldi	1.015	
Schulden aan openbare lichamen	19	31
Overige schulden	3.733	2.803
Totaal	16.467	9.234

Overlopende passiva

De in de balans opgenomen overlopende passiva kunnen als volgt gespecificeerd worden:

(Bedragen X € 1.000)

	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 1-1-2019
Verplichtingen	6.437	6.902
Vooruitontvangen bedragen EU		
Vooruitontvangen bedragen van het Rijk	828	374
Vooruitontvangen bedragen van overige overheden	2.106	1.224
Overige vooruitontvangen bedragen tbv volgend begrotingsjaar	2.660	5.829
Totaal	12.031	14.329

Vooruitontvangen bedragen

Onderstaand een overzicht het verloop uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:

Vooruitontvangen bedragen van het Rijk	stand 1/1	bijboeking	afboeking	stand 31/12
Niet bestede specifieke uitkering onderwijs achterstandenbeleid	25	126		151

Vooruitontvangen bedragen van overige overheden	stand 1/1	bijboeking	afboeking	stand 31/12
Functievermenging locatie Kolkman Gelselaar	0	353		353
Fietsbanen Berkelland	3	4		7
Sterrenpalet	15		15	0
Niet bestede subsidie gezonde jeugd	15		15	0
Niet bestede. subsidie landschapsregeling	43		43	0
POHO vrijetijdseconomie	888	55		943
Plan van Aanpak invasieve exoten		10		10
Specifieke Uitkering Sport		20		20
De Heuvel Gelselaar		620		620
Agenda Vitaal platteland	145		85	60
Niet bestede subsidie ISV3 geluid	44			44
Niet bestede provinciale subsidie geluidsanering B lijst woning	21		21	0
Niet bestede provinciale bijdrage Pilot Beltrum	51			51

Analyse resultaat

(Bedragen X € 1.000)

Het resultaat over 2019 is	€ 6.969	Positief
Het resultaat bestaat uit		
Resultaat op grondexploitatie van	€ 793	Positief
Resultaat op de bedrijfsvoering van	€ 6.176	Positief
Totaal rekening resultaat	€ 6.969	Positief

Het bedrijfsresultaat wordt gerealiseerd door de volgende ontwikkelingen:

(Bedragen X € 1.000)

Onderwerp	Bedrag	Incidenteel/Structureel
1 Bedrijfsvoering: personeelskosten	1.376	I
2 Bedrijfsvoering: ontwikkelkosten	531	I bestemmen
3 Ondersteuning SDOA	227	I/S
4 Statushouders/Powervrouwen	220	I bestemmen
5 Personeelskosten voormalig SW medewerkers	229	I/S
6 Loonkosten begeleide participatie	372	I
7 Sociaal Domein	-1.058	I/S
8 Afrekening SDOA	1.045	I
9 Riolering	593	I bestemmen
10 Bijdrage N18	647	I bestemmen
11 ODA	184	I bestemmen
12 GREX	793	I
13 Algemene uitkering	355	I
14 OZB	160	I/S
15 Onvoorzien	200	I
16 Omgevingswet	350	I
17 BCF GR's	271	I/S
18 Kleinere verschillen	474	I
Totaal	6.969	

1 Bedrijfsvoering: personeelskosten

In 2019 zijn er heel veel vacatures geweest. De vele pensioneringen eind 2018 en de geplande kwaliteitsimpulsen op cruciale plekken in de organisatie konden door de krapte op de arbeidsmarkt moeilijk of niet worden ingevuld. Daarnaast hadden we te maken met relatief veel zieke en zwangere medewerkers. Hiervoor hebben we budget en voor zwangere medewerkers ontvangen we zelf inkomsten. Vaak lukte het niet of laat om geschikte invulling van de tijdelijke vacature te vinden.

2 Bedrijfsvoering: ontwikkelkosten

2019 heeft in het teken gestaan van verdere ontwikkeling van de zelforganisatie. We maken stappen, maar het kost meer tijd. Hierdoor hebben we niet alles op kunnen pakken als gepland. De kosten die gemoeid gaan met opleidingen (€ 178.000), kwaliteitsbudget (€ 305.000) en invoering functiewaarderingssysteem HR21 (€ 48.000) zullen in 2020 op ons afkomen.

3 Ondersteuning SDOA

In 2019 is er meer ondersteuning gegeven aan de Sociale Dienst, met name op het gebied van communicatie en informatiemanagement. Dit levert een voordeel op van € 127.000. Daarnaast ramen we jaarlijks € 100.000 voor inhuur om eventuele extra vraag van de SDOA op te kunnen vangen. In de praktijk worden deze kosten vaak ten laste van de teambudgetten gebracht.

4 Statushouders/Powervrouwen

De taakstelling voor de te huisvesten statushouders viel in 2019 lager uit dan aanvankelijk geraamd. Raming was 50, uiteindelijke taakstelling 30. 25 personen konden daadwerkelijk gehuisvest worden. Hierdoor vielen de kosten voor maatschappelijke begeleiding lager uit. In 2019 begonnen met de voorbereiding op de nieuwe inburgering. Het is nog onduidelijk welke taken de gemeente uiteindelijk zal krijgen. Daarvoor zal een gedeelte van het restant overgezet worden naar 2020.

Power vrouwen: Onderdeel van de activiteit; We stimuleren nieuwe vormen van ondersteuning, hulp en zorg. Power Vrouwen is een tweejarig project. Van het Rijk hebben we eenmalig geld ontvangen voor de looptijd van het project. Het restant zal daarom overgezet worden naar 2020.

5 Personeelskosten voormalig SW medewerkers

Hieronder vallen o.a. de kosten voor opleiding, arbo en vervoerskosten van de voormalige SW-medewerkers. Hoewel het kostenverloop grillig is, kunnen we constateren dat de raming van deze kosten structureel te hoog is geraamd. De raming is in 2020 eenmalig met € 30.000 bijgesteld, maar een structurele aanpassing van € 120.000 is te realiseren.

6 Loonkosten begeleide participatie

Dit zijn de loonkosten van de voormalige SW-medewerkers. Deze doelgroep heeft geen aanwas en door natuurlijk verloop is ze sneller afgenomen dan was geraamd. Verder hebben we inkomsten van het UWV ontvangen, waaronder het lage inkomensvoordeel. Deze hadden we niet geraamd.

7 Sociaal Domein

Het nadeel bestaat uit meerdere afwijkingen:

1. WMO ZIN structureel nadeel € 384.000

Over het afgelopen jaar is het beroep van inwoners op zorg in natura gestegen. Binnen de WMO is er sprake geweest van de wetswijziging op het abonnementstarief. Daar is in de begroting zo goed mogelijk rekening mee gehouden. Uiteindelijk zijn de lasten toch hoger uitgekomen. Dit doet zich met name voor bij de "oude" WMO voorzieningen, rolstoelen, woonvoorzieningen en vervoer. Ook op deze voorzieningen is het abonnementstarief van toepassing. Daar is echter in begroting niet afdoende rekening mee gehouden.

2. Jeugdzorg ZIN structureel nadeel € 1.342.000

Ten aanzien van de jeugdzorg is er sprake van een toenemende vraag naar voorzieningen. Gemiddeld zijn er over het hele jaar 100 extra inwoners geregistreerd die gebruik maken van jeugdzorg. Met name op het gebied van Ambulante hulpverlening, GGz en Verblijf is er sprake van hogere lasten. Deze lasten zijn ook moeilijk te prognosticeren omdat er veelal sprake is van externe verwijzingen. De invloed van de gemeente daarop is beperkt. Bovendien kan de zorg al ingezet worden in afwachting van de administratieve afhandeling van de gemeente met de zorgaanbieders. Dit leidt tot een groot bedrag aan nagekomen lasten.

3. Uitvoeringsplan incidenteel voordeel € 120.000

Er zijn lagere lasten voor uitvoering doorbelast aan het programma.

4. Algemene voorzieningen structureel voordeel € 344.000

Onder deze activiteit worden met name subsidies aan verschillende instellingen verwerkt. Het gaat dan bijvoorbeeld om de subsidie aan Betula en Yunio (Consultatiebureau). Op de begroting 2019 is een voordeel zichtbaar van bijna € 400.000. Dit komt met name door de afbouw van de subsidie aan Betula. Zoals afgesproken, blijft het budget wel beschikbaar voor toekomstige voorzieningen. Voor het overige bestaat dit voordeel uit verschillende kleine bedragen, niet besteed subsidiebudget.

5. PGB structureel voordeel € 204.000

In Berkelland gaan we zorgvuldig en terughoudend om met het inzetten van een PGB. Vanaf 2015 is er sprake van een gestaag dalende lijn voor wat betreft de lasten

8 Afrekening SDOA

Afgelopen jaar is het volume van cliënten in de Participatiewet afgenomen met 3,7%. De primaire begroting ging uit van een afname van 1%. Daarnaast was de verwachting dat de doelgroep met werk en een structurele aanvullende loonkostensubsidie sneller zou groeien. Verder zien we door het gunstige economische klimaat dat er structureel minder beroep gedaan wordt op de bijzondere bijstand.

Tegen deze positieve ontwikkelingen staat de toename in de overheadkosten. Er zijn veel nieuw initiatieven en projecten gestart voor een betere afstemming tussen aanbod en vraag. Als gevolg hiervan heeft SDOA veel externen ingehuurd. Deze zijn duurder dan vast personeel. Eén van de oorzaken is ook de btw component.

9 Riolerings

De kapitaallasten zijn minder hoog dan dat we hadden geraamd. Dit komt doordat:

1. De werkelijke rente over de boekwaarde 0,79 % was in plaats van begroot 1%

2. Na vaststelling van de begroting 2019 een nieuwe afschrijvingssystematiek is toegepast. Dit houdt in dat pas wordt afgeschreven over de investering in het jaar na gereedkoming van het project, waar we dat eerder bij ontvangst van de eerste faktuur al deden.

3. Een groot aantal rioleringswerkzaamheden nog in uitvoering zijn.

10 Bijdrage N18

In 2019 hebben wij van Rijkswaterstaat een bedrag ontvangen van € 647.400. Dit bedrag is een compensatie voor asfaltschade c.q. afwaardering wegnen van € 193.900 en voor kosten van hard- en software van verkeersregelininstallaties van € 453.500. De kosten komen in 2020.

11 ODA

Het afgelopen jaar werd de ODA geconfronteerd met wetswijzigingen, PFAS problematiek en PAS. Als gevolg daarvan lagen veel bouwactiviteiten stil. Omdat de ODA aan uitputfinanciering doet, heeft zij een lagere bijdrage gevraagd aan de gemeente. De verwachting is dat de ODA voor 2020 de bijdrage zal verhogen gezien de inhaalslag die gepleegd moet worden. Daarnaast zullen de overheadkosten niet veel meer kunnen dalen om de daling in de omzet te compenseren. Daarom wordt de Raad verzocht het restant over te zetten naar 2020.

12 GREX

Het positieve resultaat over 2019 is overwegend het gevolg van extra ruimte voor nieuwbouw van woningen op basis van de vastgestelde toetsingscriteria. Dit komt tot uitdrukking in het toestaan van plannen waar voorheen op basis van de Structuurvisies Wonen kavels wegbestemd zouden worden.

13 Algemene uitkering

In 2019 hebben we eenmalige (hogere) bijdragen ontvangen voor de kerkenvisie, powervrouwen, veiligheidspilot en warmtetransitie. Hierdoor hebben we een hogere algemene uitkering ontvangen dan begroot. De reguliere uitkering valt door lagere rijksuitgaven als gevolg van achterblijvende investeringen lager uit.

14 OZB

De hogere inkomsten zijn deels incidenteel door afrekeningen van voorgaande jaren. Het andere deel heeft een structureel karakter door meer woningen en bedrijven.

15 Onvoorzien

Er is in 2019 geen gebruik gemaakt van de post onvoorzien.

16 Omgevingswet

De omgevingswet wordt volledig gedekt uit de algemene reserve. Het is een langlopend project tot de implementatie van deze nieuwe wet per ?. Afgelopen jaar zijn vooral veel extra manuren ingezet. Deze extra manuren konden opgelost worden in de bestaande formatie.

17 BCF GR's

In de begroting is er rekening gehouden dat we de btw-voorheffing kunnen compenseren bij het BTW-compensatiefonds. Bij het opstellen van de begroting was de verwachting dat de te compenseren btw van SDOA rond de € 200.000 zou uitkomen. Echter door met name meer inhuur van derden is de btw-component groter geworden dan verwacht. Daarnaast zijn bij diverse partijen (GGD, VNOG, Erfgoedcentrum, Regio VNG en Veilig thuis) de totale kosten gestegen waardoor het bedrag aan doorschuif btw ook navenant is toegenomen.

18 Kleinere verschillen

In deze specificatie hebben we de grootste verschillen van 2019 in kaart gebracht. De jaarrekening kent meerdere afwijkingen, zowel voor- als nadelig. Per saldo hebben deze toch een redelijke omvang. Bij de programma's wordt vaak nader ingegaan op deze mutaties.

Bestemming resultaat

In maart 2016 heeft de raad beleid vastgesteld hoe om te gaan met overschotten bij de jaarrekening. Een tekort wordt gedekt uit de algemene reserve. Voor het overschot van deze jaarrekening volgen we het vastgestelde beleid.

Stap 1 is het aanvullen van de algemene reserve tot een niveau dat het weerstandsvermogen gelijk is aan twee. Op dit moment is het weerstandsvermogen 3,2. Het aanvullen van de algemene reserve is daarom niet nodig.

Stap 2 is het aanvullen van de algemene reserve tot de solvabiliteit gelijk is aan 35%. De solvabiliteit is op dit moment 53,2%. Het aanvullen van de algemene reserve is daarom niet nodig.

Stap 3 is het bestemmen van het resultaat voor incidentele beleidsvoornemens.

Het resultaat van het grondbedrijf van € 793.000 voegen we volgens bestaand beleid toe aan de reserve bouwgrondexploitatie.

In de loop van 2019 hebben we een aantal projecten anders geadministreerd. Hierdoor valt een overschot op dit project nu in het resultaat van de jaarrekening. Als we deze overschotten niet bestemmen kan het restant van de projecten niet worden uitgevoerd. Daarom willen we de overschotten voor de projecten Omzetten WOZ waarden van m3 naar m2, Leadersubsidie, Subsidieregeling breedband buitengebied, Beleid asbestsanering, Vrijkomende agrarische bebouwing, Ondernemersbegeleiding, Haalbaarheidsonderzoek toekomstbeeld Staring college, Vervolgstappen integraal huisvestingsplan, Onderwijsvisie en krimp,

Haalbaarheidsonderzoek binnensport Ruurlo, 75 jaar herdenken, Landschapsregelingen, Statushouders, Samen denken samen doen, EUP, Herijking geurbeleid, Sloopbonusregeling, Hoogspanningslijnen, vervolg project Beltrum, Nieuwe tijd wederopbouw in de Achterhoek, en Integrale Kavelruil overhevelen naar 2020. Het gaat om een bedrag van in totaal € 1.910.448.

Daarnaast heeft de Omgevingsdienst Achterhoek (ODA) over 2019 als geheel een negatief resultaat behaald. Voor Berkelland is het resultaat positief. Aan alle deelnemende gemeenten is gevraagd het totaal tekort van de ODA aan te vullen. Daarom willen we de verwachte nabetaling aan de ODA van € 79.570 bestemmen.

Daarnaast willen we het overschot van Berkelland van € 180.000 bestemmen omdat het voordeel van Berkelland grotendeels veroorzaakt wordt door achterstallig werk dat in 2020 alsnog gefactureerd zal worden. Voor de Motie M 17-6 Woonbeleid was in 2018 en 2019 in totaal € 150.000 beschikbaar hiervan is nog € 28.809 over. Dit willen we bestemmen om ook in 2020 uitvoering te geven aan het wendbaar woonbeleid. We kunnen dan in 2020 onder andere een woningmarktmonitor uitvoeren.

In december 2019 hebben we een bedrag van € 105.000 ontvangen voor beveiligingsplannen. Berkelland is één van de pilotgemeenten die hiermee aan de slag gaan. Het project wordt uitgevoerd in 2020. Daarom willen we het bedrag overhevelen naar 2020.

In december 2019 hebben we ook een bedrag van € 249.000 ontvangen aan klimaatmiddelen voor de transitievisie warmte, wijkaanpak en energieloketten. Dit is het gevolg van het klimaatakkoord van 2019 waarbij het Rijk € 150 miljoen ter beschikking stelt aan gemeenten voor de periode 2019 tot en met 2021. Om het geld in deze periode te kunnen besteden willen we het bedrag overhevelen naar 2020.

Van Rijkswaterstaat hebben wij bedrag ontvangen van € 647.400. Dit bedrag moet in 2020 ingezet worden voor asfaltschade en afwaardering van het wegennet en de kosten voor hard- en software van Verkeersregelininstallaties. We willen dit bedrag om die reden overhevelen naar 2020.

Voor ecologisch bermbeheer is € 75.000 beschikbaar gesteld. Inmiddels is hiervan € 61.000 uitgegeven. Van het oorspronkelijke bedrag is nog € 14.000 over. Omdat in 2020 nog een aantal activiteiten opgepakt moeten worden willen we dit bedrag overhevelen naar 2020.

Voor de verdere ontwikkeling van de organisatie en het implementeren van de nieuwe functiewaardering willen we het nog niet bestede veranderbudget en opleidingsbudget en het budget voor het project functiewaardering overhevelen naar 2020. Het gaat om een bedrag van € 560.000.

Voor de pilot powervrouwen hebben we in 2019 € 200.000 ontvangen. Het project loopt van november 2019 tot september 2020. Omdat we in 2019 het bedrag al hebben ontvangen willen we het restant van € 155.000 overhevelen naar 2020 om het restant van de pilot uit te voeren.

Riolering kent een voordelig resultaat in 2019 van € 573.013. Oorzaak daarvan door lagere kapitaallasten (lagere rente en andere wijze activeren en onderhanden werk). We stellen voor dit voordeel over te hevelen naar 2020, mee te wegen bij de PPN 2021 en eventueel terug te betalen aan inwoners.

In 2019 is nog € 7.800 overgebleven van het rekenkamerbudget. Dit budget willen we overhevelen naar 2020 zodat ook in 2020 de rekenkamer een extra onderzoek kan doen. Daarnaast willen we het nog niet bestede budget voor democratische vernieuwing van € 20.000 overhevelen naar 2020.

Stap 4 is het aanvullen van de bestemmingsreserves die nog niet aan het plafond zitten. Op dit moment zijn dat de reserves Wegen, Onderwijshuisvesting en Herstructurering. Aan de reserve Wegen voegen we € 322.000 toe. Aan de reserve Onderwijshuisvesting voegen we € 103.000 toe en aan de reserve Herstructurering voegen we € 99.000 toe. In aanvulling op deze stappen voegen we het restant van het rekeningresultaat toe aan de algemene reserve. Vooral omdat we op dit moment in een onzekere situatie zitten en een extra buffer gewenst is.

Overzicht van baten en lasten Bedragen x € 1.000	Raming begrotingsjaar voor wijziging			Raming begrotingsjaar na wijziging			Realisatie begrotingsjaar		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Omschrijving programma									
Plezierig Wonen	-4.277	1.846	-2.431	-6.877	1.906	-4.971	-3.601	2.933	-668
Fijn Leven	-20.839	12.065	-8.774	-21.377	11.723	-9.654	-19.825	13.410	-6.415
Vitaal Platteland	-555	29	-526	-2.389	637	-1.751	-495	183	-312
Zorg voor wie dat nodig heeft	-25.760	477	-25.284	-28.396	477	-27.919	-28.794	602	-28.192
Werken en ondernemen in een sterke regio	-27.961	10.850	-17.111	-28.227	10.406	-17.821	-25.758	10.663	-15.095
Actief met duurzaamheid en energie	-2.063	0	-2.063	-2.253	11	-2.242	-782	16	-766
Sport is meer!	-2.240	269	-1.972	-2.441	243	-2.198	-2.633	273	-2.360
Cultuur is van iedereen	-1.809	43	-1.766	-1.923	93	-1.830	-1.979	189	-1.790
Samen veilig	-2.341	0	-2.341	-2.801	0	-2.801	-2.796	10	-2.786
Aan de slag met de Omgevingswet	-100	0	-100	-112	0	-112	-51	0	-51
Financiën	-28.546	80.189	51.643	-27.901	82.896	54.995	-23.387	82.108	58.721
Waarvan:									
Algemene dekkingsmiddelen	-3.012	74.646	71.634	-3.049	75.846	72.797	-1.533	75.757	74.224
Overhead	-5.127	1.451	-3.676	-6.557	2.222	-4.335	-4.766	2.474	-2.292
Vennootschapsbelasting	-25	0	-25	-25	0	-25	-33	0	-33
Gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten	-116.492	105.768	-10.724	-124.697	108.392	-16.304	-110.100	110.387	287
Mutaties reserves	-11	10.736	10.725	-46.027	62.333	16.305	-40.205	46.887	6.682
Gerealiseerde resultaat	-116.503	116.503	0	-170.724	170.725	1	-150.305	157.274	6.969

Toelichting

Plezierig Wonen

Het voordeel op dit programma ontstaat doordat er geen uitgaven zijn gedaan voor Investeren in Berkelland en de transformatie van de Oudestraat in Neede. Daarnaast zijn er extra inkomsten uit de bouwgrondexploitaties.

Fijn Leven

Dit programma kent lagere lasten door het achterblijven van investeringen in wegen en riolering. Ook zijn er geen uitgaven gedaan in het kader van Investeren in Berkelland voor extra onderhoud wegen en extra onderhoud groen. Er is ook minder uitgegeven voor wijkgericht werken. We hebben een bijdrage van Rijkswaterstaat gekregen voor het onderhoud van de oude N18.

Vitaal Platteland

Het voordeel op dit programma is het gevolg van het uitblijven van het uitblijven van incidentele lasten. Zo zijn er maar beperkte lasten voor de subsidieregelingen breedband in het buitengebied, Leader en sanering asbest.

Zorg voor wie dat nodig heeft

De zorg in natura valt in 2019 duurder uit dan verwacht. Dit is voornamelijk het gevolg van een toename van het gebruik. Bij de Wmo is dit met name het gevolg van het abonnementstarief. Hier speelt ook dat voor de 'oude' voorzieningen ook het abonnementstarief geldt waarmee onvoldoende rekening was gehouden in de begroting. Voordelen zitten in lagere lasten voor het uitvoeringsprogramma Samen denken, Samen doen. Dit komt omdat alle uitgaven voor deze projecten zijn begroot en de projecten langer doorlopen. Ook is er een voordeel bij inburgering, maar ook hier komt dit doordat sprake is van een project in de vorm van Powervrouwen.

Een aanvrager van een voorziening, zoals hulp in de huishouding, ondersteuning of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op de grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. Het CAK is het publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan (zbo) dat door de wetgever is belast met de berekening, oplegging en incasso van de eigen bijdrage. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feit bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is en derhalve niet valt onder de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole door de accountant van de gemeente. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdrage kan worden verkregen als gevolg van het niet kunnen

vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. In 2019 is voor € 423.000,- aan eigen bijdrage via het CAK verantwoord

Werken en ondernemen in een sterke regio

In 2019 gaven we minder uit aan uitkeringen, bijzondere bijstand en de ondersteuning van bedrijven via het Bijstandsbesluit zelfstandigen. We hebben daarvoor wel meer kosten gemaakt om mensen aan het werk te krijgen en aan uitvoeringskosten bij de SDOA. Ook ontvangen we minder aan inkomsten van het Rijk. Daarnaast nemen de loonkosten van de SW'-ers af en hebben we nog geen uitgaven gedaan in het kader van Investeren in Berkelland voor Vitale centra.

Actief met duurzaamheid en energie

Doordat we projecten vanaf het eerste jaar volledig in de begroting opnemen ontstaat een voordeel als het project nog niet volledig is uitgevoerd. Dat geldt bij dit programma voor het Energie Uitvoeringsprogramma. Het voordeel op dit programma is volledig te verklaren doordat het Energie Uitvoeringsprogramma nog in uitvoering is.

Sport is meer!

Het nadeel op dit programma wordt veroorzaakt door hogere onderhoudskosten voor de gebouwen en door de kosten voor de combinatiefunctionarissen. De extra kosten voor de combinatiefunctionarissen worden gedekt uit de reserve bestuurlijke claims.

Cultuur is van iedereen

Het voordeel op dit programma is het gevolg van ontvangen subsidies voor monumenten.

Samen veilig

Er zijn geen noemenswaardige afwijkingen op dit programma.

Aan de slag met de omgevingswet

De uitvoering van de implementatie van de omgevingswet heeft tot minder lasten geleid dan verwacht.

Financiën

Algemene dekkingsmiddelen

We hebben in 2019 iets meer algemene uitkering ontvangen en belastingen dan verwacht. De stijging van de algemene uitkering is vooral het gevolg van incidentele bijdragen.

Overhead

De bedrijfsvoeringskosten en de loonkosten vallen lager uit.

Vennootschapsbelasting

Er is geen noemenswaardig verschil

Mutaties reserves

Het verschil bij de mutaties in de reserves ontstaat doordat we nog niet alle uitgaven waarvoor dekking uit de reserve is hebben gedaan.

Onvoorzien

We hebben geen gebruik gemaakt van onvoorzien in 2019.

Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000)	Baten	Lasten
Plezierig Wonen		
Aankoop grond Beltrum		405
Vervolgproject Beltrum		47
Grex	-793	
Fijn Leven		
Kapitaallasten verkeer en vervoer en onderwijs		384

Kapitaallasten riolering		-593
Onderwijsprojecten		58
Wijk- en kerngerichtwerken (Naoverfonds)		132
Extra kosten groot onderhoud wegen		313
Bijdrage Rijkswaterstaat	-647	
Vitaal Platteland		
Leader plattelandsvernieuwing/Breedband buitengebied		23
Ondernemersbegeleiding		94
Zorg voor wie dat nodig heeft		
Powervrouwen		-155
Projecten sociaal domein		476
Statushouders		-65
Tekort sociaal Domein		2.373
Uitvoeringskosten tekort Sociaal Domein		-120
Werken en ondernemen in een sterke regio		
Loonkosten voormalige sw-medewerkers		-372
Personeelskosten voormalige sw-medewerkers		-109
Afrekening SDOA		-1.045
Actief met duurzaamheid en energie		
EUP1		391
Gemeente als voorbeeld		58
Energie onderzoek gebouwen		14
Sport is meer!		
Combinatiefunctionarissen		122
Aan de slag met de Omgevingswet		
Implementatie omgevingswet		51
Omgevingswet		-350
Financiën		
Bedrijfsvoering personeelskosten		-1.376
Bedrijfsvoering ontwikkelkosten		-531
Kapitaallasten bedrijfsvoering		58
Democratisch vernieuwing en rekenkameronderzoek		18
Pensioenen wethouders		490
Veranderbudget		58
SDOA ondersteunende diensten	-127	
ICT afschrijvingslasten		-450
Teruggave OZB inwoners		1.226
75 jaar herdenking WO II		34
Afrekening ODA		-184
Algemene uitkering	-355	
Onvoorzien		-200
Doorschuif BTW verbonden partijen	-71	
OZB	-80	
Mutaties reserves	-6.829	452
Diverse kleinere verschillen		-472
Totaal incidentele baten en lasten	-8.902	1.255
Totaal incidenteel	-7.647	

Totaal structureel	678	
Resultaat 2019	-6.969	

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Langlopende overeenkomsten

Naam Crediteur	Totaal	Einde looptijd
Contracten Jeugdzorg	€ 6.700.000	jaarlijks verlengd
Contracten WMO	€ 6.400.000	jaarlijks verlengd
SAB Catering BV	€ 58.000	jaarlijks verlengd
Centric Netherlands BV	€ 313.000	jaarlijks verlengd
Hacron vof	€ 463.000	jaarlijks verlengd
Raet bv	€ 120.000	jaarlijks verlengd
Twence Bioconversie BV	€ 236.000	2018
Reijn bv	€ 510.000	2020
Oliehandel Kusters	€ 110.000	2020
Raetsheren van Orden BV	€ 200.000	2020
Start People BV	€ 150.000	2021
Driessen	€ 2.450.000	2021
Avi Twente BV	€ 125.000	2022
Ter Horst Milieu BV	€ 730.000	2022
HP Multifunctionals	€ 45.000	2022
DVEP (Energie)	€ 250.000	2023
GazProm	€ 120.000	2023
Zaaksysteem.nl	€ 120.000	2024
Cone Berkelland BV	€ 500.000	2034
	€ -	

Overige niet uit de balans blijvende verplichtingen

nvt

Waarborgen en garanties

Het opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen en garanties aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Bedragen x € 1.000

Aard/Omschrijving	Oorspronkelijk bedrag	Saldo totaal leningen	Percentage borgstellingen	Restant borg 1-1-2019	Restant borg 31-12-2019
Woningbouw	111.872	98.075	52,6%	51.600	53.220
Waterleidingbedrijf	215.008	6.807	3,4%	229	227
Hypotheken	3.232	2.866	78,2%	2.240	1.859
De Laarberg	29.500	23.400	50,0%	11.700	12.100
Plaatselijke instellingen	8.263	3.751	93,5%	3.506	3.098
Totaal	367.875	134.899		69.275	70.504

De gemeente participeert samen met de gemeente Oost Gelre in het regionale bedrijventerrein De Laarberg en is mederisicodragers voor de planologische ontwikkeling en financiële exploitatie. De onderneming heeft externe financiering aangetrokken bij de BNG Bank. Ten behoeve van de BNG is door beide gemeenten een garantstelling verleend van maximaal € 12,5 miljoen (€ 25 miljoen totaal).

In 2019 is er geen bedrag betaald wegens de verleende waarborgen en garanties.

Gebeurtenissen na Balansdatum

Het college heeft besloten om 30.969 aandelen Twence te kopen van Vuilverwerkingsbedrijf Noord Groningen. Dit onder voorwaarde dat de Raad geen bedenkingen heeft en ook de andere aandeelhouders akkoord gaan met de overdracht. Met de transactie is € 4.413.083 gemoeid.

Het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

Analyse begrotingsrechtmatigheid

In onderstaande tabel zijn de overschotten en overschrijdingen op de lasten per programma opgenomen. Bij een overschrijding is er formeel gezien sprake van begrotingsonrechtmatigheid. Van belang is echter te kijken naar de aard van de overschrijding om te bepalen of deze onrechtmatigheid ook meetelt voor het oordeel over begrotingsonrechtmatigheid

Programma	Constatering	Oordeel
Plezierig Wonen	Overschot van € 3.2766.00	Akkoord
Fijn Leven	Overschot van € 1.552.000	Akkoord
Vitaal Platteland	Overschot van € 1.893.000	Akkoord
Zorg voor wie dat nodig heeft	Overschrijding van € 398.000	Akkoord gevolg van open-einde-regelingen
Werken en ondernemen in een sterke regio	Overschot van € 2.469.000	Akkoord
Actief met duurzaamheid en energie	Overschot van € 1.471.000	Akkoord
Sport is meer!	Overschrijding van € 192.000	€ 125.000 Akkoord, de overschrijding is het gevolg van afspraken over combinatiefunctionarissen en wordt gedekt uit de reserve. € 67.000 niet akkoord.
Cultuur is van iedereen	Overschrijding van € 56.000	Akkoord, overschrijding ontstaat door extra uitgekeerde subsidies voor onderhoud van monumenten hiertegenover staat ook een hogere provinciale bijdrage voor dit onderdeel.
Samen veilig	Overschot van € 5.000	Akkoord
Aan de slag met de Omgevingswet	Overschot van € 61.000	Akkoord
Financiën	Overschot van € 4.514.000	Akkoord
Mutaties reserves	Overschot van € 5.822.000	Akkoord
Conclusie		
Naar het oordeel van het college is er in 2019 alleen sprake van een overschrijding bij het programma Sport is meer!, die meetelt voor het oordeel maar niet van materiële betekenis is.		

Gerealiseerde baten en lasten per taakveld (x € 1.000)

Taak veld	Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo 2019
0.1	Bestuur	0	2.771	-2.771
0.2	Burgerzaken	574	760	-185
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	4	20	-16
0.4	Overhead	2.475	14.255	-11.781
0.5	Treasury	2.665	1.205	1.460
0.61	OZB woningen	7.560	1.571	5.990
0.62	OZB niet-woningen	1.218	0	1.218
0.63	Parkeerbelasting	0	0	0
0.64	Belastingen overig	165	36	129
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	66.608	0	66.608
0.8	Overige baten en lasten	479	858	-379
0.9	Vennootschapsbelasting	0	-62	62
0.10	Mutaties reserves	46.887	40.205	6.681
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	6.969	-6.969
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1	2.933	-2.932
1.2	Openbare orde en veiligheid	103	326	-223
2.1	Verkeer en vervoer	998	5.407	-4.409
2.2	Parkeren	19	76	-56
2.3	Recreatieve havens	0	0	0
2.4	Economische havens en waterwegen	0	2	-2
2.5	Openbaar vervoer	0	0	0
3.1	Economische ontwikkelingen	0	13	-13
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	405	360	44
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	145	482	-337
3.4	Economische promotie	639	739	-100
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting	7	2.224	-2.218
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	123	944	-821
5.1	Sportbeleid en activering	29	1.431	-1.402
5.2	Sportaccommodaties	229	834	-605
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	4	591	-587
5.4	Musea	89	522	-433
5.5	Cultureel erfgoed	36	165	-129
5.6	Media	11	670	-660
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	285	3.279	-2.994
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	59	2.527	-2.468
6.2	Wijkteams	0	716	-716
6.3	Inkomensregelingen	7.966	10.026	-2.060
6.4	Begeleide participatie	1.768	12.793	-11.025
6.5	Arbeidsparticipatie	0	14	-14
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	55	11.966	-11.910
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	429	881	-452
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	62	10.808	-10.746
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	878	-878

7.1	Volksgezondheid	0	1.584	-1.584
7.2	Riolering	8.134	5.827	2.307
7.3	Afval	3.580	2.935	645
7.4	Milieubeheer	53	2.008	-1.955
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	243	281	-39
8.1	Ruimtelijke ordening	113	1.047	-934
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	2.139	1.414	725
8.3	Wonen en bouwen	914	1.985	-1.070
	Totaal	157.274	157.274	

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Regeling bezoldigingscomponenten WNT

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op de Gemeente Berkelland van toepassing zijnde regelgeving: het algemene WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2019 voor de gemeente Berkelland is € 194.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband.

Leidinggevende topfunctionarissen

Bedragen x € 1.000	J.A. Bannink	J.A. Wildeman	J. Harmsen	M.N.J. Broers
Functie	Griffier	Programma- manager	Loco-secretaris	Gemeente- secretaris
Duur dienstverband in 2019	1/1 -31/12	1/1 -31/12	1/1 - 31/12	1/1 -31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,00			1,00
Gewezen topfunctionaris?	Nee			Nee
Fictieve dienstbetrekking	Ja			Ja
Individueel WNT-maximum	194.000			194.000
Bezoldiging				
Beloning	118.958			113.382
Belastbare onkosten-vergoedingen	168			168
Beloningen betaalbaar op termijn	22.049			28.262
Subtotaal	141.175			141.813
-/- Onverschuldigd betaald bedrag				
Totaal bezoldiging				
Gegevens 2018				
Duur dienstverband	1/1 -31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 30/9	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,00	0,89	0,89	1,00
Bezoldiging 2018				
Beloning	66.240	76.219	86.245	119.836
Belastbare onkosten-vergoedingen	17.880			
Beloningen betaalbaar op termijn	12.372	10.998	11.948	18.008
Totaal bezoldiging 2018	96.492	87.217	98.193	137.844
Individueel WNT-maximum 2018	189.000	168.210	168.210	189.000

Sisa verantwoording

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020									
OC W	D 8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)				
			Aard controle R Indicatornummer: D8 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 03				
			€ 116.285	-€ 69	€ 0				
		1	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoording sinformatie voor die gemeente invullen Bedrag	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag			
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 04	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 06	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 07			
				€ 0		€ 0			
SZ W	G 2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2019 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAZ)	
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v.	Volledig zelfstandige	

			d beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	e o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
SZ W	G 2 A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet, tot 2018 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordings informatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 01	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 02	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 03	Besteding (jaar T-1) IOAW inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 04	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 05	Besteding (jaar T-1) IOAZ inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 06
			1 061859 Gemeente Berkelland	€ 7.351.566	€ 112.036	€ 591.118	€ 12.824	€ 56.704
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordings informatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)

			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 08</i>	zelfstandigen) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 09</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 10</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 11</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 12</i>
		1	061859 Gemeente Berkelland	€ 0	€ 47.224	€ 1.657	€ 0	€ 337.577
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordings informatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 13</i>	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 14</i>				
		1	061859 Gemeente Berkelland	€ 0				
SZ W	G 3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2019 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 01</i>	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 02</i>	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 03</i>	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 04</i>	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 05</i>	Besteding (jaar T) Bob <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 06</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 07</i>	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 08</i>	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G3 / 09</i>			
			€ 0	€ 0	Nee			

SZ W	G 3 A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_tot aal 2018 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordings informatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T- 1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstreking (exclusief Bob)	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T- 1) kapitaalversterking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: r: G3A / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: r: G3A / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 06</i>
			1 061859 Gemeente Berkelland	€ 81.795	€ 20.000	€ 14.286	€ 165.516	€ 21.047
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordings informatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: r: G3A / 07</i>	Besteding (jaar T- 1) Bob inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 08</i>	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: r: G3A / 09</i>	Besteding (jaar T- 1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 10</i>		
			1 061859 Gemeente Berkelland	€ 0	€ 0	€ 0		
V W S	H 4	Specifieke uitkering Sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Projectnaam / nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen

			<i>Aard controle R. Indicatornummer: H4 / 01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: r: H4 / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatornum mer: H4 / 05</i>	<i>Aard controle R Indicatornu mmer: H4 / 06</i>
1	€ 114.504	SPUK sport 18 632720		€ 94.739	€ 54.775	€ 37.841	€ 2.123	
	Kopie projectnaam / nummer	Totale besteding (Jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening)		Percentage besteed (Jaar T) per project tenopzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Toelichting Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen	Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld		
	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornumme r: H4 / 07</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 08</i>	<i>Aard controle R Indicatornumme r: H4 / 09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornum mer: H4 / 11</i>			
1	SPUK sport 18 632720	94739	82,74%		€ 19.765			